[1-1]

PRIME MINISTER'S OFFICE
INFORMATION DEPARTMENT
Foreign Press Division
Athens, Greece

Reference No.: 200/083
Date of issue: March 7, 1956

S T A T E M E N T

BY PRIME MINISTER CONSTANTINE KARAMANLIS TO REPRESENTATIVES OF THE GREEK AND FOREIGN PRESS ON THE CYPRUS QUESTION

It is with deep regret that we observe that the British Government has failed to grasp the significance of the Cyprus question, just as our other allies have not comprehended it either. They do not realize that the peoples of the Free World have developed a steady faith in the ideals for which they waged the most merciless of wars, and that these ideals can no longer be trampled upon, with impunity, by the powerful of the earth. They do not realize that the Free World cannot deal effectively with red totalitarianism, if it does not prove in practice that it believes in the principles for the defence of which it has joined forces.

Cyprus, inhabited by a population, four fifths of which is pure Greek, with a 3,000 years old civilisation and history, is the last European territory under colonial rule. The Cypriot people, who in no way lag behind any other people of the Western world, believed they were entitled to demand that they should decide freely on the subject of their national independence and the way in which they wish to be governed. They demanded what the Colonies of America demanded from Great Britain 170 years ago and what so many other peoples of Asia and Africa have since demanded and obtained.

A politically advanced people, the Cypriots are aware of the significance and implications of international affairs. From the very beginning therefore, with the unqualified agreement of the Greek government, they recognized the necessity of providing the British Government and the other allied countries with every guarantee that their liberation from foreign domination would in no way impair the security of the West's defensive systems, or the possibility of a full use, from the military standpoint, of the territory of Cyprus in behalf of allied interests.

This, then, was the solid foundation on which the Cypriots, in the wisdom appropriate to a mature people, put forward their claim for the application, in their case too, of the principles of Freedom and Democracy, which have been established by the Free World.

In their desire, moreover, to cause no difficulties to the common allied effort to defend peace, the Cypriot people have shown greater moderation than any other people. They accepted, provided their right of self-determination was sincerely and directly recongized in principle, to proceed with the shaping of a transitional status. During this transitional period, Cyprus, remaining under British rule, would be self-

./.

governed, while at the same time a liberal constitution would be granted to its people. This constitution should establish the democratic principle of the majority - free of devices which in essence would make it worthless - as well as full safeguards for the rights due to every minority.

However, despite the fact that we had every reason to believe that these moderate proposals of the Cypriots would find immediate response on the part of the British Government - which in the past had even offered to cede Cyprus to Greece - apart from the recognition in principle of the right of self-determination, a complete failure to grasp the realities has been shown from the British side. Not only was there no clarification of the way and the time of application of the principle of self-determination, but, in the last phases of the negotiations, a form of self-government was suggested which provided no guarantee that Cyprus would be democratically governed according to the inviolable principle of the majority. Thus, to the Cypriots' moderate, reasonable, sincere and friendly proposals, in the end there was unexpectedly opposed, after many weeks of laborious negotiations, a suggestion that not only violates the moral and legal principles advocated by the Western World but moreover gives rise to a situation which is extremely dangerous to its cohesion and its fighting strength.

Greece has always had a profound awareness of the value to the future of mankind of the affective defence of the Free World and the ideals, in behalf of which for many years she has been consuming herself. Therefore, combining the principles of justice and morality on which the Cypriots' claim is based with the best possible defence and security of the Democracies, Greece has always been, and still is, ready to discuss the cession of additional strategic guarantees in the interest of the common defensive effort of the Free World.

Those are the facts.

World public opinion has at its disposal all the texts, and can compare the simple and concrete words of the Ethnarch with the intricate British evasiveness. It is world public opinion who will be the ultimate judge of the Cypriot people's cause.

Because the time has gone when the powerful could drown out the voice of the small peoples by main force. It is possible that the struggle of the Cypriots will last a long time, will be hard, and will require more sacrifices. But no free man doubts its outcome. The ideas of Democracy and Freedom are sometimes long in dawning, long in wakening in the souls of peoples.

./.

But the British have long enough an experience to know that, once these ideas are born, no diplomatic or military art, no violence, no trickery can suppress them. It is therefore in vain that they are prolonging an evil state of affairs, to their own detriment and to that of the common cause of the Free World.

When in 1940 the few Greeks stood alone against the Fascist legions in the midst of a disheartened world, no one believed that they would be victorious. We, however, believed in our victory and we won. Our old allies the British know this, as they know too that the Cypriots are also Greeks.

[2.1]

1956 (2)

Κυπριακο

Αρ. πρωτ. 1429 (θα πρέπει ν' ἀνήκω στό Υπ. Εξ)

– Ἐπιστολή τοῦ Γεωργίου Μεγᾶ πρέσβυ τῆς Ἑλλάδος στίς Η.Π.Α πρός Κωνστ. Καραμανλῆ

(ὄψι ἀντίγραφο)

29 Μαρτίου 1956

... "Πώς νά κινητοποιηθῇ ἡ κοινή γνώμη τῆς Ἀμερικῆς πρός εὐόδωσιν τοῦ Κυπρακοῦ ἀγῶνος καί ἀπεγευθερώσιν τοῦ Μακαρίου. Στή σεγ. 1 περιγηπτικά τό περιεχόμενο τῆς ἐπιστολῆς

(Ἐνδιαφέρουσα, Δείχνει τί στενή συνεργασία Καραμανλῆ Τσάτσου γιά τό Κυπριακό)

[σημ. κ. Δ. Μυλωνᾶ]

[2.2]

1

ROYAL GREEK EMBASSY
WASHINGTON, D. C.

Ἀριθ. πρωτ. 1429 τῇ 29 Μαρτίου 1956

"Ακρως ἀπόρρητον

Πρός τήν Αὐτοῦ Ἐξοχότητα
τόν Κύριον Κωνσταντινον Καραμανλῆν,
Πρόεδρον τῆς Κυβερνήσεως,
κλπ. κλπ. κλπ.,
Ἀθήνας.

Κύριε Πρόεδρε,

Εἰς ἀπάντησιν εἰς τό ὑπ'ἀριθ. 10385 τηλεγράφημα τῆς 17ης τρέχοντος, δι'οὗ ὁ κ. Ὑπουργός Προεδρείας Κυβερνήσεως μοί διεβίβασε τήν ἐπιθυμίαν σας νά κινητοποιηθῇ ἡ κοινή γνώμη τῆς Ἀμερικῆς πρός εὐόδωσιν τοῦ Κυπριακοῦ ἀγῶνος καί ἀπελευθέρωσιν τοῦ Μακαρίου, ἐφ'οὗ μοῦ εἶχεν ἀπευθυνθῇ καί ἡ ἐπιστολή τοῦ κ.Λιάτη ἀπό Ιης Μαρτίου, καί ἧς ἔλαβα γνῶσιν κατά τήν ἐνταῦθα ἄφιξίν μου τήν 15ην Μαρτίου, ἔχω τήν τιμήν ν'ἀνακοινώσω ὑμῖν τά ἑξῆς, ἐν συνεχείᾳ τοῦ ὑπ'ἀριθ. 1355 τηλεγραφήματός μου τῆς 26ης τρέχοντος.

Τό θέμα παρουσιάζει πολλάς πλευράς αἵτινες δέον νά ἐξετασθοῦν καί μία ἑκάστη χωριστά, ἀλλά καί ὅλαι πάλιν ἐν συνδυασμῷ πρός ἀλλήλας. 1) Εἰδικαί συνθῆκαι ἐπικρατοῦσαι ἐν Ἀμερικῇ. 2) Ἀμερικανικαί προσωπικότητες. 3) Μισθωτοί πράκτορες Ἀμερικανοί. 4) Ἑλληνισμός τῆς Ἀμερικῆς. 5) Προσωπικότητες ἐξ Ἑλλάδος. 6) Β. Πρεσβεία καί τό παρ'αὐτῇ Γραφεῖον Πληροφοριῶν.

.).

I) Ἐν πρώτοις πρέπει νά λεχθῇ ὅτι αἱ ἐπικρατοῦσαι ἐν Ἀμερικῇ συνθῆκαι ἀπό ἀπόψεως κοινῆς γνώμης δέν προσομοιάζουν πρός ἄλλας χώρας καί εἶναι ἐντελῶς εἰδικαί, μέ κοινά τινα μόνον χαρακτηριστικά πρός ἄλλας ἀγγλοσαξωνικάς χώρας, οὐ μόνον τοῦ ἀχανοῦς τῆς ἐκτάσεως τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν, πού ἀποτελοῦν καθ' ἑαυτάς σχεδόν ἐκτεταμένην Ἤπειρον μέ πολλούς χωριστούς σχεδόν ἀπ' ἀλλήλων κόσμους, ὡς τό MID-WEST, τό WEST, τό SOUTH κλπ., ἀλλά καί λόγω τῶν ἰδιαζόντων χαρακτηριστικῶν τῶν Ἀμερικανῶν, ὡς καί τῆς πολιτειακῆς των διαρθρώσεως. Εἶναι κατά ταῦτα ἔργον δυσκολώτατον ἡ κατάκτησις τῆς ἀμερικανικῆς κοινῆς γνώμης. Δυσκολώτερον ἀκόμη ὅταν, ὅπως εἰς τήν περίπτωσιν τῆς Ἑλλάδος, δέν διατίθεται κανέν ἀπολύτως μέσον. Διότι εἶναι περίπου ἴσα τῷ μηδενί τά γλίσχρα μέσα πού διαθέτομεν ἐδῶ, παρά τάς ἐπανειλημμένας καί ἀπέλπιδας προσπαθείας πού δέν ἔπαυσα καταβάλλων, ἀφ' ἧς πρό Ιό μηνῶν μοῦ ἀνετέθη ἡ Διεύθυνσις τῆς Πρεσβείας Οὐασιγκτῶνος, τόσον ἐγώ ὅσον καί οἱ Διευθυνταί τοῦ Γραφείου Πληροφοριῶν. Προσεκόψαμεν πάντοτε εἰς τοῖχον ἀκατανοησίας τῶν ἁρμοδίων ἐν Ἑλλάδι ὑπηρεσιῶν, Ὑπουργείου Προεδρίας Κυβερνήσεως (Τύπου), Ὑπουργείου Ἐξωτερικῶν καί Γενικοῦ Λογιστηρίου, οὐ μόνον ὡς πρός τήν ὀργάνωσιν κἄποιων στοιχειωδῶν μέσων διαφωτίσεως, ἀλλά καί αὐτήν τήν ἐπάνδρωσιν τῆς Β. Πρεσβείας καί τῶν τεσσάρων μόλις Προξενικῶν Ἀρχῶν ἐν Β. Ἀμερικῇ, Νέας Ὑόρκης, Ἁγίου Φραγκίσκου, Βοστώνης καί Σικάγου, πού λειτουργοῦν ἀκόμη σήμερον μέ

.).

ἐντελῶς ἀνεπαρκεῖς δυνάμεις. Καί ταῦτα μολονότι ἐκλήθην παρά τοῦ ἀειμνήστου Στρατάρχου Παπάγου ν'ἀναλάβω τήν διεύθυνσιν τῆς σπουδαιοτέρας αὐτῆς τῶν Πρεσβειῶν μας, καθ'ἥν ὥραν εἶχε ἤδη τεθῆ διεθνῶς ἐνώπιον τοῦ ΟΗΕ τό μέγα ἐθνικόν ζήτημα τῆς Κύπρου, μέ μοναδικόν μέσον καί ἐλπίδα προωθήσεώς του τήν κατάκτησιν τῆς θετικῆς ἀμερικανικῆς ὑποστηρίξεως. Κατά γενικόν λόγον οἱ Ἀμερικανοί, ἄνθρωποι ἀπολύτως καλῆς πίστεως καί ἐνίστε κἄπως ἀφελεῖς, εἶναι πάντοτε πρόθυμοι νά ἐνωτισθοῦν καί νά πεισθοῦν, ἐάν ζήτημά τι τούς παρουσιασθῆ ἀντικειμενικά καί εὐθέως, καί φαίνεται συνᾶδον μέ βασικῶς ἠθικάς ἀρχάς δικαιοσύνης καί FAIR PLAY, εἰς τάς ὁποίας ἀληθινά πιστεύουν. Ὁ ρυθμός ὅμως τῆς ζωῆς των εἶναι τόσον ἐντατικός, καί πρός ἐξασφάλισιν ἀνέτων ὅρων διαβιώσεως εἶναι ὑποχρεωμένοι νά ἐργάζωνται τόσον σκληρά, ἐπί τοσοῦτον δέ ἀπορροφῶνται ἀπό ζητήματα τῆς καθημερινῆς ζωῆς, ὥστε εἶναι πολύ μικρότερον ἤ εἰς ἄλλας χώρας καί δή εὐρωπαϊκάς τό ἐνδιαφέρον των διά τά διεθνῆ ζητήματα. Καί μεταξύ αὐτῶν δέ κατά πρῶτον βαθμόν, ὡς εἶναι ἄλλωστε εὔλογον, τούς ἐνδιαφέρουν περισσότερον τά ἀμεσώτερον θίγοντα αὐτούς μεγάλα παγκόσμια ζητήματα, ἀπό θέματα ὡς τό Κυπριακόν, ἀφορῶν μακρινήν χώραν τῆς ὁποίας πρό ἐνάμισυ ἔτους ἀκόμη ἠγνόουν καί τό ὄνομα καί αὐτήν τήν ὕπαρξιν. Καί εἶναι ἀπίστευτον νά διαπιστώνῃ τις, παρά τάς προεκτεθείσας συνθήκας, πόσην πρόοδον ἀπό τῆς ἀπόψεως τοῦ ἐνδιαφέροντος τῆς κοινῆς γνώμης ἐπετέλεσε τό ζήτημα τό ὁποῖον, μέ τήν ἀπαγωγήν καί ἐξορίαν

.).

μάλιστα τοῦ 'Αρχιεπισκόπου Μακαρίου, ἔχει ἀναχθῆ εἰς ζήτημα κατέχον κατά τό πλεῖστον "FRONT PAGE SPACE", καί τοῦτο φυσικά συμβαίνει μόνον προκειμένου περί ἐντυπωσιακῶν καί γενικοῦ ἐνδιαφέροντος θεμάτων. Ὅλα τά παμμεγίστης κυκλοφορίας - ὁλοκλήρων ἑκατομμυρίων-περιοδικά +, ὁ τύπος τῶν κατά μέρος πολιτειῶν, οἱ πλεῖστοι τῶν σταθμῶν ραδιοφωνίας καί τηλεοράσεως πού εἰς εὐρύτατον μέτρον ἀντικαθιστοῦν τόν ἔντυπον τύπον, ἀσχολοῦνται εὐρύτατα μέ τό Κυπριακόν. Καί ὀφείλω νά σημειώσω, οὐχί ἄνευ κάποιας μικρᾶς ἱκανοποιήσεως, διότι ὑπό συνθήκας κυριολεκτικῶς ἀφορήτους καί περίπου ἠρωϊκάς, ἐργαζόμεθα, στερούμενοι καί τῶν στοιχειωδεστέρων μέσων, ὅτι τ'ἀποτελέσματα κατά τήν ἐκδηλωθεῖσαν δεινήν κρίσιν μέ τήν ἐξορίαν τοῦ 'Εθνάρχου ὑπῆρξαν κατά γενικόν λόγον ἀρκούντως, θά ἔλεγα, ἀπιστεύτως ἱκανοποιητικά. Κατά ἑκατοντάδας εἰσρέουν τά ἀποκόμματα τύπου εἰς τό Γραφεῖον Πληροφοριῶν ἄρθρων καί εἰδήσεων ἐξ ὅλων τῶν σημείων τῆς 'Αμερικῆς, σημαντικῶν καί μή ἐφημερίδων καί περιοδικῶν, σωρεῖαι ἐκπομπῶν ραδιοφώνου καί τηλεοράσεως διαδέχονται ἀλλήλας, καί δύναμαι νά σημειώσω εὐχαρίστως ὅτι, πλήν ἐξαιρέσεων φυσικά, ἡ πλειονότης εἶναι εἴτε σαφῶς εὐμενής ὑπέρ τῶν ἀπόψεών μας, ἤ τουλάχιστον ἀντικειμενική παράστασις τῶν γεγονότων.

Γνωρίζω ὅτι ἐνίοτε διάφοροι ἀπό τῶν στηλῶν τῶν ἐφημερίδων, ἀλλά καί τινες καλοθεληταί ἐξ 'Αμερικῆς γράφουν ὅτι δέν δημοσιεύονται ἀρκετά, ἤ δέν διεψεύσθη ἡ δεῖνα

.).

εἴδησις. Ἀλλ' ἀντιπαρέρχομαι τά ἔωλα καί ἐπιπόλαια αὐτά σχόλια ὡς μᾶλλον φαιδρά καί μαρτυροῦντα ὅτι οἱ γράφοντες ἐκλαμβάνοντες τήν Ἀμερικήν ὡς εἶδός τι δήμου Παρακαμπυλίων, τόν ἀμερικανικόν τύπον ὡς ὄργανον εἰς τήν ἀποκλειστικήν διάθεσιν τῆς Ἑλλάδος, ἁπλούστατα ἀγνοοῦν καί τά στοιχεῖα τῆς ἀμερικανικῆς ζωῆς.

Ἀλλ' ἄν ληφθῇ, ὅπως πρέπει, ὑπ' ὄψιν ὅτι εὑρισκόμεθα ἀντιμέτωποι τῆς κολοσσιαῖα μέσα διαθετούσης Μεγάλης Βρεταννίας ἀφ' ἑνός, καί τῆς ἐξ ἴσου λυσσωδῶς καταβαλλούσης προσπαθείας Τουρκίας ἀφ' ἑτέρου, πού καί αὐτή δαπανᾶ 20πλάσια τουλάχιστον ἡμῶν ποσά, θά κατανοηθῇ ὅτι ἐκ τοῦ μηδενός κάτι ἐπετελέσαμεν ὑπέρ τοῦ Ἔθνους, ἀγωνιζόμενοι ἀόκνως καί ὑπεραν θρώπως ὑπό συνθλιπτικάς ἀληθῶς συνθήκας. Μοῦ ἀρκεῖ νά σᾶς ἀναφέρω σχετικῶς καί ταῦτα. Ἡ ἀξία τῆς διαφωτίσεως τῆς κοινῆς γνώμης ἔγκειται βέβαια εἰς τό νά ἀσκήσῃ αὕτη ἐκδηλουμένη τήν ἐπίδρασίν της ἐπί τῶν ὑπευθύνων κύκλων τῆς χώρας, τῶν κοινοβουλευτικῶν καί ἐν τελευταίᾳ ἀναλύσει τῶν κυβερνητικῶν, παρ' ὧν καί θά ληφθοῦν ἑκάστοτε αἱ ὑπέρ ἤ καθ' ἡμῶν ἀποφάσεις. Καί ἀσυζητητεί εἰς τήν Ἀμερικήν ὅπου οἱ πολιτικοί ὑπολογίζουν ἰδιαιτέρως τήν ψῆφον τῶν πολιτῶν τοῦτο ἔχει πολλήν σημασίαν. Θά μοῦ ἤρκει ὅμως νά σᾶς ἀναφέρω ἕνα περιστατικόν διά ν' ἀντιληφθῆτε ὅτι ἡ Ἑλλάς δέν ὑστερεῖ τόσον πολύ ἐπί τοῦ θέματος αὐτοῦ. Ὅταν δηλαδή κατά παρελθόντα Αὔγουστον ἀπεχαιρέτων τόν Ὑφυπουργόν κ. ALLEN μεταβαίνων εἰς Λονδῖνον .).

διά τήν ἀτυχῆ ἐκείνην τριμερῆ Διάσκεψιν, προσπαθῶν νά μοῦ συστήσῃ μετριοπάθειαν εἰς τάς ἀξιώσεις μας μοῦ ἔλεγε: "Μή βιάζεσθε, μή τά ζητῆτε ὅλα μαζύ, τό ζήτημα θά λυθῇ κατά στάδια. Ἤδη ἔχετε κάμει ἐντός ὀλίγου χρόνου τεραστίας προόδους, ἔχετε κερδίσει μέ τό μέρος σας τό Κογκρέσσον". Προφανῶς εἶχε κατά νοῦν διαφόρους ὑπέρ ἡμῶν προτάσεις ἤ ψηφίσματα, ὡς τῶν κ.κ. MORANO, MACCORMACK, KNOWLAND, καί τήν ὁμόφωνον ἐπιψήφισιν τῶν δύο τελευταίων. Καί αὐτά ὅλα δέν εἶναι τυχαῖα, οὐδ'ἔλειψεν ἡ ἀπό ἡμετέρας πλευρᾶς θετική συμβολή εἰς τήν διαμόρφωσιν τῆς γνώμης τινῶν τούλάχιστον ἐξ ὅλων αὐτῶν τῶν κοινοβουλευτικῶν κύκλων. Βεβαιότατα ὑπάρχουν αἱ κατά βάσιν φιλικαί διαθέσεις τοῦ εὐγενοῦς καί μεγαλοψύχου ἀμερικανικοῦ λαοῦ εἰς τήν φαντασίαν τοῦ ὁποίου μεγάλην ἔχει ἀσκήσει ἐπίδρασιν καί ἡ ἀνάμνησις τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος, τήν ὁποίαν δέν διακρίνουν ἐδῶ ὅπως ἀλλοῦ ἀπό τήν σύγχρονον, ὡς καί ἡ ἡρωϊκή στάσις τῶν Ἑλλήνων κατά τάς πολεμικάς περιπετείας τοῦ Ἔθνους, πολλήν ὅμως συμπάθειαν πρός τήν Ἑλλάδα ἐφελκύει καί ἡ ἀνά μέσον τῶν Ἀμερικανῶν διαβίωσις τοῦ Ι.000.000 τῶν ἐξαιρέτων αὐτῶν ἀνθρώπων, τῶν Ἑλληνοαμερικανῶν.

Ἀλλά καί ἡ συμβολή τῶν Ἀντιπροσώπων τῆς Ἑλλάδος ὅλων τῶν βαθμῶν δέν εἶναι ἀνύπαρκτος εἰς τήν διαμόρφωσιν τοῦ φιλικοῦ αὐτοῦ πρός τήν ὅλην ὑπόθεσίν μας κλίματος. Διότι καθῆκον ἔχω νά ἐξάρω τήν πολύτιμον συμβολήν τῶν ἐν τῇ Πρεσβείᾳ καί Γραφείῳ Πληροφοριῶν ἐλαχίστων συνεργατῶν μου, μιᾶς μικρᾶς δρακός μέ ἡρωϊκήν αὐταπάρνησιν ἀφοσιωμένων εἰς τό καθῆκον των. Καί ὅταν πρό Ιοημέρου ἐπεσκέφθην

.).

μετά τήν ἐκραγεῖσαν κρίσιν τόν μόλις ἐπανελθόντα ἐξ Ἀσίας κ. ALLEN καί πάλιν συνιστῶν νά μή ὁμιλῶμεν πολύ περί οὐδετερότητος καί ἀντιδυτικῶν διαθέσεων μή ἀποθαρρύνωμεν τήν κοινήν γνώμην τῆς Ἀμερικῆς μου εἶπε κατά λέξιν: "Εἶχεν ἡ Ἑλλάς καί πρότερον μεγάλας συμπαθείας εἰς τήν Ἀμερικήν. Τώρα ὅμως μετά τήν ἀπαγωγήν τοῦ Μακαρίου ἡ συμπάθεια αὐτή ἔχει ἐκδηλωθῆ φανερά καί ἔχει ἀποκρυσταλλωθῆ."

Εἶναι ὅμως ἀνάγκη νά κάμω καί μίαν τελευταίαν παρατήρησιν διά νά δώσω πιστήν εἰκόνα τῆς κοινῆς γνώμης ἐν Ἀμερικῆ καί τῆς ἐπιδράσεώς της ἐπί τῆς πολιτικῆς ζωῆς καί τῆς διακυβερνήσεως τῆς χώρας. Ἐνῶ δηλαδή ἡ πολιτειακή διάρθρωσις τῆς χώρας ἐρείδεται ἐπί γνησίως δημοκρατικῶν βάσεων, καί οἱ πολῖται, ὅταν μάλιστα συλλογικῶς ἐκφράζουν τήν βούλησίν των, εἰσακούονται πολύ ἀπό τούς ἀντιπροσώπους καί τήν Κυβέρνησιν τῆς χώρας, οἱ δέ Βουλευταί ἀσκοῦν ἱκανήν ἐπίδρασιν, κυρίως ὅμως οἱ Γερουσιασταί εἶναι πανίσχυροι, κάλλιστα δυνάμενοι νά παραβληθοῦν μέ τούς Ρωμαίους Συγκλητικούς, προκειμένου ὅμως περί ἐξωτερικῶν ὑποθέσεων, ὅσον ἀπίστευτον καί ναί φαίνεται τοῦτο περιορίζεται κατά παράδοξον τρόπον ἡ ἐξουσία τῶν αἱρετῶν ἀντιπροσώπων τοῦ ἀμερικανικοῦ λαοῦ καί ὑποχωρεῖ σχεδόν ὁλοκληρωτικῶς κύπτουσα τόν αὐχένα πρό τῆς παντοδυναμίας ἐν προκειμένῳ τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας τῶν ὑπό τοῦ Προέδρου διωρισμένων Ὑπουργῶν. Προϊόν ἴσως μιᾶς πλήρους ἐφαρμογῆς τῆς ἀρχῆς τοῦ χωρισμοῦ τῶν ἐξουσιῶν, ἡ ἀπίστευτος αὐτή παντοδυναμία τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν

.).

'Εξωτερικῶν καί τοῦ Προέδρου τῶν 'Ηνωμένων Πολιτειῶν εἰς τά θέματα ἐξωτερικῆς πολιτικῆς. Μολονότι λειτουργοῦν ἀνελλιπῶς καί κατά τρόπον συνεχῆ αἱ Κοινοβουλευτικαί 'Επιτροπαί τῶν δύο Νομοθετικῶν Σωμάτων καί συνχά προσέρχεται αὐτοπροσώπως ἐνώπιον κυρίως τῆς 'Επιτροπῆς τῶν 'Εξωτερικῶν τῆς Γερουσίας ὁ 'Υπουργός τῶν 'Εξωτερικῶν, ἵνα ἀναπτύξῃ τά φλέγοντα θέματα, παρατηρεῖται τοῦτο τό ὀξύμωρον εἰς αὐτήν τήν γνησίως δημοκρατικήν χώραν. Νά φθάνῃ δηλαδή μέχρι καταπνίξεως ἡ ἐκπεφρασμένη φωνή τῶν αἱρετῶν ἐκπροσώπων τοῦ λαοῦ, Βουλευτῶν καί Γερουσιαστῶν, ὑπό μορφήν καί κατατεθεισῶν ἀκόμη ὑπ'αὐτῶν προτάσεων ἐνώπιον τῶν δύο Βουλῶν.

"Οπωσδήποτε καί ἄν φαίνεται τοῦτο προσομοιάζον πρός δικτατορικήν περίπου πρακτικήν, εἶναι ἐν τούτοις ἡ πραγματικότης. Προσπαθοῦντες διά τῆς διακομματικῆς ("BIPARTISAN") πολιτικῆς ἐπί τῶν ἐξωτερικῶν θεμάτων (πού καθιέρωσε καί παρ' ἡμῖν ὁ 'Ελευθέριος Βενιζέλος ἀπό τοῦ 1930 μέ τάς ἑλληνοτουρκικάς συμφωνίας καί θά ἦτο ἐθνική εὐλογία νά ἐπανελαμβάνετο ὑπέρ ποτε σήμερον) ν'ἀποφεύγουν ὀξύτητας ἐπί τῶν ἐξωτερικῶν θεμάτων, ἀναγνωρίζουν καί εἰς τό STATE DEPARTMENT κυριολεκτικῶς δικαίωμα VETO διά τῆς ὑποβολῆς πρός αὐτό ἐρωτημάτων ὁσάκις δέν ὑπάρχει βεβαιότης περί τῶν κυβερνητικῶν ἀπόψεων. 'Υπάρχει ἀληθής ἀρνησικυρία τοῦ STATE DEPARTMENT ἐν προκειμένῳ, καί τό πανίσχυρον Καπιτώλιον μεταβάλλεται εἰς ἁπλῆν "διακοσμητικήν συγκέντρωσιν τῶν κυρίων Γερουσιαστῶν ἤ ἀντιπροσώπων μέ μόνους κυριάρχους κατευθυντάς τῆς ἐξωτερικῆς πολιτικῆς τόν Λευκόν Οἶκον καί τό STATE DEPARTMENT", ὅπως μοῦ παρετήρει κάποτε κυνικῶς κάποιος

.).

εὐφυὴς Ἀμερικανὸς δημοσιολόγος. Τούτου πικράν πεῖραν ἐδοκιμάσαμεν ὄχι μόνον πέρυσιν, ὅταν ὁ Ρεπουμπλικάνος Ἀντιπρόσωπος τοῦ CONNECTICUT κ. MORANO εἶχε καταθέσει πρότασιν ὑπέρ τῆς Κύπρου, ἀλλ' ἀτυχῶς φοβοῦμαι ὅτι συμβαίνει ἅπαξ ἔτι κατ' αὐτάς σχετικῶς μέ τήν ὑπέρ ἡμῶν κατατεθειμένην πρότασιν τῶν 23 Γερουσιαστῶν. Σᾶς ἐτηλεγράφησα σχετικῶς τήν ξηρῶς ἀρνητικήν ἀπάντησιν τοῦ Γερουσιαστοῦ KNOWLAND (Ἀρχηγοῦ τῶν Ρεπουμπλικάνων εἰς τήν Γερουσίαν), παρά τήν προσωπικήν φιλίαν μας καί παρά τό γεγονός ὅτι ἠγόρευσε θερμότατα ὑπέρ ἡμῶν καυτηριάσας τήν ἀπαγωγήν τοῦ Μακαρίου. Ἐκ τούτου πρέπει νά γίνῃ ἀντιληπτόν ὅτι ἡ ἀπόφασις τοῦ Προέδρου καί τοῦ κ. DULLES εἶναι καί μόνη ἀποφασιστική ἐπί τοῦ ζητήματός μας, καί ὅλως ἐπιβοηθητικῶς μόνον θά ληφθοῦν ὑπ' ὄψιν, περισσότερον βεβαίως ἄν εἶναι ὀγκώδεις, ὑπό τῶν δύο τούτων θεματοφυλάκων καί Ἡρακλείων, θά ἔλεγε κανείς, τῆς ἀμερικανικῆς ἰσχύος ἐπί τῆς ἐξωτερικῆς πολιτικῆς, αἱ ἐκδηλώσεις τῆς κοινῆς γνώμης ἀφοῦ πρότασις τοῦ 1/4 τῆς ὅλης δυνάμεως τῆς Γερουσίας δέν εἶναι, ὡς γνωρίζω μέχρι σήμερον τουλάχιστον, ἱκανή νά συγκινήσῃ τόν ἀσυγκίνητον κ. DULLES, διά τῆς εὐνοϊκῆς προτάσεως τῶν 23 Γερουσιαστῶν.

2) Ἡ προσπάθεια ἐντάξεως Ἀμερικανῶν προσωπικοτήτων εἰς ἰδιαιτέραν ἰδικήν μας ὀργάνωσιν καί κίνησιν, μολονότι ἐπιθυμητή καί ἀξιόλογος, ἄν πρόκειται μάλιστα περί ἐξεχου-

.).

σῶν προσωπικοτήτων, δέν πρέπει νά προεξοφλῆται οὔτε ὡς εὔκολος οὔτε ὡς ἀληθινά δυναμένη ν'ἀποδώσῃ. Ὅταν λήγοντος τοῦ 1954 ἱδρύθη ὑπό τήν σκέπην τῆς ΑΗΕΡΑ ἡ 'Επιτροπή "Δικαιοσύνης διά τήν Κύπρον", ἐνεγράφησαν εἰς αὐτήν 175 ἐν ὅλῳ Βουλευταί καί Γερουσιασταί. Ἔκτοτε ὅμως ἡ ἐνεργός ἐκδήλωσίς των ἀνεκόπη ὡς διά μαχαίρας καί οὔτε εἷς ὑπέγραψε σχεδόν ποτέ καμμίαν ἔκτοτε ἔκκλησιν ἤ δημοσίαν ἐνέργειαν. 'Εφέτος ὅμως εἶναι ἔτος Προεδρικῶν ἐκλογῶν ἐν Ἡνωμέναις Πολιτείαις, καί τοῦτο εἶναι ἀπορροφητική δύναμις πάσης ἄλλης σκέψεως. Ἴσως κατά συνέπειαν εἰς τάς ἐνεργείας τῶν Ἑλληνοαμερικανικῶν 'Οργανώσεων, δι'ἄς ἐργάζομαι ὅπως συναποτελέσουν τόν συνησπισμένον ἄξονα τῆς διαφωτιστικῆς ἐνεργείας, νά ἐπιφυλάσσῃ αὐτήν τήν φοράν ἡ μοῖρα περισσοτέραν ἐπιτυχίαν. Πρέπει ὅμως νά μή μᾶς διαφεύγῃ καί τοῦτο. Ἔχομεν δηλονότι τήν ἀτυχίαν νά ἀντιδικοῦμεν μέ τήν 'Αγγλίαν. Οὐ μόνον δηλαδή μέ μεγάλην δύναμιν ἰσχυράν, ἔστω καί ἄν ἐμειώθη ἡ δύναμίς της ἀπό τινων ἐτῶν, ἀλλ'ἤτις διαθέτει τεράστια μέσα ὑλικά, πρός τήν ὁποίαν καί πόρρωθεν κἄν σύγκρισίς μας δέν νοεῖται. Χώραν ὅμως ἡ ὁποία καί ταύτότητα φυλετικήν, καταγωγῆς, θρησκείας, γλώσσης, ἠθῶν καί ἐθίμων ἔχει μέ τάς Ἡνωμένας Πολιτείας, αἵτινες αὐτήν τήν ὕπαρξίν των ὀφείλουν εἰς χειραφέτησιν ἀπό τῆς Μητροπόλεως. Ὑπάρχει ἐν τούτοις τυφλός θαυμασμός καί ἕνα εἶδος σνωβισμοῦ εἰς τήν ἀπομίμησιν παντός τοῦ ἀγγλικοῦ, καί εἰς τήν ἐξωτερικήν

.).

πολιτικήν ἰδίως ἀκόμη περισσότερον ἤ εἰς ὅ,τι ἄλλο, ἰδίως εἰς τά τῆς Μέσης καί Ἐγγύς Ἀνατολῆς ἐμπιστοσύνη εἰς τήν μακράν πεῖραν καί ἐμπειρίαν τῶν Ἄγγλων. Ὑπάρχει ἕνα COMPLEX ἐξώφθαλμον καί ἀπτόν, ἕνα ἀληθινόν πλέγμα κατωτερότητός των ἔναντι τῶν Ἄγγλων, οὗτινος ἔχουν δοθῇ μύριαι ὅσαι ἀποδείξεις κατά τά τελευταῖα ἰδίᾳ ἔτη, μέ τήν ἀδεξίαν καί ἄπειρον διαχείρισιν τῶν ἐξωτερικῶν προβλημάτων ὑπό τοῦ κ. DULLES, ἧς ἀποκορύφωσιν ἀπετέλεσεν ἡ σύναψις καί ἐπέκτασις τοῦ Συμφώνου Βαγδάτης, ἧς τήν ἔμπνευσιν διεκδικεῖ ὁ κ. DULLES ὡς ἰδικήν του, ἀλλ' ἥτις βεβαιότατα ἔχει τάς ρίζας εἰς συστηματικήν ἀπό μέρους τῆς Ἀγγλίας ἐνστάλλαξιν τῆς ἰδέας εἰς τήν σκέψιν του, μέ ὄργανόν της τήν Τουρκίαν διά ἰδίους ἰδιοτελεῖς σκοπούς ἐπανακτήσεως γοήτρου, οἵτινες διέφυγον τήν ἔγκαιρον ἀντίληψιν τῆς Ἀμερικῆς. Ταῦτα λέγω διά νά ὑποσημειώσω πόσον ἄναντις καί ἄνισος εἶναι ὁ διπλωματικός ἀγών τόν ὁποῖον τό Κυπριακόν μᾶς ἐπέβαλε, καί πόσον κατ' ἀντανάκλασιν τοῦτο ἐπιδρᾷ καί ἐπί τῆς δυνατότητος τοῦ προσεταιρισμοῦ εἴτε τῶν ἐπισήμων κύκλων ὑπέρ τῶν ἀπόψεών μας, εἴτε εὐρυτέρων στρωμάτων τῆς κοινῆς γνώμης, εἴτε τῶν καθέκαστα Ἀμερικανῶν. Τίθενται αὐτομάτως εἰς τήν πλάστιγγα, ἀφ' ἑνός ἡ πρός τήν Ἑλλάδα γνησία καί μεγάλη συμπάθεια, καί ἀφ' ἑτέρου ἡ Ἀγγλία μέ ὅλα τ'ἀνωτέρω, καί μετ'αὐτῆς ἡ ἰσχυρά στρατιωτικῶς Τουρκία, θεωρουμένη ὡς ὁ μοναδικός προμαχών εἰς τόν ἀφύλακτον ἄλλως ἀχανῆ Μεσοανατολικόν χῶρον,

.).

εἰς τά πλευρά τῆς Σοβιετικῆς Ρωσσίας μέ τάς ἔκπαλαι πρός Νότον καί τάς θερμάς θαλάσσας βλέψεις της. Ὅλα αὐτά δέν εἶναι βέβαια ἀποκλειστικά πάσης ἐλπίδος δι'ἡμᾶς βελτιώσεως τῆς θέσεώς μας, ἀλλά συνθέτουν τήν εἰκόνα τῶν δυσχερειῶν οἵας ἀντιμετωπίζομεν μοιραίως ἐνταῦθα μέ ὅλην τήν γενικήν καί ἀναμφισβήτητον συμπάθειαν καί θαυμασμόν πού ὑπάρχει ἐδῶ διά τήν Ἑλλάδα καί τούς ἄθλους της. Τέλος ἄς μή παρορᾶται ὅτι ἡ ἰσχύς τῆς ἀγγλικῆς θέσεως ἔχει καί ἕνα πολύτιμον ἔρεισμα τῆς συμπαθείας πρός αὐτήν, κατά γενικόν λόγον, τοῦ πανισχύρου ἑβραϊκοῦ στοιχείου εἰς χεῖρας τοῦ ὁποίου εὑρίσκονται πλεῖστα τῶν κυριωτέρων ὀργάνων τοῦ Τύπου. Τό "NEW YORK TIMES", ἐξ ὁλοκλήρου εἰς χεῖρας τῶν Ἑβραίων, περί τοῦ ὁποίου μοῦ ἔλεγε χαρακτηριστικῶς τελευταίως ὁ διαπρεπής κ. LUCE (ἰδιοκτήτης τοῦ "LIFE" καί τοῦ "TIME" MAGAZINE) ὅτι δέν γνωρίζει περίστασιν καθ'ἣν δέν ὑπερεμάχησε τῆς Ἀγγλίας. Καί ὅμως δέν εἶναι ἕν ἤ δύο τά περιστατικά συμπαθεστάτης πρός ἡμᾶς ὑπό τῶν TIMES ἐξετάσεως τοῦ Κυπριακοῦ. Διατηρῶ μετά τοῦ ἰδιοκτήτου κ. SULZBERGER καί ὅλων τῶν διπλωματικῶν του συνεργατῶν ἀρίστας καί φιλικωτάτας σχέσεις, ὡς καί ὅλον τό ἀρμόδιον προσωπικόν τῆς Πρεσβείας. Ἀλλ'ὑπάρχουν καί τά ἀγγλομανῆ στελέχη του, ὡς ὁ κ. HAMILTON, ἀρμόδιος διά τόν OHE. Ἐκτός τῶν TIMES, τό ἔγκυρον "WASHINGTON POST", τό "EVENING STAR" τοῦ Οὐάσιγκτων ὡσαύτως μεγάλου κύρους, εἶναι ἰδιοκτησία Ἑβραίων, καί σωρεία ἄλλη ἐφημερίδων, ἐντύπων καί σταθμῶν

.).

ραδιοφωνίας ἤ τηλεοράσεως. Παρ' ὅλα ὅμως τά ἀνωτέρω, τά ὁποῖα κατά καθῆκον σᾶς ἀναφέρω, ἔχω θετικάς ἐλπίδας ὅτι κατά τήν σημερινήν ὀξεῖαν κρίσιν ἣν ἐξαπέλυσαν οἱ Ἄγγλοι μέ τήν ἀπαγωγήν τοῦ Ἐθνάρχου, θά εὕρωμεν, λόγω τῆς πραγματικῆς καί πηγαίας ἀντιδράσεως πού παρήγαγεν εἰς τήν συνείδησιν τῶν πολιτισμένων καί κατά βάσιν φιλελευθέρων Ἀμερικανῶν, ἱκανήν καί πολύτιμον συμπαράστασιν. Πρώτη ἐλπιδοφόρος ἔνδειξις εἶναι ὅτι, παρά τήν ἐπίσημον πρός με ἐπιφυλακτικότητα ἀπό μέρους τῶν ἀνωτάτων τοῦ STATE DEPARTMENT, ὁ Πρόεδρος EISENHOWER ἀπό τῆς πρώτης ἡμέρας ἐξεδηλώθη θερμῶς διά τῆς δημοσίας ἀνακοινώσεώς του, καί ἔκτοτε γνωρίζω θετικῶς ὅτι δέν ἔπαυσε νά τόν ἀπασχολῇ προσωπικῶς καί σοβαρώτατα τό ζήτημα.

3) Ἐπί τοῦ τρίτου σημείου, περί τοῦ ἐνδεδειγμένου ἤ μή τῆς χρησιμοποιήσεως τῶν ὑπηρεσιῶν ἀμερικανικῆς προσωπικότητος ὡς μισθωτοῦ πράκτορος, περί ἧς τό ἐρώτημα τοῦ ὑπ' ἀριθ. I0385 τηλεγραφήματός σας, ὡς καί τῆς ἐπιστολῆς τοῦ κ. Λιάτη, ἔχω τήν τιμήν ν' ἀναφέρω τά ἑξῆς:

Πολλαί πράγματι τῶν ἐνταῦθα ξένων Πρεσβειῶν χρησιμοποιοῦν τοιούτους μισθωτούς πράκτορας Ἀμερικανούς, ἀποκαλουμένους PUBLIC RELATIONS AGENTS, οἵτινες, δικηγόροι ὡς ἐπί τό πλεῖστον, καί εἴτε οἱ ἴδιοι τέως πολιτικοί, εἴτε προσκείμενοι εἰς δικηγορικά γραφεῖα πρώην πολιτικῶν, ἐπαγγέλλονται τόν ἀναντικατάστατον τάχα βοηθόν καί παραστάτην τῶν ξένων Κυβερνήσεων εἰς τήν ἐπιδίωξιν τῶν σκοπῶν των καί

.).

προαγωγήν τῶν συμφερόντων των. Ἡ ὕπαρξίς των ἐπισήμως ἀναγνωρίζεται μέν τυπικῶς, εἰδικοῦ Νόμου ὁρίζοντος τήν ὑποχρέωσίν των ν'ἀνακοινώσουν τήν ἰδιότητά των εἰς τό STATE DEPARTMENT, ἵνα λάβουν τήν σχετικήν ἄδειαν νά λειτουργήσουν ὡς ξένοι πράκτορες ("FOREIGN AGENTS"). Τό πρᾶγμα λέγω τύποις ἀναγνωρίζεται κατά Νόμον. Ἀλλ'εἰς τήν οὐσίαν ἀποτελοῦν οὗτοι ἔμμεσον τρόπον τινά ἀναγνώρισιν τοῦ ὅτι ξέναι Κυβερνήσεις, ἔναντι ἀδρῶν χρηματικῶν ποσῶν, ἐπιδιώκουν νά ἐπιτύχουν ὠφελήματα πολιτικά ἤ οἰκονομικά ἀπό τούς ὑπευθύνους κυβερνήτας μέχρι καί αὐτοῦ τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας, ὡς καί ἀπό τά Νομοθετικά Σώματα. Διά τοῦτο οὐδόλως προσβλέπεται μετά συμπαθείας ἀπό τούς ἐπισήμους κύκλους ἡ ὕπαρξις "ξένων πρακτόρων". Ἰσοδυναμεῖ τοῦτο μέ ἐκδήλωσιν εἰς τήν ἐξωτερικήν πολιτικήν τοῦ γνωστοῦ "LOBBYISM", τό ὁποῖον ὁ μέγας ἀνταγωνισμός τῶν οἰκονομικῶν συμφερόντων ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ ἔχει ἐξαπλώσει καί ἀναγάγει περίπου εἰς οἰκονομικο-πολιτικόν θεσμόν. Θεσμόν γνωστόν, ἀνεκτόν ἀλλά καί προκαλοῦντα ἀντιδράσεις καί συχνά δυσάρεστα δημόσια σκάνδαλα, ὡς ἀπέδειξεν ἡ πρόσφατος ἐξεταστική τῶν πραγμάτων Ἐπιτροπή τοῦ Σενάτου ὑπό τόν Γερουσιαστήν GORE.

Εὐθύς ἀπό τῆς ἀφίξεώς μου εἰς Ἡνωμένας Πολιτείας, ἔχων ὑπ' ὄψιν τά μακρά καί δυσχερῆ στάδια πού εἶχε νά διανύσῃ κατ'ἀνάγκην τό Κυπριακόν, ἐμελέτησα μετά προσοχῆς τήν δυνατότητα ἤ τό συμφέρον τοῦ νά χρησιμοποιήσωμεν καί ἡμεῖς τό γνωστόν τοῦτο μέσον. Πλήν δέν κατέληξα εἰς τό συμπέρασμα

.).

ὅτι ἔμελλε νά μᾶς προσπορίσῃ σοβαρά καί ἄξια λόγου ὠφελήματα δικαιολογοῦντα τήν σημαντικωτάτην δαπάνην πού θά συνεπήγετο. Διότι αἱ ἀμοιβαί τοιούτων πρακτόρων, δικηγόρων ἤ BUSINESSMEN μή ἐπιτυχῶς ἀποκατεστημένων, τυχοδιωκτῶν διά νά εἴμεθα ἀκριβέστεροι, εἶναι σημαντικαί. Ποικίλλουν ἀπό δολλ. 50.000 κατ' ἔτος τούλάχιστον, μέχρι δολλ. 150.000, ὅσα λαμβάνει παρά τῶν Τούρκων ὁ κ. DEWEY, ~~καί οὐχί δολλ. 150.000, ὡς εἶχε δημοσιευθῆ ὅταν πρό τριῶν προσελήφθη~~. Εἰς ταῦτα προσθέτουν ὅσα ἔξοδα δικαιολογήσουν οἱ κ.κ. πράκτορες. Ἡ συμβολή πού εἰμπορεῖ νά εἰσφέρῃ ὁ τοιοῦτος πράκτωρ εἶναι ἐντελῶς περιωρισμένη. Τό πολύ εἰς ἐπίπεδον ἀνωτέρων ὑπαλλήλων, τῆς συντάξεως δευτερευουσῶν ὅλως ἐφημερίδων, ὅσαι τυχόν ἠμπορεῖ νά δέχωνται νά ὑποστοῦν ἐπηρεασμόν τινα κατά τοιοῦτον τρόπον, ἤ Βουλευτῶν τινων ἴσως γνώριμων τῶν ἐπαγγελματιῶν αὐτῶν πρακτόρων. Διότι τό ἐπίπεδον τῶν ἐπιτηδείων αὐτῶν πρακτόρων πού ἐλλοχεύουν κατά ἑκατοντάδας διά νά ἐπωφεληθοῦν τοῦ εὐκόλου αὐτοῦ μέσου πλουτισμοῦ εἶναι ἀρκετά μέτριον διά νά μή εἴπω χαμηλόν. Εἶπα ἀνωτέρω ὅτι τοῦτο εἶναι τρόπον τινά ἐπέκτασις τῶν οἰκονομικῶν LOBBIES καί τῶν γραφείων ἐμπορικῆς διαφημίσεως, ἥτις εἰς τήν χώραν αὐτήν τοῦ τεραστίου οἰκονομικοῦ συναγωνισμοῦ ἀποτελεῖ τήν τρίτην κατά σειράν σπουδαιότητος καί ὄγκου ἐπιχείρησιν. Πολιτικῶς ὅμως καί ἔτι ὀλιγώτερον διπλωματικῶς εἶναι ἀνίσχυροι νά παρουσιάσουν κανένα χρήσιμον καί οὐσιῶδες ἀποτέλεσμα ὑπέρ τῆς ξένης χώρας εἰς τήν ὑπηρεσίαν τῆς ὁποίας τάχα τίθενται.

Καί ὡς πρός αὐτόν τόν τέως Κυβερνήτην Νέας Ὑόρκης καί τέως ὑποψήφιον Πρόεδρον τῶν Ρεπουμπλικάνων κ. DEWEY,

.).

προσωπικότητα κύρους ἐπομένως, ἡ πρόσληψίς του ὑπό τῶν Τούρκων καθ'ἃ μοῦ ἔλεγε προχθές Ἀμερικανός Ρεπουμπλικάνος, παρά τήν ἀδράν ἀμοιβήν πού ἐξησφάλισεν, οὐδέν ἄξιόλογον προσεπόρισεν εἰς τήν Τουρκίαν. Κατατρυχομένη ἡ Τουρκία ἀπό τήν μαστίζουσαν αὐτήν οἰκονομικήν κρίσιν καί ἀποτυχοῦσα ὁλοκληρωτικῶς εἰς τήν κατά παρελθόντα Μάϊον διά τῆς ἀποστολῆς Ζορλοῦ ἐπιδιωχθεῖσαν παροχήν δανείου 300.000.000 δολλαρίων, ἐστράφη πρός τόν κ. DEWEY μέ αὐτήν τήν ἐπιδίωξιν ὡς κεντρικόν ἀντικειμενικόν σκοπόν, καί δευτερευόντως τήν προβολήν τῆς θέσεώς της ἐπί τοῦ Κυπριακοῦ. Καί μέχρι τοῦδε τουλάχιστον ἀπέτυχεν οἰκτρῶς, μικραί δέ μόνον ἐλπίδες ὑπάρχουν νά ἐπιτύχῃ κλάσμα μόνον μικρόν τοῦ ἐπιδιωκομένου ποσοῦ.

Ἀντιθέτως ἡ Ἑλλάς, διά τῆς πρωτοβούλου καί ἄνευ ὁδηγιῶν ἀναλήψεως ἀναλόγου πρωτοβουλίας ὑπό τοῦ Πρέσβεώς της κατά τήν κατανομήν τῆς περυσινῆς βοηθείας ἐπέτυχε νά λάβῃ πέραν τῶν ἀποφασισθέντων ὑπό τῆς τότε F.O.A., καί ὅσων εἰσηγήθη ἀπό κοινοῦ μέ τό STATE DEPARTMENT εἰς τό Κογκρέσσον 15 ἑκατομμυρίων δολλαρίων, ἄλλα 11 ἑκατομμύρια, δηλαδή ἐν συνόλῳ 26.2 ἑκατομμύρια δολλαρίων, ἤτοι ὅσα καί κατά τό προηγούμενον ἔτος. Καί ἑβδομάδας πρό τούτου, μέ ἀφορμήν τήν θεομηνίαν τῶν σεισμῶν Βόλου, ἐπετεύχθη κατά τόν ἴδιον ἀκριβῶς τρόπον, μέ τήν προσωπικήν ἐπαφήν τοῦ ἐπισήμου ἀντιπροσώπου τῆς Ἑλλάδος, ἐλθόντος εἰς ἄμεσον ἐπικοινωνίαν, καθ'ἣν ἀνέπτυξε τήν θέσιν τῆς Ἑλλάδος εἰς

.).

63 Γερουσιαστάς καί Βουλευτάς, ἡ παραχώρησις ἐκτάκτου βοηθείας I9,2 ἑκατομμυρίων δολλαρίων, καθ'ἥν ὥραν 2 ἔτη ἐνωρίτερον διά τούς καταστρεπτικούς σεισμούς τῆς Ἐπτανήσου, μεγαλυτέρας εἰς ὑλικάς ζημίας ἐκτάσεως, εἴχομεν ἐπιτύχει μόνον 5 ἑκατομμύρια δολλαρίων ἔκτακτον βοήθειαν. Πρόκειται δηλαδή, περί ~~ἐπί πλέον~~ παροχῆς εἰς τήν Ἑλλάδα τῶ I955-56, 25.000.000 δολλαρίων ὁλοκλήρων ἐπί πλέον τῶν προβλεπομένων διά τό ἔτος ἐκεῖνο, ἤτοι ὑπερδιπλασιασμοῦ τῆς ἀμερικανικῆς βοηθείας. Αὐτά ἠμπορῶ νά βεβαιώσω τήν Κυβέρνησιν ὅτι ἀσφαλῶς δέν θά εἶχεν ἐπιτύχει ὑπέρ τῆς Ἑλλάδος καί ὁ πλέον εὐσυνείδητος τυχόν πληρωμένος ξένος πράκτωρ, ἔστω καί ἄν ὑπάρχουν τοιοῦτοι, ἁπλούστατα διότι θά ἐστερεῖτο τῆς ἀπαιτουμένης πίστεως τῆς ἀπαραιτήτου διά τήν εὐόδωσιν τοιούτων προσπαθειῶν. Ἡ Ἑλλάς κατά τήν ὥραν ἐκείνην ἐδημιούργησε μέ ἴδια διπλωματικά καί μόνον μέσα ἰσχυρότατον LOBBY εἰς τάς δύο Βουλάς, τό ὁποῖον εἶχε προξενήσει βαθεῖαν ἐντύπωσιν, τόσον εἰς ὅλους τούς ἁρμοδίους ἀμερικανικούς κύκλους, ὅσον καί μεταξύ τῶν ξένων διπλωματικῶν κύκλων τοῦ Οὐάσιγκτων.

Ἀλλ'ἵνα ἔχω καί ἄλλοθεν ἐκ σοβαρῶν καί ἁρμοδίων ἀμερικανικῶν κύκλων μίαν χρήσιμον γνώμην μετέβην ἐπίτηδες εἰς Νέαν Ὑόρκην πρός συνάντησιν τοῦ κ. HENRY LUCE, τήν προτεραίαν τῆς ἀναχωρήσεώς του εἰς Εὐρώπην. Ὁ κ. LUCE, μεθ'οὗ συνδέομαι φιλικῶς, ἰσχυρότατος Ρεπουμπλικάνος, ἰδιο-

.).

κτήτης τῶν μεγαλυτέρων περιοδικῶν "LIFE" καί "TIME", γνώστης τῶν πραγμάτων βαθύς, ἐκολακεύθη καί μοῦ εἶπε μέ ἕνα μορφασμόν προφανοῦς ἀπαρεσκείας: "Ἡ ἀποδοχή τοῦ ἔργου αὐτοῦ ἀπό τόν κ. DEWEY διά λογαριασμόν τῶν Τούρκων βεβαίως δέν ἦτο πολύ ὡραία πρᾶξις. Οὔτε νομίζω ὅτι συνετέλεσέ τι ἀξιόλογον εἰς τήν ὑπόθεσίν των. Βεβαίως προσέθηκε, μερικαί χῶραι χρησιμοποιοῦν τοιαῦτα μέσα ἀντί μεγάλων ποσῶν, ἀλλά μέ ἀνεπαίσθητον ἀπόδοσιν. Ἐκεῖνο πού ἠμπορεῖ νά κάμουν εἶναι μερικάς ἐπαφάς μέ ἀνωτέρους ὑπαλλήλους ἤ μέ τίποτε Κογκρεσίστας". Μετά μικράν σκέψιν μοῦ εἶπε: "Σκέπτομαι ἕνα φίλον μου Στρατηγόν CLARK, στενόν φίλον τοῦ Προέδρου, ὄχι τόν μεγάλον Στρατηγόν CLARK". Τοῦ ἐτηλεφώνησεν ἀλλ'ἀπουσίαζεν εἰς τό ἐξωτερικόν ἐπί ἕνα μῆνα. Μοῦ προσέθηκε: "Φεύγων αὔριον θά παραγγείλω εἰς τόν βοηθόν μου JACKSON, μεταβαίνοντα κατ'αὐτάς εἰς Οὐάσιγκτων πρός συνάντησιν τοῦ κ. DULLES ἤ τοῦ Προέδρου EISENHOWER, παρ'ᾧ ὑπῆρξεν ὁ Ἀρχηγός τοῦ ψυχολογικοῦ πολέμου, νά ἔλθῃ νά σᾶς ἐπισκεφθῇ πρῶτον εἰς τήν Πρεσβείαν, ἵνα τόν ἐνημερώσητε μέ ὅ,τι θέλετε διά τά πρόσωπα αὐτά, καί ἴσως αὐτός ὁ ἴδιος νά εἶναι εἰς θέσιν νά σᾶς δώσῃ σχετικάς πληροφορίας". Ἴσως ὁ κ. LUCE ὑπηνίσσετο αὐτόν τοῦτον τόν κ. JACKSON ὡς κατάλληλον πρόσωπον. Πάντως ὅμως ἀναλογίζομαι τοῦτο. Ἐάν δηλαδή τυχόν ἐκρίνετο σκόπιμος ἡ πρόσληψίς του, καί ἐάν τά παρά τῷ ὀργανισμῷ "LIFE" καί "TIME" καθήκοντά του τοῦ τό ἐπέτρεπαν, ὅπερ ἀμφίβολον,

.).

ὁ κ. JACKSON, Ρεπουμπλικάνος, θά μᾶς ἦτο ἄχρηστος ἄν κατά τάς ἐκλογάς Νοεμβρίου ἐπεκράτουν οἱ Δημοκράται, ἐγκαθιστάμενοι εἰς τήν ἀρχήν τόν Ἰανουάριον 1957, ὅπερ οὐδόλως ἀποκλείεται. Ἀλλά τότε διακόπτοντες τήν προσοδοφόρον δι' αὐτόν συνεργασίαν του, διότι κατ' ἐλάχιστον λόγον θά μᾶς ἐζήτει 60-80.000 δολλαρίων, θά ἐψυχραίναμεν αὐτομάτως αὐτήν τήν ψυχήν τῶν δύο εὐρυτάτης κυκλοφορίας, πολλῶν ἑκατομμυρίων ἀναγνωστῶν, περιοδικῶν τοῦ ὀργανισμοῦ LUCE μέ θετικήν δι' ἡμᾶς ζημίαν. Ἀλλά καί ἡ πεῖρα τῶν κ.κ. LAYLIN καί O'BRIEN, τοῦ δικηγορικοῦ γραφείου τοῦ κ. DEAN ACHESON, ὑπῆρξε πτωχοτάτη εἰς ἀπόδοσιν καί ἀποτελέσματα. Πλήν κάποιου ἀσημάντου συνδέσμου μέ τό STATE DEPARTMENT, ὅλως περιττοῦ σήμερον σᾶς διαβεβαιῶ, περιωρίζοντο εἰς παράδοξον ἀνάμιξιν μέ τήν σύνταξιν ἀγορεύσεων τοῦ κ. Τσαλδάρη, ἐλάχιστα ἀναγκαίαν καί κάπως ἀναξιοπρεπῆ ἀπό μέρους ξένων πρακτόρων. Ἵνα ὅμως μή φαντάζεται ἡ Κυβέρνησις ὅτι ἀποστερεῖται οὕτως ἑνός χρησίμου καί πολυτίμου τάχα μέσου ἐπικοινωνίας μέ τούς κορυφαίους τῆς ἀμερικανικῆς πολιτικῆς, σᾶς παρέχω τήν διαβεβαίωσιν ὅτι ἡ πρόθυμος συμπαράστασις τοῦ στενοῦ φίλου τοῦ Προέδρου EISENHOWER, διακεκριμένου Ἑλληνοαμερικανοῦ TOM PAPPAS ἀναπληροῖ ἐπαρκῶς τό κενόν αὐτό. Χθές ἦλθεν ἐξεπίτηδες ἐκ Βοστώνης καί συνέφαγε μαζύ μου εἰς τήν Πρεσβείαν, διότι διατηροῦμεν ἀρίστας σχέσεις, ἐνημερωθείς καί μεταβαίνων ἀκολούθως εἰς τόν Λευκόν Οἶκον, εἶδε τόν Πρόεδρον ἐπί

I I)4 ὥραν τρεῖς ἡμέρας μετά τήν σύλληψιν τοῦ Μακαρίου, τόν ὁποῖον εὗρε συμπαθέστατα ὑπέρ ἡμῶν, καί περνᾶ ὅλην τήν αὐριανήν ἡμέραν μέ τόν κ. CABOT LODGE εἰς τήν ἐν Βοστώνῃ ἔπαυλίν του, μοῦ ἀνεκοίνωσε δέ ἐνδιαφέροντα στοιχεῖα περί τοῦ κ. LODGE, ἅτινα θ'ἀναφέρω διά χωριστῆς περί Κυπριακοῦ ἐκθέσεως. Ἰδού λοιπόν ὅτι ὁ τομεύς αὐτός τῶν PUBLIC RELATIONS πού θ'ἀπερρόφα περίπου 100.000 ἐτησίως μέ ἀμοιβήν καί ἀνεξέλεγκτον λογαριασμόν ἐξόδων τοῦ οἱουδήποτε πράκτορος, καλύπτεται ἀδαπάνως ἀπό ἄνθρωπον μέ γνησίως ἑλληνικά αἰσθήματα, εὐφυῆ καί ἀπό πάσης ἀπόψεως ἀξιόλογον.

Κατά ταῦτα δέν εἰσηγοῦμαι τήν πρόσληψιν Ἀμερικανοῦ ὡς PUBLIC RELATIONS OFFICER, οὐδ' εὑρίσκω βάσιμον τήν ἐν ἀγνοίᾳ μου γενομένην εἰσήγησιν τοῦ κ. Παλαμᾶ, ὅσα δέ προφορικῶς μοῦ εἶπεν ὅταν τόν ἠρώτησα σχετικῶς περί σκέψεως τοῦ κ. SEDGWICK ὅπως χρησιμοποιήσωμεν κἄποιον πρώην συντάκτην τῶν "NEW YORK TIMES", ἵνα κερδίσῃ τούς TIMES ὑπέρ ἡμῶν, δέν μοῦ φαίνονται σοβαρά, ὡς ἐξήγησα εἰς τόν κ. Παλαμᾶν, καί πάντως δέν μαρτυροῦν πολύ βαθεῖαν γνῶσιν τοῦ μηχανισμοῦ τῆς μεγάλης αὐτῆς ἐφημερίδος, ἔστω καί ἄν εἶναι ἀνταποκριτής της, συμπαθής μέν καί φιλέλλην ἀλλά μή θεωρούμενος ἐξέχων, ὁ φίλτατος κ. SEDGWICK.

4) Ἑλληνισμός τῆς Ἀμερικῆς. Ἀφ'ἧς μοί ἀνετέθη ἡ ἀποστολή μου εἰς Ἡνωμένας Πολιτείας, ἀπέδωσα, ὡς

.).

ὤφειλα, πρωταρχικήν ἐντελῶς σημασίαν εἰς τήν μοναδικήν σπουδαιότητα τοῦ Ἑλληνισμοῦ τῆς Ἀμερικῆς μετά τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας Βορείου καί Νοτίου Ἀμερικῆς. Κατ'ἀντίθεσιν τῆς κάποιας παραμελήσεως τοῦ ἑλληνοαμερικανικοῦ στοιχείου ὑπό προγενεστέρων ἀποστολῶν,-τόσον ὥστε ὁ κ. Τόμ Πάππας (τόν ὁποῖον ὁ Πρόεδρος EISENHOWER ὠνόμασεν ἐπίτιμον AMBASSADOR τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν, ἵνα τόν ἐκπροσωπήσῃ εἰς τάς ἑορτάς τῆς ἐγκαθιδρύσεως τοῦ νέου Προέδρου τῆς Οὐραγουάης) ἐδείπνησε μετά τῆς συζύγου του διά πρώτην φοράν πέρυσιν εἰς τήν Ἑλληνικήν Πρεσβείαν,-ἔστρεψα ὁλόκληρον τήν προσοχήν μου πρός αὐτό. Νομίζω δέ ὅτι αἱ μετά τῆς Β. Πρεσβείας σχέσεις τοῦ ἐνταῦθα ἑλληνισμοῦ ἐν γένει, καί ἡ ἀμοιβαία ψυχική ἐπαφή εἶναι πλήρεις.

Τό στοιχεῖον αὐτό ἀποτελεῖ ἕνα ἀπό τά θαύματα τῶν ἐκδηλώσεων τοῦ ἑλληνικοῦ δαιμονίου. Ὅταν ἀναλογισθῇ κανείς ὅτι οἱ ἄνθρωποι αὐτοί μόλις πρό 50-60 ἐτῶν, εἴτε οἱ πατέρες των, προερχόμενοι κυρίως ἀπό τά ἀπλοϊκώτερα στρώματα τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, ἦλθαν εἰς τάς ἀκτάς τῆς Ἀμερικῆς εἰς ἀναζήτησιν τύχης, καί ἐντός μιᾶς πενταικονταετίας κατέκτησαν μέ μόνας τάς ἠθικάς καί πνευματικάς των δυνάμεις τήν σημερινήν περίβλεπτον θέσιν πού κατέχουν, ἀνελθόντες μίαν πρός μίαν τάς βαθμίδας τῆς κοινωνικῆς καί πνευματικῆς ἱεραρχίας, καταλαμβάνεται ἀπό ἀληθινόν πρός αὐτούς θαυμασμόν. Λαμπροί καί νομοταγεῖς Ἀμερικανοί

.).

πολῖται, περί ὧν ἀπό τοῦ Προέδρου EISENHOWER καί κάτω ὅλοι οἱ σημαίνοντες Ἀμερικανοί ἐκφράζονται κατά τόν τιμητικώτερον τρόπον, ἀποτελοῦν ἤδη καί πολιτικήν ἀκόμη δύναμιν ἀξιόλογον ἐν Ἀμερικῇ, πού ζηλοτύπως καί ἀναφανδόν ἐπιδιώκουν νά κολακεύσουν καί προσεταιρισθοῦν, ἐντεταγμένους μάλιστα εἰς τάς ἰσχυράς των ὀργανώσεις, ὅλοι ἀνεξαιρέτως οἱ Ἀμερικανοί, Γερουσιασταί καί Βουλευταί διά τήν πολιτικήν ἐπικράτησίν των. Ἡ πρόσφατος ἐκλογή τοῦ GEORGE CHRISTOPHER, ὡς Δημάρχου Ἁγίου Φραγκίσκου, εἶναι ἐντελῶς εὔγλωττον παράδειγμα. Ἔχουν διατηρήσει κατά τό πλεῖστον, πλήν τῆς θρησκείας των καί τήν γλῶσσαν, ἔστω καί εἰς τάς νεωτέρας γενεάς τῶν ἐδῶ γεννηθέντων, καί μέ τήν ὀρθήν γραμμήν νά τούς θεωροῦμεν Ἀμερικανούς πολίτας ἀλλ' ἔχοντας στενήν ψυχικήν ἐπαφήν μέ τήν μητέρα χώραν τῆς καταγωγῆς των, παραμένουν πιστοί εἰς τό πλευρόν τῆς Ἑλλάδος, ἰδίως εἰς ὥρας κρίσεως, μέ ὅλα τά ἀνεκτίμητα ἐντεῦθεν δι' ἡμᾶς ἀγαθά.

Ἔχων ἀτυχῶς πλήρη συνείδησιν τῶν ἐντελῶς γλίσχρων μέσων πού διαθέτομεν διά τήν ἐκπροσώπησιν καί κάλυψιν τῆς ἀχανοῦς αὐτῆς χώρας, προσφεύγω συνεχῶς καί εἰς διάφορα ἀπομεμακρυσμένα ἀπ' ἀλλήλων σημεῖα τῆς Ἀμερικῆς εἰς τήν χρησιμοποίησίν των διά ποικίλλους ἐθνικούς σκοπούς, ἀναιρέσεως κυρίως δημοσιευμάτων καί δημοσιεύσεων, ἐνημερώνων συνάμα αὐτούς διά τοῦ Γραφείου Πληροφοριῶν, ἡ δέ ἀπόδοσίς των εἶναι ἀρκετά σημαντική. Ὀργανωμένοι ἄλλωστε εἰς 355

.).

'Ορθοδόξους κοινότητας ἀνά τήν χώραν ὁλόκληρον ἐμφανίζονται ἀξιοπρόσεκτοι εἰς τούς κατά τόπους Βουλευτάς καί Γερουσιαστάς, διατηροῦν ἀρίστας σχέσεις μέ τοπικάς ἐφημερίδας, ἐπιστημονικόν κόσμον, καί μιᾷ λέξει εἶναι ἀνεκτίμητος παράγων. Ἔτι δέ ἡ παναμερικανική ὀργάνωσίς των ΑΗΕΡΑ, καί εἰς μικρότερον βαθμόν ἡ GAPA, ἀποτελοῦν ἕτοιμα καί ὀργανωμένα μέσα δράσεως. Ἤδη, ὡς ἐτηλεγράφησα ὑμῖν διά τοῦ ὑπ'ἀριθ. 1355 τηλεγραφήματός μου, κατά τήν ἐπιστροφήν μου ἐκ τῆς πρός τά κράτη τῆς Δομινικανῆς Δημοκρατίας καί Αἴτης ἀποστολῆς μου, πρός τάς Κυβερνήσεις τῶν ὁποίων κατέβαλα ζωηρῶς προσπαθείας διά τήν ψῆφον των κατά τήν μέλλουσαν Γενικήν Συνέλευσιν τοῦ ΟΗΕ, ἐπεκοινώνησα πάραυτα μέ τάς ὀργανώσεις καί ἰδίᾳ τήν ΑΗΕΡΑ, μέ τήν Α.Σ. τόν 'Αρχιεπίσκοπον Μιχαήλ καί τόν κ. Σπῦρον Σκούραν. Κατά τήν ἀπουσίαν μου ἤδη ἡ ΑΗΕΡΑ, ἐν συνεννοήσει μέ τήν Πρεσβείαν, κατέβαλε ζωηράς προσπαθείας ἅμα τῷ ἀκούσματι τῆς ἀπαγωγῆς τοῦ 'Αρχιεπισκόπου, καί ἐπέτυχε τήν κατάθεσιν τῆς προτάσεως τῶν 23 Γερουσιαστῶν ὑπέρ τῶν ἀπόψεών μας. Ἄν ἀνέφερα εἰς τό ὡς ἄνω τηλεγράφημα ~~ὅτι~~ "κοινάς ἐνεργείας", ἐνῶ ἀπουσίαζον ἀκόμη, τοῦτο ὑπονοεῖ ὅτι καί ἡ Πρεσβεία ἐν ἀπουσίᾳ μου συνειργάσθη στενῶς μέ τήν ΑΗΕΡΑ, καί ὅτι πρό ἀκριβῶς τῆς ἀναχωρήσεώς μου εἶχα κατ'ἐπανάληψιν συνομιλήσει μέ ἀρκετούς ἐκ τῶν ὑπογραψάντων Γερουσιαστῶν μεθ'ὧν συνδέομαι φιλικῶς. Κατά τήν τριήμερον ἐν Νέᾳ Ὑόρκῃ διαμονήν μου ἐπί τῇ 'Εθνικῇ μας Ἑορτῇ, συνειργάσθην ἐπανειλημμένως μέ τόν 'Αρχιεπίσκοπον 'Αμερικῆς κ.κ. Μιχαήλ,

.).

τόν κ. Σπῦρον Σκούραν καί τόν Ὕπατον Πρόεδρον τῆς ΑΗΕΡΑ κ. Σκόπαν. Δέν πρόκειται τόσον περί τῆς παλαιᾶς ὀργανώσεως "Δικαιοσύνη διά τήν Κύπρον", ἧς ἡ δρᾶσις εἶχεν ἐκφυλισθῇ μᾶλλον, ἀλλά περί νέας ἐξορμήσεως μέ συνεργασίαν ὅλων τῶν Δυνάμεων. Ὁ τίτλος ἄλλωστε τῆς Ὀργανώσεως μικράν μόνον ἔχει σημασίαν, ἀλλά προέχει τό ἀποτέλεσμα καί ἡ ἔφεσις πρός δρᾶσιν. Σήμερον δέ ἀσφαλῶς ὑπάρχει τοιαύτη διάθεσις. Σᾶς ἐσωκλείω ἐν ἀντιγράφῳ ἐγκύκλιον τοῦ Μητροπολίτου Μιχαήλ πρός τάς Κοινότητας, ἵνα ἀπευθύνουν ἀθρόα τηλεγραφήματα ὑπέρ τῆς ἀπελευθερώσεως τοῦ Ἀρχιεπισκόπου καί ὑπέρ τῆς προτάσεως τῶν 23 Γερουσιαστῶν, τῆς ὁποίας ὅμως, ὡς σᾶς ἐτηλεγράφησα μετά τήν πρό τριημέρου συνομιλίαν μου μέ τόν Ἀρχηγόν τῆς Ρεπουμπλικανικῆς μειοψηφίας SENATOR KNOWLAND, δέν ἐλπίζω πλέον εἰς τήν ἐπιψήφισιν. Ἐν τούτοις ὁ κ. Τόμ Πάππας ἀνέλαβε χθές νά κάμῃ λόγον εἰς τόν Πρόεδρον EISENHOWER μήπως ἐπιτευχθῇ νά μεταπεισθῇ ἡ Κυβέρνησις καί ἐγκρίνῃ τήν ἐπιψήφισιν ὑπό τοῦ Σώματος τῆς Γερουσίας, διότι, ὡς εἶπα, τοῦτο θά ἐνίσχυε τήν θέσιν τῆς Ἀμερικανικῆς Κυβερνήσεως ἔναντι τῆς Ἀγγλίας ἐν τῇ ἐπιθυμίᾳ, ὑφ' ἧς εἶναι γνωστόν ὅτι ἐμφορεῖται, νά συμβάλῃ εἰς τήν λύσιν.

Πάντως ὁ ἀγών μορφοποιεῖται, ἀλλά παρακαλῶ θερμῶς ὅπως ἀποφευχθῇ ἐπιμελῶς πᾶσα σχετική μνεία τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Μιχαήλ εἰς τόν τύπον, καί τηρηθῇ αὐτη μυστική, διότι ὡς ἀναφέρει ὁ Μόνιμος Ἀντιπρόσωπος κ. Παλαμᾶς ἡ μῆνις τῶν Τούρκων στρέφεται κατά τοῦ Ἀρχιεπισκόπου καί

.).

διά τήν ἐπιτυχῆ παρέλασιν τῆς 25ης Μαρτίου ἐν Νέᾳ Ὑόρκῃ, πάντα ταῦτα δέ ἐπιδεινώνουν τήν θέσιν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου εἰς ὃν ὑπάγεται ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἀμερικῆς μέ τόν συνεχῶς ἐξαπτόμενον τουρκικόν φανατισμόν.

5) Ὡς πρός τήν ἀποστολήν προσωπικοτήτων ἐξ Ἑλλάδος, σᾶς ἐτηλεγράφησα ὅτι τήν σκέψιν αὐτήν εὑρίσκω ἐλάχιστα ἐνδεικνυομένην, διότι ἠμπορεῖ νά εἶναι πολλαί αἱ ἐξέχουσαι πράγματι προσωπικότητες, ἀλλά τοῦτο δέν συγκινεῖ ἐνταῦθα πολύ, ἐνῶ ἐντελῶς ἀπαραίτητον καί κεφαλαιῶδες εἶναι νά πρόκειται περί τελείων χειριστῶν τῆς ἀγγλικῆς γλώσσης, μαζύ μέ πραγματικήν γνῶσιν τῆς ἀμερικανικῆς νοοτροπίας καί τοῦ τρόπου παρουσιάσεως τῶν ζητημάτων ὑπό τήν προσφορωτέραν καί μᾶλλον εὐπρόσδεκτον μορφήν εἰς τό ἀμερικανικόν κοινόν. Μετασχών δέ ὁ ἴδιος πρό Ἰθμήνου Ἐπιτροπῆς Διαφωτίσεως εἰς Ἀμερικήν ἀκριβῶς ἐπί τοῦ Κυπριακοῦ, ὑποβάλλω τήν γνώμην αὐτήν ὑπό πᾶσαν εὐθύνην καί μέ σχετικήν εἰδικήν ἐπί τοῦ προκειμένου πεῖραν. Δέν εἶναι δέ ὑπερβολή τό ὑπ' ἐμοῦ τηλεγραφηθέν ὅτι καί ζημία ἀκόμη ἠμπορεῖ νά προκύψῃ ἀπό τήν μή προσφορωτέραν ἐμφάνισιν.

Ἐκεῖνο πού πράγματι θά ὠφέλει, καί πρόκειται πάλιν περί προσωπικοτήτων καί τῶν μᾶλλον καταλλήλων, θά ἦτο ἐάν ὁ κ. Ζήνων Ρωσσίδης καί ὁ κ. Γεώργιος Ρωσσίδης, ἀμφότεροι ἄλλωστε Ἐθναρχικοί Σύμβουλοι, ἤρχοντο ἐδῶ νά ἐργασθοῦν ὅπως γνωρίζουν περίφημα, σύντονα, ἀποτελεσματικά, καί μέ μείζονας πάσης ἄλλης προσωπικότητος ἐλπίδας νά συγκινή-

.).

σουν ὡς Κύπριοι, καί νά κινήσουν ἐπηυξημένον τό ἐνδιαφέρον τῆς ἀμερικανικῆς κοινῆς γνώμης, ὡς ὁμιλοῦντες περί τῆς ἰδίας αὐτῶν χειμαζομένης πατρίδος Κύπρου. Εἰς τοῦτο ἀπό πολλοῦ εἶχα ἐπιμείνει, ἀλλά μόλις ἐπ' ἐλάχιστον, μετά τήν ΙΟην Γενικήν Συνέλευσιν τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν, κατέστη δυνατόν νά ἔλθῃ ὁ κ. Ζήνων Ρωσσίδης ἀποδώσας λαμπρά ἀποτελέσματα.

Πρέπει ὅμως νά ὑπάρχουν τά μέσα ὅπως μετακινοῦνται ὅπου τό ἀπαιτεῖ ἡ ἀνάγκη ἤ τά προγράμματα ὁμιλιῶν των, δι' ἃ τά χρονικά περιθώρια στενεύουν πολύ λόγω τοῦ ἐπερχομένου θέρους ὅπου αἱ ὁμιλίαι καί συγκεντρώσεις ἀραιοῦνται μέχρι τοῦ μηδενός σχεδόν, καί αἱ θερινα ί διακοπαί τῶν Νομοθετικῶν Σωμάτων διασκορπίζουν Γερουσιαστάς καί Βουλευτάς, ἐφέτος δέ μέ Προεδρικάς ἐκλογάς θ' ἀποσπασθῇ τό ἐνδιαφέρον ἀποκλειστικῶς εἰς τό θέμα αὐτό.

6) Πρεσβεία καί Γραφεῖον Πληροφοριῶν εἶναι ἐκεῖνα πού θά δώσουν τήν πραγματικήν μάχην, ὅπως δέν ἔπαυσαν νά μάχωνται καί συνέβαλαν πιστεύω αἰσθητῶς εἰς τό νά φέρουν τό ζήτημα εἰς τό προσκήνιον τοῦ πρώτης γραμμῆς ἐνδιαφέροντος τῶν Ἀμερικανῶν, καθ' ἣν ὥραν πρό 18 μηνῶν, ὅταν ἤλθα τό πρῶτον εἰς τάς Ἡνωμένας Πολιτείας, ὡς μέλος τῆς Ἐπιτροπῆς Διαφωτίσεως, τοῦτο ἦτο ἄγνωστον τοῖς πᾶσι. Διά τῶν μέσων αὐτῶν ἄλλωστε ἐνεργοῦν καί οἱ Ἄγγλοι καί οἱ Τοῦρκοι, τοῦ Ἄγγλου Πρέσβεως μετακινουμένου ὅπως πράττω καί ἐγώ συχνότατα, ἵνα ὁμιλήσω πρό ἀκροατηρίων πού βλέπουν μετ' ἐνδιαφέροντος τούς ἐν Ἡνωμέναις Πολιτείαις διαπιστευ-

.).

μένους Πρέσβεις ἤ τούς ἀντιπροσώπους των. Τό αὐτό πράττει συνεχῶς ὁ κ. Μιχαλόπουλος μέ πραγματικήν ἐπιτυχίαν καί ἀπόδοσιν καί ὑπό τάς ἀμέσους ὁδηγίας, κατευθύνσεις καί εὐθύνην μου. Τό αὐτό κάμνω καί διά τῶν κ.κ. Ἀννίνου Καβαλιεράτου, Συμβούλου, τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ Γραφείου Πληροφοριῶν κ. Τζούνη, καί τοῦ Α΄ Γραμματέως τῆς Πρεσβείας κ. Χρυσανθοπούλου, ἀπάντων χειριζομένων ἀπταίστως καί θαυμασίως τήν ἀγγλικήν, ἀλλά καί ἱκανῶν νά παρουσιάσουν κατά τρόπον ἄριστον καί ἐποικοδομητικόν τό ζήτημα.

Εἶναι ὅμως στοιχειωδῶς ἀπαραίτητος ἀνάγκη νά ἐνισχυθῇ ἡ Πρεσβεία εἰς τόν ἐλάχιστον ἀριθμόν πού ἀπαιτεῖται διά νά μή λέγεται μόνον, ἀλλά καί νά εἶναι Πρεσβεία τῆς ἀγωνιζομένης Ἑλλάδος.

Εἶναι ἐπιτακτικῶς ἀπαραίτητον νά ἀποσταλοῦν δύο ἀκόμη Γραμματεῖς μέ πεῖραν καί πλήρη ἀγγλομάθειαν, ἵνα ὁ μέν εἰς ἀναπληρώσῃ τόν ἀπό ἐξαμήνου ἀναχωρήσαντα ἐξαίρετον ὑπάλληλον Α΄ Γραμματέα κ. Σπῦρον Τετενέν καί ἀνακτήσῃ ἡ Πρεσβεία τήν τέως δύναμίν της, ἔτι δέ ὁ ἄλλος ἀπαραιτήτως δοκιμασμένος διπλωματικός καί αὐτός ἐνισχύσῃ τό Γραφεῖον Τύπου, ἵνα κατορθώσω νά δημιουργήσω τό μόνιμον κλιμάκιόν του ἐν Νέᾳ Ὑόρκῃ, ὅπου συχνά μεταβαίνω, ἀλλά δέν ἀρκοῦν αἱ περιοδικαί ἐπισκέψεις μου. Περί τοῦ θέματος αὐτοῦ θά σᾶς γράψω εἰδικῶς μέ προσεχές ταχυδρομεῖον, ἀπαριθμῶν τά ἐντελῶς ἀπαραίτητα. Ποιοῦμαι προσωπικήν πρός Ὑμᾶς ἔκκλησιν, Κύριε Πρόεδρε, ὅπως, πιστεύων ὅτι θ'ἀσκήσω πᾶσαν προσοχήν

.).

καί φειδώ καί θά σᾶς εἰσηγηθῶ μόνον πράγματα ἀληθῶς ἀπαραίτητα, εὐαρεστηθῆτε νά ἐγκρίνητε ταῦτα προσωπικῶς, διότι θά ἦτο ἐθνικῶς ἀσύμφορον καί ἀτυχές νά περικοποῦν καί πάλιν, ὡς συμβαίνει συνήθως, ἀπό τάς ὑπηρεσίας τοῦ Γενικοῦ Λογιστηρίου.

Δέξασθε, Κύριε Πρόεδρε, τήν διαβεβαίωσιν τῆς ἐξόχου πρός Ὑμᾶς ὑπολήψεως μεθ' ἧς διατελῶ.

Γεώργιος Β. Μελᾶς
Πρέσβυς τῆς Ἑλλάδος

[3.1]

? Ιουν 1956

Πρὸς Γ. Μεγά

πρεσβευτὴ τῆς Ἑλλάδος

εἰς ΗΠΑ

(συμ. κ. Δ. Μιλωνᾶ)

[3-2]

ΠΡΟΕΔΡΙΑ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ

'Αθῆναι τῇ 'Ιουλίου 1956

'Αγαπητέ Φίλε,

'Η ἰδιαιτέρα φιλία ἡ ὁποία μᾶς συνδέει, ἀλλά καί ἡ ἀνεπιφύλακτος ἐκτίμησις τήν ὁποίαν τρέφω πρός τό πρόσωπόν σου μοῦ ἐπιβάλλει νά σοῦ διατυπώσω ἐν πάσῃ εἰλικρινείᾳ ὡρισμένας σκέψεις, καί νά σοῦ ἀνακοινώσω ὡρισμένας πληροφορίας.

Τό τελευταῖον ἀνακοινωθέν τοῦ STATE-DEPARTMENT ὅλους μᾶς ἐξένισε τοσοῦτῳ μᾶλλον καθόσον αἱ προηγούμεναι πληροφορίαι δέν μᾶς εἶχαν προετοιμάσει σχετικῶς. Παρά ταῦτα ὅμως οὔτε ὁ Πρωθυπουργός οὔτε κανένας ἀπό τούς παρακολουθοῦντας τό ζήτημα δέν κατελήφθημεν ἀπό νευρικότητα καί ἀπελπισίαν, διότι διησθανόμεθα ὅτι τό ἀσαφές τοῦ κειμένου ὅσον δυσάρεστον καί ἄν ἦτο, δέν ἠδύνατο νά ἑρμηνευθῇ ἀπολύτως ἀπαισιοδόξως. Ἤδη δέ τό τελευταῖον σου τηλεγράφημα μᾶς δικαιώνει εἰς τήν πεποίθησιν αὐτήν. Βεβαίως τό Κυπριακόν θά διέλθῃ ἀπό πολλά στάδια καί δξύτητος καί ὑφέσεως ὅπως καί εἰς τό παρελθόν καί δέν εἶναι ὀρθόν κάθε φορά πού κάτι ὄχι εὐχάριστον συμβαίνει νά λησμονοῦμεν ὅτι εἰς ἕνα ἀγῶνα μακρᾶς διαρκείας - διότι καί δι'αὐτήν τήν διάρκειαν πρέπει νά προετοιμασθῶμεν - θά ὑπάρξουν καί δύσκολαι στιγμαί.

Πρός τούτοις εἰς τήν ἀντιμετώπισιν αὐτοῦ τοῦ ἀγῶνος νομίζω ὅτι γίνεται, μέ τήν πολύτιμον συμπαράστασίν σου, ὅ,τι εἶναι δυνατόν νά γίνῃ. Ἔχω δέ τήν πεποίθησιν ὅτι ὅσον πλησιάζομεν πρός τήν Συνέλευσιν τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν, ὅλων μας ἡ προσπαθεια θά ἐνταθῇ διά νά ἀποδώσῃ τά προσδοκώμενα ἀποτελέσματα.

Μέ αὐτά τά δεδομένα ἡ σκέψις περί διευρύνσεως τοῦ κυβερνητικοῦ συστήματος δέν νομίζω ὅτι εἶναι εὐτυχής, ὅταν μάλιστα γνωρίζῃς ποῖοι ἀπαρτίζουν καί πόσοι ἀπαρτίζουν τήν σημερινήν ἀντιπολίτευσιν. Μία τοιαύτη διεύρυνσις α) θά παρεῖχε ἀφορμήν νά παρεξηγῆται πᾶσα ἐνέργειά μας παρά τῶν κρατῶν τοῦ Δυτικοῦ Κόσμου, διότι ἡ πρόσφατος μετά τῶν κομμουνιστῶν συνεργασία καί ἡ συνεχισθεῖσα ἐν τοῖς πλεῖστοις μετεκλογικῶς συνεργασία κατέστησε τά κόμματα τῆς ἀντιπολιτεύσεως τοὐλάχιστον ὕποπτα εἰς τούς κυριωτέρους παράγοντας τοῦ Δυτικοῦ Κόσμου. β) Μία τοιαύτη διεύρυνσις θά ἐματαίωνε κυριολεκτικῶς οἱονδήποτε κυβερνητικόν ἔργον εἰς τό ἐσωτερικόν, διότι θά ἦτο ἀδύνατος ἡ ὁμαλή συνεργασία ὄχι τόσον μεταξύ ἡμῶν καί τῆς ἀντιπολιτεύσεως ὅσον τῶν κομμάτων τῆς ἀντιπολιτεύσεως μεταξύ των. γ) Ἡ τοιαύτη συνεργασία οὐδαμῶς θά ἐνίσχυε τήν θέσιν τῆς Ἑλλάδος ἔναντι τοῦ 'Ανατολικοῦ Συνασπισμοῦ, ὁ ὁποῖος ἐπ'ἐσχάτων τοὐλάχιστον καί ἔχων ἐξησφαλισμένην τήν ἀριστεράν, κυρίως τήν δεξιάν προσπαθεῖ νά προσεγγίσῃ.

./.

ΠΡΟΕΔΡΙΑ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ

Αὐτός εἶναι ὁ λόγος διά τόν ὁποῖον νομίζω ὅτι δέν εἶναι εὐτυχής ἡ σκέψις περί διευρύνσεως τοῦ κυβερνητικοῦ σχήματος. Δέν σοῦ ἀποκρύπτω ὅτι εἰς τοῦτο συμφωνεῖ καί ὁ Πρόεδρος, τοῦ ὁποίου καί τήν ἐκτίμησιν πρός τό πρόσωπόν σου καί τάς ἱκανότητάς σου καί τήν ἀκάματον δραστηριότητα γνωρίζεις καί εἶναι περιττόν νά σοῦ ἐπαναλάβω. Ὁ Πρόεδρος ἠνωχλήθη καί ἐπικράθηκε ἀπό τήν σκέψιν σου ἀκριβῶς διότι τρέφει πρός ἐσέ τόσον φιλικά αἰσθήματα. Δέν ἀμφισβητεῖ σέ ἕνα ἄνθρωπον σάν καί σέ τό δικαίωμα καί τήν ὑποχρέωσιν νά διατυπώνῃς γενικάς πολιτικάς σκέψεις εἰς τόσον μάλιστα κρισίμους στιγμάς. Ἀλλά ἐπειδή αἱ τοιαῦται σκέψεις δέν δύνανται νά εἶναι σκέψεις τοῦ Προεσβευτοῦ, ἀλλά τοῦ κ. Γ. Μελᾶ φρονεῖ ὅτι δέν θά ἔπρεπε νά εἶχον διατυπωθῇ εἰς ὑπηρεσιακόν κείμενον, ἀλλά εἰς προσωπικήν ἐπιστολήν ἥτις θά ἦτο λίαν εὐπρόσδεκτος.

Τό γεγονός ὅτι διετυπώθη εἰς ὑπηρεσιακόν ἔγγραφον ἀποτελεῖ κάποιαν ἀνωμαλίαν καί δή ἀνωμαλίαν ἐπικίνδυνον. Διότι ἀτυχῶς τοῦ ἐγγράφου τούτου ἔλαβον γνῶσιν ὡρισμένοι ὑπάλληλοι τοῦ Ὑπουργείου Ἐξωτερικῶν καί μέσῳ αὐτῶν ἡ πληροφορία ἤρχισε νά διαρρέῃ. Καθώς ἀντιλαμβάνεσαι τοῦτο δέν εἶναι εὐχάριστον γιά κανέναν ἀπό ἡμᾶς.

Πέραν τούτου καί εἰς ἐπίρρωσιν τῆς διαρρευσάσης αὐτῆς πληροφορίας οἱ ἀντιπολιτευόμενοι κύκλοι ἰσχυρίζονται ὅτι εἰς ἀρκετάς περιστάσεις ἐν Ὀθασιγκτῶνι δι' ἐτύπωσες δημόσια εἰς φιλικούς Ἑλληνικούς κύκλους ὁμοίας σκέψεις.

Αἰσθάνομαι τήν ὑποχρέωσιν νά σέ καταστήσω ἐνήμερον αὐτῶν τῶν περιστατικῶν καί νά σοῦ ὑποσημειώσω τήν δημιουργηθεῖσαν πικρίαν ἐκ τοῦ τρόπου καθ' ὃν διετυπώθησαν αὐταί αἱ σκέψεις σου. Δέν ἀνήκει εἰς ἐμέ νά πράξω τίποτε ἄλλο, οὔτε νά ὑποδείξω, ὅ,τι δήποτε. Ἤθελα ἁπλῶς νά μήν ὑπάρχουν γεγονότα, τά ὁποῖα προεκλήθησαν ἀπό ἰδικάς σου ἐνεργείας καί τά ὁποῖα δέν ἐπληροφορήθης λόγῳ τῆς ἀποστάσεως πού μᾶς χωρίζει.

Κυπριακό

Μαΐος-Αύγ. 1956

Ἐπιστολή Francis Noel-Baker πρός Κ.Τ.
καί " Α. Παλλη πρός Κ.Τ.

Lehman (1 ευχαριστήρια)

Τρεῖς ἐπιστ. Noel Baker (1η + 2η δέμα Ε.Ο.Τ) → σπτ.

3η Ζητάει νά πάη στό Λονδίνο ὁ Α. Πάλλης γιά τό Κυπριακό

Τρεῖς ἐπιστ. Α. Παλλη, (1η ἄσχετη)
2η 13 Αύγ. 1956 - Γιά τήν συνομιλία που εἶχε ὁ Ν-Β. μέ τόν τοῦρκο πρέσβυ Urgup, Τοῦ πρότεινε νά πάη ὡς ἀνεπίσημος μεσολαβητής γιά τό πρόβλημα τῆς Κύπρου στή Τουρκιά καί νά συναντηθη μέ τόν πρ. Menderes
3η Συνάντηση Α.Π. μέ λόρδο Radcliffe ὁ ὁποῖος εἶχε ἐπηρεασθῆ ἀπό τόν Μουφτη Κύπρου. Τοῦ ἔδωσε τίς ὀρθές πληροφορίες ἱστορικές, στατιστικές καί τοῦ πρόβαλε τίς ἑλλην. θέσεις.

σπ. +(Επιστολή απο Σ. Κοσμετάτο (22 Ιανουαρίου 1957)

[σημ. κ.Δ Μυλωνα]

[5-1]

HERBERT H. LEHMAN
NEW YORK

Kuspos

JULIUS C. C. EDELSTEIN
ADMINISTRATIVE ASSISTANT

THOMAS V. BRUNKARD
EXECUTIVE SECRETARY

United States Senate

WASHINGTON, D. C.

March 22, 1956

The Honorable Constantine Tsatsos
Minister of the Prime Minister's Office
Athens, Greece

My dear Mr. Minister:

Please accept this expression of my pleasure at having received the eloquent cablegram you sent me in regard to my efforts on behalf of self-determination for the people of Cyprus.

Your cablegram arrived just as a delegation representing the Order of AHEPA was calling upon me, and I took much pleasure in reading your cablegram to them.

I hope that a solution to the thorny problem of Cyprus will be worked out in a way to help unite the free nations of the eastern Mediterranean in bonds of understanding and mutual interest. I will certainly persist in whatever efforts I can make in the direction of this goal.

Sincerely yours,

Herbert H. Lehman

Herbert H. Lehman
United States Senate

[5.2]

Μάρτιος, 22, 1956

Ἀξιότιμον κ. Κωνσταντῖνον Τσάτσον
Ὑπουργόν Προεδρίας Κυβερνήσεως
Ἀ θ ή ν α ς

Ἀγαπητέ μου κ. Ὑπουργέ,

Παρακαλῶ δεχθῆτε τήν ἔκφρασιν τῆς χαρᾶς μου διά τήν λῆψιν τοῦ εὐγλώττου τηλεγραφήματος τό ὁποῖον μοῦ ἀπεστείλατε ἀναφορικῶς πρός τάς προσπαθείας μου ὑπέρ τῆς αὐτοδιαθέσεως τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ.

Τό τηλεγράφημα σας ἔφθασεν ἀκριβῶς τήν στιγμήν καθ'ἣν μέ ἐπεσκέπτοντο ἀντιπρόσωποι τῆς Ὀργανώσεως ΑΧΕΠΑ καί ἠσθάνθην πραγματικήν εὐχαριστησιν ἀναγιγνώσκων τοῦτο εἰς αὐτούς.

Ἐλπίζω ὅτι θά ἐξευρεθῇ λύσις τοῦ ἀκανθώδους προβλήματος τῆς Κύπρου, κατά τρόπον διευκολύνοντα τήν Ἕνωσιν τῶν ἐλευθέρων ἐθνῶν τῆς ἀνατολικῆς Μεσογείου διά δεσμῶν κατανοήσεως καί ἀμοιβαίου συμφέροντος. Θά ἐπιμείνω, βεβαίως, καταβάλλων πᾶσαν δυνατήν προσπάθειαν πρός τήν κατεύθυνσιν τοῦ σκοποῦ τούτου.

Εἰλικρινῶς Ὑμέτερος

Χέρμπερτ Λῆμαν
Γερουσία τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν.

[5.3]

C O P Y

HERBERT H. LEHMAN
NEW YORK

JULIUS C.C.EDELSTEIN
Administrative Assistant

THOMAS V. BRUNKARD
Executive Secretary

U N I T E D S T A T E S S E N A T E
WASHINGTON D.C.

March 22, 1956

The Honorable Constantine Tsatsos
Minister of the Prime Minister's Office
Athens, Greece

My dear Mr. Minister:

Please accept this expression of my pleasure at having received the eloquent cablegram you sent me in regard to my efforts on behalf of self-determination for the people of Cyprus.

Your cablegram arrived just as a delegation representing the Order of AHEPA was calling upon me, and I took much pleasure in reading your cablegram to them.

I hope that a solution to the thorny problem of Cyprus will be worked out in a way to help unite the free nations of the eastern Mediterranean in bonds of understanding and mutual interest. I will certainly persist in whatever efforts I can make in the direction of this goal.

Sincerely yours,

Herbert H. Lehman
United States Senate

Kuwait [6]

15th June, 1956.

My dear Minister,

In connection with our recent correspondence, I am wondering whether it might not be possible for Mr. Alexander Pallis to come to London during the course of the next few days.

I hope you will forgive my making this suggestion, and I very much hope that it will not be long before we meet.

Yours sincerely,

Francis Noel-Baker

Francis Noel-Baker.

His Excellency Monsieur Constantine Tsatsos,
Office of the Prime Minister,
Athens,
Greece.

[7.1]

BRITISH EMBASSY,
ATHENS.

18th August 1958

My dear Minister,

This is just to confirm that I am greatly looking forward to seeing you next Saturday (23rd) and will come to you house at 9 p.m.

I shall be leaving next day by air, and would meanwhile be extremely grateful for any suggestions you might have about possible people with whom I could stay.

With kindest regards

Yours very sincerely,

Leonard Woolf

[8.1]

c/o Mrs Vlasto
50, Melton Court
London S.W. 7
6. 8. 56

Φίλε Κύριε Ὑπουργέ,

Ὁ κ. Φρ. Νόελ-Μπαῖκερ μὲ παρεκάλεσε νὰ σᾶς εἰδοποιήσω ἔτι θὰ φθάσει στὰς Ἀθήνας τὴν 17 τρέχ. προεχόμενος ἐκ Ρώμης, προκειμένου νὰ περάσει μερικὲς μέρες στὸ κτῆμα του.

Θὰ μείνει δυὸ μέρες στὰς Ἀθήνας γιὰ νὰ ἐπικοινωνήσῃ μὲ τὸν κ. Πρωθουργὸ καὶ μαζί σας.

Θὰ σᾶς τηλεγραφήσει ἀπὸ τὴν Ρώμη τὴν ὥρα τῆς ἀφίξεώς του καὶ τὸν ἀριθμὸ τῆς πτήσεως καὶ θὰ σᾶς ἤτο ἰδιαιτέρως εὐγνώμων ἐὰν μπορούσε νὰ ἔλθει καπτὸς τοῦ Ὑπουργείου νὰ τὸν παραλάβει.

"Έχω νὰ σᾶς ἀνακοινώσω μιὰ ἐνδιαφέρουσα συνομιλία ποὺ εἶχε χθὲς μὲ τὸν εἰδικὸ πρέσβυ τῶν Τουρκιῶν.

Μὲ φιλικοὺς χαιρετισμούς

Ἀ. Παπάγος

[9.1]

c/o Mrs Vlasto
50, Melton Court
London S.W.7
13. 8. 56

Φίλε Κύριε Ὑπουργέ,

Ὁ Φράνσις Νόελ-Μπέκερ, ὁ ὁποῖος ἀνεχώρησε πρόχθες γιὰ τὴ Ρώμη, μὲ παρεκάλεσε νὰ σᾶς ἀνακοινώσω τὰ ἑξῆς.

Πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν ἐγεύματίσε ἰδιαιτέρως μὲ τὸν Πρέσβυ τῆς Τουρκίας κ. Ürgüp. Κατὰ τὰς διάρκεια τοῦ γεύματος ἔγινε μακρὰ συζήτησις ἐπὶ τοῦ Κυπριακοῦ. Ὁ Πρέσβυς ἐξέφρασε ζωηρὰς ἀνησυχίας γιὰ τὴν παράταση τῆς ἐξαρτοτουρκικῆς ψυχρότητος, ἡ ὁποία ἐξασθενεῖ ἐπικινδύνως τὴν Ἀτλαντικὴ Συμμαχία καὶ ὅτι θὰ ἦτο εὐχῆς ἔργο ἐὰν μποροῦσε νὰ γίνει μιᾶ εἰλικρινῆς ἀνταλλαγὴ γνωμῶν μεταξὺ τῶν δύο Κυβερνήσεων πρὸς ἐξεύρεσιν λύσεως.

Ὁ Φράνσις τοῦ ἀπήντησε ὅτι, ἐὰν τὸ ὁ Πρέσβυς τὸν θεωροῦσε σκόπιμο, θὰ ἦτο πρόθυμος νὰ συντελέσῃ στὴ συνεννόησις αὐτὴ μεταβαίνοντας στὴν Τουρκία πρὸς

[9.2]

συνάντηση μὲ τὸν Τοῦρκο Πρωθυπουργό. Ὁ Πρέσβυς τοῦ εἶπε ὅτι θὰ ἔγραφε ἀμέσως στὸν κ. Μεντερὲς σχετικῶς.

Ἡ ἀπάντηση τοῦ τελευταίου ἐξήφθη καὶ εἶναι καταφατική. Ὁ Φρ. θὰ συναντηθῇ μὲ τὸν Μεντερὲς προσεχῶς, μετὰ τὴν ἐπίσκεψή του στὰς Ἀθήνας. Ἡ συνάντηση θὰ γίνει, νομίζω, στὴν Πόλη, ὅπου ὁ Φρ. θὰ μεταβεῖ ὡς περιγηλής, καὶ ὄχι στὴν Ἄγκυρα, ὥστε νὰ περάσει ἀπαρατήρητος.

Ἀδικώτατα

[illegible]

Κυπριακό

[10.1]

c/o Mrs Vlasto
50 Melton Court
London S.W.7
24. 8. 56

Φίλε Κύριε Ὑπουργέ,

Ὁ κ. Φρ. Νόελ-Μπαίκερ, ὅστις πρὸ τῆς ἀναχωρήσεώς του συνηντήθη μὲ τὸν Λόρδον Radcliffe, τὸν ἐπιφορτισθέντα μὲ τὴν σύνταξιν τοῦ Κυπριακοῦ συντάγματος, εἶχε συστήσει εἰς τὸν τελευταῖον ὅπως μὲ καλέσῃ καὶ ἀκούσῃ τὰς γνώμας μου ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου.

Ὁ Λόρδος R. πολὺ προθύμως ἀπεδέχθη τὴν σύστασιν ταύτην καὶ μὲ προσεκάλεσε νὰ τὸν συναντήσω.

Ἐθεώρησα σκόπιμον, ν' ἀποδεχθῶ τὴν πρόσκλησίν του, σκεφθεὶς δὲ, ἐφόσον ὁ Λόρδος, R., κατὰ τὴν τελευταίαν, μετάβασιν του εἰς Κύπρον, συνηντήθη μόνον μὲ Τούρκους, δὲν ἠδύνατο παρὰ νὰ εὑρίσκεται ὑπὸ τὴν ἐπίρροιαν τῶν μονομερῶν τουρκικῶν ἀπόψεων καὶ συνεπῶς δὲ μία συνομιλία μὲ ἕλληνα θὰ ἦτο χρήσιμος πρὸς

διασκέδασιν τυχόν προκαταλαλιχιών τον.

Ὁ συνάντησίς μας ἐπραγματοποιήθη σήμερον εἰς τό Γραφεῖον τον εἰς τό Ψπουργεῖον Ἀποικιῶν, ὅπου ἡ συνομιλία μας διήρκεσεν ἐπί μίαν ὥραν.

Ἐν πρώτοις τοῦ εἶπα ὅτι οὐδέμιαν ἔχω ἐπίσημον ἰδιότητα, ὅτι εἶμαι ἕνας ἁπλοῦς πολίτης ἔλλην, ἐκφράτων ἀλομικάς μου γνώμας, πάντως ὅμως ὅτι ἀπὸ ἐτῶν μελετῶ τό Κυπριακόν ζήτημα καὶ τὸ ἐκ τῶν σχέσεων μου μὲ πολλοῦς ἀντιπροσωπευτικοῦς Κυπρίους, εἶμαι ἐνήμερος τῶν ἀντιλαλιχιών των ἐπί τοῦ συνταγματικοῦ θέματος.

Ὁ Λόρδος ρ. μὲ παρεκάλεσε τότε νὰ ἐκθέσω τὰς ἀπόψεις μου.

Τοῦ εἶπα ὅτι οἱ Ἕλληνες εἶχαν δυσάρεστον πεῖραν τῶν προηγουμένων συνταγμάτων — ὅτι τό μέχρι τοῦ 1931 ἰσχύον σύνταγμα ἐξουδετέρων τεχνητῶς τὴν Ἑλληνικὴν πλειοψηφίαν, διὰ τῆς μονίμου συμμαχίας Τουρκῶν καὶ

[10.4]
[10.3]

Βρεταννῶν ἀντιπροσώπων εἰς τὴν Βουλὴν
ὅτι δὲ τὸ προσφερθὲν τὸ 1948 Σύνταγμα
καὶ μὲν ἐχορήγει ἀπόλυτον πληρωμαρίαν
εἰς τοὺς Ἕλληνας ἐν τῇ Βουλῇ ἀλλὰ
ἀφιέρου ἔδινε εἰς τὸν Κυβερνήτην
δικαίωμα ἀρνησικυρίας ἐφ' ὅλων τῶν
ψηφιζομένων νόμων, πρᾶμα ποῦ
καθίστα τὴν Βουλὴν ἐντελῶς ἀνισχύρον.

Τοῦ εἶπα νὰ μὴ περιμένει ὅτι
οἱ Ἕλληνες θὰ δεχθοῦν οἱοδήποτε
Σύνταγμα τὸ ὁποῖον δὲν θὰ τοὺς
ἐξησφάλιζε τὴν κυριαρχοῦσαν θέσιν
εἰς τὴν Βουλὴν καὶ τὴν Κυβερνήσιν
ἢ τοὺς ἀνίκει δικαιωματικῶς λόγῳ
τοῦ ὅτι ἀποτελοῦν τὴν πληρωμαρίαν.

Ἠγλθαμεν τότε εἰς τὸ Ζήτημα τῶν
Τούρκων. Ἐδῶ τὸν εὑρῆκα, ὅπως
ἐπερίμενα, προκατειλημμένον ἀπὸ
ὅτι ψευδῆ τοῦ εἶχε εἴπει ὁ
Μουφτὴς Κύπρου — ὅτι οἱ Ἕλληνες,
ὅπου εἶχαν ἢ ἔχουν Τούρκους ὑπὸ
τὴν διοίκησιν τῶν, τοὺς ἀδικοῦν καὶ

[10.4]

τοὺς καταπιέζουν. Ὁ Μουφτής τοῦ εἶχε ἐπαναλάβει τὰ ἴδια ψεύδη ποὺ ἔχει εἰπεῖ καὶ πρὸς ἄλλους – ὅτι ὁ ἀριθμός τῶν Τουρκῶν τῆς Δυτ. Θρᾴκης ἐμειώθη κατὰ 40000 περίπου λόγῳ μεταναστεύσεως τῶν Τούρκων συνεπείᾳ τῆς πιεστικῆς μας πολιτικῆς καὶ ὅτι τοὺς ἐπιφέρει τὰς γαίας κ.τ.λ., καὶ ἐπίσης ὅτι ἐξεδιώξαμεν τοὺς Τούρκους ἐκ Κρήτης.

Εὐτυχῶς σοῦ ἤμουν ἀπαρτισμένος μὲ ὅλα τὰ στοιχεῖα – εἶχα φέρει μαζί μου τὴν ἐκπομπὴν ποὺ εἶχε κάνει ὁ Μουφτής πέρυσι ἀπὸ τὸ BBC τὴν 7 Ἰανουαρίου τοῦ 1955, ὡς καὶ ἐπίσης τὸ Σημειώμα ~~τοῦ~~ τῆς Διευθύνσεως Ἐξωτερικοῦ Τύπου περὶ τῶν Τούρκων τῆς Δυτ. Θρᾴκης, τὸ ὁποῖον τοῦ ἔδωσα.

Τοῦ ἐξήγησα ὅτι οἱ μὲν 40.000 Τοῦρκοι εἶχαν φύγει τὸ 1913 ἐπὶ Βουλγαρομαχίας δυνάμει τῆς Τουρκοβουλγαρικῆς Συμβάσεως Μεταναστεύσεως τῶν παραμεθορίων πληθυσμῶν τοῦ 1913

[10-5]

οἱ δὲ Τοῦρκοι τῆς Κρήτης δυνάμεις τῆς
Συμβάσεως τῆς Λωζάννης περὶ ἀνταλλαγῆς
τῶν πληθυσμῶν τοῦ 1923. Ὅλα αὐτὰ
τὰ ἡγνόεα.

Συνεζητήσαμε τότε περὶ τοῦ καγο-
τερὸν τρόπον καταχυρώσεως τῶν δικαιω-
μάτων τῆς Τουρκικῆς Μειονότητος.
Τοῦ εἶπα, ὅτι τὸ ὑποστηριζόμενον ὑπὸ
τῶν Τούρκων σχέδιον — δηλ. νὰ ὑπάρχουν
δύο Βουλαί ἢ μία Κάτω καὶ μία Ἄνω,
καὶ εἰς μὲν τῶν Κάτω Βουλῶν νὰ ὑπ-
αέχει ἑλληνικὴ πλειοψηφία ἀλλὰ εἰς
τῶν Ἄνω Βουλῶν Τοῦρκοι καὶ Ἕλληνες
ν' ἀντιπροσωπεύωνται ἐξ ἴσου, μὲ Ἄγγλον
πρόεδρον, καὶ μὲ δικαίωμα ἀρνησι-
κυρίας ἐφ' ἴδιον τῶν ψηφιζομένων
ὑπὸ τῆς Κάτω Βουλῆς νόμων —
θὰ ἦτο ἀπαράδεκτον διὰ τοὺς,
δικούς μας, διότι τοῦτο θὰ ἐπανέφερε
ἀπλῶς, ὑπὸ ἄλλην μορφήν, τὴν κατάστασιν
ἣν ἴσχυε μέχρι τοῦ 1931.

Τοῦ ἀνέπτυξα τότε τὸ δικόμου

[10.6]

ὀχέδιον — δύν. νὰ τεθῇ εἰδικὸν ἄρθρον εἰς τὸ Συντάγμα τὸ ὁποῖον νὰ προστατεύῃ γενικῶς τὰ θρησκευτικά, ἐκπαιδευτικά, οἰκονομικὰ δικαιώματα ὅλων τῶν διαφόρων ἐν Κύπρῳ Κοινοτήτων.

Ἀλλά, ἵνα ἡ συντάγματικὴ αὐτὴ διάταξις μὴ παραβιάζεται δυνὸ τε τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Διοικήσεως, νὰ συστάθῃ Ἀνωτάτον Δικαστήριον μὲ ἀρμοδιότητα νὰ κρίνῃ τὴν συντάγματικότητα τῶν νόμων, ὥστε οἱαδήποτε Κοινότης, εἴτε τουρκικὴ ἢ ἄλλη, νὰ ἔχῃ τὸ δικαίωμα νὰ προσφεύγῃ εἰς τὸ Δικαστήριον καὶ νὰ ζητεῖ τὴν ἀκύρωσιν ἢ τροποποίησιν νόμου ὁ ὁποῖος τὴν ἀδικεῖ (discriminates against them) κατὰ παράβασιν τοῦ Συντάγματος.

Τὸ ἴδιο Δικαστήριο νὰ ἔχῃ καὶ ἀρμοδιότητα Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας, ὥστε αἱ Κοινότητες ἢ οἱ ἰδιῶται νὰ ἔχουν τὸ δικαίωμα νὰ ζητοῦν τὴν ἀκύρωσιν πράξεων τῶν Ἀρχῶν — διὰ τοὺς αὐτοὺς λόγους.

7

Πρόεδρος θα δώσῃ τὸν λόγον εἰς τὸν κ. Ἀντιπρόεδρον τῆς Ἐπιτροπείας ὅπως ἀναγνώσῃ τὴν ἔκθεσιν τῆς Ἐπιτροπείας, ἥτις ἔχει ὡς ἑξῆς:

Ἡ κυρία Α. ~~Ε~~ ἐν ὀνόματι τῆς ἐπιτροπείας καὶ ἀφοῦ ἐξήτασε τὰ ἔγγραφα τῆς ὑποθέσεως θὰ ἐπρότεινε τὸ αὐτὸ δικαστήριον νὰ ἔχῃ καὶ τὸ δικαίωμα νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν καὶ τὰ ἔγγραφα τῶν δημοτικῶν ἀρχῶν, ἐπὶ τῶν ὁποίων ὅμως τὰ ἔγγραφα ἐπιτροπείας ἐπιφυλάσσεται τὸ δικαίωμα νὰ ἐκφέρῃ γνώμην ἐπὶ τῆς ἐκθέσεως τῶν πραγματογνωμόνων καὶ ἐπὶ τῶν ἐνόρκων καταθέσεων τῶν μαρτύρων, ἐὰν ἀπαιτηθῇ τοῦτο ὑπὸ τῶν ἐναγόντων ἢ τῶν ἐναγομένων. Ἐπὶ τῆς ἐπιτροπείας ἐπιφυλάσσεται τὸ δικαίωμα νὰ ἐκφέρῃ γνώμην

[10.8]

τοῦ Κυβερνήσου, ἡ ὁποία ἐπιλαμβάνεται
εἰδικῶς τῆς λύσεως τῶν διαφορῶν τούτων
ποὺ συχνότατα ἀναφύονται εἰς μέρη
ὅπου ὑπάρχουν στρατιωτικαὶ κατὰ βάσεις.
Ὁ κύριος R. μὲ ἠρώτησε ἐπίσης
διὰ τὰ Γυμνάσια τῆς Παιδείας. Τοῦ
ἐπανέλαβα τὰ γνωστάμας πλεράσονα περὶ
τῶν ἐνεργειῶν τῶν βρεταννικῶν ἐκπαιδευ-
τικῶν Ἀρχῶν εἰς τὸν τομέα τοῦτον.
Ἐν τέλει μὲ ἠρώτησε τί φρονῶ περὶ
τοῦ Μακαρίου. Τοῦ εἶπα ὅτι μόνον
ὁ Μακάριος ἔχει τὸ ἀνάστημα νὰ ἀντι-
προσωπεύσῃ τὸν ἑλληνικὸν Κυπριακὸν
λαὸν ἐφ' ὅλων αὐτῶν τῶν Γυμνάσιων.
Ἐπίσης μὲ ἠρώτησε ἐὰν φρονῶ ὅτι οἱ
Κύπριοι δὰ δεχθοῦν νὰ χρησιμοποιήσουν
τὴν αὐτοδιοίκησιν πρὸς προαγωγὴν
τοῦ Γυμνάσιου τῆς Ἑνώσεως. Τοῦ
ἀπήντησα Βεβαίως ἀλλὰ διὰ τῆς
νομίμου ὁδοῦ. Νὰ μὴν σᾶς τρομάζει
ἐὰν ἡ Κυπριακὴ Βουλὴ κάθε τόσον
δὰ βγάζει καὶ ἕνα ψηφίσμα ὑπὲρ
τῆς Ἑνώσεως. Τὸ ἴδιον ἔπραξε
καὶ ἡ Ἰόνιος Βουλή. Εἶναι μιὰ ἐκδήλ-

[10.9]

9

ωσις εὐλογῶ νόμιμος καὶ φυσικῶ καὶ
δὲν βλάπτει κανέναν, ἐφόσον μόνον ἡδικῶ
συμφωνῶ δὰ ἔχει."

Ἐγέλασε καὶ συμφώνησε.

Ὅλως δρίλεως

[illegible]

[11.1]

50 Melton Court
London S.W.7
16. 9. 56

Ἀγαπ. Κύριε Ὑδουργέ,

Εἶδα προχθὲς τὸν Monty Woodhouse ὁ ὁποῖος μόλις πρὸ ὀλίγου ἐπέστρεψε ἀπὸ τὴν ἄδεια του.

Μοῦ εἶπε ὅτι ἐπροκεῖτο κατ' αὐτὰς νὰ συναντηθεῖ μὲ τὸν Ὑδουργὸ τῶν Ἀποικιῶν κ. Lennox Boyd, διὰ νὰ συνομιλήσουν ἐπὶ τοῦ Κυπριακοῦ. Τὸν παρεκάλεσα νὰ διαβιβάσει πρὸς τὸν τελευταῖο ὅτι ἡ Βρετ. Κυβέρνησις διεπράξει τεράστιο λάθος, ἀπαντήσασα καλὰ τέλειο σκαιὸ τρόπο στὴ χειρονομία τῆς ΕΟΚΑ περὶ ἀνακωχῆς καὶ ὅτι τώρα ἐναπόκειται στοῦς Ἄγγλους νὰ ἀναλάβουν τὴν πρωτοβουλία ἐὰν θέλουν σοβαρῶς νὰ σταματήσει τὸ κακό. Τὰ ἴδια διεμήνυσα

[11.2]

καὶ διὰ τοῦ πρώην ὑπουργοῦ κ. Hopkinson (ἤδη Lord Colyton), τὸν ὁποῖο ἔτυχε νὰ συναντήσω σὲ μιὰ δεξίωσι καὶ συνωμιλήσαμε φιλικῶς.

Παρακολούθησα τὴν περιστρεύη Παρασκευὴ τὴ συζήτηση στὴ Βουλὴ ἐπὶ τοῦ Κυπριακοῦ. Ὁ λόγος τοῦ Philip Noel-Baker ὑπῆρξε πραγματὶ ἐμπνευσμένος καὶ ἐπαλλέτο ἀπὸ φιλελληνισμό. Τοῦ ἔγραψα γιὰ νὰ τὸν εὐχαριστήσω ἐξ ἑλληνικῶν πλευρᾶς καὶ ἐλπίζω δὲ ὁ ἑλληνικὸς τύπος ἐξεφράσθη καταλλήλως.

Ἐπιστρέφω στὰς Ἀθήνας στὰς 11 Ὀκτωβρίου.

Φιλικώτατα

Α. Ἀθάνασσης

Το Melton Court
London S.W.7
5 - X - 26

Φίλε Κύριε Θωμᾶ,

Συγχαίρομαι καὶ μὲ τὸν Ἀρχιεπίσκοπο Καντερβουρίας. Ἡ συνάντησις ἔγινε τῶν μεγαλοβουλιά σου φίλου μου Canon Waddams, γεν. γραμματέως τῆς Ἑνώσεως τῶν Ἀγγλικανικῶν Ἐκκλησιῶν διὰ λάς ἐξωτερικὰς σχέσεις, ὁ ὁποῖος αὐτὴ μεγάλην ἐπιρροὴν ἐπὶ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου καὶ ναὶ εἶναι ἡ ἀφορεὰ λάς σχέσεις μὲ λᾶς Ὀρθοδόξους Ἐκκλησίας.

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος μὲ ἐκάλεσε νὰ δειπνήσω στὸ Μέγαρο τοῦ Lambeth καὶ εἶχαμε μακρὰ συνομιλία ἐπὶ τοῦ Κυπριακοῦ. Κυρίως ἤθελε νὰ μάθη τὴ γνώμη μου ὡς διαμεσίτου καὶ συνιστώντος ὁ ἴδιος τὴν ἀποστολή του διαιτητοῦ. Τοῦ εἶπα ὅτι δὲν εἶχα ἐξουσία, ἀλλὰ ἐκανόνισα νὰ συναντηθῆ μὲ τὸν Lord Radcliffe, ἡγέτην τῶν φιλελευθέρων τῶν Κυβερνώντων καὶ κεντρικὸν ὁλόπλευρον τοῦ καθεστῶτος τῶν ἀποικιῶν. Τὸ ἀποτέλεσμα ἦτο ἀρνητικόν - τοῦ εἶπα - καὶ κεντρικὸν ὁλόπλευρον δὲν ἦτο (μᾶλλον μὲ λόγια μόνον), διότι ὁλόκληρο ὁ μακάριος δὲν μποροῦσε διὰ τῶν πραγμάτων νὰ ἐνοχλήσῃ τὴν Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν, νὰ ἐνοχλήσῃ μὲ ἄλλα λόγια τὸν Ἑλληνικὸν λαόν, ὁ ὁποῖος ἀγαπᾶ τὸν Βασιλέα του, ἡ

ωαθεῖς συμβουλάς, ἐὰν τὸ σχέδιον Radcliffe ἱκανοποιεῖ τὰς λογικὰς ἀπαιτήσεις τοῦ Ἑλληνικοῦ στοιχείου.

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος φρονεῖ ὅτι ἡ Βρεταννικὴ Κυβέρνησις, διὰ λόγους γοήτρου, δὲν θὰ ἐδέχετο νὰ καλέσῃ τὸν Μακάριο στὸ Λονδῖνον, καὶ ὅτι προτιμότερος τόπος διὰ τὴν διεξαγωγὴν συνομιλιῶν θὰ ἦτο ἡ Μάλτα ἢ ἡ Γενεύη. Πάντως σκοπεύει ν' ἀνακοινώσῃ τὸ ζήτημα προσεχῶς μὲ τὸν Ὑπουργὸ τῶν Ἀποικιῶν κ. Lennox Boyd, παρεμβαίνων παρασκηνιακῶς καὶ ὄχι δημοσίᾳ, διότι φρονεῖ ὅτι οἱαδήποτε δημοσία ἐκδήλωσίς του θὰ προεκάλει τὴν ἀντίδρασιν τῆς Κυβερνήσεως καὶ μάλλον θὰ ἔβλαπτε τὴν ἐπιδίωξιν. Ἐννοεῖται, ἐὰν ἐγένετο νέα συζήτησις στὴ Βουλὴ τῶν Λόρδων, δὲν θὰ ἐδίστασε νὰ εἴπῃ τὴ γνώμη του.

Τέλος συνέστησε δῶρο ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν, εἶναι περιστότερος ἐπιφυλακτικὸς στὰς ἐκδηλώσεις του ἐπὶ τοῦ Κυπριακοῦ, διότι δυσχεραίνει τὴ θέσιν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου ὁ ὁποῖος, καλὰ τὴν ἐπιφυλακτικὸν ποὺ λαμβάνει ὁ Καντερβουρίας, διέχεται δυσκόλους στιγμάς.

Μετά τη συνάντησή μου αυτή, ένιωθα και εἶδα τὸν κ. William Clark, Διευθυντή τοῦ Γραφείου Τύπου (Public Relations Officer) τοῦ Πρωθυπουργοῦ κ. Eden. Ἡ συνάντησις μου μαζί του ἔγινε πάλι τῇ πρωτοβουλίᾳ τοῦ Canon Waddams.

Ὁ κ. Clark, πρὶν ἀναλάβει τὴν θέσιν αὐτή, ἦτο συντάκτης τοῦ "Observer" καὶ εἶναι ποτὲ ἐνήμερος τοῦ Κυπριακοῦ ζητήματος, δημοσιεύσας μάλιστα τρία ἀρκετὰ ἀντικειμενικὰ ἄρθρα στὴν ἐν λόγῳ ἐφημερίδα καλόπιν ἐπισκέψεώς του στὴν Κύπρον.

Ὁ κ. Clark φρονεῖ ὅτι ἡ παρόντα Κυβέρνησις οὐδέποτε θὰ δεχθεῖ νὰ διαπραγματευθεῖ πάλι μὲ τὸν Μακάριο, ἐκτὸς ἐὰν αὐτὸς ἀποκηρύξει δημοσίᾳ τὴν βίαν. Μοῦ εἶπε ὅτι, στὸ ζήτημα τοῦτο, παίζει ρόλο καὶ ὁ προσωπικὸς παράγων, διότι ὁ Κυβερνήτης τῆς Κύπρου Sir John Harding, ~~[illegible]~~ ὁ ἀποτὸς εἶναι ἕνας μυστικοπαθὴς στρατιώτης τύπου Στρατηγοῦ Gordon, τρέφει μεγάλην ἀντιπάθ

ένα πρός τὸν Μακαρίο, τὸν ὁποῖο θεωρεῖ ὡς
"an evil man" (κακὸν καὶ δόλιον
ἄνθρωπον, καὶ ἐδήλωσε ὅτι οὐδεπότε
θὰ δεχθεῖ νὰ διαπραγματευθεῖ πάλι μαζί
τον. Ὁ Clark φρονεῖ ὅτι ἡ Κυβέρνησις
δὲν θὰ δεχθεῖ νὰ παραμερίσει τὸν
Harding καὶ νὰ διαπραγματευθεῖ μὲ τὸν
Μακάριο χωρὶς τὴν συμμετοχὴ τοῦ Harding.

Προσέθετε ὅτι ἡ ἐθναρχία θὰ δια-
πράξει μεγάλο λάθος ἐὰν, ἐξ αἰτίας
τοῦ Μακαρίου, ἀρνηθεῖ νὰ συζητήσει
τὰς προτάσεις τοῦ Radcliffe οἱ ὁποῖες
προβλέπουσαν ὅτι θὰ εἶναι πάλιν ἱκανο-
ποιητικὰ διὰ τοὺς Ἕλληνας, διότι ἔτι
θὰ παίξει τὸ παιγνίδι τῶν Τούρκων
οἱ ὁποῖοι, ὡς γνωστὸν, ἀνθίστανται σὲ οἱα-
δήποτε μορφὴ αὐτοκυβερνήσεως τοῦ
θὰ ἐξασφαλίσει τὰ πρωτεῖα τοῦ Ἑλλη-
νος, καὶ φυσικὰ θὰ εἶναι ἐνθουσιασ-
μένος ἐὰν ναναγνίσει ἐξικῶς τὸ Σύν-
ταγμα λόγῳ ἀδιαλλαξίας τῆς Ἐθναρ-
χίας.

[12.5]

5

Αὐτὴ εἶναι μιᾶ ἄποψις τῶν ὑποτά
πρέπει νὰ λάβουμε, σοβαρὰ ὑπόψει,
διότι ἐὰν δὲν ἀρπάξουν οἱ Κυπριοί
τὴν εὐκαιρίᾳ ποὺ δὰ τοὺς παρέχεται
ν' ἀποκλίσουν τὸν ἔλεγχο ἐπὶ τῆς
διοικήσεως, τότε δὰ πρέπει καλὰ πᾶσα
πιθανόλυλα νὰ παραμείνουν ὑπὸ τὸ
σημερινὸ ἀποδυλαρχικὸ καθεστὼς καμπόσα
χρονία, ὥσπου νὰ ἔλθει μιᾶ Ἐργαλικὴ
Κυβέρνησις τὰ πράμαλα.

Ὁ κ. Clark μοῦ εἶπε διὰν
εὐγενῶς δὲ μπορῶ νὰ ἐπικοινωνήσω
μαλί τον ὁποτεδήποτε θέλω.

Δὲν σκοπεύω νὰ ἔχω ἄλλες ἐπαφές
πρὸ τῆς ἀναχωρήσεως μου.

Θ' ἀναχωρήσω τὴν 11η τρέχ.
γιὰ τὸ Παρίσι καὶ ἐκεῖθεν τὴν 13η
γιὰ τὸ Ἀδιστίν.

Ἐκτιμήσεις

Ἀδιστίν

[13.1]

Ἐν Ἀθήναις τῇ 19 Ὀκτωβρίου 1956

Κύριον
Ξανθόπουλον - Παλαμᾶν
Πρεσβευτήν
Π. Ὑόρκην

Ἀγαπητέ Φίλε,

Ἡ παροῦσα ἐπιστολή εἶναι ἀπολύτως ἐμπιστευτική καί οὐδείς ἕτερος γνωρίζει αὐτήν τήν στιγμήν τό περιεχομενόν της πλήν τοῦ Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως.

Σέ πληροφορῶ ὅτι ὁ Προεδρος ἀπεφάσισε νά ἡγηθῇ αὐτοπροσώπως τῆς Ἀντιπροσωπείας. Συνεπῶς κατόπιν συνεννοήσεως μαζί του σέ παρακαλῶ νά μεριμνήσῃς διά τά κάτωθι:

α) Χρειάζεται ἀνάλογον διαμέρισμα. Ἐνδέχεται νά τόν συνοδεύσῃ καί ἡ Κυρία Καραμανλῆ

β) Πρέπει νά σχεδιάσῃς μίαν δεξίωσιν τοὐλάχιστον κατά τήν κρίσιν σου, καθώς καί τάς ἀναγκαίας ἐπαφάς μέ συνενοῦσας προσωπικότητας τῶν ἀντιπροσωπειῶν.

γ) Κατά πᾶσαν πιθανότητα θά ζητηθοῦν συνεντεύξεις (Πρέσς Κόμφερανς) καί ἐμφανίσεις εἰς τήν Τηλεόρασιν.

Εἶναι περιττόν ἐπειδή γνωρίζεις τήν νοτροπίαν τοῦ Προέδρου νά σοῦ τονίσω ὅτι ὅλα αὐτά πρέπει νά γίνουν μέ ἕνα πνεῦμα αὐστηρότητος καί σοβαρότητος.

Πέραν τούτου σέ παρακαλῶ νά μοῦ γράψῃς, ποῖος πρέπει νά εἶναι ὁ ρόλος τοῦ Προέδρου εἰς τά Ἡν. Ἔθνη μετά τήν τροπήν πού ἔλαβον σήμερον τά πράγματα; Ποῦ θά εἶναι τό κέντρον τῆς δραστηριοτητός του; Ποῦ πρέπει νά στρέψῃ ἰδιαζόντως τήν προσοχήν; καί εἰς ποίας εὐκαιρίας θά πρέπῃ νά ἐμφανισθῇ;

./.

Ἡ πρόθεσις τοῦ Προέδρου εἶναι νά ὁμιλήσῃ αὐτός εἰς τήν Γενικήν συζήτησιν. Σέ παρακαλῶ συνεπῶς ἐσύ, ὁ ὁποῖος γνωρίζεις τό πνεῦμα καί τό ὕφος πού διέπει αὐτάς τάς συζητήσεις νά κάνῃς ἕνα σχέδιον λόγου , τό ὁποῖον σέ παρακαλῶ νά μοῦ στείλῃς τό ταχύτερον ἐδῶ διά νά χρησιμοποιηθῇ ὡς βάσις καί ἀφετηρίαν τοῦ ὁριστικοῦ κειμένου.

Σέ παρακαλῶ νά μοῦ δώσῃς ἐπί ὅλων αὐτῶν τό ταχύτερον ἀπάντησιν.

Μέ πολλήν ἀγάπην

SOUS-SECRETAIRE D'ETAT
AUX AFFAIRES ETRANGERES

INTERVIEW GIVEN BY THE ACTING MINISTER OF FOREIGN AFFAIRS OF YUGOSLAVIA MR. S. PRICA TO THE POLITICAL CORRESPONDENT OF "KATHIMERINI" NEWSPAPER MR. ELIAS DEMETRACOPOULOS, DECEMBER 12, 1956

Question 1:

How do you evaluate the possibilities for a peaceful settlement of the crisis in Hungary, as well as the reports of Soviet military preparations in the Eastern European countries?

Answer

We hope that the situation in Hungary, in spite of all the difficulties, will be solved in a way satisfying the just demands of the people of Hungary and the interests of peace in the world. The situation in Hungary can not be settled by the use of force and by any interference from outside. This could only weaken the efforts towards establishing order and further complicate the already difficult situation. As regards the other part of your question, I would say that we are discounting various reports about the alleged massing of Soviet troups on our frontier - and we regard them as speculations which are directed to create an atmosphere of tension that is not and will not be of interest to anybody.

Question 2:

What are your views about the information that Greece is willing to settle the Cyprus question by offering a) demilitarization of the island, in order to calm the Turkish strategic fears; b) United Nations protection and mediation role for the Turkish minority of the island, and c) special favorable economic measures to the Turkish minority without excluding customs union between Greece, Cyprus and Turkey, in order to promote the financial interests of the Turks of Cyprus?

Answer

We were informed about these Greek proposals by the Greek Government. We greet with pleasure any new proposal which tends to contribute in any peaceful and mutually satisfactory solution of the problem. It seems to me that proposals of this kind represent a new step forward, establishing a mutual basis for the bringing of constructive solutions. During the Belgrade talks we were convinced that the Greek Government is willing to do everything it can to solve this problem. The Yugoslav position in this matter is clearly expressed in our joint communique which states that Yugoslavia will provide all moral and political support for reaching a

just settlement of this problem in harmony with the aspirations of the Cyprus population, the peace and international cooperation.

Question 3:

In case the Balkan pact would not be revived would your country be willing to consider the possibility of signing a special bilateral agreement of friendship and defense cooperation with Greece?

Answer

We think that friendship between Yugoslavia and Greece could not endanger the tripartite cooperation but on the contrary it will only stimulate such cooperation. I think that the tripartite cooperation can not be excluded by strengthening the bilateral relations between any of the two parties, but on the contrary - good bilateral relations can only represent a contribution towards improvement of the tripartite cooperation. In any case we consider that we should not proceed from the alternative which would oppose a bilateral cooperation to a tripartite cooperation or vice versa. The cooperation of the Balkan countries in this or another way will be always useful and of interest to all three countries.

Question 4:

Do you consider that the participation of Greece in NATO is an obstacle for developing closer ties between Greece and Yugoslavia?

Answer:

The friendly ties between Yugoslavia and Greece have been built without regard to Greece's participation and obligations to other organizations.

Question 5:

What is your attitude towards Albania, how do you evaluate the reports of unrest coming from this country and was this problem discussed during the Greek-Yugoslav talks?

Answer:

Our position on Albania is well known. We sincerely wish that normal and good relations would be established between Albania and Yugoslavia as well as between all Balkan states.

Question 6:

Yugoslavia is willing to start a new mediation effort between Athens and Ankara in order to reach a satisfactory solution on the Cyprus problem?

Answer

We had tried in the past to be helpful and we are willing in the future to offer our services whenever favorable conditions will exist. This of course does not depend on us, only. Otherwise, I would like to stress again that we are interested in reaching a satisfactory solution of the existing problems under dispute between Greece and Turkey.

Question 7:

What is Yugoslavia's policy towards the participation of Italy in the Balkan pact and can you comment about reports that probably such action will help in the revival of the Balkan alliance?

Answer

I consider that the problems posed by this question are not realistic.

Question 8:

What is your opinion about recent reports that probably Turkey will be willing to ask for a tripartite meeting of the Balkan alliance based on the reasons provided by Article 6 of the Bled Treaty?

Answer

In our opinion today does not exist the situation referred by the Article 6 of the Bled Treaty.

Question 9:

Are you satisfied with the provisions of the Balkan pact calling for consultations in case of attack against any member, generally with the degree of the automatism involved in the pact and did you consider necessary to examine during the Belgrade talks the problem of giving assurances that any attack against Greece and Yugoslavia will be considered an attack against both of them?

Answer

Since this question is, in fact, connected with the latter, I would like to mention that the provisions of the Bled Treaty are clear and that none of the three parties renounce them up to now. It is completely a different thing whether one could speak today of the necessity of examining the situation under the aspects of Treaty arrangements. I am convinced that every effort in this direction is groundless and that it can not be useful to anybody.

Signed by Mr. Srdja Prica

[151]

Αὔξ. Αριθ. 24. 5-6-56 (6-6-56)

Διαφοραὶ ζωντανοῦ (συζητήσεις πολιτικῶν κυρίων)

ΕΠΙΣΗΜΑ ΠΡΑΚΤΙΚΑ

ΤΩΝ

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΕΩΝ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Δ' — ΣΥΝΟΔΟΣ Α'

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΚΕ'.

Τρίτη 5 Ἰουνίου 1956

Ὥραν 6.30' μ.μ., ὁ Ἀντιπρόεδρος κ. Γ. Π λ α τ ῆ ς, ἀνελθὼν ἐπὶ τῆς ἕδρας καὶ διαπιστώσας τὴν ὕπαρξιν ἀπαρτίας, κηρύσσει τὴν ἔναρξιν τῆς συνεδριάσεως καὶ διατάσσει ν' ἀνοιχθῶσι τὰ θεωρεῖα.

Ἐπικυροῦνται τὰ πρακτικὰ τῆς προηγουμένης συνεδριάσεως, ὡς φραστικῶς διωρθώθησαν, κατόπιν παρατηρήσεων τοῦ βουλευτοῦ κ. Γ. Μ π α κ α τ σ έ λ ο υ.

Π ρ ό ε δ ρ ο ς. Κύριοι βουλευταί,

Μετὰ βαθυτάτης θλίψεως ἀγγέλλω εἰς τὴν Βουλὴν τὸν ἀδόκητον θάνατον τοῦ βουλευτοῦ Ἀθηνῶν Ἰωάν. Τριανταφύλλη, ἐκλεκτοῦ μέλους τοῦ πολιτικοῦ κόσμου, τιμήσαντος τὰ ὑψηλὰ ἀξιώματα, τὰ ὁποῖα ἐνεπιστεύθη εἰς αὐτὸν ἡ Πατρίς.

Ὑπῆρξεν ὄντως προσωπικότης ὁ ἐκλιπὼν πολιτικὸς ἀνήρ.

Διέπρεψεν ὡς ἐπιστήμων, διεκρίθη ὡς βουλευτής, Ὑπουργὸς καὶ Ἀντιπρόεδρος Βουλῆς.

Ἡ ζωή του ὁλόκληρος ὑπῆρξεν ἕνας ἀγὼν διὰ τὴν ἀρετήν, διὰ τὸ δίκαιον, διὰ τὴν Πατρίδα.

Βαθὺς γνώστης τῆς ἐπιστήμης του ἐτίμησε λαμπρῶς τὸ δικανικὸν βῆμα.

Ὡς Βουλευτής, Ὑπουργὸς καὶ Ἀντιπρόεδρος Βουλῆς παρέσχε θαυμάσια δείγματα τοῦ ἐξαιρετικοῦ του ἤθους, τῆς ἱκανότητός του, τῆς μορφώσεώς του καὶ τῆς συναισθήσεως τοῦ καθήκοντος.

Ἐπίστευεν ὁ Ἰωάν. Τριανταφύλλης εἰς τὴν ἀρετήν, καὶ αἱ ὡραῖαι ψυχικαὶ ἰδιότητες ὑφ' ὧν ἐκοσμεῖτο, τὸν ἐβοήθησαν νὰ δημιουργήσῃ μίαν λαμπρὰν ἱστορίαν ἰδιωτικοῦ καὶ δημοσίου βίου.

Τὸ Προεδρεῖον ἐξέφρασε πρὸς τὴν οἰκογένειαν τοῦ ἀειμνήστου συναδέλφου μας τὰ συλλυπητήρια τῆς Ἐθνικῆς Ἀντιπροσωπείας καὶ κατέθεσεν ἐξ ὀνόματός της στέφανον εἰς τὸν τετιμημένον νεκρόν.

Αἰωνία ἔστω ἡ μνήμη του.

Π ρ ό ε δ ρ ο ς. Ὁ Ὑπουργὸς τῆς Προεδρίας Κυβερνήσεως ἔχει τὸν λόγον.

Κ. Τ σ ά τ σ ο ς (Ὑπουργὸς Προεδρ. Κυβερνήσεως προσωρινῶς καὶ Ἐξωτερικῶν). Εἶμαι βέβαιος, ὅτι διερμηνεύω τὰ αἰσθήματα ὅλου τοῦ Σώματος ἐὰν καὶ ἐγὼ ἐκφράσω τὴν βαθυτάτην λύπην διὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἰωάννου Τριανταφύλλη. Ὅσοι τὸν ἐγνώριζαν, ὅσοι ἔτυχε νὰ συνεργάζωνται μαζί του ἐξετίμησαν τὰς ἠθικὰς καὶ πνευματικὰς ἀρετάς του. Οἱ πλεῖστοι ἐξ ἡμῶν, ὡς βιογράφοι, τὸν ἐγνωρίσαμεν ἐπὶ πολλὰ ἔτη ἀγωνιζόμενον εἰς τὸν δικαστικὸν στίβον, ὅπου πράγματι διέπρεψε καὶ ὡς ἐπιστήμων καὶ ὡς ἀγωνιστὴς δικηγόρος. Τὸν ἐγνωρίσαμεν κατόπιν εἰς τὸν πολιτικὸν στίβον, ὅπου ἐπέδειξε πάντοτε πρακτικότητα, εὐγένειαν ἤθους, ὀξύνοιαν σκέψεως καὶ πιστεύω ὅτι ἀπελθὼν τοῦ κόσμου τούτου, ἄφησεν εἰς τὴν μνήμην ὅλων ἡμῶν τὴν καλλιτέραν ἀνάμνησιν ἑνὸς ἀνθρώπου, ὁ ὁποῖος πάντοτε ὅπου τὸν ἔταξεν ἡ ζωή, ἔπραξε μέχρι κεραίας τὸ ἐθνικόν του καθῆκον.

Σ. Β ε ν ι ζ έ λ ο ς. Κύριε Πρόεδρε, ἐκ μέρους τῆς Φ.Δ.Ε. ἐκφράζω τὴν βαθυτάτην λύπην διὰ τὴν σκληρὰν ἀπώλειαν τοῦ Ι. Τριανταφύλλη, ὁ ὁποῖος ὑπῆρξεν ἕνας ἀγαπητὸς καὶ ἐκτιμώμενος παρ' ὅλων συνάδελφος.

Γ. Π α π α ν δ ρ έ ο υ. Κύριε Πρόεδρε, εἶναι βαθυτάτη ἡ θλῖψις τὴν ὁποίαν δοκιμάζομεν ἀπὸ τὴν ἀπώλειαν τοῦ ἐξαιρέτου ἀνδρός. Εἶχεν ἔξοχον προσωπικὸν ἦθος καὶ ἀπεδείχθη ἐντὸς τοῦ συντόμου χρόνου, κατὰ τὸν ὁποῖον παρέστη μεταξὺ ἡμῶν εἰς τὴν αἴθουσαν αὐτήν, πολιτικὴ προσωπικότης πρώτης σειρᾶς. Ἄπειρος εἶναι ἡ ὀδύνη, τὴν ὁποίαν δοκιμάζομεν διὰ τὴν ἀδόκητον ἀπώλειάν του.

Γ. Κ α ρ τ ά λ η ς. Κύριε Πρόεδρε, τὸ Δημοκρατικὸν Κόμμα αἰσθάνεται βαθυτάτην θλῖψιν ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ Ἰωάννου Τριανταφύλλη. Προσωπικῶς εἶχον τὴν μεγάλην τιμὴν νὰ συνεργασθῶ ὡς Δήμαρχος, ὑπὸ τὴν κατεύθυνσίν του καὶ ὁμολογῶ ὅτι θὰ διατηρήσω πάντοτε ζωηροτάτην τὴν μνήμην καὶ τῆς τιμιότητός του, ἀλλὰ καὶ τοῦ ἀγαθοῦ ἀνδρὸς οἷος ὑπῆρξεν ὁ Ἰωάννης Τριανταφύλλης.

Ε. Μ π α κ λ α τ ζ ῆ ς. Κύριε Πρόεδρε, συμμετέχομεν καὶ ἡμεῖς εἰς τὸ πένθος ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ ἀειμνήστου Ἰωάννη Τριανταφύλλη. Ὁ Ἰωάννης Τριανταφύλλης ὑπῆρξε πράγματι μία ξεχωριστὴ φυσιογνωμία. Ἡμεῖς, οἱ πολιτικοί του ἀντίπαλοι, δὲν ἠμποροῦμεν παρὰ νὰ ἀναγνωρίσωμεν εἰς τὸν ἄνδρα τὴν ἐπιστημονικήν του μόρφωσιν, τὸ ἄψογον τοῦ πολιτικοῦ του χαρακτῆρος καὶ νὰ ἐξάρωμεν τὸ ἦθος καὶ τὰς ἀρετάς του. Δείγματα τοῦ ἤθους καὶ τῶν ἀρετῶν του ἐπέδειξεν ὁ ἀείμνηστος ἀνὴρ καὶ ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῆς Βουλῆς, καὶ ὡς βουλευτὴς καὶ ὡς Ἀντιπρόεδρος τοῦ Σώματος. Εἶναι ἄσχετον τὸ ὅτι ὡς Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν οὗτος εἰσηγήθη τὸν ἐκλογικὸν νόμον, ἐναντίον τοῦ ὁποίου τόσαι ἐπικρίσεις ἀκούονται. Ἡ εὐθύνη βαρύνει αὐτόν. Εἰλικρινῶς θρηνοῦμεν τὴν ἀπώλειαν ἐκλεκτοῦ συναδέλφου. Λυπούμεθα διὰ τὴν ἀπώλειαν ἑνὸς εὐγενοῦς καὶ συνετοῦ πολιτικοῦ ἀντιπάλου καὶ ἐκφράζομεν πρὸς τὴν βαρυπενθοῦσαν οἰκογένειάν του τὰ εἰλικρινῆ μας συλλυπητήρια.

Σ. Σ α ρ ά φ η ς. Κύριε Πρόεδρε, συμμεριζόμεθα καὶ ἡμεῖς τὸ πένθος τῆς Βουλῆς ἐπὶ τῇ ἀπωλείᾳ, τοῦ ἐκλεκτοῦ μέλους αὐτῆς, Ἰωάννου Τριανταφύλλη.

Κ. Τ σ α λ δ ά ρ η ς. Κύριε Πρόεδρε, ἡ ἀπώλεια ἀγωνιστοῦ ὑπὸ τὰς παρούσας συνθήκας εἶναι μία ἀπώλεια ἐθνικὴ καὶ ὡς τοιαύτην χαρακτηρίζω τὴν ἀπώλειαν τοῦ ἀγαπητοῦ συναδέλφου καὶ εὐχόμεθα ὅπως ἡ γῆ τῶν Ἀθηνῶν εἶναι ἐλαφρά, διὰ νὰ τὸν δεχθῇ.

Α. Μ π α λ τ α τ ζ ῆ ς. Συμμεριζόμεθα καὶ ἡμεῖς τὸ γενικὸν πένθος τοῦ πολιτικοῦ κόσμου διὰ τὸν πρόωρον θάνατον τοῦ Ἰωάννου Τριανταφύλλη. Ὑπῆρξε πάντοτε ἐξαίρετος καὶ ἀπὸ ἀπόψεως ἤθους, ἐξαίρετος καὶ ὡς ἐπιστήμων καὶ ὡς πολιτικός. Καὶ ὅλοι μας δοκιμάζομεν εἰλικρινῆ λύπην διὰ τὸν πρόωρον θάνατον τοῦ Ἰωάννου Τριανταφύλλη.

Π. Κανελλόπουλος. Κύριε Πρόεδρε, ἐπιτρέψατέ μου νὰ ἐκφράσω καὶ ἐγὼ τὴν βαθεῖαν μου θλῖψιν διὰ τὸν θάνατον τοῦ ἀγαπητοῦ καὶ ἐκλεκτοῦ συναδέλφου Ἰωάννου Τριανταφύλλη.

Πρόεδρος. Ὁ κ. Παπασπύρου ἔχει τὸν λόγον.

Δ. Παπασπύρου. Συμμεριζόμεθα βαθύτατα τοὺς θερμοὺς καὶ συγκινητικοὺς λόγους μὲ τοὺς ὁποίους ὁ ἀξιότιμος Πρόεδρος τῆς Βουλῆς καὶ οἱ προλαλήσαντες πολιτικοὶ ἡγέται καὶ λοιποὶ συνάδελφοι ἔπλεξαν κατὰ τρόπον εὐγλωττον τὸ ἐγκώμιον τοῦ ἐκλιπόντος ἐπιφανοῦς συναδέλφου μας Ἰωάννου Τριανταφύλλη καὶ διηρμήνευσαν τὴν βαθεῖαν ὀδύνην καὶ τὸ πένθος τοῦ Σώματος διὰ τὸν ἀδόκητον θάνατόν του. Συνήθως αἱ πρὸς ἀλλήλους σχέσεις ἐκείνων ποὺ μάχονται εἰς τὸν πολιτικὸν στίβον καὶ παρακάθηνται εἰς τὴν αἴθουσαν αὐτὴν δὲν εἶναι δυστυχῶς πάντοτε ἐγκάρδιοι. Αἱ πολιτικαὶ ἀντιθέσεις καὶ ἡ ὁρμὴ τοῦ πολιτικοῦ ἀγῶνος ἐκτραχύνουν καὶ πικραίνουν τὰς ἀμοιβαίας σχέσεις. Ἀλλ' ὁ νεκρὸς ποὺ θρηνοῦμεν ἀπὸ τῆς παρελθούσης Κυριακῆς ἐπέτυχε μὲ τὸ πρᾶον καὶ φιλοσοφικὸν του ἦθος νὰ μὴ ἔχῃ κανένα ἐχθρὸν καὶ οὐδενὸς νὰ προκαλέσῃ τὸ μῖσος καὶ τὴν ἀντιπάθειαν. Δι' αὐτὸ φίλοι καὶ ἀντίπαλοι ἀπὸ κοινοῦ ἐξεδηλώσαμεν τὴν ὀδύνην μας ἐπὶ τῇ ἀγγελίᾳ τοῦ αἰφνιδίου θανάτου του. Βραχεῖα ὑπῆρξε τοῦ Ἰωάννου Τριανταφύλλη ἡ κοινοβουλευτικὴ δρᾶσις ἀλλὰ πλουσία εἰς ἀπόδοσιν. Ἀφ' ἧς κατὰ Νοέμβριον τοῦ 1952 μὲ τὴν ψῆφον τοῦ Ἀθηναϊκοῦ Λαοῦ κατέστη μέλος τῆς Ἐθνικῆς Ἀντιπροσωπείας ἐπρόβαλεν ἐν τῇ αἰθούσῃ ταύτῃ κατὰ τρόπον ἔντονον ἡ προσωπικότης του. Εἰς τὴν δευτέραν σύνοδον τῆς Βουλῆς τοῦ 1952, ἐκλέγεται ἐν πλήρει ἀγνοίᾳ του Β' Ἀντιπρόεδρος καὶ τὴν τιμητικήν του ἐκλογὴν πληροφορεῖται εἰς τὸν λιμένα τοῦ Πειραιῶς καθ' ἣν ὥραν ἐπέστρεφεν ἐκ τοῦ ταξειδίου του ἀπὸ τὸ ἐξωτερικόν. Εἰς τὴν ἑπομένην σύνοδον ἐκλέγεται διὰ καταπληκτικῆς πλειοψηφίας πρῶτος Ἀντιπρόεδρος. Ἀπὸ τοῦ προεδρικοῦ θώκου ἐβόθη ἡ εὐκαιρία νὰ ἐκτιμηθοῦν τὰ μεγάλα ψυχικὰ καὶ πνευματικά του προσόντα. Προσηλωμένος βαθύτατα εἰς τοὺς κοινοβουλευτικοὺς θεσμούς, προικισμένος μὲ σεμνότητα καὶ ἀνώτερον ἦθος κατηύθυνε τὰς ἐργασίας τοῦ Σώματος, ὁσάκις ἐκαλεῖτο εἰς τὴν Προεδρικὴν ἕδραν, μὲ ἀντικειμενικότητα καὶ ἀνωτερότητα ποὺ τὸν ἐπέβαλαν εἰς τὴν συνείδησιν τοῦ Σώματος καὶ τοῦ πολιτικοῦ κόσμου. Εἰς τὴν μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Στρατάρχου Παπάγου σχηματισθεῖσαν Κυβέρνησιν ἐκλήθη εἰς τὴν διεύθυνσιν τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν. Ἡ διέλευσίς του ἐκ τοῦ σημαντικωτάτου τούτου κυβερνητικοῦ τομέως ὑπῆρξεν γόνιμος καὶ ἀποδοτική. Ἐχειρίσθη μὲ λεπτότητα καὶ ἀνωτέραν ἀντίληψιν θέματα ποὺ εἶχαν δημιουργήσει ὀξύτητα καὶ ἀντιθέσεις μεταξὺ τοῦ πολιτικοῦ κόσμου. Ἡ πτέρυξ εἰς τὴν ὁποίαν ἔχω τὴν τιμὴν νὰ ἀνήκω ἦλθε εἰς ὀξεῖαν ἀντιδικίαν μαζύ του ἐξ ἀφορμῆς τοῦ ἐκλογικοῦ νόμου.

Πρέπει ὅμως νὰ ὁμολογηθῇ ὅτι ὁ Ἰωάννης Τριανταφύλλης, ὡς εἰσηγητὴς τοῦ ἐκλογικοῦ νομοσχεδίου, ἐχειρίσθη τὸ ἐπίμαχον θέμα, ποὺ εἶχε βαθύτατα διαιρέσει τὸν πολιτικὸν κόσμον, μὲ λεπτότητα καὶ ἀνωτέραν ἀντίληψιν. Ἡ ὀξεῖα διαμάχη ἐπὶ τοῦ ἐκλογικοῦ νομοσχεδίου δὲν ἐμείωσε τὸ παράπαν τὰ αἰσθήματα τῆς ἀγάπης καὶ ἐκτιμήσεως τοῦ πολιτικοῦ κόσμου πρὸς τὸ πρόσωπόν του. Μὲ τὰς ἐκλογὰς τῆς 19ης Φεβρουαρίου 1956 εἰσέρχεται καὶ πάλιν εἰς τὴν Βουλὴν ὡς ἐκπρόσωπος τοῦ Ἀθηναϊκοῦ Λαοῦ μὲ καταπληκτικὸν ἀριθμὸν σταυρῶν προτιμήσεως καὶ συνεχίζει τοὺς ἀγῶνας του μὲ τὸν αὐτὸν ἐνθουσιασμὸν καὶ τὴν ἰδίαν πίστιν καὶ ἀνιδιοτέλειαν. Ἡ μοῖρα ὅμως ὑπῆρξε σκληρά. Εἰς τὸ κορύφωμα τῆς δράσεώς του τὸν ἔπληξε καὶ ὁ θάνατος τὸν ἀφήρπασε ἀπὸ τοῦ μέσου ἡμῶν. Εἶναι βαθύτατον καὶ εἰλικρινὲς τὸ πένθος μας διὰ τὴν ἀπώλειαν τοῦ ἐκλιπόντος πολιτικοῦ ἀνδρός. Ἀλλὰ πέραν τῆς ἰδιότητος τοῦ πολιτευτοῦ, ὁ Ἰωάννης Τριανταφύλλης, ἦτο καὶ διαπρεπὴς νομικὸς καὶ δικηγόρος. Ὁ Γενικὸς Γραμματεὺς τοῦ Δικηγορικοῦ Συλλόγου Ἀθηνῶν κ. Σπ. Πάλλης, ἐκπληρῶν ἐντολὴν τῆς Διοικήσεως τοῦ Συλλόγου, ἀνέλυσε εὐγλώττως χθές, κατὰ τὴν ἐπικήδειον τελετήν, τὴν πολυσχιδῆ δρᾶσιν του ὡς νομικοῦ καὶ δικηγόρου. Ἀναμφισβητήτως ὁ νομικὸς κόσμος τῆς Χώρας, ἀπώλεσε ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Ἰωάννου Τριανταφύλλη ἕνα ἐπιφανῆ καὶ διακεκριμένον δικηγόρον καὶ νομικὸν ὁ ὁποῖος μὲ τὴν ὀξύνειάν του, τὸ ἦθος του καὶ τὴν εὐρεῖαν ἀντίληψιν του ἀνήγαγε εἰς περιωπὴν τὸ δικηγορικὸν λειτούργημα. Πέραν ὅμως τοῦ πολιτευτοῦ καὶ νομικοῦ, οἱ πολυπληθεῖς φίλοι του καὶ ὅλοι γενικῶς οἱ γνώριμοί του θρηνοῦν τὸν ἄνθρωπον, διότι ἦτο πράγματι βαθύτατος ὁ ἀνθρωπισμὸς τοῦ Ἰωάννου Τριανταφύλλη. Εἰς πᾶσαν ἐκδήλωσιν τῆς δημοσίας καὶ ἰδιωτικῆς του ζωῆς, προέβαλε ἡ μεγάλη ἀνθρωπιά του καὶ τὸ στοιχεῖον τοῦτο κατ' ἐξοχὴν τὸν εἶχε ἐπιβάλει εἰς τὴν κοινὴν συνείδησιν καὶ εἰς τὰ εὐρύτερα στρώματα τοῦ Λαοῦ.

Τὸ παράδειγμά του προσφέρεται πρὸς μίμησιν καὶ οἱ νεώτεροι, τόσον οἱ πολιτευταί, ὅσον καὶ οἱ νομικοί, ὀφείλουν νὰ ὁδηγοῦνται καὶ νὰ φρονηματίζωνται ἐξ αὐτοῦ.

Μὲ πραγματικὴν συντριβὴν καὶ βαθεῖαν ὀδύνην, ὑποκλινόμεθα πρὸ τῆς τετιμημένης μνήμης τοῦ Ἰωάννου Τριανταφύλλη καὶ τοῦ νεκροῦ τάφου ὁ ὁποῖος ἠνοίχθη χθὲς εἰς τὴν Ἀττικὴν γῆν, ποὺ τόσον ἐλάτρευσεν, καὶ ἐδέχθη τὸ σκήνωμά του.

Πρόεδρος. Παρακαλῶ τὴν Βουλήν, ὅπως τηρηθῇ ἑνὸς λεπτοῦ σιγὴ εἰς μνήμην τοῦ ἐκλιπόντος συναδέλφου.

Ἅπαντες οἱ βουλευταί, ἐγείρονται καὶ τηρεῖται ἑνὸς λεπτοῦ σιγή.

Ἀκολούθως ἐγκρίνεται ἡ χορήγησις 20ημέρου ἀδείας ἀπουσίας εἰς τὸν βουλευτὴν κ. Γεώργ. Βαρβούτην καὶ τριμήνου τοιαύτης εἰς τὸν βουλευτὴν κ. Ἀνδρέαν Λαιμόν, προκειμένου οὗτοι ν' ἀναχωρήσουν εἰς τὸ ἐξωτερικόν.

Πρόεδρος. Ὁ κ. Δ. Χέλμης (Ὑπουργὸς Συντονισμοῦ), καταθέτει σχέδιον νόμου «περὶ κυρώσεως συμφωνίας μεταξὺ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως καὶ τῆς Κυβερνήσεως τῶν Η.Π.Α. διὰ τὴν αὔξησιν τῆς ἱκανότητος παραγωγῆς, συντηρήσεως καὶ ἐπισκευῆς πυρομαχικῶν».

Ὁ κ. Δ. Δαβάκης (Ὑφυπουργὸς Ἐθνικῆς Ἀμύνης), καταθέτει σχέδιον νόμου «περὶ κυρώσεως πρακτικῶν τῆς Διοικούσης Ἐπιτροπῆς τοῦ Ταμείου Ἐθνικῆς Ἀμύνης».

Ὁ κ. Χ. Θηβαῖος (Ὑπουργὸς Οἰκονομικῶν) α) καταθέτει σχέδια νόμων :

1) «Περὶ καθορισμοῦ τῶν ἐκ τοῦ φόρου εἰσοδήματος ὑποχρεώσεων κατόπιν τῆς ἀλλαγῆς τοῦ οἰκονομικοῦ ἔτους» καὶ

2) «περὶ παρατάσεως προθεσμιῶν τοῦ Νόμου 3274)1955 μέχρι 31 Δεκεμβρίου 1956» καὶ περὶ συμπληρώσεως τῆς παρ. 2 τοῦ ἄρθρ. 8 τοῦ Ν.Δ. 3393)1955» καὶ β) ἀποσύρει τὸ κατατεθὲν κατὰ τὴν Συνεδρίαν Π' τῆς 25 Ἀπριλίου ἐ. ἔ. σχέδιον νόμου «περὶ κυρώσεως τῆς ὑπ' ἀριθ. 2442 ἀπὸ 30 Δεκεμβρίου 1955 πράξεως τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου «περὶ παρατάσεως προθεσμιῶν τοῦ Νόμου 3274)1955 μέχρι 31 Δεκεμβρίου 1956».

Ὁ κ. Δ. Ἀλιπράντης (Ὑφυπουργὸς Οἰκονομικῶν), καταθέτει σχέδια νόμων :

1) «Περὶ ἐκποιήσεως τῆς ἐν Ἁγίῳ Γεωργίῳ Ρίου οἰκοδομῆς τῆς ὁμωνύμου Κοινότητος, περιελθούσης ὑπὸ τὸν ὅρον τοῦ ἀναπαλλοτριώτου ἐκ δωρεᾶς τοῦ Δημοσθένους Καλαπόδη» καὶ

2) «περὶ ἐκποιήσεως 600 ὁμολογιῶν Ἐθνικοῦ Δανείου 4 ο)ο 1889 ἐκ Κληροδοτήματος Γεωργίου Γερμενῆ».

Ὁ κ. Δ. Ἀλιπράντης (Ὑφυπουργὸς Οἰκονομικῶν) καὶ ἡ κ. Δίνα Τσαλδάρη (Ὑπουργὸς Κοινωνικῆς Προνοίας), καταθέτουσι σχέδιον νόμου «περὶ διαθέσεως τῶν εἰσοδημάτων τῆς περιουσίας τοῦ τέως Νοσοκομείου Δημητσάνης «Γρηγόριος Ε'» ἐκ κληροδοτήματος Χαρ. Πουρναρᾶ, πρὸς συμπλήρωσιν, ἐξοπλισμὸν καὶ ἐπέκτασιν τοῦ Κοινοτικοῦ Ὑγειονομικοῦ Σταθμοῦ Δημητσάνης».

Ἡ κ. Δίνα Τσαλδάρη (Ὑπουργὸς Κοινωνικῆς Προνοίας) καὶ ὁ κ. Χ. Θηβαῖος (Ὑπουργὸς Οἰκονομικῶν), καταθέτουσι σχέδιον νόμου «περὶ ἐγκρίσεως δαπανῶν τινῶν τοῦ Ὑπουργείου Κοινωνικῆς Προνοίας πραγματοποιηθεισῶν κατὰ τὰ πρὸ τοῦ 1955--56 οἰκονομικὰ ἔτη καὶ χορηγήσεως τῶν ἀπαιτουμένων πιστώσεων». 3.306. 862.35).

Ὁ βουλευτὴς κ. Χ. Σκουτέρης, καταθέτει πρότασιν νόμου «περὶ ἱδρύσεως Αὐτονόμου Οἰκοδομικοῦ Ὀργανισμοῦ Σωμάτων Ἀσφαλείας καὶ Πυροσβεστικοῦ».

Οἱ βουλευταὶ κ.κ. Ε. Καλαντζῆς Δ. Βρανόπουλος, Γ. Πλατῆς, Ι. Ἰντζές, Α. Δερβεμέζης, Χ. Ψαρρός, Ι. Διαμαντόπουλος, Θ. Μπάλλας, Σ. Χούτας, Δ. Λανζούνης, Ι. Νικολίτσας καὶ Μ. Γλύκας, καταθέτουσι τροπολογίαν ἐπὶ τοῦ σχεδίου νόμου «περὶ τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2923)54 Ν.Δ. «περὶ ἱεραρχίας καὶ προαγωγῶν τῶν Ἀξ)νῶν καὶ τῶν τριῶν κλάδων τῶν Ἐνόπλων Δυνάμεων».

Οἱ βουλευταὶ κ.κ. Γ. Πλατῆς, Β. Κρῖκος, Νικηταρᾶς Βαρθάτσιώτης, Δ. Κουτσοπέταλος, Ἐμ. Μπακλατζῆς, Ι. Σπηλιόπουλος καὶ Κ. Χριστόπουλος, καταθέτουσι τροπολογίαν ἐπὶ τοῦ σχεδίου νόμου «περὶ τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2923)54 Ν. Δ. «περὶ ἱεραρχίας καὶ προαγωγῶν τῶν Ἀξ)νῶν καὶ τῶν τριῶν κλάδων τῶν Ἐνόπλων Δυνάμεων».

Οἱ βουλευταὶ κ. κ. Ν. Σπέντζας καὶ Ε. Κεφαλογιάννης, καταθέτουσι τροπολογίαν ἐπὶ τοῦ σχεδίου νόμου «περὶ τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2923) 54 Ν. Δ. «περὶ ἱεραρχίας καὶ προαγωγῶν τῶν Ἀξιωματικῶν καὶ τῶν τριῶν κλάδων τῶν Ἐνόπλων Δυνάμεων».

Ὁ βουλευτὴς κ. Π. Σταυρόπουλος, καταθέτει τροπολογίαν ἐπὶ τοῦ σχεδίου νόμου «περὶ τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2923)54 Ν. Δ. «περὶ ἱεραρχίας καὶ προαγωγῶν τῶν Ἀξιωματικῶν καὶ τῶν τριῶν κλάδων τῶν Ἐνόπλων Δυνάμεων».

Οἱ βουλευταὶ κ. κ. Θ. Μπάρμπας καὶ Α. Ἀηδονᾶς, καταθέτουσι τροπολογίαν ἐπὶ τοῦ σχεδίου νόμου «περὶ τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2920)54 Ν. Δ. «περὶ ἱεραρχίας καὶ προαγωγῶν τῶν Ἀξιωματικῶν καὶ τῶν τριῶν κλάδων τῶν Ἐνόπλων Δυνάμεων».

Οἱ βουλευταὶ κ.κ. Κ. Ἀδαμόπουλος, Π. Σταυρόπουλος, Α. Ἀηδονᾶς, Σ. Ἀλιπράντης, Ι. Νικολίτσας, Α. Καρασπήλιος, Φ. Πιτούλης καὶ Χ. Ψαρρός, καταθέτουσι τροπολογίαν ἐπὶ τοῦ σχεδίου νόμου «περὶ τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2923)54 Ν.Δ. «περὶ ἱεραρχίας καὶ προαγωγῶν τῶν Ἀξιωματικῶν καὶ τῶν τριῶν κλάδων τῶν Ἐνόπλων Δυνάμεων».

Οἱ βουλευταὶ κ.κ. Γ. Ἀνδρικόπουλος, Β. Ἀναστασᾶτος, Μ. Γλύκας, Η. Παπαηλιού, Σ. Εὐστρατιάδης, Ε. Σκορβίλης, Τ. Μιχαηλίδης καὶ Θ. Μπάρμπας, καταθέτουσι τροπολογίαν ἐπὶ τοῦ σχεδίου νόμου «περὶ τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2923)54 Ν. Δ. «περὶ ἱεραρχίας καὶ προαγωγῶν τῶν Ἀξιωματικῶν καὶ τῶν τριῶν κλάδων τῶν Ἐνόπλων Δυνάμεων».

Οἱ βουλευταὶ κ.κ. Δ. Ἰατρίδης, Α. Καρασπήλιος, Π. Οἰκονομίδης, Α. Δεκῆς, Δ. Λανζούνης, Α. Γκελεστάθης καὶ Ν. Βαφειάδης, καταθέτουσι τροπολογίαν ἐπὶ τοῦ σχεδίου νόμου «περὶ τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2923)54 Ν. Δ. «περὶ ἱεραρχίας καὶ προαγωγῶν τῶν Ἀξιωματικῶν καὶ τῶν τριῶν κλάδων τῶν Ἐνόπλων Δυνάμεων».

Οἱ βουλευταὶ κ. κ. Ι. Κοντοβεάκης, Δ. Ἰωάννου, Β. Κρῖκος, Δ. Λανζούνης καὶ Π. Γαστεράτος, καταθέτουσι τροπολογίαν ἐπὶ τοῦ σχεδίου νόμου «περὶ τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2923)54 Ν. Δ. «περὶ ἱεραρχίας καὶ προαγωγῶν τῶν Ἀξιωματικῶν καὶ τῶν τριῶν κλάδων τῶν Ἐνόπλων Δυνάμεων».

Ἀναγινώσκονται παρὰ τοῦ Γραμματέως αἱ κάτωθι ἀνακοινώσεις:

Τὸ Ὑπουργεῖον Οἰκονομικῶν διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 137809) 30.5.1956 ἀποφάσεώς του ἀνακοινοῖ ὅτι παρέτεινε μέχρι 31.8.1956 τὴν διὰ τῶν 230701)25.10.55, 304691)18.11.55, 24171)26.1.56 καὶ 109758)27.4.56 ἀποφάσεών του παρασχεθεῖσαν ἐγγύησιν τοῦ Δημοσίου πρὸς τὴν Τράπεζαν τῆς Ἑλλάδος διὰ τὴν ἐξόφλησιν τῶν ὑπὸ ταύτης χορηγηθέντων δανείων εἰς τὸν Α.Σ.Ο. διὰ τὴν συγκέντρωσιν σταφίδος ἐσοδείας 1958.

Τὸ Ὑπουργεῖον Οἰκονομικῶν διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 137844) 30.5.1956 ἀποφάσεώς του ἀνακοινοῖ ὅτι παρέσχε τὴν ἐγγύησιν τοῦ Δημοσίου πρὸς τὴν Τράπεζαν τῆς Ἑλλάδος διὰ τὴν ὑπὸ ταύτης χορήγησιν χρηματοδοτήσεως δραχ. ὀκτὼ ἑκατομμυρίων ἑκατὸν χιλιάδων (8.100.000) εἰς τὴν Ἐριοβιομηχανίαν Ναούσης Λαναρᾶ — Κύρτση καὶ Σίας Α. Ε. ὅπερ ἀντιπροσωπεύει ποσοστὸν 60% εἰς δραχμὰς τῆς συνολικῆς ἀξίας παραγγελιῶν ἐριονημάτων δολλ. 450.000 διαθετέου ὑπὸ ταύτης διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἀναληφθεισῶν παρ' αὐτῆς παραγγελιῶν ἐριονημάτων τοῦ οἴκου CENTROTEXTIL — BEOGRAD ἐκ δολλαρίων 450.000.

Τὸ Ὑπουργεῖον Οἰκονομικῶν διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 130487) 31.5.1956 ἀποφάσεώς του ἀνακοινοῖ ὅτι παρέσχε τὴν ἐγγύησιν τοῦ Δημοσίου πρὸς τὴν Τράπεζαν τῆς Ἑλλάδος διὰ τὴν ὑπὸ ταύτης χορήγησιν δανείου δραχ. τριάκοντα ἑκατομμυρίων (30.000.000) πρὸς τὴν Α.Ε.Ε. Πυριτιδοποιείου καὶ Καλυκοποιείου διαθετέου ὑπὸ ταύτης διὰ τὴν ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ προμήθειαν πρώτων ὑλῶν καὶ ἐπιχωρίους δαπάνας πρὸς ἐκτέλεσιν τῆς παραγγελίας τοῦ Ν. Α. Τ. Ο. τῶν δολλαρίων 10.434.000.

Οἱ βουλευταὶ Θεσσαλονίκης κ. κ. Σ. Τσιαπάρας καὶ Α. Ἀνωγειανάκης καταθέτουν ἀναφορὰν τοῦ Γεωργικοῦ Πιστωτικοῦ Συνεταιρισμοῦ Νέου Ρυσίου Θεσσαλονίκης, ζητοῦντος ἄμεσον καταβολὴν εἰς τοὺς δικαιούχους τῆς ἀποζημιώσεως διὰ τὴν ἀπαλλοτρίωσιν ἐκτάσεως πρὸς ἐπέκτασιν τοῦ Ἀεροδρομίου Μεγάλης Μίκρας καὶ ματαίωσιν πάσης περαιτέρω ἐπεκτάσεως αὐτοῦ.

Οἱ βουλευταὶ κ. κ. Α. Ζάκκας, Δ. Στρατῆς, Ι. Παπαθημητρίου, Γ. Εὐαγγέλου καὶ Α. Πατσιαντᾶς καταθέτουν ἀναφορὰν τῶν συνεργαζομένων ἐργατοϋπαλληλικῶν ὀργανώσεων Ἑλλάδος, θιγομένων διὰ τὴν παρὰ τοῦ Γνωμοδοτικοῦ Συμβουλίου τοῦ Νομοῦ ἐκδοθεῖσαν ἀπόφασιν τροποποιήσεως συλλογικῆς συμβάσεως προσωπικοῦ Ἐμπορικῆς Τραπέζης καὶ ζητούντων ἄμεσον ἀνάκλησιν τῆς ἐν λόγῳ ἀποφάσεως καὶ τροποποίησιν τοῦ Ν. 3239.

Ὁ βουλευτὴς Μεσσηνίας, κ. Ι. Μπούτος, καταθέτει ἀναφορὰν τῶν Σωματείων Προσωπικοῦ Βιομηχανιῶν Ἠλεκτρισμοῦ Ἑλλάδος, ζητούντων ἔνταξιν τῶν μελῶν του εἰς τὸ μόνιμον προσωπικὸν τῆς Δ.Ε.Η., διασφάλισιν τῶν κεκτημένων ἀσφαλιστικῶν δικαιωμάτων αὐτῶν κλπ.

Οἱ βουλευταὶ Μεσσηνίας, κ.κ. Ι. Μπούκος καὶ Κωστόπουλος, καταθέτουν ἀναφορὰν τοῦ Συνεταιρισμοῦ Ἐπεξεργασίας καὶ πωλήσεως γεωργικῶν προϊόντων Καλαμῶν, ζητούντων χορήγησιν πιστώσεως διὰ τὴν συνέχισιν καὶ ὁλοκλήρωσιν τῶν ἔργων Χειμάρρου Μεγάλης Λαγκάδας.

Ὁ βουλευτὴς Φθιωτιδοφωκίδος, κ. Α. Γκελεστάθης, καταθέτει ἀναφορὰν τῆς Σχολικῆς Ἐφορείας Σερνικακίου, ζητούσης χορήγησιν πιστώσεως διὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τοῦ διδακτηρίου τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου τῆς Κοινότητός των.

Ὁ βουλευτὴς Ἠλείας, κ. Ι. Γιαννόπουλος, καταθέτει ἀναφορὰν κατοίκων Κοινότητος Βάρδας, ζητούντων ἐλευθερίαν εἰσαγωγῆς γεωργικῶν φαρμάκων καὶ λιπασμάτων παρὰ τοῦ ἰδιωτικοῦ ἐμπορίου καὶ κατάργησιν τοῦ ἀποκλειστικοῦ προνομίου εἰσαγωγῆς τοιούτων παρὰ τῆς Α.Τ.Ε.

Οἱ βουλευταὶ Δράμας, κ.κ. Α. Παπαϊωάννου καὶ Π. Πινάτσης, καταθέτουν ἀναφορὰν τοῦ Προέδρου Κοινότητος Κάτω Νευροκοπίου Δράμας, ζητοῦντος ἀπαλλαγὴν τῆς Κοινότητός του ἐκ τῆς ὑποχρεώσεως πρὸς πληρωμὴν τῆς ἀξίας τοῦ παρὰ τῆς Μηχανικῆς Καλλιτεργείας ἐκτελεσθέντος ἔργου, δεδομένου, ὅτι τοῦτο κατεστράφη ὁλοσχερῶς ἀπὸ τῶν πρώτων μηνῶν τῆς κατασκευῆς του, δὲν ἐγένετο δὲ ἔκτοτε ἐν ὅλῳ ἢ ἐν μέρει ἐπανακατασκευὴ τοῦ παρασυρθέντος ἔργου.

Ὁ βουλευτὴς Ἄρτης — Πρεβέζης — Λευκάδος κ. Θ. Χαβίνης, καταθέτει ἀναφορὰν τῆς Διοικήσεως τοῦ Συλλόγου Φορτοεκφορτωτῶν καὶ Ἐργατῶν Λιμένος Πρεβέζης, ζητούσης ὅπως τὰ διὰ τὴν Ἤπειρον προοριζόμενα Κρατικὰ Ἐφόδια διαμετακομίζονται διὰ τοῦ Λιμένος Πρεβέζης, ἵνα οὕτω ἀναζωογονηθῇ ἐν μέρει ὁ ἐν λόγῳ Λιμὴν καὶ οἱ ἐν αὐτῷ ἐργαζόμενοι λιμενεργάται.

Ὁ βουλευτὴς Θεσσαλονίκης κ. Γ. Καραγκιώζης, καταθέτει ἀναφορὰν Ἐργατοϋπαλληλικῶν ὀργανώσεων Θεσσαλονίκης, διαμαρτυρομένων διὰ τὴν γενομένην βιαίαν ἔξωσιν τῶν σωματείων των ἐκ τοῦ Ἐργατικοῦ Κέντρου Θεσσαλονίκης καὶ ζητούντων ἐπανεγκατάστασιν αὐτῶν κ.λ.π.

Πρόεδρος. Εἰσερχόμεθα εἰς τὴν

ΗΜΕΡΗΣΙΑΝ ΔΙΑΤΑΞΙΝ ΤΩΝ ΑΝΑΦΟΡΩΝ ΚΑΙ ΕΡΩΤΗΣΕΩΝ

Σ. Βενιζέλος. Κύριε Πρόεδρε, θὰ ἤθελον νὰ κάμω μίαν πρότασιν εἰς τὸ Σῶμα. Δοθέντος ὅτι δὲν ὑπάρχει ἑτοίμη νομοθετικὴ ἐργασία καὶ κατ' οὐσίαν ἡ Βουλὴ συνεδριάζει δύο φορὰς τὴν ἑβδομάδα—δὲν γνωρίζω ποῖαι εἶναι αἱ προθέσεις τῆς Κυβερνήσεως, ὡς πρὸς τας διακοπὰς τῶν ἐργασιῶν τοῦ Σώματος—ἀλλὰ θὰ ἐπρότεινον, ἐὰν δὲν ὑπάρχῃ ἀντίρρησις κατὰ τὰς ἡμέρας τῆς Νομοθετικῆς Ἐργασίας, ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχει νομοθετικὴ ἐργασία πρὸς συζήτησιν νὰ γίνεται Κοινοβουλευτικὸς ἔλεγχος, δοθέντος ὅτι ὑπάρχουν ἐρωτήσεις καὶ ἐπερωτήσεις, αἱ ὁποῖαι ἐκκρεμοῦν ἀπὸ πολλοῦ καὶ δὲν γνωρίζω ἐὰν θὰ καταστῇ δυνατὸν νὰ συζητηθοῦν.

Πρόεδρος. Νομοθετικὴν Ἐργασίαν θὰ ἔχωμεν. Θὰ ἀρχίσωμεν ἀπὸ αὔριον.

Σ. Βενιζέλος. Ἐὰν ἔχετε, οὐδεμία ἀντίρρησις. Χθὲς π.χ. δὲν ἐγένετο συνεδρίασις. Δι' αὐτὸ λέγω, ἐὰν δὲν ὑπάρχῃ ἑτοίμη νομοθετικὴ ἐργασία νὰ γίνῃ Κοινοβουλευτικὸς ἔλεγχος.

Κ. Τσάτσος (Ὑπ. Πρ. Κυβ. καὶ προσωρ. Ὑπουρ. Ἐξωτερ.). Θὰ ὑπάρξῃ ἐκτὸς δύο ἡμερῶν.

Γ. Παπανδρέου. Νομίζω ὅτι καὶ ἡ Βουλὴ εἶναι σύμφωνος καὶ ἡ Κυβέρνησις νὰ προταχθῇ ἡ συζήτησις ἐπὶ τοῦ τηλ)τος τοῦ Ἐθναρχεύοντος Κύπρου Μητροπολίτου Κιτίου. Θὰ ἦτο βαρυτάτη καὶ ἀσύγγνωστος παράλειψις τοῦ Σώματος νὰ παρέλθῃ ἐν σιγῇ τὴν ἐκκλησιν τοῦ ἐκπροσώπου τοῦ ἀγωνιζομένου Κυπριακοῦ Λαοῦ. Παρακαλῶ νὰ προταχθῇ σήμερον ἡ συζήτησις καὶ νὰ λάβουν τὸν λόγον οἱ ἐγγραφέντες κατὰ σειρὰν καὶ κατόπιν νὰ ὁμιλήσωμεν καὶ ἡμεῖς.

Κ. Τσάτσος (Ὑπ. Πρ. Κυβ. καὶ προσωρ. Ὑπουρ. Ἐξωτερ.). Ἡ Κυβέρνησις δὲν ἔχει ἀντίρρησιν διὰ τὴν πρότασιν.

Πρόεδρος. Συνεπῶς θὰ γίνῃ κατὰ προτίμησιν ἡ συζήτησις ἐπὶ τοῦ τηλεγραφήματος τοῦ ἐθναρχεύοντος Κύπρου. Πρὸ τούτου, ἔχω τὴν τιμὴν νὰ σᾶς ἀναγνώσω τηλεγράφημα τὸ ὁποῖον ἔστειλεν ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Βουλῆς ἐκ μέρους τοῦ Σώματος πρὸς τὸν Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην Κιτίου εἰς ἀπάντησιν τοῦ τηλεγραφήματός του.

«Μητροπολίτην Κυτίου ΑΝΘΙΜΟΝ
Κύπρον

Βουλὴ Ἑλλήνων ἔλαβε γνῶσιν μετὰ βαθυτάτης συγκινήσεως Ὑμετέρου τηλεγραφήματος καὶ ἐπέσυρεν ἀμέσως προσοχὴν Κυβερνήσεως Στόφ.

Βουλὴ Ἑλλήνων ἵσταται παρὰ τὸ πλευρόν σας καὶ διαβεβαιοῖ ἀγωνιζόμενον Κυπριακὸν Λαὸν περὶ τῆς ἀγανακτήσεως ἡ ὁποία τὴν κατέχει διὰ καταγγελλομένας βιαιότητας.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Βουλῆς τῶν Ἑλλήνων
Κ. Γ. ΡΟΔΟΠΟΥΛΟΣ»

Οἱ ἐγγεγραμμένοι ὅπως ὁμιλήσουν ἐπὶ τοῦ τηλεγραφήματος τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου, παρακαλῶ, νὰ ἔχουν ὑπ' ὄψει των, ὅτι ἐρώτησις εἶναι καὶ συνεπῶς εἶναι ὀλιγοχρόνιον τὸ διάστημα τῆς ὁμιλίας των.

Ὁ κ. Χούτας ἔχει τὸν λόγον.

Σ. Χούτας. Κύριοι βουλευταί, βαθεῖα καὶ ἀπολύτως δεδικαιολογημένη εἶναι ἡ ἀγανάκτησις ποὺ συνέχει τὰς ψυχὰς ὑμῶν καὶ ὁλοκλήρου τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους διὰ τὰς νέας μεθόδους βίας, εἰς τὰς ὁποίας προσφεύγει, ἀπό τινος ὁ δυνάστης τῆς Κύπρου. Ἀφοῦ ἐπὶ ἓν ἔτος δὲν κατώρθωσε διὰ τῶν ὑπερόγκων στρατιωτικῶν του δυνάμεων νὰ καταστείλῃ τὸ ἀπελευθερωτικὸν κίνημα τοῦ Κυπριακοῦ Λαοῦ, προσέφυγεν εἰς μεθόδους ἐνθυμιζούσας μεθόδους τοῦ Χίτλερ, τὰς μεθόδους τῶν ὁμαδικῶν ἀντιποίνων εἰς βάρος τοῦ ἀμάχου πληθυσμοῦ. Ἀλλὰ ἐνῷ αἱ μέθοδοι αὐταὶ τῆς Μεγάλης Βρεταννίας συναγωνίζονται εἰς βαρβαρότητα τὰς μεθόδους τοῦ Χίτλερ εἶναι ταὐτοχρόνως καὶ πλέον ἄνανδροι. Διότι ἐκεῖνος εἶχεν ἐπὶ τέλους τὸν ἀνδρισμὸν νὰ ἀναλαμβάνῃ ὑπευθύνως τὰς εὐθύνας τῶν ὁμαδικῶν ἀντιποίνων ποὺ ἐπέβαλλεν. Αὐτὰ τὰ ὁμαδικὰ ἀντίποινα, τὰ τόσον σκληρά, τὰ ὁποῖα ἐνθυμούμεθα ὅλοι, τὰ ἐπέβαλλε δι' ἰδίων στρατιωτικῶν δυνάμεων ὑπευθύνως. Τοὐναντίον ἡ Μεγάλη Βρεταννία δὲν ἔχει οὔτε αὐτὸν τὸν στοιχειώδη, ἂς εἴπωμεν ἀνδρισμόν, ἀλλὰ προσφεύγει εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τῆς ἀναχρονιστικῆς καὶ βαρβάρου αὐτῆς ἀρχῆς τῶν ὁμαδικῶν ἀντιποίνων, χρησιμοποιοῦσα πρὸς τοῦτο τὸν Τουρκικὸν ὄχλον, γεγονὸς ποὺ ἀποτελεῖ στίγμα διὰ τὴν Μεγάλην Βρεταννίαν. Καὶ θ' ἀποτελέσῃ αἰώνιον στίγμα ὄχι μόνον διὰ τὴν χώραν αὐτήν, ἀλλὰ δι' ὁλόκληρον τὸν πεπολιτισμένον κόσμον.

Δὲν χρησιμοποιεῖ τὰς ἰδίας της στρατιωτικὰς δυνάμεις ἀλλὰ χρησιμοποιεῖ ἀπό τινος τὸν Τουρκικὸν ὄχλον. Ἕνα ἄλλο Ἔθνος, ἐβέχθη νὰ διαβραματίσῃ τὸν ἐπίσης εὐτελῆ ρόλον τοῦ ἀμειβομένου «χαφιὲ» μιᾶς μεγάλης δυνάμεως, ἐννοῶ τὴν Τουρκίαν. Διότι κ. συνάδελφοι δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ παραβεχθῶ ὅτι οἱ διαπραττόμενοι ἐν Κύπρῳ βανδαλισμοὶ ἐκ μέρους τῶν Τούρκων, ὅπως δὲν δύναμαι νὰ παραβεχθῶ ὅτι καὶ οἱ λαβόντες χώραν τὴν 6ην παρελθόντος Σεπτεμβρίου βανδαλισμοὶ ἐν Σμύρνῃ καὶ Κωνσταντινοπόλει, ἀπετέλεσαν αὐθόρμητον πρᾶξιν τοῦ Τουρκικοῦ ὄχλου. Ὁ ρόλος αὐτὸς τὸν ὁποῖον διαβραματίζει ἀπό τινος τὸ Τουρκικὸν Ἔθνος ἀποτελεῖ στίγμα δι' αὐτό, διότι ἐν συνειδήσει ἀνέλαβε νὰ διαβραματίσῃ τὸν ἐπαίσχυντον αὐτὸν ρόλον.

Ἀλλὰ κ. βουλευταὶ ὁ ἀντίπαλος σύμφωνα μὲ τὴν ἰδικήν του ἀντίληψιν περὶ ἠθικῆς καὶ δικαίου, σύμφωνα μὲ τὴν ἰδικήν του ἀσυνειδησίαν προχωρεῖ ὁπωσδήποτε εἰς τὸ ἀπαίσιον ἔργον του. Τί πράττομεν ὅμως ἡμεῖς; Ἡ μᾶλλον τί πράττει τὸ ἐπίσημον Κράτος, ἡ σημερινὴ Κυβέρνησις ἔναντι τῶν βαρβαροτήτων αὐτῶν; Τὸ τί μέχρι τοῦδε ἔπραξεν ἡ Κυβέρνησις εἶναι γνωστὸν εἰς ὅλους μας καθὼς καὶ εἰς ὁλόκληρον τὸν Ἑλληνικὸν Λαόν. Τὰ σφάλματα τὰ ὁποῖα διέπραξεν εἶχα τὴν τιμὴν νὰ ἀναπτύξω ἐν ἐκτάσει πρό τινος ἐνώπιον τῆς Ἐθνικῆς Ἀντιπροσωπείας. Ἤδη προέρχεί τί δύναται νὰ πράξῃ σήμερον ἡ τί ἔδει νὰ ἔχῃ πράξει ἀφ' ἧς ἐγνώσθησαν τὰ γεγονότα αὐτὰ ἐν Κύπρῳ, δηλαδὴ οἱ Τουρκικοὶ βανδαλισμοί. Θὰ ἔδει πέραν τῶν ἄλλων νὰ ἔχῃ προσφύγει πρὸ πολλοῦ εἰς τὸ Συμβούλιον Ἀσφαλείας βάσει τῶν ἄρθρων 34 καὶ 35 τοῦ Καταστατικοῦ του χάρτου, τὰ ὁποῖα κατὰ τρόπον σαφῆ παρέχουν τὴν δυνατότητα αὐτήν, ἐφ' ὅσον τὰ νέα αὐτὰ ἐν Κύπρῳ γεγονότα ἀποτελοῦν σαφῆ ἀπειλὴν ἐναντίον τῆς παγκοσμίου εἰρήνης καὶ ἀσφαλείας. Ἰσχυρίσθη τότε ἡ Κυβέρνησις ὅτε ἐξ αἰτίας τῆς ἐκτοπίσεως τοῦ Ἐθνάρχου Μακαρίου ἐζητήσαμε τὴν προσφυγὴν εἰς τὸ Συμβούλιον Ἀσφαλείας ὅτι ἡ προσφυγή μας εἰς τὸ Συμβούλιον Ἀσφαλείας θ' ἀπετέλει ἐμπόδιον διὰ τὴν ἐγγραφὴν καὶ συζήτησιν τοῦ Κυπριακοῦ ἐνώπιον τοῦ Ο.Η.Ε. Ὁ ἰσχυρισμὸς αὐτὸς εἶναι ὁλοσχερῶς ἀστήρικτος διότι τὰ θέματα εἶναι διάφορα. Προσφεύγομεν εἰς τὸ Συμβούλιον Ἀσφαλείας διὰ τὰ ἔκτακτα ἐν Κύπρῳ καὶ βάρβαρα μέτρα ποὺ λαμβάνει ὁ δυνάστης, ἐνῷ εἰς τὸν Ο.Η.Ε. ἡ προσφυγή μας ἀφορᾷ τὸ θέμα τὸ Κυπριακὸν ἐν τῷ συνόλῳ του, τοὐτέστιν τὸ θέμα τῆς αὐτοδιαθέσεως τοῦ Κυπριακοῦ Λαοῦ.

Ἐκ συνομιλιῶν τὰς ὁποίας εἶχα μὲ πρόσωπα δυνάμενα ἐγκύρως νὰ γνωρίζουν τὰ τῆς ὅλης αὐτῆς διαδικασίας διεπίστωσα ὅτι ἠδύνατο νὰ γίνῃ ἡ προσφυγὴ εἰς τὸ Συμβούλιον Ἀσφαλείας χωρὶς νὰ ἐρεμποδισθῇ τὸ παράπαν ἡ προσφυγή μας εἰς τὸν Ο.Η.Ε. Ἰσχυρίσθη ἡ Κυβέρνησις ὅτι τὰ 5 μόνιμα μέλη ἐκ τῶν 11 τοῦ Συμβουλίου Ἀσφαλείας βάσει τοῦ ἄρθρου 12 ἔχουν δικαίωμα ΒΕΤΟ καὶ συνεπῶς καὶ ἡ Μεγάλη Βρεταννία ἔχει τὸ δικαίωμα τῆς προβολῆς τοῦ ΒΕΤΟ διὰ τὴν ἐγγραφὴν εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν τῆς προσφυγῆς μας. Καὶ οὕτω νὰ ἐμποδισθῇ ἡ ἐγγραφή.

Γνωρίζομεν ὅμως ὅλοι, ὅτι τὸ Συμβούλιον Ἀσφαλείας, εἶναι 11μελὲς μὲ πέντε μόνιμα καὶ πέντε μὴ μόνιμα μέλη καὶ ὡς εἶναι ἡ σημερινὴ σύνθεσίς του μὲ συμμετοχὴν τῆς Γιουγκοσλαυΐας, τῆς Κούβας, τοῦ Περοὺ καὶ τῆς Ἰσλανδίας καὶ μὲ τὸ ἐνδεχόμενον, ὅτι ἦτο δυνατὸν νὰ ἀπόσχουν αἱ Ἡν. Πολι-

τεῖαι τῆς πρώτης ψηφοφορίας, δὲν θὰ εὑωδοῦντο αἱ προσπάθειαι τῆς Μεγάλης Βρεττανίας, ὁπότε εἴχομεν πιθανότητα νὰ μὴ ἀπορριφθῇ ἡ ἐγγραφὴ τῆς προσφυγῆς μας. Ἀλλὰ ἀνεξαρτήτως αὐτοῦ πιστεύω ἐγὼ, ὅτι καὶ ἂν ἀκόμη δὲν ἐπιτύχωμεν τὴν ἐγγραφήν, τὴν συζήτησιν καὶ τὴν δικαίωσιν τοῦ αἰτήματός μας, θὰ ἔχωμεν τὸ μέγα κέρδος, ὅτι κατὰ τὴν διαδικασίαν τῆς ἐγγραφῆς, ἡ Ἑλλὰς διὰ τοῦ ἀντιπροσώπου της καὶ ἀπὸ τοῦ ὑψηλοῦ ἠθικοῦ βάθρου εἰς τὸ ὁποῖον ἵσταται σήμερον μὲ τὸ δίκαιον αἴτημά της, θὰ συνηθῇ νὰ στιγματίσῃ τὰς ἀπανθρώπους μεθόδους τὰς ὁποίας μετέρχεται ἡ Μεγ. Βρεττανία καὶ τὸ διεθνὲς ἐκεῖνο βῆμα θὰ ἀποδῇ βῆμα διαφωτίσεως τῆς παγκοσμίου κοινῆς γνώμης.

Συνεπῶς δὲν δικαιολογεῖται ἡ Κυβέρνησις, διότι δὲν ἔσπευσε νὰ προσφύγῃ εἰς τὸ Συμβούλιον Ἀσφαλείας, ἅμα τῇ ἐκτοπίσει τοῦ Ἐθνάρχου Μακαρίου καὶ πολλῷ μᾶλλον σήμερον. Ἐγὼ θὰ θεωρήσω ὅτι ἡ Κυβέρνησις διατράττει ὄχι βαρύτατον σφάλμα, ἀλλ' ἐθνικὸν ἔγκλημα, ἐὰν ἔστω καὶ τώρα δὲν προσφύγῃ εἰς τὸ Συμβούλιον Ἀσφαλείας. Δὲν πιστεύω βεβαίως, ὅτι ἐὰν ἡ σημερινὴ Κυβέρνησις καταθέσῃ προσφυγὴν εἰς τὸ Συμβούλιον Ἀσφαλείας, εἶναι δυνατὸν νὰ φέρῃ καὶ εἰς πέρας τὸ ὅλον θέμα. Πάντως, αὐτὸ θὰ ἀπετέλει πρὸς στιγμὴν τοὐλάχιστον τὴν ἐκτέλεσιν ἑνὸς στοιχειώδους της καθήκοντος. Διότι τὸ μέγα καθῆκον τῆς Κυβερνήσεως, εἶναι νὰ ἐννοήσῃ, ὅτι δὲν εἶναι ἡ Κυβέρνησις ἐκείνη, τὴν ὁποίαν ἀπαιτοῦν αἱ σημεριναὶ κρίσιμοι περιστάσεις τὰς ὁποίας διέρχεται τὸ Ἔθνος. (Χειροκροτήματα).

Α. Ζ ά κ κ α ς. Κύριοι βουλευταί, εἰς τὸ βῆμα μὲ φέρουν τρία κείμενα. Τὸ τηλεγράφημα τοῦ Μητροπολίτου Ἀνθίμου ἀπὸ τὴν Κύπρον, αἱ δηλώσεις τοῦ Βρεττανοῦ Πρωθυπουργοῦ καὶ αἱ εἰς ἀπάντησιν αὐτῶν δηλώσεις τοῦ κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως. Σπεύδω νὰ δηλώσω, ὅτι δὲν ἀνῆλθον εἰς τὸ βῆμα διὰ νὰ κάμω ἀντιπολίτευσιν, ἀλλὰ βάσει τῶν κειμένων τὰ ὁποῖα ἀνέφερα, νὰ προβῶ εἰς ὡρισμένας διαπιστώσεις.

Τὸ τηλεγράφημα τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Ἀνθίμου εἶναι μία κραυγὴ κινδύνου ἀπὸ μέρους τῶν Ἑλλήνων τῆς Κύπρου, οἱ ὁποῖοι ἐσχάτως βάλλονται ὄχι μόνον ἀπὸ τὸν δυνάστην Χάρτιγκ, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τῆς πλευρᾶς τοῦ Τουρκικοῦ στοιχείου. Καὶ ἀντιλαμβάνεται πᾶς τις πόσον μέγας εἶναι ὁ κίνδυνος αὐτός. Αἱ δηλώσεις τοῦ Ἄγγλου Πρωθυπουργοῦ, ἐν συνεχείᾳ, ἀποδεικνύουν, ὅτι ὅταν ἕνας μικρὸς λαὸς ἔχῃ ὅλον τὸ δίκαιον μὲ τὸ μέρος του, χρειάζεται νὰ ἐπιδείξῃ μεγάλο θάρρος καὶ ἀποφασιστικότητα διὰ νὰ πεισθοῦν οἱ μεγάλοι καὶ νὰ ἐνδώσουν εἰς τὴν ἱκανοποίησιν τοῦ δικαίου αἰτήματός του. Μόνον ὅταν ὁ ἔχων τὴν διεκδίκησιν μικρὸς ἐγκαταλείψῃ τὸ πεισθήνιον ὕφος του καὶ ἀποδείξῃ, ὅτι εἶναι ἐνδεχόμενον ἐκεῖ ποὺ ὁ μεγάλος τὸν ὑπολογίζει ὡς φίλον, εἶναι δυνατὸν νὰ τὸν χάσῃ καὶ ἴσως νὰ τὸν δημιουργήσῃ ἀντίπαλον, τότε μόνον ἠμπορεῖ νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ἡ δικαία διεκδίκησίς του.

Αἱ δηλώσεις τοῦ Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως, αἱ γενόμεναι εἰς ἀπάντησιν τῶν δηλώσεων τοῦ Ἄγγλου Πρωθυπουργοῦ, ὄχι μόνον δὲν ἱκανοποιοῦν τὸ αἴσθημα τῆς ἐθνικῆς ὑπερηφανείας, ἀλλ' ἀντιθέτως ἐμφανίζονται ἐξαιρετικὰ ἐπικίνδυνοι διὰ τὰς ἐθνικὰς διεκδικήσεις. Διότι, λέγει, πρὸς τὴν Μεγάλην Βρεττανίαν ἡ Κυβέρνησις, ὅτι εἶναι διατεθειμένη νὰ ἔχῃ πάντοτε τὴν Ἑλλάδα ὑπὸ τὰς διαταγάς της καὶ προσφέρεται νὰ ἐπιτρέψῃ νὰ κρατήσῃ ἡ Μεγάλη Βρεττανία ὅσας βάσεις θέλει. Κατόπιν ὅλων αὐτῶν διερωτᾶται ὁ κ. Πρωθυπουργός, διατὶ οἱ Ἄγγλοι φέρονται κατὰ τοιοῦτον σκληροτράχηλον τρόπον ἔναντι τῶν Κυπρίων; Τὴν γλῶσσαν αὐτὴν τὴν ἐτήρησεν ἕως τώρα ἡ Κυβέρνησις ἀκάρπως καὶ ἐξακολουθοῦσα νὰ τὴν τηρῇ ἐξασθενίζει τὴν θέσιν τῆς Ἑλλάδος. Πικραίνει ὅσους μᾶς ψηφίζουν εἰς τὸν Ο.Η.Ε. καὶ δημιουργεῖ ὑποψίαν καὶ δυσπιστίαν εἰς σημαντικὸν ἀριθμὸν Κρατῶν, τὰ ὁποῖα δὲν ἀνέχονται τὴν ἀποικιακὴν ἐξάρτησιν καὶ τυραννίαν καὶ τῶν ὁποίων ἔχει ἀπόλυτον ἀνάγκην ἡ Ἑλλάς. Μὲ τὰς δηλώσεις του ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως εἶναι ὡς νὰ λέγῃ εἰς τὰ Κράτη τῆς Μέσης Ἀνατολῆς:

Δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ συγκινῆσθε ἀπὸ τὴν ἀδικίαν, διότι οὕτως ἢ ἄλλως ἐγὼ θὰ βοηθῶ ὅπως ἠμπορῶ τὴν ἀποικιακὴν πολιτικὴν τῆς Μεγάλης Βρεταννίας. Θὰ ἦτο καλύτερον νὰ ἐσίγα ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις. Ἀλλὰ ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον δὲν δύναμαι νὰ ἐννοήσω εἶναι τοῦτο: Ἡ Μεγάλη Βρεταννία κυβερνᾶται ἀπὸ τὸ Συντηρητικὸν Κόμμα καὶ ἐμφανίζεται μὲ τὴν νοοτροπίαν ὅτι πάντοτε ἔχει καὶ πρέπει νὰ ἔχῃ δίκαιον ἐνῷ ἀπὸ Ἑλληνικῆς πλευρᾶς τὸ κύριον γνώρισμα εἶναι ἡ σιωπὴ καὶ ἡ προσπάθεια νὰ μὴ θιγῇ κανείς. Αὐτὰς τὰς ἡμέρας παρατηρεῖται βορειότερον τῆς Ἑλλάδος ἓν ἀξιοπρόσεκτον φαινόμενον, εἰς χώραν τὴν ὁποίαν κυβερνᾷ ἀνήρ, ὁ ὁποῖος εἶχε τὸ θάρρος νὰ ἀπομακρυνθῇ ἀπὸ τὴν πλευρὰν εἰς τὴν ὁποίαν ἦτο συνηγμισμένος χωρὶς ὅμως νὰ περάσῃ εἰς τὴν ἀπέναντι πλευράν. Μὲ τὴν τακτικήν του αὐτὴν ἡ χώρα του κατώρθωσε νὰ ἀποκομίσῃ ἐπιτυχίας, ἀπὸ κάθε πλευρὰν καὶ σήμερον τιμητικώτατα γίνεται δεκτὸς καὶ εἰς τὴν χώραν ἀπὸ τὸν συνασπισμὸν τῆς ὁποίας πρὸ ἐτῶν εἶχεν ἀπομακρυνθῇ.

Κύριοι βουλευταί, ἔχομεν καθῆκον νὰ ἐκπέμψωμεν κραυγὴ ἐντόνου ἀγανακτήσεως πρὸς ὅλα γενικῶς τὰ Κοινοβούλια καὶ τὰς διεθνεῖς Ὀργανώσεις κατὰ τῆς Μεγάλης Βρεταννίας καὶ κατ' ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι τὴν βοηθοῦν καὶ τὴν ἀνέχονται. Καὶ ἔχομεν ἀκόμη καθῆκον νὰ μὴ παύσωμεν μετὰ θάρρους καὶ γνώσεως καὶ χωρὶς προκαταλήψεις νὰ καθοδηγοῦμεν καὶ νὰ διαφωτίζωμεν τὴν κοινὴν γνώμην τοῦ κόσμου περὶ τοῦ δικαίου τῆς Ἑλλάδος. Ἐκεῖνοι ποὺ νομίζουν τὸ NATO ἀπαραβίαστον, θὰ αἰσθανθοῦν τριγμὸν ὑπὸ τὴν τοιαύτην διαμαρτυρίαν τῆς Ἑλλάδος καὶ ἀπὸ τὴν ἀπειλήν της ὅτι ἐνδέχεται νὰ ἀναγκασθῇ νὰ ἐξέλθῃ ἀπὸ τὸ NATO. Μία τοιαύτη ἀπειλὴ πιστεύω ὅτι θὰ τοὺς φέρῃ εἰς τὴν ὁδὸν τῆς ὀρθῆς σκέψεως.

Ὅταν κύριοι συνάδελφοι, ὑποστηρίζωνται ἐθνικὰ συμφέροντα, εἰς οὐδένα ἐπιτρέπεται ὑπεράνω αὐτῶν νὰ θέτῃ ταξικὰς ἰδεολογικὰς διαφοράς. Τὰ συστήματα κοινωνικὰ καὶ πολιτικὰ παρέρχονται, τὰ Ἔθνη μένουν. Ἡ διαμαρτυρία μας πρέπει νὰ εἶναι θρασυτάτη καὶ νὰ στρέφεται κατὰ τῆς Κυβερνήσεως τῆς Μεγάλης Βρεταννίας καὶ κατὰ τῆς Τουρκίας καὶ ἐναντίον τῆς Ἀμερικανικῆς Κυβερνήσεως, διότι ἀνέχεται τὴν τακτικήν των, τῆς συντηρητικῆς Βρεταννικῆς Κυβερνήσεως, ἡ ὁποία ὑποδαυλίζει τὰ μίση τοῦ παρελθόντος, τὰς ἀνομολογήτους τουρκικὰς βλέψεις αἱ ὁποῖαι ἀντιτίθενται πρὸς τὰς καταστατικὰς ἀρχὰς τοῦ Ο.Η.Ε.

Τὸ τηλεγράφημα διαμαρτυρίας, τὸ ὁποῖον πρόκειται νὰ ἀπευθυνθῇ πρὸς ὅλα ἀνεξαιρέτως τὰ Κοινοβούλια καὶ τοὺς Διεθνεῖς Ὀργανισμούς, νὰ ἀποτελέσῃ ἀντικείμενον ψηφοφορίας δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως, ὥστε ἕκαστος ἐξ ἡμῶν νὰ ἔχῃ ἀναλάβῃ τὰς εὐθύνας του καὶ νὰ ἔχῃ τὴν τιμήν, ὅτι ἔπραξε τὸ πᾶν διὰ τὴν διάσωσιν τῆς Κυπριακῆς ὑποθέσεως. (Χειροκροτήματα).

Σ. Σ α ρ ά φ η ς. Τὸ τηλεγράφημα τοῦ Μητροπολίτου Κιτίου, μᾶς δείχνει μία τραγικὴ πτυχὴ τοῦ ὅλου Κυπριακοῦ δράματος. Ὁ Ἄγγλος Πρωθυπουργὸς πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν ἐδήλωσεν, ὅτι ἡ Μεγάλη Βρεταννία, προκειμένου νὰ ἐξασφαλίσῃ τὰ πετρέλαια τῆς Μέσης Ἀνατολῆς, εἶναι ἀποφασισμένη νὰ ἐξαντλήσῃ ὅλα τὰ μέσα ποὺ διαθέτει, διὰ νὰ κρατήσῃ ὑπόδουλον τὴν Κύπρον. Ἐκτελέσεις, ἀπαγχονισμοί, μαστιγώσεις, ξερίζωμα δένδρων, ὁμαδικὰ πρόστιμα, ὑποκίνησις τοῦ Τουρκικοῦ πληθυσμοῦ καὶ στρατολόγησις ἀτάκτων στοιχείων ἀπὸ τὴν Μικρὰν Ἀσίαν. Ἀκόμα προσπάθειαν διαιρέσεως τῶν Κυπρίων ἀγωνιστῶν, τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ καὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ πολιτικοῦ κόσμου. Καθῆκον καὶ τῶν Κυπρίων ἀγωνιστῶν καὶ τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ καὶ ὁλοκλήρου τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ καὶ τοῦ πολιτικοῦ κόσμου, εἶναι νὰ ἑνωθοῦν καὶ νὰ ἀποτελέσουν ἕνα μέτωπο, τὸ ὁποῖον θὰ λάβῃ τὰ μέτρα ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα θὰ ἀποτρέψουν τὴν ὑποταγὴν τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ. Ἐπιβάλλεται νὰ γίνῃ συμβούλιον τῶν ἀρχηγῶν ὅλων τῶν κομμάτων, εἰς τὸ ὁποῖον νὰ ἐξετασθῇ τὸ ὅλον θέμα τῆς ἐξωτερικῆς μας πολιτικῆς. Δὲν εἶναι ὀρθὴ ἡ γνώμη, ὅτι μονόπλευρος προσανατολισμὸς ἐξασφαλίζει τὴν ἀνεξαρτησίαν καὶ τὴν ἀκεραιότητα τῆς Χώρας μας, ὅταν δύο ὑδρογονόβομβες εἶναι ἀρκετὲς νὰ τὴν ἐξαφανίσουν ἐκ τῆς ὑδρογείου. (Χειροκροτήματα).

Κ. Κ α λ λ ι ά ν η ς. Τὸ συζητούμενον θέμα, δὲν εἶναι θέμα τὸ ὁποῖον ἀφορᾷ τὴν Ἑλλάδα, τὴν Ἀγγλίαν καὶ Τουρκίαν, ἀλλὰ θέμα γενικώτερον, εἶναι θέμα παγκόσμιον, ἔχον πτυχάς, αἱ ὁποῖαι ἐνδιαφέρουν ὁλόκληρον τὸν πεπολιτισμένον κόσμον.

Τὸ θέμα εἶναι ἐὰν ἐπιτρέπεται εἰς τὸν αἰῶνα ποὺ ζῶμεν νὰ ὑπάρχουν δοῦλοι λαοὶ καὶ μάλιστα λαοὶ ἔχοντες πολιτισμὸν καὶ ἱστορίαν τρισχιλιετῆ, οἱ ὁποῖοι μετελαμπάδευσαν τὰ φῶτα εἰς ὅλον τὸν κόσμον. Τὸ θέμα εἶναι ἐὰν ἡ ἐλευθερία ἀποτελῇ ἀδιατίμητον ἀγαθόν, ἢ εἶναι ἐμπόρευμα. Ἰσχυρίζεται ἡ Ἀγγλία ὅτι ἠγόρασε τὴν Κύπρον δηλαδὴ 450.000 Ἕλληνας ἀντὶ ὀλίγων λιρῶν καὶ ἡ Τουρκία ὅτι τὸν ἐπώλησεν ἀντὶ αὐτῶν τῶν ὀλίγων λιρῶν. καὶ ἀγνοοῦν ὅτι ὅταν πρὸ 3.000 ἐτῶν ὁ λαὸς αὐτὸς καὶ ὁ Ἑλληνικὸς πολιτισμὸς εὑρίσκετο εἰς τὸν κολοφῶνα τῆς δόξης του, καὶ μεταλαμπάδευεν εἰς ὅλον τὸν κόσμον τὰ φῶτα, τὰ γράμματα καὶ τὴν φιλοσοφίαν αὐτοὶ διαιτῶντο εἰς τρώγλας. Θὰ ὤφειλαν τοὐλάχιστον εἰς ἔνδειξιν ἐλαχίστης εὐγνωμοσύνης οἱ ὁποῖοι τοὺς μετέδωσαν τὰ φῶτα τοῦ πολιτισμοῦ νὰ μὴ θεωροῦν τὸν λαὸν αὐτὸν ὡς ἐμπόρευμα ἀποτιμώμενον εἰς λίρας. Ἀλλὰ πρόκειται περὶ Ἀγγλικῆς μεθόδου διότι καὶ εἰς ἄλλην περίπτωσιν ἡ Πάργα καὶ ἡ περιφέρεια τῆς Βορείου Ἠπείρου ἐπωλήθησαν ἀπὸ τὴν Ἀγγλίαν ἀντὶ ὀλίγων λιρῶν, εἰς τὴν Τουρκίαν.

Ὡς προκύπτει κ. βουλευταί, ἐκ τῆς ἱστορικῆς ἐξελίξεως τῶν γεγονότων, δὲν ἄφησαν οἱ Ἄγγλοι τίποτε τὸ ὁποῖον νὰ μὴ θέσουν εἰς ἐφαρμογήν. Διὰ νὰ κρατοῦν ὑποδούλους ἑκατομμύρια λαῶν καὶ οὕτω νὰ θεωρῆται μεγάλη δύναμις. Ὅμως οἱ Κύπριοι δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ γίνουν ἐπιλήσμονες τῆς ἱστορίας των, ἀλλ' ἔχοντες βαθύτατα ὡς Ἕλληνες εἰς τὰς ψυχάς των τὸν στίχον τοῦ Ρήγα Φεραίου «καλύτερα μιᾶς ὥρας ἐλεύθερη ζωή», ἐζήτησαν τὴν ἐλευθερίαν των. Καὶ ἔρχεται ὁ Ἄγγλος Πρωθυπουργὸς καὶ δὲν κακίζω ἐν τῷ συνόλῳ του τὸν Ἀγγλικὸν λαόν, διότι ἄλλη εἶναι ἡ στάσις καὶ τοῦ Ἐργατικοῦ καὶ τοῦ Φιλελευθέρου Κόμματος, καὶ λέγει ὅτι ἐννοῶ νὰ κρατήσω δούλους 450.000 Κυπρίους προκειμένου νὰ ἐξασφαλίσω τὰ πετρέλαια τῆς Μέσης Ἀνατολῆς. Ἡ δήλωσις αὐτὴ ἀποτελεῖ στίγμα ἀνεξίτηλον διὰ τὸ Συντηρητικὸν Κόμμα τῆς Ἀγγλίας καὶ θὰ ἀποτελῇ παράδειγμα ἰταμότητος καὶ ἀναξιοπρεπείας, ἐγείρον τὴν ἀγανάκτησιν παντὸς πεπολιτισμένου ἀνθρώπου.

Ὡς πολίτης Ἕλλην, ὡς πολιτικός, ὡς ἀντιπρόσωπος τοῦ Ἔθνους καὶ ὡς ἐπιστήμων στιγματίζω μὲ ὅλην τὴν δύναμιν τῆς ψυχῆς μου, τὰ ἀνήθικα, τὰ ποταπὰ καὶ τὰ ἀνάξια μέσα τὰ ὁποῖα μετέρχεται ἡ Μεγάλη Βρεταννία, ἡ ὁποία, ὅπως τὴν ἐμφανίζει ὁ κ. Ἥντεν, μᾶλλον θὰ ἔπρεπε νὰ λέγεται ἠθικῶς μικρὰ Βρεταννία. Προσβαίνει ἀκόμη αὐτὴ καὶ εἰς ἀπαγχονισμοὺς νεαρῶν ἡρωϊκῶν παιδιῶν καὶ θὰ ἤθελα νὰ ἤξερα ἐὰν θὰ εἶχε παιδὶ ὁ κ. Ἥντεν ἢ οἱ ἐκεῖ ἀνώτατοι ἄρχοντες καὶ τὸ κρεμοῦσαν τί θὰ ἔλεγε;

Δὲ εἴμεθα οὔτε Κάφροι οὔτε Ζολοῦ οὔτε ὀτεντότοι καὶ ὀφείλει νὰ τὸ γνωρίζῃ αὐτὸ ἡ Ἀγγλία, τοὐλάχιστον διὰ νὰ τηρῇ τὰ προσχήματα. Τὸ Συντηρητικὸν Κόμμα καὶ οἱ διοικοῦντες αὐτὸ ἔχουν περιπέσει εἰς μεγάλην κατάπτωσιν καὶ ἀσφαλῶς θὰ δοκιμάσουν βαρεῖαν εὐθύνην συνειδήσεως καὶ θὰ τεθῇ δι' αὐτοὺς ἡ σφαγὶς ὅλου τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου περὶ τῆς ἀναξιότητος καὶ κατωτερότητός των.

Ἀλλ' ἐρωτᾶται, κ. βουλευταί, τί ἔπραξεν ἡ Κυβέρνησις κατὰ τὸ δεκάμηνον διάστημα ποὺ διοικεῖ τὴν χώραν; Καθ' ἡμᾶς θὰ ἔπρεπεν ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις νὰ ἀντιδράσῃ εἰς κάθε περίστασιν καὶ διὰ παντὸς μέτρου εἰς τὰς πράξεις τῶν Ἄγγλων. Καὶ τῆς ἐδόθησαν, κ. βουλευταί, πολλαὶ καὶ ποικίλαι εὐκαιρίαι νὰ πράξῃ τοῦτο. Θὰ ἔπρεπεν ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις νὰ ἐκδώσῃ μαύρην βίβλον, εἰς τὴν ὁποίαν νὰ περιγράφῃ μὲ τὰ μελανότερα χρώματα τὰ ἀποτρόπαια ἐγκλήματα, τὰ ὁποῖα οἱ Ἄγγλοι καὶ οἱ ὑπ' αὐτῶν ὑποκινούμενοι Τοῦρκοι καθημερινῶς διαπράττουν εἰς βάρος τοῦ Ἑλληνισμοῦ.

Οἱ βανδαλισμοὶ τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἔδιδαν μίαν ἀρίστην εὐκαιρίαν διὰ τὴν ἔκδοσιν τῆς βίβλου ταύτης. Ἐκτὸς αὐτῶν ἔχομεν καὶ τὸ γεγονὸς ὅτι οἱ Τοῦρκοι, πρὸς ἐξεύρεσιν ἀφορμῆς καὶ μόνον, ἀπεπειράθησαν ν' ἀνατινάξουν οἱ ἴδιοι τὸ Προξενεῖον τῆς Θεσσαλονίκης. Τοῦτο τὸ ἐβεβαίωσεν ἡ ἀδέκαστος Ἑλληνικὴ Δικαιοσύνη. Ἡ Ἑλληνικὴ ὅμως Κυβέρνησις, ἀντὶ νὰ διακηρύξῃ εἰς τὰ πέρατα τοῦ κόσμου τὴν ὕπουλον ταύτην ἐνέργειαν τῶν Τούρκων, ἀπεσιώπησε τὸ πρᾶγμα καὶ δὲν ἔδωσεν εἰς τὴν δημοσιότητα τὸ σχετικὸν βούλευμα. Ἐν συνεχείᾳ ἔχομεν τὰ γεγονότα τῆς Σμύρνης, ὅπου καὶ ἐκεῖ, ὅπως καὶ εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, ἐκάησαν ἐκκλησίαι, κατεστράφησαν σχολεῖα, ἐλεηλατήθησαν ὅλα γενικῶς τὰ ἑλληνικὰ καταστήματα καὶ ἐγένοντο βιασμοὶ Ἑλληνίδων. Ἡ Κυβέρνησις ὅμως καὶ διὰ τοὺς βανδαλισμοὺς αὐτοὺς οὐδὲν ἔπραξεν. Ἐπηκολούθησε σειρὰ ἐγκλημάτων εἰς τὴν Κύπρον καὶ ἡ Κυβέρνησις τίποτε δὲν ἔπραξεν. Ἦλθε μετὰ ταῦτα ἡ ἐξορία τοῦ Ἐθνάρχου Μακαρίου, διότι δὲν ἐδέχθη τὰς προτάσεις, τὰς ὁποίας καθ' ὑπαγόρευσιν τοῦ Μὰκ Μίλαν τοῦ διεβίβασε τότε ἡ Κυβέρνησις καὶ πάλιν ἐσίγησεν.

Ἐπηκολούθησαν μετὰ ταῦτα τὰ ἀποτρόπαια ἐγκλήματα τῶν ἀπαγχονισμῶν τῶν δύο ἡρώων Κυπρίων πατριωτῶν, ὅπερ ἔγκλημα θὰ ἀποτελῇ ἀείποτε στίγμα ἀνεξίτηλον διὰ τὴν Κυβέρνησιν τοῦ κ. Ἥντεν, καὶ πάλιν ὅμως ἡ Κυβέρνησις οὐδὲν ἔπραξε. Τὸ μόνον ποὺ ἔκαμεν ἡ Κυβέρνησις ἦτο ἡ ἀπομάκρυνσις τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν. Τὴν ἐξωτερικὴν πολιτικὴν ὅμως μιᾶς χώρας δὲν τὴν χαράσσει μόνος ὁ Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν. Τὴν χαράσσει καὶ ὁ Πρωθυπουργὸς καὶ κυρίως ὁλόκληρον τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον, τὸ ὁποῖον εὐθύνεται διὰ τὴν πολιτικὴν αὐτήν, διότι Κυβέρνησις εἶναι τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον. Ἡ στάσις τῆς Κυβερνήσεως ἔναντι τῶν συνεχῶν τούτων ἐγκλημάτων τῆς Ἀγγλίας ὑπῆρξε τόσον χλιαρά, εἰς τρόπον ὥστε νὰ ἐνθαρρύνῃ τὴν Ἀγγλικὴν Κυβέρνησιν εἰς τὸ νὰ καταφέρῃ ὁλοὲν καὶ βαρύτερα πλήγματα κατὰ τοῦ Ἑλληνισμοῦ τῆς Κύπρου.

Φρίττει καὶ ῥιγεῖ, κ. βουλευταί, ὁποιος ἀναγιγνώσκει τὸ τηλεγράφημα τοῦ Μακαριωτάτου Ἀνθίμου. Τὰ ἐγκλήματα ἐκεῖνα μόνον μία διεστραμμένη φύσις εἶναι δυνατὸν νὰ σκλάῃ. Νομίζει ἡ Ἀγγλικὴ Κυβέρνησις, ὅτι εἶναι δυνατὸν μεσοῦντος τοῦ 20ου αἰῶνος νὰ διατηρήσῃ ὡς δούλους λαοὺς ἀνεπτυγμένους, λαοὺς οἱ ὁποῖοι μετέδωσαν τὸν πολιτισμόν; Ἐπέτυχον τὴν ἐλευθερίαν των αἱ Ἰνδίαι, ἡ Αἴγυπτος, τὸ Σουδὰν καὶ οἱ Ἄγγλοι δὲν ἐτόλμησαν νὰ ἐπιδείξουν τὴν βάναυσον συμπεριφορὰν καὶ ἀγριότητα, δὲν διέπραξαν τὰ θηριώδη ἐγκλήματα τὰ ὁποῖα διαπράττουν τώρα εἰς βάρος τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ. Καὶ τοῦτο, κ. βουλευταί, διότι ἡ Ἀγγλία ἔχει ἐξασφαλίσει τὴν ἀνοχὴν τῆς παρούσης Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως, ἀνοχὴν ὀφειλομένην εἰς τὴν ἀνεπάρκειάν της καὶ εἰς τὴν ἀπειρίαν της, εἰς τὸ γεγονός, ὅτι οὐδέποτε μέχρι σήμερον οὐδεὶς ἐκ τῶν Ὑπουργῶν της ἔχει χειρισθῇ ἔστω καὶ ἀκροθιγῶς τὴν ἐξωτερικὴν πολιτικὴν τῆς χώρας. Καθ' ἣν στιγμὴν αὐτὴ αὐτὴ ἡ Κυβέρνησις διακηρύσσει, ὅτι αἱ περιστάσεις τὰς ὁποίας διερχόμεθα εἶναι κατ' ἐξοχὴν κρίσιμοι, τὴν ἐξωτερικὴν πολιτικὴν τὴν χειρίζονται πρόσωπα ἄπειρα, πρόσωπα τὰ ὁποῖα μὲ διατυπώσεις καὶ φόρμουλες πιστεύουν, ὅτι εἶναι δυνατὸν νὰ τακτοποιήσουν τὴν Κυπριακὴν ὑπόθεσιν. Δι' αὐτό, κ. βουλευταί, κατηγοροῦμεν τὴν Κυβέρνησιν. Ὁ Θεὸς τῆς Ἑλλάδος καὶ ὁ ἐλεύθερος κόσμος ἀφοῦ δὲν ὑπάρχει οὐσιαστικῶς Κυβέρνησις, θὰ δικαιώσῃ τὸν Κυπριακὸν Ἑλληνικὸν ἀγῶνα, διότι εἶναι ἀγὼν ἱερός, δίκαιος, τίμιος, ἠθικὸς καὶ θὰ ἀποδειχθῇ διὰ μίαν ἀκόμη φορὰν ὅτι παρῆλθεν ἀνεπιστρεπτὶ ἡ κατάπτυστος περίοδος τῆς δουλείας, καὶ ὅτι ἡ ζείδωρος αὔρα τῆς ἐλευθερίας πνέει πανταχοῦ. (Παρατεταμένα χειροκροτήματα).

Ι. Διαμαντόπουλος. Ἀπὸ ὀδύνην κατεχόμεθα πάντες, κ. βουλευταί, διὰ τὰ γεγονότα τῆς Κύπρου. Δι' αὐτὸ μεγάλην κατάπληξιν ἠσθάνθη ὁ Ἑλληνικὸς λαός, ὅταν ἔμαθεν, ὅτι ἐκπρόσωποι τοῦ πολιτικοῦ κόσμου μετέβησαν εἰς τὴν Ἀγγλικὴν Πρεσβείαν ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῆς ἐπετείου τῶν γενεθλίων τῆς Βασιλίσσης τῆς Ἀγγλίας. Ἡ ἱστορία μᾶς ἐδίδαξεν, ὅτι ὅταν εἴμεθα ἡνωμένοι, δυνάμεθα νὰ ἀντιπαραβληθῶμεν μὲ ὁσονδήποτε μεγάλην δύναμιν. Διὰ τὴν ἕνωσιν ὅμως ἐπιβάλλεται νὰ πραγματοποιηθοῦν ἀπὸ ὅλας τὰς πλευρὰς ὑποχωρήσεις. Ὑπάρχει, κ. βουλευταί, εἰς τὴν αἴθουσαν ταύτην Ἀρχηγὸς Κόμματος, ὁ ὁποῖος διὰ νὰ σώσῃ τὴν Ἑλλάδα δὲν ἐδίστασεν νὰ θυσιάσῃ τὰ κομματικά του συμφέροντα καὶ νὰ δώσῃ τὴν Κυβέρνησιν εἰς τὴν μειοψηφίαν. Ὅταν ὡμίλει ὁ κ. Χούτας, ἠκούσθη συνάδελφος, λέγων, ὅτι ὁ κ. Χούτας,

[15.7]

εἶπεν ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα εἶπεν διὰ νὰ εἰσέλθῃ τὸ κόμμα του εἰς τὴν Κυβέρνησιν.

Αὐτὸ κ. βουλευταί, δὲν εἶναι ἀληθές. Ὁ κ. Χούτας δὲν ἐνδιαφέρεται, ἐὰν τὸ κόμμα τῶν Φιλελευθέρων θὰ εἶναι Κυβέρνησις ἢ ὄχι. Ἐνδιαφέρεται καὶ ἐκεῖνος, ὅπως καὶ ἐγώ, νὰ ὑπάρξῃ διὰ τὸν τόπον μία ἰσχυρὰ Κυβέρνησις, ἡ ὁποία νὰ δυνηθῇ ν' ἀντιμετωπίσῃ τὰς ἐξόχως κρισίμους περιστάσεις, τὰς ὁποίας διερχόμεθα. Πιστεύομαι ἔκκλησιν πρὸς τοὺς βουλευτὰς τῆς συμπολιτεύσεως νὰ θελήσουν ν' ἀντιληφθοῦν τὰς δυσκόλους περιστάσεις, τὰς ὁποίας διερχόμεθα. Πρέπει πάντες, λαός, στρατός, ἀπὸ τὸν ὁποῖον νὰ λείψῃ ὁ Ι.Δ.Ε.Α. καὶ εἰς τὸν ὁποῖον νὰ εἰσέλθουν οἱ ἐκτὸς τοῦ στρατεύματος ἱκανοὶ καὶ ἀπαραίτητοι σήμερον καὶ ὁ πολιτικὸς κόσμος νὰ ἑνωθῶμεν διὰ νὰ δώσωμεν εἰς τοὺς Ἄγγλους νὰ καταλάβουν, ὅτι δὲν τιμᾶται ἄνευ σημασίας ξύναιμος, τὴν ὁποίαν δύνανται νὰ μὴ ὑπολογίζουν.

Α. Μ π ρ ι λ λ ά κ η ς. Ὀφείλουμε κατ' ἀρχὴν νὰ σημειώσουμε: πρῶτον, ὅτι τὰ ἀγωνιώδη μηνύματα τοῦ Μητροπολίτου Ἀνθίμου δὲν ἔχουν ἔλθει στὸ σύνολό τους ἀκόμη στὴ δημοσιότητα καὶ δεύτερον, ὅτι τὸ ἕνα ἀπ' αὐτά, τὸ ὁποῖον καὶ ἔδωσε τὴν ἀφορμὴν τῆς σημερινῆς συζητήσεως, ἀνεκοινώθη καθυστερημένα, ἔγινε προσπάθεια νὰ περάσῃ ἀπαρατήρητο καὶ μόνο ὕστερα ἀπὸ πίεση τῆς ἀντιπολιτεύσεως προετάχθη εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν, ὡς ἐπουσιώδης ἀναφορὰ πρὸς τὴν Βουλήν.

Κάθε Ἕλλην, στὴν Ἑλλάδα καὶ στὴν Κύπρο, θὰ ἀνέμενε ἀπὸ μιὰ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησι εὑρισκομένη στὸ ὕψος τῶν σημερινῶν κρισίμων στιγμῶν, νὰ σπεύσῃ νὰ ἐνημερώσῃ τὴν ἐθνικὴν ἀντιπροσωπείαν καὶ τὸν λαόν, γιὰ τὶς ἀγωνιώδεις ἐκκλήσεις τῶν Κυπρίων ἀδελφῶν. Νὰ ἐπιδιώξῃ, αὐτὴ πρώτη, τὴ συζήτησιν στὴ Βουλὴ γιὰ νὰ ὑπάρξῃ εὐκαιρία νὰ διαθληθῇ ἡ ἀνέριστη συμπαράστασις ὁλοκλήρου τοῦ ἔθνους πρὸς τοὺς δοκιμαζομένους Κυπρίους καὶ νὰ καθορισθοῦν τὰ ἀποτελεσματικὰ μέτρα γιὰ τὴν ἀντιμετώπισιν τῆς κρισίμου καταστάσεως. Τὴν στιγμὴ ποὺ τὸ Ἔθνος ὁλόκληρον φλέγεται ἀπὸ τὸ πάθος νὰ ἐπιτελέσῃ εἰς τὸ ἀκέραιον τὸ καθῆκον του, ἡ στάσις τῆς Κυβερνήσεως προδίδει μία ἐθνικῶς ἀπαράδεκτη νοοτροπία.

Μετὰ τὶς παρατηρήσεις αὐτὲς θεωροῦμεν χρέος νὰ ὑπογραμμίσωμεν τὴν κρισιμότητα τῆς καταστάσεως, τῆς ὁποίας ἐκδήλωσιν ἀποτελεῖ τὸ μήνυμα τοῦ Μητροπολίτου Ἀνθίμου. Εἰς τί συνίσταται ἡ κρισιμότης τῆς καταστάσεως αὐτῆς; Πρῶτον: Εἰς τὸ ὅτι ἔχομεν πλέον ἕνα ἀδίστακτο κατακτητὴ στὴ Κύπρο ποὺ μὲ κάθε μέσο προσπαθεῖ νὰ καταπνίξῃ τὸν ἀγῶνα τοῦ Κυπριακοῦ Λαοῦ, καὶ, ὅτι στὴ προσπάθειά του αὐτὴ ἔχει συνεργὸ μιὰ Κυβέρνησι γειτονικῆς χώρας, τὴν Κυβέρνησιν τοῦ Μεντερές. Εἶναι ἀναμφισβήτητον γεγονός, ὅτι τὶς βολοφωνηκὲς καὶ ληστρικὲς ἐπιθέσεις τῶν ὀλιγαρίθμων, εὐτυχῶς, Τούρκων ἐγκληματιῶν τῆς Κύπρου, ὄχι μόνον ἀνέχονται, ἀλλὰ ὀργανώνουν καὶ καθοδηγοῦν τόσον αἱ Βρεταννικὲς Ἀρχὲς τῆς Κύπρου, ὅσον καὶ ἡ Τουρκικὴ Κυβέρνησις. Αὐτὸ ἀποδεικνύεται ἀπὸ τὴν στάσιν τῶν Ἀγγλικῶν Ἀρχῶν καὶ ἀπὸ τὶς δηλώσεις τοῦ ἰδίου τοῦ ἡγέτου τῶν Τούρκων ἐγκληματιῶν. Τὸ γεγονὸς αὐτὸ προδιαγράφει κινδύνους ἀληθινῆς γενοκτονίας τοῦ ἑλληνικοῦ πληθυσμοῦ τῆς Κύπρου. Δεύτερον: Εἰς τὸ ὅτι τὸ γεγονὸς αὐτὸ συνδυάζεται μὲ τὶς ἀπειλὲς τοῦ Κιουτσοὺκ περὶ ἀποστολῆς Τουρκικῶν στρατιωτικῶν ἐνισχύσεων εἰς τὴν Κύπρον καὶ τὴν προκλητικὴν στάσιν τῶν Τούρκων εἰς τὰ νησιὰ τοῦ Αἰγαίου, δημιουργεῖ εὐλόγους φόβους γενικωτέρων κινδύνων κατὰ τῆς ἀσφαλείας τῆς χώρας καὶ τῆς περιοχῆς τῆς Ἀνατολικῆς Μεσογείου. Καὶ τρίτον, τὸ ὅτι αὐτοὺς τοὺς φόβους ἔρχονται νὰ ἐνισχύσουν οἱ ἀναίσχυντες καὶ κυνικὲς δηλώσεις τοῦ κ. Ἤντεν. Τὶ ἰσχυρίσθη ὁ κ. Ἤντεν; Ἰσχυρίσθη, ὅτι ἡ Μεγάλη Βρεταννία δὲν θὰ ἀναγνωρίσῃ τὸ δικαίωμα τῆς αὐτοδιαθέσεως στὸν Κυπριακὸ λαό, ἐφ' ὅσον θέγονται ἔστω τὰ οἰκονομικὰ—στρατηγικὰ συμφέροντά της, ὁ ἔλεγχος ἐπὶ τῶν πετρελαίων τῆς Μέσης Ἀνατολῆς. Τί σημαίνουν αὐτὲς οἱ δηλώσεις; Ὅτι θὰ χρησιμοποιήσῃ ἡ Μεγάλη Βρεταννία κάθε μέσο γιὰ νὰ κρατήσῃ τὴν Κύπρο, ὡς στρατηγικὴ βάση, καὶ νὰ μπορῇ ἔτσι νὰ ἐλέγχῃ τοὺς λαοὺς τῆς Μέσης Ἀνατολῆς, νὰ πνίγῃ τὸ ἀπελευθερωτικό τους κίνημα καὶ νὰ ἐκμεταλλεύεται τὰ πετρέλαια ποὺ βρίσκονται στὶς χῶρες τῆς Μέσης Ἀνατολῆς.

Ὀφείλουμε νὰ ὑπογραμμίσουμε στὸ σημεῖο αὐτό, ἐν παρενθέσει, ὅτι ὁ κ. Ἤντεν μίλησε μὲ τὴν ὠμή, τὴ σκληρή, ἀλλὰ εἰλικρινῆ γλῶσσα τῶν Ἰμπεριαλιστῶν. Καὶ ξεκαθάρισε τί σημαίνουν ἄμυνα καὶ στρατηγικὰ συμφέροντα τοῦ ἐλευθέρου κόσμου, ὑπεράσπιση τῶν ἰδεωδῶν τοῦ Ἑλληνοχριστιανικοῦ πολιτισμοῦ. Ξεκαθάρισε ἐπίσης, ὅτι σήμερα ποὺ ἐξέλιπεν ὁ κίνδυνος τοῦ γενικωτέρου πολέμου καὶ ἄρχισε νὰ τρίζῃ τὸ ἀποικιακὸ οἰκοδόμημα ἐγκαταλείπονται τὰ προσχήματα, ἀνεύγονται οἱ πρὸς τὰ μέσα ἰμπεριαλιστικὲς ὀρέξεις γιὰ νὰ περισωθῇ ἢ νὰ κερδισθῇ, ὅτι εἶναι δυνατόν, εἰς βάρος αὐτῶν ποὺ τὸ ἐπιτρέπουν. Μέσα σ' αὐτὰ τὰ πλαίσια ἡ χώρα μας ἀκολουθώντας μονόπλευρη ἐξωτερικὴ πολιτική, δανύοντες διαρκῶς καὶ μὲ τὰ συνεχῆ ραπίσματα, τυφλὴ ὑπακοὴ στοὺς μεγάλους «συμμάχους», ἀπομονωμένοι διεθνῶς καὶ ἀποκομένοι ἀπὸ κάθε ἄλλη συμμαχία, εἶναι ὁ ὑπ' ἀριθ. 1 στόχος αὐτῶν τῶν ἰμπεριαλιστικῶν ὀρέξεων. Τῶν Ἀγγλοτουρκικῶν συγκεκριμένα ὀρέξεων ποὺ καλλιεργοῦνται μὲ τὶς εὐλογίες τῶν Ἀμερικανῶν καὶ συνδέονται μὲ κινδύνους καὶ διὰ τὴν Κύπρον καὶ διὰ τὴν Ἑλλάδα. Καὶ μόνον πολιτικὴ τύφλωσης μπορεῖ νὰ ἐξηγήσῃ τὸ γεγονός, ὅτι δὲν ἐπισημαίνονται ὅλα αὐτὰ ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση.

Πῶς ἀντιμετωπίζει σήμερα ἡ Κυβέρνησις τὴν κατάστασιν αὐτήν; Ὅσον ἀφορᾷ τὰ τραγικὰ γεγονότα τῆς Κύπρου, ἀντὶ νὰ συνεγείρουν κάθε λαό, κάθε ἄνθρωπο στὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης διὰ τὴν ἐγκληματικὴν τακτικὴν τῶν Ἀγγλοτούρκων, τὸ μόνο ποὺ ἔκαμεν εἶναι αἱ δηλώσεις τῆς Προεδρίας τῆς Κυβερνήσεως. Μὲ τὶς δηλώσεις αὐτὲς ἰσχυρίζεται: ὅτι ἔπραξε πᾶν τὸ δυνατόν, ἀλλὰ δὲν τὰς ἀνεκοίνωσε, γιατὶ αὐτὸ θὰ εἶναι «εἰς βλάβην τῶν ἐθνικῶν συμφερόντων». Ὁμολογοῦμεν ὅτι, μὲ κάθε ἐπιείκεια κρινόμενες αἱ δηλώσεις αὐτές, μόνον ὡς ἐξοργιστικὲς μπορεῖ νὰ χαρακτηρισθοῦν.

Γιὰ τὸ θέμα Ἤντεν, ἐξ ἄλλου, ὁ κ. Πρωθυπουργὸς ἔκαμε δηλώσεις. Κι' ὀφείλουμε νὰ ποῦμε ὅτι ἦταν προτιμότερη ἡ σιωπή. Γιατὶ μὲ τὶς δηλώσεις αὐτὲς ἀνατινάσσει κάθε δυνατότητα συμπαραστάσεως ἐκείνων ἀκριβῶς τῶν δυνάμεων, τῶν Ἀραβικῶν καὶ ἀντιαποικιακῶν, ἀπὸ τὶς ὁποῖες ἐξαρτᾶται, σ' ἕνα μεγάλο βαθμό, ἡ ἐπιτυχὴς λύσις τοῦ Κυπριακοῦ.

Ποιὰ ὑπῆρξεν ἡ ἀπάντησις τοῦ Ἕλληνος Πρωθυπουργοῦ στὸν κ. Ἤντεν, τὴ στιγμὴ μάλιστα ποὺ φθάνουν οἱ δραματικὲς ἐκκλήσεις ἀπὸ τὴν Κύπρο; Ὅτι ἡ Ἑλλὰς προσέρχθη καὶ πάντα ἐξακολουθεῖ νὰ προσέρεται νὰ ἐξασφαλίσῃ τὰ στρατηγικὰ καὶ οἰκονομικὰ συμφέροντα τῆς Μ. Βρεταννίας. Καὶ ὅτι παραμένει μὲ τὸ παράπονο ὅτι ἡ προσφορά της αὐτὴ δὲν ἐξετιμήθη ἀπὸ τὸν Βρεταννὸν Πρωθυπουργόν. Αὐτὲς οἱ θέσεις ἀποτελοῦν ξυναμίτιδα κάτω ἀπὸ μιὰ βασικὴ δυνατότητα ἐπιλύσεως τοῦ Κυπριακοῦ μὲ τὴν διεθνῆ συμπαράστασιν. Γιατὶ ποιὸς λαός, Ἀραβικὸς ἢ ἀντιαποικιακός, μπορεῖ νὰ ἐνδιαφερθῇ γιὰ τὸ Κυπριακό, ὅταν ἡ ἀπελευθέρωσις τῆς Κύπρου δὲν θὰ σημάνῃ καὶ δι' αὐτὸν τὴν ἀπομάκρυνσιν μιᾶς ἀπειλῆς κατὰ τῆς ἀνεξαρτησίας καὶ τῶν συμφερόντων του, ἀλλὰ ἀντίθετα θὰ σημάνῃ τὴν διατήρησιν καὶ τὴν ἐδραίωσιν δυνατοτήτων ὑποδουλώσεώς του;

Ἂν μέχρι σήμερα ἡ πρόσφορά στοὺς Ἄγγλους βάσεων στὴν Κύπρο ἦταν σφάλμα, μετὰ τὰς δηλώσεις Ἤντεν ἡ προσφορὰ ἀποτελεῖ ἔγκλημα.

Κ. Τ σ ά τ σ ο ς (Ὑπ. Πρ. Κυβερ. προσωρ. Ὑπουργ. Ἐξωτερικῶν). Ἐὰν αὐτὴ δὲν εἶναι ἡ ἔννοια τῶν δηλώσεων τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ, αὐτὸ ποὺ κάμνετε σεῖς αὐτὴν τὴν στιγμὴν ἀπὸ τοῦ βήματος αὐτοῦ, ὑπηρετεῖ τὸ Ἔθνος ἢ τὸ βλάπτει;

Α. Μ π ρ ι λ λ ά κ η ς. Κύριε Ὑπουργέ, σεῖς εἴσθε Κυβέρνησις καὶ σεῖς ὀφείλετε νὰ διευκρινίσητε τὰς δηλώσεις τοῦ Πρωθυπουργοῦ. Ὁ γνωρίζων ἀνάγνωσιν καὶ γραφὴν ἀντιλαμβάνεται, ὅτι προσφέρομεν καὶ ἑξακολουθοῦμεν νὰ προσφέρωμεν στρατηγικὰς βάσεις εἰς τὴν Ἀγγλίαν.

Κ. Τ σ ά τ σ ο ς (Ὑπ. Πρ. Κυβερ. προσωρ. Ὑπουργ. Ἐξωτερικῶν). Θὰ τὸ ἀκούσετε ἀμέσως.

Δ. Ἰ ω ά ν ν ο υ. Θὰ παρακαλέσω τὸν κ. συνάδελφον, ὅταν ὁμιλῇ νὰ μὴ κτυπᾷ τὴν χεῖρα του ἐπὶ τῆς ἕδρας.

Α. Μ π ρ ι λ λ ά κ η ς. Κύριοι βουλευταί, αὐτὴ ἦτο ἡ στάσις τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἀπέναντι εἰς τὰ τραγικὰ γεγονότα τῆς Κύπρου καὶ εἰς τὰς ἐπαισχύντους δηλώσεις τοῦ Πρωθυ-

πουργοῦ τῆς Μεγάλης Βρεταννίας. Γενικώτερον ἡ Κυβέρνησις, ἐνώπιον μιᾶς κρισίμου καταστάσεως, δὲν φαίνεται νὰ σκέπτεται τίποτε τὸ θετικόν.

Κύριοι βουλευταί, τὸ συμπέρασμα ἀπὸ ὅσα ἀναπτύξαμε, εἶναι ὅτι γιὰ τὸ Κυπριακὸ ἔχουμε νὰ ἀντιμετωπίσουμε ἕνα ἀντίπαλο ἀδίστακτο καὶ ἀδυσώπητο. Ὅτι ὁ ἀντίπαλός μας αὐτὸς ἔχει συμπαραστάτη μία σωβινιστικὴ γειτονικὴ Κυβέρνησις μὲ βλέψεις ἐναντίον τῆς χώρας μας. Καὶ ὅτι τὰ γεγονότα τῆς Σμύρνης καὶ τῆς Κωνσταντινουπόλως, οἱ πυρκαϊὲς τῆς Λευκωσίας καὶ τῆς Ἀμμοχώστου ἡ προκλητικότητα τῶν Τούρκων, στὸ Αἰγαῖον καὶ στὴν Κύπρο, προβάλλουν, ὑπὸ τὸ πρίσμα σοβαρωτάτων κινδύνων γιὰ τὸ Ἑλληνικὸν Ἔθνος. Τί περιμένει τὴν Κύπρο καὶ τὴν Ἑλλάδα εἶναι ἄγνωστον καὶ θὰ ἐξαρτηθῇ βασικά, τὸ ἂν θὰ ἐγεύμεθα νικηταὶ ἢ νικημένοι στὴν μάχη ποὺ βλέπεται, ἀπὸ τὴν πολιτικὴ ποὺ θὰ ἀκολουθήσωμε.

Κύριοι βουλευταί, ἐν ὄψει αὐτῶν τῶν βεβομένων ἔχουμε καθῆκον, ἀνεξάρτητα ἀπὸ κάθε διαφορά, νὰ κάνωμε τὴν ἀποφυγὴ συζητήσεως ἀφετηρία μιᾶς νέας ἐθνικῆς πορείας. Ὀφείλουμε πρῶτα-πρῶτα νὰ ἐκφράσουμε ἀπόψε θαρραλέα καὶ ἐπίσημα τὴν ἀμέριστη συμπαράστασί μας πρὸς τοὺς δοκιμαζομένους ἀδελφούς μας. Ὀφείλομε ἀκόμη νὰ καταγγείλωμεν ἐπίσημα καὶ πρὸς κάθε κατεύθυνσιν, στὰ πέρατα τῆς Οἰκουμένης, τὴν ἐγκληματικὴ τακτική, τὰ ἐγκληματικὰ σχέδια τῶν Ἄγλων ἀποικιστῶν καὶ τῶν Τούρκων Σωβινιστῶν ποὺ ἀποτελοῦν κίνδυνον γιὰ τὴν Κύπρο καὶ τὴν Ἑλλάδα, ἀλλὰ καὶ γιὰ τὴν Εἰρήνη καὶ τὴν ἀσφάλεια τῆς περιοχῆς τῆς Ἀνατολικῆς Μεσογείου. Ὀφείλουμε ἀκόμη νὰ ἀποφασίσομε ἄμεση προσφυγὴ στὸ Συμβούλιο Ἀσφαλείας, ἡ ὁποία, πέρα ἀπὸ κάθε ἀπαισιόδοξη πρόβλεψι γιὰ τὴν τύχη της, θ' ἀποτελέσῃ ἕνα φραγμὸ στὰ ἐγκληματικὰ σχέδια τῶν Ἀγγλοτούρκων. Ὀφείλουμε ἐπίσης νὰ διαπιστώσουμε ὅτι τὸ Κυπριακὸ δὲν μπορεῖ νὰ λυθῇ μόνον μὲ τὸν ἄνισο καὶ χωρὶς ἐπίσημη καὶ πολύπλευρη συμπαράστασιν ἀγῶνα τῶν Κυπρίων. Ὅτι χρειάζεται νὰ τὸ τοποθετήσομε σὲ διεθνὲς ἐπίπεδο, νὰ ἀπαιτήσουμε τὴν ἄμεση καὶ χωρὶς ὅρους αὐτοδιάθεσι τῆς Κύπρου, νὰ διακηρύξουμε ὅτι δὲν θὰ ἀφήσουμε νὰ χρησιμοποιηθῇ ὡς βάσις γιὰ νὰ δολοφονοῦνται Καραολῆδες στὶς χῶρες τῆς Μέσης Ἀνατολῆς. Καὶ νὰ ζητήσουμε τὴν συμπαράστασι ὅλων τῶν δημοκρατικῶν—ἀντιαποικιακῶν χωρῶν. Ὀφείλουμε παράλληλα νὰ ἀνατρέψουμε τὰ σχέδια τῶν Ἄγγλων γιὰ Ἑλληνοτουρκικὴ σύρραξι διαχωρίζοντας τὸν τουρκικὸν λαὸ καὶ τὴν Τουρκικὴ μειονότητα στὴν Κύπρο ἀπὸ τὴν Κυβέρνησι τῶν Μεντερέδων καὶ τοὺς τυχοδιώκτες Κιουτσοὺκ κλπ. κάνοντας σύμμαχο τὴν Τουρκικὴ μειοψηφία τῆς Κύπρου καὶ ἀφαιρῶντας ἀπὸ τὴν Βρεταννοτουρκικὴ προπαγάνδα κάθε ἐπιχείρημα μὲ τὴν δήλωσι ὅτι μιὰ παροπλισμένη Κύπρος δὲν θ' ἀποτελῇ κίνδυνον γιὰ τὴν Τουρκία.

Τέλος ὀφείλομε νὰ ἀποκαταστήσουμε καὶ νὰ διαφυλάξουμε ὡς κόρην ὀφθαλμοῦ τὴν ἐθνικὴν ἑνότητα στὴν Κύπρο καὶ στὴν Ἑλλάδα. Καὶ ὅλοι μαζὶ νὰ χαράξουμε μιὰ θαρραλέα στάσι ἀπέναντι τῶν Ἀγγλοτούρκων καὶ μία πραγματικὰ ἐθνικὴ πολιτικὴ ποὺ θὰ ἐξασφαλίζῃ συμμαχίας ἀντιαποικιακῶν—δημοκρατικῶν χωρῶν.

Κύριοι βουλευταί, ἐμεῖς σὲ μιὰ τέτοια προσπάθεια θὰ βοηθήσουμε μὲ ὅλες μας τὶς δυνάμεις, προσπαθώντας πάντα νὰ δημιουργοῦμε σημεῖα ἐπαφῆς καὶ συνεννοήσεως μὲ ὅλους. Γιατὶ πιστεύουμε τὼς μόνον ἔτσι ἐξυπηρετοῦνται τὰ πραγματικὰ συμφέροντα τοῦ Λαοῦ καὶ τῆς χώρας. (Χειροκροτήματα).

Θ. Χαβίνης. Ἡ συζήτησις, κύριοι βουλευταί, γίνεται ὑπὸ τύπον ἀναφορᾶς ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ τηλεγραφήματος τοῦ Ἐπισκόπου Κιτίου κ. Ἀνθίμου. Ὁμιλῶν συνεπῶς θὰ περιορισθῶ εἰς τὰ θέματα εἰς τὰ ὁποῖα ἀφορᾷ τὸ τηλεγράφημα τοῦτο. Τὸ θέμα τῆς εὐθύνης τῆς Κυβερνήσεως διὰ τὴν Κυπριακὴν ὑπόθεσιν ἔχει ἐξαντληθῇ κατὰ τὰς προηγουμένας συζητήσεις καὶ δὲν νομίζω, ὅτι μοῦ παρέχεται τὸ δικαίωμα νὰ ἐπεκταθῶ καὶ ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου. Δὲν εἶναι ἐξ ἄλλου τοῦ χαρακτῆρος μου νὰ ἐξέρχωμαι τῶν ὁρίων τὰ ὁποῖα διαγράφονται εἰς τὸν κανονισμόν.

Εἶναι ἀληθές, κύριοι βουλευταί, ὅτι οὐδέποτε ἄλλοτε Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις εὑρέθη εἰς τόσον δυσχερεστάτην θέσιν ὅσον ἡ σημερινή. Ἡ Ἑλλάς, ἐνῷ εἶναι ἠναγκασμένη νὰ παραμένῃ εἰς τὸ N.A.T.O., ὑπάρχουν εἰς τὸν ὀργανισμὸν τοῦτον δύο δυνάμεις αἱ ὁποῖαι ἐνεργοῦν ἐχθρικῶς ἐναντίον της. Πρέπει νὰ ὁμολογήσωμεν, ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις μέχρι σήμερον ἐπεδείξατο μεγάλην σύνεσιν, ἀλλὰ πολὺ ὀλίγον θάρρος. Ἔχομεν καὶ ἓν ἄλλο μειονέκτημα, ὅτι εἴμεθα μόνοι εἰς τὸν κόσμον. Ἐὰν ὑπῆρχον καὶ ἓν ἢ δύο ἔτι ἕτερα κράτη, ἡ συμπεριφορὰ τῆς Ἀγγλίας ἔναντι ἡμῶν θὰ ἦτο ἀλλοία. Ἡ Ἰορδανία κατέφερεν ἓν συνετὸν ράπισμα κατὰ τῆς Ἀγγλίας καὶ ἡ Ἀγγλία δὲν διεμαρτυρήθη κἂν, διότι ὄπισθεν τοῦ μικροῦ κράτους τῆς Ἰορδανίας εὑρίσκονται τὰ Ἀραβικὰ κράτη. Κύριοι βουλευταί, δὲν ἐπιθυμῶ νὰ ὑποδείξω εἰς τὴν Κυβέρνησιν ποῖα μέτρα θὰ πρέπει νὰ λάβῃ πρὸς ἀντιμετώπισιν τῶν κρισίμων περιστάσεων νὰς ὁποίας διερχόμεθα. Θέλω μονον νὰ κάμω μίαν σύστασιν. Θέλω νὰ συστήσω εἰς τὴν Κυβέρνησιν νὰ ἐπιδεικνύῃ μεγαλύτερον θάρρος, διότι οἱ βάρβαροι ὅταν διαπιστώσουν ὅτι ἔχουν ἀξιὸν ἀντίπαλον, γίνονται περισσότερον βάρβαροι. Ἡ Ἀγγλία προσπαθεῖ νὰ ἀποφύγῃ τὴν συζήτησιν τῆς Κυπριακῆς ὑποθέσεως εἰς τὸν Ο.Η.Ε., διότι γνωρίζει ὅτι θὰ ἡττηθῇ. Πρὸ τινος χρόνου, κύριοι βουλευταί, τὸ Κυπριακὸν ζήτημα ἦτο ἄγνωστον εἰς τὸν περισσότερον κόσμον. Σήμερον ὅμως ὅλος ὁ κόσμος γνωρίζει, ὅτι ὑπάρχει Κυπριακὸν ζήτημα, ὅτι γίνεται σκληρὸς ἀγὼν ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας τῆς Κύπρου.

Ὅταν τὸ 1954 συνεζητήθη ἡ προσφυγὴ τῆς Ἑλλάδος εἰς τὴν Γενικὴν Συνέλευσιν ἤμουν καὶ ἐγὼ μέλος τῆς Ἑλληνικῆς Ἀντιπροσωπείας ὡς ἐκπρόσωπος τῆς ἀντιπολιτεύσεως. Διήλθομεν τότε στιγμὰς μεγάλης συγκινήσεως καὶ μεγάλης ἀγωνίας. Σᾶς βεβαιῶ ὅτι ἐπεκράτει ἐκεῖ μέγα ἀντιαποικιακὸν πνεῦμα.

Ἐπετύχομεν τότε εἰς τὴν Γενικὴν Ἐπιτροπὴν τὴν ἐγγραφὴν τοῦ Κυπριακοῦ εἰς τὴν Ἡμερησίαν Διάταξιν τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν μὲ πλειοψηφίαν 9 ὑπὲρ τῆς ἐγγραφῆς καὶ 3 ψήφων κατὰ τῆς ἐγγραφῆς καὶ 3 ἠρνήθησαν ψῆφον.

Εἰς τὴν Γενικὴν Συνέλευσιν ἐπιτύχομεν πάλιν μεγάλην πλειοψηφίαν ὑπὲρ τῆς αὐτοδιαθέσεως ἀλλὰ δὲν συνεκεντρώσαμεν τὰ 2/3 ἤτοι 40 ψήφους ὡς ἀπήτει ὁ Κανονισμὸς τοῦ Ὀργανισμοῦ τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν.

Κύριοι βουλευταί, ἀνῆλθον εἰς τὸ βῆμα διὰ νὰ τονίσω ὅτι πάσῃ θυσίᾳ πρέπει νὰ συζητηθῇ εἰς τὴν μέλλουσαν νὰ συνέλθῃ Γενικὴν Συνέλευσιν τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν ἡ προσφυγὴ τῆς Ἑλλάδος διὰ τὴν αὐτοδιάθεσιν τῆς Κύπρου, διότι εἶμαι βέβαιος ὅτι θὰ ἐπιτύχωμεν τοῦτο διὰ μεγάλης πλειοψηφίας. Πλανᾶται ἡ Ἀγγλικὴ Κυβέρνησις ἂν νομίζῃ ὅτι μὲ τὰ βάρβαρα μέτρα ποὺ λαμβάνει εἰς Κύπρον μὲ τὸν φόνον τῶν ἀγωνιζομένων πατριωτῶν, μὲ τοὺς ραβδισμοὺς τῶν νέων καὶ μὲ τὰ μέτρα καταστροφῆς τῆς περιουσίας τῶν Κυπρίων ὅτι θὰ ἐνταφιάσῃ τὸ Κυπριακὸν ζήτημα.

Ὅλα αὐτὰ τὰ βάρβαρα μέτρα συντελοῦν εἰς τὸ νὰ προκαλέσῃ τὴν ἀγανάκτησιν ὅλου τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου καὶ συνεπῶς καὶ τοῦ Ἀγγλικοῦ λαοῦ.

Διὰ τῆς βαρβάρου αὐτῆς πολιτικῆς τῆς Ἀγγλικῆς Κυβερνήσεως προάγεται τὸ Κυπριακὸν ζήτημα πρὸς τὴν ταχυτέραν λύσιν του.

Διὰ ταῦτα τονίζω ὅτι πρέπει νὰ συζητηθῇ τὸ Κυπριακὸν ζήτημα εἰς τὴν Γενικὴν Συνέλευσιν τοῦ Ὀργανισμοῦ τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν καὶ νὰ εἴσθε βέβαιοι ὅτι θὰ νικήσωμεν μεγάλην νίκην.

Σ. Βενιζέλος. Κύριοι βουλευταί, αἴσθημα ἀνησυχίας μὲ συνέχει κατόπιν τῶν τελευταίων ἐξελίξεων, αἱ ὁποῖαι λαμβάνουν χώραν εἰς τὴν Κύπρον. Ὁ ἀγὼν ὁ ὁποῖος κατὰ τρόπον σατανικὸν ὠργανώθη καὶ οἱ ὁποῖος ἀποβλέπει νὰ φέρῃ τὸ Ἑλληνικὸν στοιχεῖον καὶ τὸ Μουσουλμανικὸν εἰς ἀντίθεσιν, πρέπει νὰ σταματήσῃ, διότι πολὺ φοβοῦμαι ὅτι ἐὰν ὁ ἀγὼν αὐτὸς συνεχισθῇ, θὰ ἔχωμεν νὰ θρηνήσωμεν ἀνυπολογίστους συμφοράς, τῶν ὁποίων τὴν ἔκτασιν ἴσως εἶναι δύσκολον αὐτὴν τὴν στιγμὴν νὰ προβλέψωμεν.

Κύριοι βουλευταί, γίνεται συζήτησις ἐὰν τὸ θέμα πρέπει νὰ ἔλθῃ ἐνώπιον τοῦ Συμβουλίου Ἀσφαλείας. Νομίζω ὅτι

πρόκειται περὶ κλασσικῆς μορφῆς θέματος, τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ ἀπασχολήσῃ τὸ Συμβούλιον τῆς Ἀσφαλείας. Ἀλλὰ δὲν εἶμαι ἐγὼ ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος θὰ ἀνελάμβανε τὴν εὐθύνην τῆς προσφυγῆς. Ἡ Κυβέρνησις, ἡ ὁποία ὑπευθύνως μέχρι σήμερον καὶ μονομερῶς ἐχειρίσθη τὸ ζήτημα, εἶναι εἰς θέσιν νὰ ἐκτιμήσῃ ἐὰν ἡ προσφυγὴ εἰς τὸ Συμβούλιον Ἀσφαλείας πρέπει νὰ γίνῃ. Ἐν πάσῃ περιπτώσει, διαφωνῶ πρὸς ὡρισμένους ρήτορας, οἱ ὁποῖοι παρήλασαν ἀπὸ τὸ βῆμα καὶ οἱ ὁποῖοι ἔθεσαν καὶ ζήτημα ἀποχωρήσεως ἀπὸ τὸ N.A.T.O. Ἀπεναντίας πιστεύω ὅτι ὑπὲρ ποτὲ ἄλλοτε ἡ θέσις μας ἐντὸς τοῦ N.A.T.O. ἀποτελεῖ ἐγγύησιν, διότι οὐαὶ καὶ ἀλλοίμονον ἐὰν εὑρεθῶμεν ἀπομεμονωμένοι. (Χειροκροτήματα ἐκ τῆς πλευρᾶς τῆς Συμπολιτεύσεως).

Θὰ εἴμεθα κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἔρμαιον ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι ἐπιδιώκουν ἴσως καὶ τὴν ὕπαρξίν μας.

Κύριοι βουλευταί, δὲν θέλω αὐτὴν τὴν στιγμὴν νὰ μακρηγορήσω, ἀλλὰ ἐπισημαίνω ἀκόμη μίαν φορὰν τοὺς μεγάλους κινδύνους, τοὺς ὁποίους διατρέχομεν ἀπὸ τὰς τελευταίας ἐξελίξεις. Ἔχω τὴν ἐλπίδα ὅτι ἡ Κυβέρνησις ἔχει συνείδησιν τῆς σημερινῆς πραγματικότητος καὶ ὅτι θὰ ἀντιμετωπίσῃ τὸ ζήτημα μὲ θάρρος καὶ ἀποφασιστικότητα. Διότι καὶ ἐγὼ συμφωνῶ μὲ τὸν κ. Χαδήνην, ὅτι ἡ πολλὴ σύνεσις ἕως τώρα δὲν ἔφερε τὰ προσδοκώμενα ἀποτελέσματα.

Μὲ τὴν βεβαιότητα ὅτι ἡ Κυβέρνησις θὰ ἀρθῇ εἰς τὸ ὕψος τῶν περιστάσεων πρὸς ἀντιμετώπισιν ἑνὸς τόσον ζωτικοῦ ζητήματος διὰ τὴν χώραν, δὲν ἔχω παρὰ νὰ εὐχηθῶ τὴν εὐχὴν ὅπως ἐπιδείξῃ τὰς ἱκανότητάς της, διὰ νὰ ἀποκαταστήσῃ τὴν ἡσυχίαν καὶ τὸ αἴσθημα ἀσφαλείας εἰς τὸν Ἑλληνικὸν λαόν. (Χειροκροτήματα).

Πρόεδρος. Ὁ κ. Ἀρχηγὸς τῶν Φιλελευθέρων ἔχει τὸν λόγον.

Γ. Παπανδρέου. Κύριοι βουλευταί, ἀνεπτύξαμεν τὰς ἀπόψεις μας ἐπὶ τῆς διαχειρίσεως τοῦ Κυπριακοῦ θέματος πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν καὶ δὲν πρόκειται σήμερον νὰ ἐπανέλθωμεν. Ἐθεωρήσαμεν σήμερον ἀπαραίτητον νὰ διεξαχθῇ συζήτησις ἐπὶ τῆς ἐκκλήσεως τὴν ὁποίαν ἀπηύθυνε πρὸς τὸ Σῶμα ὁ Ἐθναρχεύων τῆς Κύπρου. Ἀναγράφεται εἰς τὰ ὄργανα τοῦ Κυβερνητικοῦ τύπου, ὅτι ἡ Ἀντιπολίτευσις ἐπιβιώκει συνεχῶς νὰ ἐπαναφέρῃ τὸ Κυπριακὸν εἰς τὴν Βουλήν, διὰ νὰ καταπονῇ καὶ ἀπασχολῇ τὴν Κυβέρνησιν. Διαμαρτυρόμεθα ἐναντίον αὐτῆς τῆς κατηγορίας. Θὰ ἀπετέλει βαρύτατον καὶ ἀσύγγνωστον πταῖσμα διὰ τὴν Ἐθνικὴν Ἀντιπροσωπείαν, ἐὰν ἐνώπιον τῆς δραματικῆς ἐκκλήσεως τοῦ ἐκπροσώπου τοῦ ἀγωνιζομένου Κυπριακοῦ λαοῦ παρέμενεν ἀδιάφορος καὶ παρῆρχετο ἐν σιγῇ τὴν ἔκκλησιν. (Χειροκροτήματα).

Ἐπιτελοῦμεν σήμερον στοιχειῶδες καθῆκον. Καὶ εἰς τὸ μέλλον ἐπίσης, ὅταν κρίνωμεν, ὅτι τὸ ἐθνικὸν καθῆκον ὑπαγορεύει συζήτησιν θὰ ἐπαναφέρωμεν τὸ θέμα. Οὐδέποτε ἐκρίναμεν, ὅτι εἶναι θέμα ἀντιπολιτεύσεως τὸ ἱερὸν Κυπριακὸν θέμα. Εἶναι θέμα Ἐθνικόν. Καὶ ὅταν διατυπώνωμεν ἐπικρίσεις κατὰ τῆς Κυβερνήσεως δὲν τὰς διατυπώνομεν ὡς Ἀντιπολίτευσις, τὰς διατυπώνομεν διότι πηγάζουν ἀπὸ τὴν ἐθνικήν μας συνείδησιν καὶ διότι κρίνομεν, ὅτι ἐφαρμοζόμεναι θὰ ὑπηρέτουν πληρέστερον τὸν Ἐθνικόν μας ἀγῶνα. (Χειροκροτήματα).

Μὲ τὴν σημερινὴν εὐκαιρίαν διαμαρτυρόμεθα ἐπίσης καὶ διὰ μίαν ἄλλην ἐπίμονον παραμόρφωσιν τῆς πολιτικῆς μας, ἡ ὁποία ἐπιχειρεῖται ἀπὸ τὸν κυβερνητικὸν τύπον. Καθημερινῶς ἀναγράφει, ὅτι τάχα εἰς τὴν Βουλὴν διεπιστώθη, ὅτι ἡ Ἀντιπολίτευσις ἀπεδέχθη τὴν πολιτικὴν τῆς Κυβερνήσεως ἐπὶ τοῦ Κυπριακοῦ. Καταγγέλλομεν αὐτὴν τὴν παραμόρφωσιν. Ἡ ἀντιπολίτευσις ὄχι μόνον διεφώνησεν, ἀλλὰ καὶ ἐξέφρασε δυσπιστίαν ἐναντίον τῆς Κυβερνήσεως. Καὶ ἡ συγκεκριμένη διαφορὰ τῶν ἀπόψεων εἶναι ἀπολύτως σαφής. Κατελογίσαμεν εἰς τὴν Κυβέρνησιν ἠττοπάθειαν καὶ διεκηρύξαμεν τὴν ἀνάγκην τοῦ ἀγῶνος. Ἐκεῖ εὑρίσκεται ἡ διαφορά μας. (Χειροκροτήματα).

Ἀνήλθομεν σήμερον εἰς τὸ βῆμα διὰ νὰ ἀποκριθῶμεν εἰς τὴν ἔκκλησιν τοῦ Ἐθναρχεύοντος Κύπρου. Τραγικὴ εἶναι ἡ κατάστασις, ἡ ὁποία διαμορφοῦται καὶ σκοτεινότερον ἀπειλεῖται τὸ μέλλον. Ὁ Πρωθυπουργὸς τῆς Μεγάλης Βρεταννίας κατ' αὐτὰς τὰς ἡμέρας ἐπροτίμησε νὰ γίνῃ ἀπροκάλυπτος καὶ ὠμός. Τὸν εὐχαριστοῦμεν διὰ τὴν εἰλικρίνειαν τῆς ὠμότητος τῶν δηλώσεων εἰς τὰς ὁποίας προέβη.

Γνωρίζει πλέον, ὄχι μόνον ἡ Ἑλλάς, γνωρίζει ὁλόκληρος ὁ ἐλεύθερος κόσμος, ποῖα εἶναι τὰ ἐλατήρια, τὰ ὁποῖα κινοῦν τὴν Μεγάλην Βρεταννίαν εἰς τὴν ἐπιμονὴν τῆς ὑποδουλώσεως τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ. Ἐνώπιον τῆς συνειδήσεως τοῦ ἐλευθέρου κόσμου σήμερον τίθενται δύο αἰτήματα: Τὰ πετρέλαια τῆς Μεγάλης Βρεταννίας καὶ ἡ ἐλευθερία ἑνὸς πολιτισμένου λαοῦ. Καὶ καλεῖται ὁ ἐλεύθερος κόσμος νὰ κρίνῃ. (Χειροκροτήματα). Δίδει ἐξετάσεις σήμερον ἡ συνείδησις τοῦ ἐλευθέρου κόσμου. Θὰ κριθῇ, ἐὰν εὑρισκώμεθα σήμερον εἰς περίοδον πολιτισμοῦ ἢ ἐὰν ὑπεχωρήσαμεν εἰς μίαν περίοδον βαρβαρότητος. (Χειροκροτήματα). Καὶ διὰ τοῦτο λυποῦμαι διὰ τὴν ἀπάντησιν, τὴν ὁποίαν ἔδωκεν ὁ Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως εἰς τὰς δηλώσεις τοῦ κ. Ἥντεν.

Βεβαίως, θὰ μείνωμεν εἰς τὸ NATO, ὅπως καὶ πρὸ ἡμερῶν διεκηρύξαμεν. Βεβαίως, εἴμεθα πρόθυμοι νὰ παραχωρήσωμεν καὶ εἰς τὴν Κύπρον βάσεις, ἀλλὰ διὰ τὴν ἄμυναν τοῦ ἐλευθέρου κόσμου. Ὑπάρχομεν εἰς τὸ NATO, ὑπάρχομεν μὲ ὅλην μας τὴν δύναμιν καὶ μὲ ὅλον τὸν γεωγραφικόν μας χῶρον, ἀλλὰ ὄχι διὰ νὰ ὑπηρετοῦμεν ἰδιοτελῆ συμφέροντα, τὰ ὁποῖα ἀποβλέπουν εἰς τὴν ἐκμετάλλευσιν καὶ ὑποδούλωσιν ἄλλων λαῶν. (Χειροκροτήματα). Καὶ ὁ λαὸς ὁ Ἑλληνικὸς καὶ ὁ χῶρος ὁ Ἑλληνικὸς προσφέρεται ὁλόκληρος, ἀλλὰ μόνον δι' αὐτὴν τὴν μεγάλην, τὴν ἱερὰν ἀποστολὴν διὰ τὴν ἄμυναν τοῦ ἐλευθέρου κόσμου.

Καὶ θὰ ἠχέμεθα αὐτὴ ἡ διακήρυξις νὰ ὑπάρχῃ εἰς τὴν ἀπάντησιν τοῦ Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως. (Χειροκροτήματα). Ἐρχόμεθα εἰς τὸ συμπέρασμα τῆς σημερινῆς συζητήσεως. Ὀφείλομεν, ἀντιπρόσωποι τοῦ Ἔθνους, νὰ ἀνταποκριθῶμεν εἰς τὴν συγκινητικὴν ἔκκλησιν τοῦ Ἐθναρχεύοντος Κύπρου «...διὰ τὴν ἄμεσον διπλωματικὴν ἐπέμβασιν καὶ ἀνάληψιν ταχείας καὶ ἀποφασιστικῆς πρωτοβουλίας πρὸς προστασίαν τῆς κινδυνευούσης ζωῆς καὶ περιουσίας τῶν Ἑλλήνων τῆς νήσου».

Τὸ Σῶμα ὀφείλει νὰ ἀπευθυνθῇ πρὸς ὅλα τὰ Κοινοβούλια, νὰ καταγγείλῃ ὅ,τι συμβαίνει εἰς τὴν Κύπρον, τοὺς βανδαλισμοὺς τῶν Ἄγγλων καὶ τῶν Τούρκων. Νὰ καταγγείλῃ τὴν Βρεταννικὴν Κυβέρνησιν, ὅτι ἐπιχειρεῖ ἀντισυμμαχικὰς πράξεις παρωθοῦσα τοὺς Τούρκους εἰς ῥῆξιν πρὸς τοὺς Ἕλληνας. Καὶ ὀφείλομεν νὰ καταγγείλωμεν εἰς ὅλα τὰ Κοινοβούλια τὴν Βρεταννικὴν Κυβέρνησιν καὶ ὄχι τὸν Βρεταννικὸν λαόν. Διότι, ὅταν ἔχωμεν τὴν συμπαράστασιν τοῦ Ἐργατικοῦ καὶ τοῦ Φιλελευθέρου Κόμματος, θὰ ἀπετέλει βαρύτατον πολιτικὸν σφάλμα καὶ ταὐτοχρόνως θὰ ἦτο ἄδικος πρᾶξις, ἐὰν ἐστρεφόμεθα ἐναντίον τοῦ λαοῦ τῆς Μεγάλης Βρεταννίας. Χθὲς ἀκόμη ἐψηφίσαμεν εἰς τὴν Μεγάλην Βρεταννίαν ἐπεβεβαίωσεν, ὅτι ἡ πλειοψηφία τοῦ Βρεταννικοῦ λαοῦ εὑρίσκεται εἰς τὸ πλευρόν μας. Ἀπὸ τοῦ βήματος αὐτοῦ πρὸς τὴν πλειοψηφίαν αὐτὴν ἀνευθύνομεν χαιρετισμὸν ἐλευθερίας καὶ εὐγνωμοσύνης. (Ζωηρὰ χειροκροτήματα).

Εἴμεθα εὐτυχεῖς, διότι αἱ παλαιαὶ παραδόσεις, αἱ φιλίαι, αἱ συμμαχίαι τῶν Ἑλλήνων καὶ τῶν Βρεταννῶν, ἐπιβεβαιώνονται ἀκόμη καὶ σήμερον. Καὶ εἴμεθα βέβαιοι, ὅτι τὸ σημερινὸν 51 ο/ο θὰ γίνῃ συντόμως μεγάλη πλειοψηφία, εἰς τρόπον ὥστε ἀπὸ κοινοῦ μίαν ἡμέραν νὰ συνεορτάσωμεν τὴν Ἐλευθερίαν, ἡ ὁποία θὰ εἶναι χαρὰ διὰ τὴν Κύπρον καὶ τιμὴ διὰ τὴν Μεγάλην Βρεταννίαν. (Ζωηρὰ χειροκροτήματα).

Τὸ χρέος τοῦ Σώματος ἑπομένως εἶναι νὰ ἀπευθυνθῶμεν πρὸς ὅλα τὰ Κοινοβούλια, καταγγέλλοντες τὴν Βρεταννικὴν Κυβέρνησιν, καταγγέλλοντες τὴν ἀνελευθέραν καὶ ταὐτοχρόνως ἀντισυμμαχικὴν ἐνέργειαν τῆς Βρεταννικῆς Κυβερνήσεως καὶ ζητοῦντες παγκόσμιον συμπαράστασιν.

Αὐτὸ εἶναι τὸ χρέος τοῦ Σώματος. Καὶ καθῆκον τῆς Κυβερνήσεως εἶναι νὰ προσφύγῃ εἰς τὸ Συμβούλιον Ἀσφαλείας, χωρὶς δισταγμοὺς καὶ ἐκεῖ, ἐνώπιον τοῦ Διεθνοῦς Ἀρείου Πάγου, νὰ καταγγείλῃ τὰς ὠμότητας, τοὺς βανδαλισμούς. Διότι, ἀντιπρόσωποι τοῦ Ἔθνους, μία εἶναι ἡ δύναμις, τὴν

όποίαν διαθέτομεν: Ἡ δύναμις τοῦ δικαίου μας. Καὶ δὲν πρέπει νὰ παραλείπωμεν καμμίαν εὐκαιρίαν, ὅπως διακηρύττωμεν ἐνώπιον τῆς ἀνθρωπότητος τὸ δίκαιον. Καὶ μὲ τὴν ἐπίμονον αὐτὴν διακήρυξιν ἠμποροῦμεν νὰ εἴμεθα βέβαιοι καὶ ἀντλοῦμεν ἀπὸ τὴν ἐνδοξον ἱστορίαν μας τὴν πεποίθησιν, ὅτι εἰς τὸ τέλος θὰ ἐπικρατήσῃ τὸ δίκαιον. Πληροφοροῦμεν τὸν κ. Ἥντεν, ὅτι οἱ λόγοι τοὺς ὁποίους πρὸ 15 ἐτῶν ἐκήρυττεν, ὅτι τὸ δίκαιον εἶναι ἰσχυρότερον ἀπὸ τὴν βίαν, θὰ ἐπαληθεύσουν καὶ σήμερον. (Ζωηρὰ καὶ παρατεταμένα χειροκροτήματα ἐξ ὅλης τῆς αἰθούσης).

Πρόεδρος. Ὁ κ. Ἀρχηγὸς τοῦ Δημοκρατικοῦ Κόμματος, ἔχει τὸν λόγον.

Γ. Καρτάλης. Κύριοι βουλευταί, ὁμολογῶ, ὅτι κατέπιν τῆς ἐξαντλητικῆς ἀντιμετωπίσεως τοῦ θέματος ἐκ μέρους τῶν Ἀρχηγῶν τῶν Κομμάτων καὶ τόσων ἐπιλέκτων συναδέλφων, ὁ ρόλος μου εἶναι πολὺ περιωρισμένος. Καί, ἀναμφισθητήτως, δὲν θὰ λάβωμεν ἀφορμήν, ἀπὸ τὴν σημερινὴν συζήτησιν τῆς Βουλῆς, διὰ νὰ προβῶμεν εἰς νέαν κριτικὴν τῆς ἐξωτερικῆς πολιτικῆς τῆς Κυβερνήσεως, δεδομένου, ὅτι μόλις πρὸ 10 ἡμερῶν, εἴχομεν τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἐκθέσωμεν εἰς τὸ Σῶμα τὰς ἀντιλήψεις μας ἐπὶ τῆς πορείας τοῦ Κυπριακοῦ. Θὰ ἤθελον, μόνον ὡς εἰσαγωγὴν νὰ διαπιστώσῃ τὸ Σῶμα τὰς ἐξῆς μεταβολάς, αἱ ὁποῖαι ἐγένοντο ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς παραιτήσεως τοῦ κ. Θεοτόκη, ἀπὸ τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐξωτερικῶν.

Πρῶτον, ὑπάρχει μία σαφὴς στροφὴ τῆς Ἐθναρχίας, στροφή, ἡ ὁποία εἶναι ἔκδηλος. Ἔχομεν τὰ μηνύματα τοῦ κ. Ἀνθίμου, τὰ δημοσιευθέντα μηνύματα τοῦ κ. Ἀνθίμου, διότι πρέπει νὰ ὁμολογήσω εἰς τὸ Σῶμα, ὅτι ὑποπτεύομαι καὶ ὕπαρξιν καὶ μὴ ὁμολογημένου μηνύματος ἀπὸ τὸν κ. Ἄνθιμον πρὸς τὴν Κυβέρνησιν.

Δεύτερον, ἔχομεν μίαν σαφεστάτην στάσιν τῶν Ἐθναρχικῶν Συμβούλων ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τῆς ἀμέσου αὐτοδιαθέσεως. Ἐνῷ μέχρις στιγμῆς ἡ στάσις τῆς Ἐθναρχίας δὲν ἦτο ἔκδηλος εἰς τὸ σημεῖον αὐτό, ἔχομεν τὰς δηλώσεις τῶν δύο Ἐθναρχικῶν Συμβούλων τῶν κ. κ. Ρωσσίδη καὶ Γλανίδη, οἱ ὁποῖοι λέγουν τὰ ἑξῆς: Ἡ διατύπωσις τῆς εὐλόγου καὶ ταχτῆς προθεσμίας ὑπῆρξε μία ὑπαναχώρησις ἀπὸ τὴν βασικὴν γραμμὴν τῆς ἀμέσου αὐτοδιαθέσεως. Ὑπαναχώρησις ἀναγκαία διὰ τὰς διαπραγματεύσεις μετὰ τῆς Μεγ. Βρεταννίας. Ἐφ' ὅσον αἱ διαπραγματεύσεις αὐταὶ ἐσταμάτησαν, ἐπαναρχόμεθα εἰς τὴν ἄμεσον αὐτοδιάθεσιν. Δηλαδὴ ἡ Ἐθναρχία τῆς Κύπρου εἶναι εὐθυγραμμισμένη μὲ τὸ αἴτημα τῆς Ἀντιπολιτεύσεως κατὰ τὴν τελευταίαν συζήτησιν ἐπὶ τοῦ Κυπριακοῦ, ὡς πρὸς τὴν ἄμεσον αὐτοδιάθεσιν.

Τοὐναντίον, ἔχομεν ἐκδηλώσεις κυβερνητικὰς τὰς ἑξῆς: Δηλώσεις τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν τὸ Σάββατον πρὸς τὴν ΚΟΡΡΙΕΡΕ ΝΤΕ ΛΑ ΣΕΡΡΑ αἱ ὁποῖαι θέτουν τὸ θέμα ὡς ἑξῆς: Δὲν ὁμιλεῖ περὶ ἀμέσου αὐτοδιαθέσεως ὁ κ. Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν. Ὁμιλεῖ περὶ προσωρινῆς λύσεως, παραδεκτῆς, ὑπὸ τὸν ὅρον, ὅτι ἡ ὁριστικὴ λύσις δὲν θὰ ἀναβληθῇ ἐπ' ἀόριστον. Καὶ ἐν ᾗ περιπτώσει μέχρι τῆς Συνόδου τοῦ Ο.Η.Ε. ἡ προσωρινὴ λύσις δὲν δοθῇ, τότε—προσέξατε τὸ κείμενον—θὰ καταγγελθοῦν αἱ συμφωνίαι διὰ τὴν στάσιν αὐτὴν τῆς Μ. Βρεταννίας.

Δὲν θέλω νὰ ἐκλάβω τὰς δηλώσεις τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν ὡς ἀπάντησιν εἰς τὰς δηλώσεις τοῦ κ. Ἥντεν, διότι νομίζω ὅτι αἱ δύο δηλώσεις διαστρεβλώθησαν. Ἀλλὰ ἀναμφισβητήτως ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις ἐξακολουθεῖ καὶ μετὰ τὴν παραίτησιν τοῦ κ. Θεοτόκη τὴν πολιτικὴν τοῦ συμβιβασμοῦ, ἀγνοοῦσα εἰς τὴν περίπτωσιν αὐτὴν τὴν ὁμόθυμον ἐπιθυμίαν τῆς Ἐθναρχίας καὶ τὴν θέλησιν ὁλοκλήρου τῆς Ἀντιπολιτεύσεως.

Αὐτὸ σημαίνει τῷ ὄντι—καὶ φρονταζόμεθα ὅτι θὰ μᾶς δώσῃ ἐξηγήσεις ἐπὶ τοῦ θέματος αὐτοῦ ὁ κ. Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν—ὅτι μεταξὺ Ἐθναρχίας καὶ Κυβερνήσεως ὑπάρχει μία διχογνωμία συβαρωτάτη.

Τρίτον, ἔχομεν τὰς δηλώσεις τοῦ Πρωθυπουργοῦ κ. Ἥντεν. Εἶναι γνωσταὶ αἱ δηλώσεις. Σᾶς ἀνέλυσαν οἱ προηγούμενοι ῥήτορες τὴν σημασίαν τῶν δηλώσεων αὐτῶν. Ἀλλὰ θὰ ἤθελον προτοῦ εἰσέλθω εἰς τὴν κριτικὴν τῶν δηλώσεων τοῦ κ. Ἥντεν καὶ εἰς τὴν ἀπάντησιν τοῦ κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως νὰ σᾶς δώσω μίαν ἐπεξήγησιν, ἡ ὁποία θὰ σᾶς εἶναι διαφωτιστικὴ καὶ ἡ ὁποία προέρχεται ἀπὸ τὴν τελευταίαν ἀθρογραφίαν τοῦ Ἀγγλικοῦ Τύπου, ἰδίως τῆς ἐγκύρου Ἐφημερίδος «Ἐκόνομιστ».

Ὁ κ. Ἥντεν, λέγει, ὅτι ἡ Κύπρος εἶναι ἀναγκαία διὰ την προάσπισιν τῶν πετρελαίων. Ἡ προάσπισις τῶν πετρελαίων ἠμπορεῖ νὰ εἶναι διττή. Ἡ γεωγραφική, ἐὰν ὑπάρχῃ ἀγωγός, ὁ ὁποῖος διέρχεται κοντὰ ἀπὸ τὴν Νῆσον, πρᾶγμα ἀνύπαρκτον σήμερον, ἢ μόνον στρατηγική.

Αἱ ἐξηγήσεις ὁλοκλήρου τοῦ Ἀγγλικοῦ Τύπου λέγουν τὰ ἑξῆς: Ἡ Κύπρος δὲν εἶναι ἀναγκαία ὡς βάσις τοῦ N.A.T.O., διότι οὐδεμία ἐπιχείρησις στρεφομένη ἐνδεχομένως ἐναντίον τοῦ Ἀνατολικοῦ Μπλὸκ ἠμπορεῖ νὰ διεξαχθῇ ἀπὸ τὴν Κύπρον.

Ὡς ἐκ τούτου καὶ μία εἶναι ἡ βασικὴ ἐπιχειρηματολογία, δὲν θὰ ἦτο δυνατὸν ποτὲ νὰ διεξαχθῇ ἀπὸ μίαν Ἀγγλίαν ὅταν μία βάσις τοῦ NATO ἐπὶ Ἑλληνικοῦ ἐδάφους θὰ ἦτο ἐπαρκὴς ἐγγύησις τῶν συμφερόντων μας. Δηλαδὴ ὁ Τύπος, ἰδίως ὁ «Ἐκόνομιστ» καὶ ἔγκυροι ἐφημερίδες ἀποκλείουν τὴν χρησιμοποίησιν τῆς Κύπρου ὡς βάσεως τοῦ NATO.

Ἄρα παραμένει πλέον κατὰ δήλωσιν τοῦ κ. Ἥντεν ὡς βάσις οὐχὶ τῆς συμμαχίας, ἀλλὰ μιᾶς ἐξασφαλίσεως τῶν οἰκονομικῶν καὶ ἰδιαίτατα στρατηγικῶν συμφερόντων τῆς Μεγ. Βρεταννίας. Αὐτὸ σημαίνει, περαιτέρω, ὅτι ἡ Κύπρος στρέφεται, ὡς βάσις εἰς χεῖρας τῶν Ἄγγλων, ἐναντίον τῶν Κρατῶν ἐκείνων τῶν κατέχων τῶν πετρελαίων καὶ ὡς ἐκ τούτου διὰ τῆς χρησιμοποιήσεώς της σήμερον ἡ Μεγ. Βρεταννία τίθεται ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὰ Ἀραβικὰ Κράτη ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα ἔχουν πετρέλαια καὶ τὰ ὁποῖα ἐν ἀνάγκῃ δὲν θὰ ἐξακολουθήσουν τὸν ἀνεφοδιασμὸν τῆς Μεγ. Βρεταννίας.

Ἀλλὰ καί, δεύτερον, ἐναντίον τῶν Ἀμερικανικῶν συμφερόντων, διότι σᾶς εἶναι γνωστή, κ. βουλευταί, ἡ ἀντίθεσις, ἡ ὁποία ὑπάρχει μεταξὺ Ἀγγλίας καὶ Ἀμερικῆς ὡς πρὸς τὴν διανομὴν καὶ διοχέτευσιν τῶν πετρελαίων τῆς Μ. Ἀνατολῆς.

Ἔναντι λοιπὸν αὐτῆς τῆς σαφῶς καθοριζομένης στάσεως τοῦ κ. Ἥντεν, ποία ὑπῆρξεν ἡ ἀπάντησις τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ;

Ὁ κ. Πρωθυπουργός, ὅπως πολὺ ὀρθῶς εἶπεν ὁ κ. ἀρχηγὸς τῶν Φιλελευθέρων, δὲν ἠρκέσθη νὰ εἴπῃ, ὅτι εὐχαρίστως, ἐὰν πρόκειται περὶ βάσεως ἐντὸς τῶν συμμαχικῶν μας ὑποχρεώσεων ἐντὸς τοῦ N.A.T.O., θὰ ἤμουν πρόθυμος νὰ σᾶς δώσω οἱανδήποτε βάσιν καὶ ὁλόκληρον τὴν Χώραν ἐφ' ὅσον μετέχω τῆς Συμμαχίας. Ἀλλὰ εἶπεν, ὅτι ἐν πάσῃ περιπτώσει, καὶ καὶ ἀθέμιτα συμφέροντα ὑπὸ τὴν ἔννοιαν πέραν τῶν συμμαχικῶν ἰδιοτελῶν συμφερόντων τῆς Μ. Βρεταννίας καὶ ἐὰν ὑπάρχουν, θὰ εἶμαι διατεθειμένος νὰ σᾶς δώσω μίαν βάσιν.

Καὶ ὡς ἐκ τούτου, ἀναμφισβητήτως, ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως ὑπῆρξεν ἀτυχὴς εἰς τὰς δηλώσεις του, ἀτυχής, διότι νομίζω ὅτι κατὰ τὰς τελευταίας συζητήσεις —καὶ δὲν ἤκουσα ἀντιρρήσεις ἐκ μέρους τῆς Κυβερνήσεως ὅταν ἐζήτησεν ἡ Ἀντιπολίτευσις μίαν συμπλήρωσιν τῆς πολιτικῆς τῶν Συμμαχιῶν μας, μίαν συμπλήρωσιν πρὸς τὰ Ἀραβικὰ κράτη, πρὸς τὴν ἐνίσχυσιν τοῦ ἄξονος Βελιγραδίου — Ἑλλάδος, πρὸς τὰ Ἀραβικὰ κράτη καὶ τὰ κράτη τοῦ Μπαντούγκ— δὲν ἤκουσα οὐδεμίαν διαμαρτυρίαν ἐκ μέρους τῆς πτέρυγος ἐκείνης, οὔτε ἐκ μέρους τῆς Κυβερνήσεως.

Τοὐναντίον ὑπεγραμμίσθη ὅτι ἐντὸς τῆς Κυβερνήσεως, πρὸ τῆς παραιτήσεως τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν, ὑπῆρξε μία σοβαρὰ ἀντίθεσις ἐντὸς τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, ἡ ὁποία ἐξεδηλώθη εἰς ἀνταλλαγὴν ἀρκετὰ σοβαρῶν τηλεγραφημάτων, μεταξὺ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν καὶ τοῦ ἄνευ Χαρτοφυλακείου Ὑπουργοῦ, κ. Κασιμάτη. Ἄρα, μὲ τὴν στάσιν αὐτήν, ὁ κ. Πρωθυπουργὸς μᾶς θέτει ἐκτὸς βοηθείας, μᾶς ἀπομακρύνει ἀπὸ τὰ Ἀραβικὰ κράτη καὶ ὡς ἐκ τούτου ἐξασθενίζει τὰ μέγιστα τὴν θέσιν μας εἰς τὰ Ἡνωμένα Ἔθνη.

Διότι, κ. βουλευταί, όφείλει ή Κυβέρνησις νὰ καταλάβῃ —καὶ ἐδῶ εἶναι ἡ βασικὴ διαφορά μας μεταξὺ πολιτικῆς τῆς Κυβερνήσεως καὶ τῆς Ἀντιπολιτεύσεως— ὀφείλει ἡ Κυβέρνησις νὰ καταλάβῃ ὅτι μόνον μιὰ ζωηρὰ συνειδητὴ πολιτικὴ Ἡνωμένων Ἐθνῶν δύναται νὰ κερδίσῃ τὸ Κυπριακόν. Ἡ στάσις τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν, ὁ ὁποῖος θέτει ὡς ἐπικουρικὴν τὴν λύσιν τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν, ἐὰν δὲν εὑρεθῇ προσωρινὴ λύσις, ἐν τῷ μεταξὺ εἶναι ἀκριβῶς ἡ στάσις ἐκείνη, ἡ ὁποία κλονίζει τὴν ἐμπιστοσύνην ὅλων τῶν λαῶν τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν εἰς τὴν σοβαρότητα τοῦ αἰτήματός μας τῆς Κύπρου. Ἄρα ἐντὸς τῆς πολιτικῆς αὐτῆς τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν ἡ ἀστοχία τοῦ Πρωθυπουργοῦ μᾶς ἀπομακρύνει ἀπὸ μίαν μεγάλην ὁμάδα κρατῶν, τὰ ὁποῖα ἦσαν πιστοὶ καὶ καλοὶ Σύμμαχοί μας.

Καὶ ἐπανέρχομαι τώρα εἰς τὸ θέμα τοῦ πρακτέου. Ὑπάρχει μία ἔκθεσις τοῦ κ. Ἀνθίμου. Καταγγέλλει ὠμότητα καὶ ζητεῖ τὴν βοήθειάν μας. Ὁ κ. Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν ἢ μᾶλλον ὁ κ. ἀναπληρωτὴς τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν μᾶς ἐβεβαίωσεν —ἀλλὰ τηρεῖ μυστικότητα, δὲν γνωρίζω διὰ ποῖον λόγον— ὅτι ἐλήφθησαν ὅλα τὰ ἀναγκαιοῦντα μέτρα. Δὲν μᾶς εἶπε ποῖα μέτρα. Ἐλπίζω νὰ ἀπαντήσῃ ἀπόψε.

Ἀναμφισβητήτως, ὅμως, ἕνα θέμα ἔμεινεν ἐκτὸς τῆς συζητήσεως, θέμα τὸ ὁποῖον ἔθιξε τόσον ὁ ἀρχηγὸς τῆς Φ.Δ.Ε. ὅσον καὶ ὁ ἀρχηγὸς τῶν Φιλελευθέρων. Ἡ προσφυγὴ πρὸς τὸ Συμβούλιον Ἀσφαλείας.

Γνωρίζω ὅτι ἡ Κυβέρνησις θὰ ἀπαντήσῃ ἀρνητικῶς εἰς τὸ ζήτημα αὐτὸ καὶ θὰ ἀπαντήσῃ ἀρνητικῶς, διότι ἡ Κυβέρνησις εὑρίσκεται αὐτὴν τὴν στιγμὴν εἰς τοσαύτην διπλωματικὴν ἀπομόνωσιν, ὥστε φοβεῖται ὅτι κατὰ τὴν συζήτησιν ἐνώπιον τοῦ Συμβουλίου Ἀσφαλείας, κατὰ τὸ προδικαστικὸν στάδιον δὲν θὰ ἔχῃ παρὰ τὸ πλευρόν της οὔτε μίαν δύναμιν. Δὲν γνωρίζω κατὰ πόσον εἶναι ἀληθές, ἀλλὰ ἀναμφισβητήτως ἡ ἐνδεχόμενος σκέψις τῆς Κυβερνήσεως, στρέφεται γύρω ἀπὸ τὴν γύμνια της αὐτὴν τὴν διπλωματικήν, διότι ἄλλος λόγος νὰ μὴ προσφύγῃ εἰς τὸ Συμβούλιον Ἀσφαλείας δὲν ὑπάρχει. Πρῶτον, διότι ἡ προσφυγὴ θὰ θέσῃ ἐκ νέου τὸ Κυπριακὸν ἐνώπιον τῆς διεθνοῦς κοινῆς γνώμης, δεύτερον, θὰ ἀναγκάσῃ τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας πρὸ τῶν ἐκλογῶν καὶ οὐχὶ μετὰ τὰς ἐκλογάς, ὅπως θὰ εἶναι ἡ προσφυγὴ εἰς τὰ Ἡνωμένα Ἔθνη νὰ λάβῃ καὶ αὐτὴ θέσιν εἰς τὸ Κυπριακόν. Τρίτον, ἀκριβῶς, διότι εἴμεθα μέλη τοῦ NATO ἡ προσφυγὴ ἐνώπιον τοῦ Συμβουλίου Ἀσφαλείας, θὰ ἀναγκάσῃ τὰ μέλη τοῦ NATO νὰ λάβουν μίαν θέσιν διὰ νὰ τερματισθῇ αὐτὴ ἡ διαφορά, ἡ ὁποία ἐμφανίζει τὴν συμμαχίαν αὐτὴν καθημερινῶς κλονιζομένην, διότι δὲν ἠξεύρω ἐὰν ἔχετε παρακολουθήσει κατὰ τὰς τελευταίας συνεδριάσεις τοῦ NATO, ἡ κρίσις ἐντὸς τοῦ NATO ὡς πρὸς τὴν μορφὴν καὶ τὴν πορείαν τοῦ NATO, ὑπῆρξεν τοιαύτη, ὥστε εὐθὺκαι ἔρευναι, αἱ ὁποῖαι ἔγιναν τελευταίως ἀποδεικνύουν ὅτι μία κρίσις ὡς ἡ Κυπριακή, θὰ σπάσῃ τελείως τὴν συμμαχίαν, ἀλλὰ διότι εἴμεθα μέλη τοῦ NATO καὶ παραμένομεν εἰς τὸ NATO, ὀφείλομεν νὰ προσφύγωμεν εἰς τὸ Συμβούλιον Ἀσφαλείας διὰ νὰ ἐξαναγκάσωμεν τὰ ὑπόλοιπα μέλη—Κράτη τοῦ NATO νὰ λάβουν θέσιν. Τέταρτον, θὰ ἐνισχύσωμεν τὸ ἠθικὸν τῶν Κυπρίων, διότι εἶναι μία προσφυγὴ ἐνώπιον ἑνὸς παγκοσμίου ὀργανισμοῦ, ἡ ὁποία θὰ δώσῃ εἰς τὸν λαόν, μίαν ἠθικὴν ἔνεσιν ἄνευ προηγουμένου. Καὶ πέμπτον, θὰ καταβάλῃ τὸ γόητρον τῆς Μ. Βρεταννίας ἡ ὁποία εἰς κάθε προσφυγὴν ἐνώπιον Διεθνοῦς Ὀργανισμοῦ, ὅπως εἶναι τὸ Συμβούλιον Ἀσφαλείας ἢ ὅπως τὰ Ἡνωμένα Ἔθνη, δέχεται μίαν μείωσιν μεγάλην τοῦ γοήτρου. Ὁ πρώην Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν, δὲν γνωρίζω τί λέγει ὁ σημερινός, εἶχε κάποιον φόβον ὅτι μία προσφυγὴ ἐνώπιον τοῦ Συμβουλίου Ἀσφαλείας θὰ ἐδημιούργει μίαν ἐμπλοκὴν εἰς τὸν περαιτέρω χειρισμὸν τοῦ ζητήματος ἐνώπιον τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως, ἐμπλοκὴν ὀφειλομένην εἰς μίαν τελείως ἀνόητον παρερμηνείαν τοῦ ἄρθρου 12 τοῦ Καταστατικοῦ τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν, κατὰ τὸ ὁποῖον δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἐπιληφθῇ διὰ συστάσεως ἡ Γενικὴ Συνέλευσις, ἑνὸς θέματος, τοῦ ὁποίου ἐπιλαμβάνεται ἢ ἐπελήφθη ἤδη τὸ Συμβούλιον Ἀσφαλείας.

Θὰ μοῦ ἐπιτρέψητε νὰ εἴπω, καὶ εἶμαι βέβαιος, ὅτι ὁ νῦν Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν θὰ συμφωνήσῃ ἀπολύτως μαζί μου καὶ θὰ τὸν παραπέμψω ἐὰν θέλῃ εἰς πρώην συναδέλφους του τῆς φιλοσοφίας τοῦ δικαίου, οἱ ὁποῖοι ἑρμηνεύοντες τὸ ἄρθρον αὐτό, δίδουν ἀπολύτως δίκαιον εἰς τὴν ἄποψιν αὐτήν, ὅτι τὸ Συμβούλιον εἶναι δυνατὸν νὰ ἐξετάσῃ ἕνα μεμονωμένον ζήτημα, ἀλλὰ ἕνα γενικώτερον ζήτημα τὸ ὁποῖον τίθεται ἐνώπιον τῆς Συνελεύσεως, δὲν ἠμπορεῖ νὰ ἀποτελέσῃ ἐμπλοκὴν εἰς τρόπον ὥστε νὰ σταματήσῃ ἡ συζήτησις ἐνώπιον τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως. Τὸ τρίτον ἐπιχείρημα, τὸ ὁποῖον κατὰ πᾶσαν πιθανότητα, θὰ παραταξῇ ὁ κ. Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν, εἶναι ὅτι θὰ ξαναμπῇ ἐνώπιον τοῦ Συμβουλίου Ἀσφαλείας ὁ Τουρκικὸς παράγων. Γνωρίζετε, κύριοι συνάδελφοι, ἐκ τῶν προηγουμένων συζητήσεων τὰς ὁποίας εἴχομεν, ὅτι ἀπεδείξαμεν νομίζω, ὅτι οὐδέποτε ὑπῆρχε τόσον ἰσχυρὸς ὁ Τουρκικὸς παράγων, εἰς τὴν σκέψιν τῶν Ἀγγλοαμερικανῶν, ἀπὸ ὅ,τι ὑπάρχει σήμερον. Ἄρα νομίζω, ὅτι οὐδεὶς λόγος ὑπάρχει διὰ νὰ μὴ προσφύγῃ ἡ Κυβέρνησις εἰς τὰ Ἡνωμένα Ἔθνη. Μόνον ὁ λόγος ὅτι δὲν θὰ ἔχῃ ὑποστηρικτὴν διὰ νὰ ἀκουσθῇ ἡ ἄποψίς της. Ὁμολογῶ, ὅτι δὲν θὰ περιμένωμεν τὴν ἀπάντησιν αὐτὴν τοῦ κ. Ὑπουργοῦ, ἀλλὰ εἶμαι βέβαιος, ὅτι ἐὰν μᾶς τὴν δώσῃ θὰ εἶναι αὐτὸ ὁμολογία τῆς χρεωκοπίας τῆς ἐξωτερικῆς πολιτικῆς τῆς Κυβερνήσεως.

Κύριοι βουλευταί, τελειώνων, νομίζω, ὅτι ἡ Βουλὴ θὰ κάμῃ τὸ καθῆκον της. Θὰ ἐκφράσῃ τὴν συμπαράστασιν τὴν ἀπόλυτον πρὸς τὸν κ. Ἄνθιμον καὶ τοὺς ἀγωνιζομένους Κυπρίους, δεύτερον, θὰ δηλώσῃ, ἐλπίζω, ἡ Κυβέρνησις εἰς τὰς λοιπὰς Κυβερνήσεις τοῦ κόσμου, ὅτι δὲν θὰ εἶναι δυνατὸν τοῦ λοιποῦ ἐὰν δὲν σταματήσουν αἱ βιαιότητες εἰς τὴν Κύπρον, νὰ σταματήσωμεν καὶ ἡμεῖς διὰ τῶν παροτρύνσεών μας τὸν Ἑλληνικὸν πληθυσμὸν τῆς Κύπρου, διότι σᾶς εἶναι γνωστόν, ὅτι ἡ οἰκονομικὴ κύρωσις ἐκ μέρους τῶν Ἑλλήνων ἐναντίον τῶν Τούρκων, σημαίνει ἐξαφάνισιν τῆς Τουρκικῆς μειονότητος ἐντὸς 2—4 μηνῶν καὶ εἶμαι βέβαιος, ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις δὲν θὰ καθοδηγήσῃ τὰς προξενικὰς ἀρχάς, διὰ μίαν μετριοφροσύνην εἰς τὸν τομέα αὐτὸν ἀλλὰ θὰ ἀφήσῃ τὸν πληθυσμὸν νὰ πράξῃ κατὰ τὸ δοκοῦν.

Κύριοι βουλευταί, εἶμαι βέβαιος, ὅτι ἡ ἀπάντησις τοῦ κ. Ὑπουργοῦ θὰ εἶναι διαφωτιστική. Δὲν θέλω νὰ προβῶ εἰς κριτικὴν τῆς Κυβερνήσεως, διότι κριτικὴν ἐκάμαμεν πρὸ 10 ἡμερῶν.

Εἶμαι βέβαιος, ὅτι ὁ μόνος δρόμος, εἶναι ὁ δρόμος τῆς προσφυγῆς ἐνώπιον τοῦ Συμβουλίου Ἀσφαλείας. (Χειροκροτήματα).

Ε. Μπακλατζῆς. Κύριοι βουλευταί, τὰ διαδραματιζόμενα εἰς τὴν Κύπρον, ὅπως πράγματι εἶναι καὶ ὅπως τὰ ἀνέφερεν ὁ Ἐθναρχεύων τῆς Κύπρου, συγκινοῦν βαθύτατα τὴν Ἐθνικὴν ψυχήν.

Ὁ ἀγὼν τῶν Ἑλλήνων τῆς Κύπρου, ὑπὲρ τοῦ δικαιώματος τῆς αὐτοδιαθέσεώς των, ἐπισύρει καὶ θὰ ἐπισύρῃ τὸν θαυμασμόν, ὅλων τῶν ἐλευθέρων ἀνθρώπων καὶ ὅλων τῶν Ἑλλήνων καὶ ἐπισύρει τὴν συμπαράστασιν τοῦ Ἔθνους. Συμπαριστάμεθα καὶ συμπονοῦμεν τὸν ἀγῶνα τῶν Κυπρίων, ὡς πολῖται μιᾶς ἐλευθέρας Ἑλλάδος, ἡ ὁποία ἠλευθερώθη μὲ τὰς θυσίας τοῦ Σουλίου, τοὺς ἀγῶνας τοῦ Μεσολογγίου καὶ τὰς θυσίας τῶν τέκνων της καὶ συμπαριστάμεθα ὡς πολῖται τοῦ ἐλευθέρου κόσμου, ἐκείνου, ὁ ὁποῖος συνέλαβε, συνέθεσε καὶ ὑπέγραψε τὸν χάρτην τοῦ Ἀτλαντικοῦ, ὁ ὁποῖος καθιερώνει καὶ ὁμιλεῖ ὑπὲρ τῆς αὐτοδιαθέσεως τῶν λαῶν.

Ἡ Ἀγγλικὴ Κυβέρνησις τοῦ Ἤντεν, ἀρνουμένη τὸ δικαίωμα τῆς αὐτοδιαθέσεως εἰς τὸν Κυπριακὸν λαόν, παραβιάζει τὰς συνθήκας, τὰς ὁποίας ὑπέγραψεν ὁ ἐλεύθερος κόσμος καὶ ἔρχεται ἀντιμέτωπος πρὸς τὴν πλειονότητα τοῦ Ἀγγλικοῦ λαοῦ, ὁ ὁποῖος εἶχε θημιουργήσει τὰς ὡραίας ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας των Ἐθνῶν ἀρχάς, ἔρχεται ἀντιμέτωπος πρὸς τὰς παραδόσεις τοῦ Ἀγγλικοῦ λαοῦ. Ἐὰν αὐτὴν τὴν στιγμήν, ἐρωτηθῇ ὁ Ἀγγλικὸς λαός, ποία εἶναι ἡ γνώμη του ὑπὲρ τοῦ ἀγῶνος καὶ τοῦ δικαίου τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ, εἶμαι βέβαιος, ὅτι θὰ ἀποφανθῇ ὑπὲρ τῆς δικαιώσεως τοῦ Κυπριακοῦ ἀγῶνος. Ἀλλά, ἐκτὸς τῆς τακτικῆς αὐτῆς τῆς Ἀγγλικῆς Κυβερνή-

σεως, κύριοι βουλευταί, ἡ Ἀγγλικὴ Κυβέρνησις θέτει εἰς ἐφαρμογὴν τὰ παλαιά της ἀναχρονιστικὰ συστήματα, τὸ διαίρει καὶ βασίλευε. Δὲν εἶναι εἰς θέσιν μόνη της νὰ καθυποτάξῃ τὴν ἐπαναστατημένην ἑλληνικὴν ψυχὴν τῶν Κυπρίων, οὔτε νὰ θέσῃ ἐκ ποδὸς τοὺς ἡρωϊκοὺς πολεμιστὰς τῆς Ε.Ο.Κ.Α. καὶ θέτει εἰς ἐνέργειαν τὴν ἀρχὴν τοῦ διαίρει καὶ βασίλευε καὶ ἐμφυσᾷ εἰς τὴν τουρκικὴν μειονότητα τὸν ἐμφύλιον σπαραγμόν, τὸν σπαραγμὸν μὲ τοὺς συμπατριώτας των, τοὺς Ἕλληνας τῆς Κύπρου. Αὐταὶ εἶναι αἱ ἐνέργειαί της καὶ ἔρχεται νὰ ἐφαρμόσῃ τὴν γραμμὴν αὐτήν, πρὸ τῆς ὁποίας σύμπας ὁ ἐλεύθερος κόσμος πρέπει νὰ στρέψῃ τὴν προσοχήν του, διότι ἀποτελεῖ ἀρχὴν σοβαρῶν γεγονότων, ἐπὶ τῶν ὁποίων εἶναι ὑποχρεωμένος ὁ ἐλεύθερος κόσμος νὰ ἀσχοληθῇ.

Κύριοι βουλευταί, ἡ ὑπόθεσις τῆς Κύπρου εἶναι ἐθνικὴ καὶ ὡς τοιαύτη πρέπει νὰ ἀντιμετωπισθῇ. Δὲν ἐπιτρέπεται εἰς τὴν Ἀντιπολίτευσιν νὰ ἀρνῇ νὰ πιστευθῇ ὅτι ἡ πολιτικὴ της ἔναντι τοῦ χειρισμοῦ τῆς ὑποθέσεως ἐκ μέρους τῆς Κυβερνήσεως, ἀποτελεῖ ἀντιπολιτευτικὴν ἐκδήλωσιν ἢ δημαγωγίαν. Ἀλλὰ δὲν ἐπιτρέπεται οὔτε καὶ ἡ Κυβέρνησις νὰ ἔχῃ τὸ μονοπώλιον τοῦ χειρισμοῦ καὶ νὰ πιστεύῃ ὅτι αὐτὴ ἔχει πολιτικὴν ἀλάνθαστον. Χάριν τοῦ Ἔθνους, χάριν τοῦ ἀγῶνος τῆς σιμασσούσης καὶ πυρπολουμένης Κύπρου, ἐπιβάλλεται κοινὴ γραμμή, ἀδιαίρετος ἀγὼν καὶ κοινὴ προσπάθεια. Κατηραμένοι νὰ εἶναι ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι θὰ θελήσουν καθ' οἱονδήποτε τρόπον, εἴτε ἀπὸ ἐκμετάλλευσιν εἴτε ἀπὸ μονοπώλησιν τοῦ πατριωτισμοῦ νὰ κάμουν τὴν ὑπόθεσιν αὐτήν, ἰδικήν των. Αἱ εὐθῦναι ἡμῶν ἢ αἱ νίκαι αἱ ὁποῖαι θὰ δημιουργηθοῦν, θὰ ἀνήκουν εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ εἰς τὰς ἐπερχομένας γενεάς. Ἄνω σχῶμεν τὰς καρδίας.

Κύριοι βουλευταί, ἡ Κυβέρνησις εἰς τὴν ὁποίαν δὲν ἀρνούμεθα πατριωτισμόν, εἶμαι βέβαιος ὅτι θὰ ἔχῃ λάβει ἤδη τὰ μέτρα ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ λάβῃ διὰ νὰ δείξῃ ἀφ' ἑνὸς κατανόησιν πρὸς τὸ μήνυμα τοῦ Ἐθναρχεύοντος τῆς Κύπρου καὶ ἀφ' ἑτέρου διὰ νὰ συγκινήσῃ τὴν διεθνῆ κοινὴν γνώμην, διὰ μηνυμάτων τὰ ὁποῖα θὰ στείλῃ ἐκεῖ ὅπου πρέπει. Ἀλλὰ νομίζω ὅτι ἔχει ὑποχρέωσιν ἡ Βουλή, κατόπιν τοῦ μηνύματος τοῦ Ἐθναρχεύοντος, νὰ λάβῃ ἀπόφασιν νὰ στιγματίσωμεν τὰ ὄργια τὰ ὁποῖα διαπράτει εἰς βάρος τῆς ζωῆς, τῆς περιουσίας καὶ τῆς τιμῆς ὁ τουρκικὸς ὄχλος ἔναντι τῶν Ἑλλήνων καὶ ἐξ ἄλλου νὰ στείλῃ μήνυμα, ψήφισμα πρὸς ὅλους τοὺς λαοὺς τῆς γῆς ὅτι τὸ δίκαιον τὸ ὁποῖον στραγγαλίζει ἡ Ἀγγλία εἰς βάρος τῆς Κύπρου, καὶ τὰ μέτρα τὰ ὁποῖα χρησιμοποιεῖ, εἶναι ἀπαράδεκτα καὶ ὡς τοιαῦτα καταδικάζονται. Πρέπει, κ. βουλευταί, ὅλοι μας νὰ σκεφθῶμεν τὴν Ἑλλάδα, νὰ σκεφθῶμεν τὴν ἀγωνιζομένην Κύπρον, καὶ μακρὰν κομματικῶν βλέψεων, μακρὰν διαμαχῶν καὶ μακρὰν οἱασδήποτε μονοπωλήσεως, νὰ σταθῶμεν συμπαραστάται τοῦ Κυπριακοῦ Λαοῦ. (Χειροκροτήματα).

Κ. Τσαλδάρης. Κύριε Πρόεδρε, θὰ προσθέσω ὀλίγα τινα εἰς τὴν γενομένην συζήτησιν, ἡ ὁποία ἔχει ἕνα μέγα σκοπόν, καὶ προεκλήθη ἐκ τῶν τηγεγραμμένων τοῦ Ἐθναρχεύοντος εἰς Κύπρον Ἐπισκόπου Κιτίου κ. Ἀνθίμου. Ἐπὶ τῆς γενικωτέρας πολιτικῆς τῆς ἀσκηθείσης ἐπὶ τοῦ Κυπριακοῦ ζητήματος ἐκ μέρους τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς παρούσης Κυβερνήσεως νομίζω ὅτι ἐλέχθησαν ἀρκετά, ἔχει δὲ ἡ Κυβέρνησις ὑπὲρ αὐτῆς μίαν πίστωσιν χρόνου — μετὰ τὴν τελευταίαν ψῆφον ἐμπιστοσύνης, τῆς ὁποίας ἔτυχεν,—ἐντὸς τοῦ ὁποίου θὰ πρέπει νὰ ἀναμείνωμεν τὰς ἐνεργείας της αἱ ὁποῖαι ὀφείλουν ἐπὶ τέλους νὰ εἶναι πληρέστεραι καὶ δραστηριότεραι ἐκείνων, μὲ τὰς ὁποίας μᾶς ἐσυνήθισεν ἕως τώρα ἐπὶ τοῦ μεγάλου Ἐθνικοῦ Κυπριακοῦ θέματος. Δι' αὐτὸ δὲν θέλω ἐκτεινόμενος νὰ προσθέσω εἰς ὅσα οἱ κ. συνάδελφοι ἐξέθεσαν ἐπὶ τοῦ προκειμένου. Ἐπιθυμῶ ὅμως νὰ τονίσω ὅτι μετὰ τὴν ἀπάντησιν τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τοῦ ἀναπληροῦντος τὸν κ. Ὑπουργὸν τῶν Ἐξωτερικῶν καὶ ἐφ' ὅσον συζητουμένου ἑνὸς τόσον μεγάλου ἐθνικοῦ θέματος δὲν τιμᾷ τὴν συνεδρίασιν τῆς Βουλῆς ὁ κ. Πρωθυπουργὸς θὰ πρέπει τοὐλάχιστον ἡ ἀπάντησις εἰς τὴν Κυπριακὴν Ἐκκλησίαν νὰ προέλθῃ ἀπὸ ὅλας τὰς πτέρυγας τῆς Βουλῆς καὶ νὰ εἶναι τοιαύτη καὶ ἐνιαία ὥστε νὰ ἐνθαρρύνῃ καὶ νὰ ἐμψυχώσῃ τὸν ἀγῶνα τῶν μαχομένων Κυπρίων πατριωτῶν, καὶ ὅλου τοῦ Κυπριακοῦ Ἑλληνισμοῦ, ὁ ὁποῖος μάχεται ἐκεῖ, καὶ νὰ ἐμπνεύσῃ τὴν πεποίθησιν εἰς ὅλους, ὅτι δὲν ἔχουν ἐγκαταλειφθῇ παρὰ τῆς μητρὸς πατρίδος. (Χειροκροτήματα).

Κ. Τσάτσος (Ὑπ. Πρ. Κυβ. προσωρινὸς καὶ Ἐξωτερικῶν). Ἴσως δὲν θὰ ἦτο ἄσκοπον νὰ ὑπενθυμίσω εἰς τὴν Βουλὴν κάτι τὸ ὁποῖον καὶ ἐγὼ προσωπικῶς ἐλησμόνησα καὶ τὸ ἐνεθυμήθην μόνον τώρα ποὺ ἀνῆλθον ἐπὶ τοῦ βήματος. Ὅτι συζητοῦμεν μίαν ἀφορᾶν. Αὐτὸ τὸ ἐνεθυμήθη μόνον ὁ ἀξιότιμος καὶ ἀγαπητὸς ἐκ Πρεβέζης βουλευτής. Ὅλοι οἱ ἄλλοι νομίζω, ὅτι ἐξέφυγαν ἀπὸ τὰ ὅρια τοῦ κανονισμοῦ, ἡ δὲ Κυβέρνησις, σεβομένη τὴν οὐσίαν καὶ τὴν σημασίαν τοῦ θέματος, οὔτε διεμαρτυρήθη, οὔτε διέκοψε τοὺς ἀγορητάς, ἀλλὰ τοὺς ἤκουσε ὅλους ἀσκούντας τὴν κριτικὴν των ἐπὶ τῆς γενικῆς ἐξωτερικῆς πολιτικῆς, κριτικὴν ἣν εἶχεν ἀσκήσει πρὸ 10 ἡμερῶν καὶ πάλιν ἡ Ἀντιπολίτευσις. Ὁ πρόλογος ἐπὶ ἑκάστου ρήτορος, ἀπετέλει πάντοτε ὑπόσχεσιν περὶ μὴ ἀσκήσεως κριτικῆς, καὶ περὶ μὴ ἐπαναλήψεως τῶν ἤδη λεχθέντων εἰς προηγουμένας συζητήσεις. Ὁ ἐπίλογος ὅμως καὶ ἡ οὐσία ἦσαν κριτικὴ τῆς γενικῆς πολιτικῆς τῆς Κυβερνήσεως. Δὲν πιστεύω, ὅτι θὰ ἀποτελέσῃ ἀσέβειαν πρὸς τὸ Σῶμα ἐὰν ὁ ἀρμόδιος Ὑπουργὸς συμμορφούμενος πρὸς τὸν κανονισμὸν τῆς Βουλῆς προσπαθήσῃ ἐντὸς τοῦ πλαισίου τοῦ κανονισμοῦ νὰ δώσῃ πᾶσαν δυνατὴν ἀπάντησιν εἰς τὰ ἐρωτήματα τῆς Ἀντιπολιτεύσεως, ἐφ' ὅσον τοῦτο ἐπιτρέπεται ἐκ τοῦ κανονισμοῦ.

Τὰ γεγονότα, κύριοι, ποὺ ἔθωσαν ἀφορμὴν εἰς τὴν σημερινὴν συζήτησιν εἶναι πράγματι τραγικά. Εἶναι τοσοῦτο μᾶλλον, τραγικά, καθ' ὅσον ἐνῷ τὰ δύο στοιχεῖα τὸ Μουσουλμανικὸν καὶ Ἑλληνικὸν ἀπὸ πολλῶν αἰώνων μάχονται καὶ ἀγωνίζονται εἰς ὅλας τὰς γωνίας τῆς Βαλκανικῆς Χερσονήσου καὶ εἰς ὅλας τὰς νήσους τοῦ Αἰγαίου ἐπὶ 7 αἰῶνας, εἰς ἕνα μέρος μόνον τῆς γῆς ἔζησαν πάντοτε ἐν ἀγαστῇ συμπνοίᾳ καὶ αὐτὸ τὸ μέρος εἶναι ἡ Κύπρος. Καὶ αἰφνιδίως, ὄχι κατὰ τὸ ἔτος κατὰ τὸ ὁποῖον ἔγινε τὸ δημοψήφισμα καὶ ὅπου θὰ ἀνεμένετο κάποια ἀντίδρασις τοῦ Τουρκικοῦ στοιχείου, ὄχι τὸ ἑπόμενον ἔτος, ἀλλὰ μόνον πρὸ ὀλίγων μηνῶν ἐδημιουργήθη αὐτὴ ἡ κατάστασις ἡ ὁποία δικαίως ἀνησυχεῖ τοὺς Ἐθναρχεύοντας ἐν Κύπρῳ καὶ δικαίως ἀνησυχεῖ καὶ τὴν Βουλὴν ἐν Ἑλλάδι. Δὲν ὑπάρχει ἀνάγκη νὰ σᾶς ἀναφέρω ἀξιότιμοι κ. συνάδελφοι, ἐπὶ τῶν κατ' ἰδίαν περιστατικῶν, διότι τὰ πλεῖστα ἐξ αὐτῶν τὰ γνωρίζετε ἀπὸ τὸν ἡμερήσιον τύπον. Ἤθελον μόνον νὰ τονίσω μερικὰ σημεῖα τὰ ὁποῖα δὲν ἐθίξαν οἱ μέχρι τοῦδε ὁμιλήσαντες. Εἶναι τὰ ἑξῆς: Παρὰ τὴν ἀριθμητικὴν ὑπεροχὴν τῶν Ἑλλήνων ἐν Κύπρῳ, εἰς τὰς τελευταίας ἡμέρας ἀφ' ἧς ἐνετάθη ἡ σύγκρουσις τῶν δύο στοιχείων, τὰ θύματα εἶναι κατὰ κανόνα περισσότερα μεταξὺ τῶν Ἑλλήνων. Δεύτερον ἐνῷ ἔχομεν καταστροφὰς τὰς ὁποίας διαπράττουν μουσουλμάνοι, βλέπομεν, ὅτι δὲν συλλαμβάνονται τόσον εὐκόλως οἱ ἔνοχοι, ἀντιθέτως κατόπιν αὐτῶν συμβαίνει νὰ συλλαμβάνωνται Ἕλληνες.

Παρατηροῦμεν βραδύτητα εἰς τὴν ἐπιβολὴν κυρώσεων ὁσάκις αἱ κυρώσεις αὐταὶ δὲν ἀφοροῦν Ἕλληνας. Αὐτὸ δὲ συμβαίνει, κύριοι, ποῦ; Εἰς μίαν χώραν ὅπου ὑπῆρχε πάντοτε σύμπνοια μεταξὺ τῶν δύο στοιχείων. Ὀφείλω δὲ νὰ σᾶς δηλώσω ἐπισήμως, ὅτι καὶ ἡ ἐπιθυμία καὶ ἡ πρόθεσις τοῦ Ἑλληνικοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ ἦτο καὶ εἶναι νὰ ζήσῃ ἐν ἀγαστῇ συμπνοίᾳ μετὰ τοῦ Τουρκικοῦ στοιχείου.

Ἡ πρόθεσις τῶν Ἑλλήνων ὑπῆρξεν, ἀνὰ πᾶσαν στιγμήν, νὰ διατηρηθῇ ἡ φιλικωτάτη σχέσις μεταξὺ τῶν δύο στοιχείων, οἵα ὑπῆρξεν, ὡς σᾶς εἶπον, ἀπὸ αἰώνων. Αὐτὰ εἶναι τὰ γεγονότα. Παρὰ ταῦτα ἐδημιουργήθησαν ἐσχάτως ὅλαι αὐταὶ αἱ συγκρούσεις, αἱ ὁποῖαι εὐλόγως ἀνησύχησαν τὴν Ἐθναρχίαν, εὐλόγως ἀνησύχησαν ὑμᾶς καὶ ἀνησύχησαν ἐγκαίρως, ἀπὸ πολλῶν ἤδη ἡμερῶν, τὴν Κυβέρνησιν, ἡ ὁποία, ἔλαβε πάντα τὰ ἐνδεικνυόμενα μέτρα πρὸς ἀναχαίτισιν καὶ ἀποτροπήν των. Ἔλαβε καὶ τὰ διπλωματικὰ πλησίον τῶν Κυβερνήσεων τῶν συμμάχων Κρατῶν καὶ ὅσα δύνανται νὰ ληφθῶσιν εἰς τοὺς Διεθνεῖς Ὀργανισμούς, θὰ δυσαρεστηθῇ ὁ κ. Ἀρχηγὸς τοῦ Δημοκρατικοῦ Κόμματος, ὅτι δὲν θὰ τοῦ ἐκθέσω ἐν πάσῃ λεπτομερείᾳ τὰ ληφθέντα μέτρα.

Γ. Καρτάλης. Συνήθισα.

Κ. Τσάτσος (Ὑπ. Πρ. Κυβ. Ἀναπλ. Ὑπ. Ἐξωτ.). Ἀλλά, θέλω νὰ τὸν βεβαιώσω, ὅτι ὅταν ἔχωμεν διπλωματικὰ διαβήματα, τὰ ὁποῖα εὑρίσκονται ἐν ἐξελίξει —ἀπὸ ἄλλου περιμένομεν ἀπάντησιν, ἀπὸ ἄλλου περιμένομεν περαιτέρω ἐνεργείας— εἶναι ἀπολύτως ἀπαράδεκτον νὰ γίνεται δημοσία, περὶ τῶν ἐνεργειῶν αὐτῶν, συζήτησις. Ἑπομένως λυπεῖται ἡ Κυβέρνησις, λυπεῖται ὁ Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν, ἀλλὰ δὲν θὰ δώσω ἐξηγήσεις ἐπὶ γενομένων μέχρι τοῦδε ἐνεργειῶν καὶ διαβημάτων, ἀσχέτως τοῦ ἂν ἀργότερον ὑπάρξῃ καιρὸς καὶ χρόνος καὶ τὰ μέτρα αὐτὰ νὰ ἀνακοινωθοῦν καὶ ἄλλα τὰ ὁποῖα θὰ γίνουν ἐν τῷ προσεχῇ μέλλοντι. Μεταξὺ τῶν ἀντιδράσεων τὰς ὁποίας παρουσίασεν ἡ Κυβερνητικὴ δραστηριότης, κατὰ τὰς τελευταίας αὐτὰς ἡμέρας, εἶναι καὶ αἱ δηλώσεις τοῦ κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως αἱ ἀπαντητικαὶ εἰς τὰς γνωστὰς δηλώσεις τοῦ Πρωθυπουργοῦ τῆς Μεγάλης Βρεττανίας. Ἐπὶ τοῦ σημείου αὐτοῦ θέλω νὰ κάμω μίαν δήλωσιν. Εἰς τὰς δηλώσεις αὐτὰς δὲν ὑπάρχει οὐδεμία αἰχμὴ ἐναντίον οἱασδήποτε φιλικῆς Χώρας. Καὶ νομίζω, ὅτι προσφέρουν κακίστην ὑπηρεσίαν εἰς τὸν τόπον ὅσοι θέλουν νὰ ἑρμηνεύσουν τὰς δηλώσεις αὐτὰς ἐν τῇ ἐννοίᾳ τῆς ὑπάρξεως ἐν αὐταῖς αἰχμῶν κατὰ οἱασδήποτε Χώρας τῆς Μέσης Ἀνατολῆς ἢ καὶ ἄλλης τινὸς Χώρας. Αἱ δηλώσεις αὐταί, τοῦ κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως, δὲν ἀποτελοῦν ἄλλωστε ἀνακοίνωσιν νέου γεγονότος, ἀλλὰ ὑπόμνησιν παλαιοτέρων, πολὺ παλαιοτέρων δηλώσεων, ὅγι τῆς παρούσης Κυβερνήσεως.

Οἱ ἀξιότιμοι κύριοι Ἀρχηγοὶ τῆς Ἀντιπολιτεύσεως, νομίζω ὁ Ἀρχηγὸς τοῦ Δημοκρατικοῦ Κόμματος καὶ δὲν ἐνθυμοῦμαι ἂν καὶ ὁ Ἀρχηγὸς τῶν Φιλελευθέρων, ὑπεστήριξαν τὴν ἀνάγκην τῆς προσφυγῆς εἰς τὸ Συμβούλιον Ἀσφαλείας.

Γ. Παπανδρέου. Βεβαίως.

Κ. Τσάτσος (Ὑπ. Πρ. Κυβ. — ἀναπλ. Ὑπ. Ἐξωτ.). Ἤδη μετὰ τὰ νέα γεγονότα.

Ἡ Κυβέρνησις, ἐπὶ τοῦ παρόντος, ἐμμένει εἰς τὴν σκέψιν τῆς μὴ προσφυγῆς εἰς τὸ Συμβούλιον Ἀσφαλείας, διὰ τοὺς ἰδίους λόγους, τοὺς ὁποίους ὑπεστήριξε καὶ εἰς προηγουμένην συζήτησιν ἐνώπιον τῆς Βουλῆς, κρίνασα ὅτι δὲν εἶναι πρόσφορος ἡ προσφυγὴ εἰς τὸ Συμβούλιον Ἀσφαλείας.

Γ. Καρτάλης. Κύριε Ὑπουργέ, οὐδέποτε ἐξετέθησαν αὐτοὶ οἱ λόγοι εἰς τὴν Βουλήν. Ἂν ἔχετε λόγους, νὰ τοὺς ἐκθέσετε, ἀλλὰ οὐδέποτε ἐξετέθησαν.

Κ. Τσάτσος (Ὑπ. Πρ. Κυβ. — ἀναπλ. Ὑπ. Ἐξωτ.). Οἱ λόγοι αὐτοὶ ἐξετέθησαν, κ. Ἀρχηγὲ τοῦ Δημοκρατικοῦ Κόμματος, ἀφ' ἧς στιγμῆς ὑπέμνησεν, ἀπαντῶν εἰς ὑμᾶς νομίζω, ὁ πρώην Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν, ὅτι δὲν ὑπάρχουν τόσον λόγοι οὐσίας, οἱ ὁποῖοι μᾶς ἐμποδίζουν νὰ προσφύγωμεν εἰς τὸ Συμβούλιον Ἀσφαλείας, ἀλλὰ δικονομικοί. Διότι ὡς ὀρθώτατα εἶπεν ὁ Ἀρχηγὸς τῆς ἀξιωματικῆς Ἀντιπολιτεύσεως κ. Βενιζέλος, εἶναι κλασσικὴ ἡ περίπτωσις προσφυγῆς ἀπὸ ἀπόψεως οὐσίας εἰς τὸ Συμβούλιον Ἀσφαλείας. Ὀρθώτατα τὸ εἶπε καὶ δὲν εἶναι ἐκεῖ τὸ ζήτημα. Τὸ ζήτημα εἶναι ἂν εἶναι πρόσφορος ὁ χρόνος καὶ ἂν διαδικαστικῶς συμφέρῃ εἰς ἡμᾶς νὰ προσφύγωμεν εἰς τὸ Συμβούλιον Ἀσφαλείας.

Γ. Καρτάλης. Δηλαδή, κ. Ὑπουργέ, ὁμολογεῖτε, ὅτι δὲν ἔχετε μίαν δύναμιν νὰ σᾶς ὑποστηρίξῃ.

Κ. Τσάτσος (Ὑπ. Πρ. Κυβ. — ἀναπλ. Ὑπ. Ἐξωτ.). Δὲν ὁμολογῶ τοῦτο. Ὁμολογῶ τὴν διαδικασίαν τοῦ Συμβουλίου Ἀσφαλείας, τὴν ὁποίαν ὁμολογεῖτε καὶ σεῖς.

Γ. Καρτάλης. Ποίαν;

Σ. Χούτας. Νὰ τὴν ἐξηγήσετε νὰ πεισθῇ τὸ Σῶμα, ἂν ἔχετε δίκαιον ἐπ' αὐτοῦ τοῦ οὐσιώδους θέματος.

Κ. Τσάτσος (Ὑπ. Πρ. Κυβ. — ἀναπλ. Ὑπ. Ἐξωτ.). Διὰ νὰ σᾶς πείσω θὰ ἔπρεπε νὰ ἀναπτύξω λεπτομερείας, τὰς ὁποίας λυποῦμαι, ἀλλὰ δὲν δύναμαι νὰ ἀναπτύξω δημοσίᾳ.

Σ. Χούτας. Βεβαίως, νὰ τὰς ἀναπτύξετε.

Κ. Τσάτσος (Ὑπ. Πρ. Κυβ. Ἀναπλ. Ὑπ. Ἐξωτ.). Τὸ μόνον, τὸ ὁποῖον δύναμαι νὰ ἀναφέρω ἐκ τῶν ἐπιχειρημάτων, τὰ ὁποῖα προσβάλλονται ἐναντίον τῆς προσφυγῆς, εἶναι τὸ διαδικαστικόν. Ἀξιότιμε κ. συνάδελφε ἐξ Βάλτου. Δηλαδὴ θεωρῶ, ὅτι ὑπάρχει κίνδυνος μέγιστος ἐμπλοκῆς. Εἰς τοῦτο δὲ συμφωνοῦν καὶ ὅλοι οἱ γνωματεύσαντες ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου εἰδικοί. Διότι κατὰ περίεργον σύμπτωσιν, ὅλοι οἱ καθηγηταὶ τοῦ Διεθνοῦς Δικαίου, οἱ παρ' ἡμῖν, ἀπεφάνθησαν ἐπὶ τούτου ὁμοφώνως...

Σ. Χούτας. Κάμνετε λάθος, κ. Ὑπουργέ, ὄχι ὁμοφώνως.

Κ. Τσάτσος (Ὑπ. Πρ. Κυβ. Ἀναπλ. Ὑπ. Ἐξωτ.). Δὲν κάμνω λάθος. Ὁμοφώνως ἀπεφάνθησαν ὅλοι οἱ καθηγηταί, ὁμοφώνως τὸ Συμβούλιον τοῦ Ὑπουργείου Ἐξωτερικῶν πλὴν ἑνὸς ἀνωτάτου ὑπαλλήλου διαφωνήσαντος, ὅτι λόγοι διαδικαστικοὶ ἐπιβάλλουν τὴν μὴ προσφυγήν. Ἂν πέραν αὐτῶν, ὑπάρχουν ἄλλοι λόγοι, αὐτοὺς τοὺς λόγους ὡς εἶπον, δὲν εἶναι σκόπιμον νὰ ἀνακοινώσω.

Γ. Καρτάλης. Τὸ ἄρθρον 12, κύριε Ὑπουργέ:

Κ. Τσάτσος (Ὑπ. Πρ. Κυβ. Ἀναπλ. Ὑπ. Ἐξωτ.). Τοῦ ἄρθρου 12 καὶ ἄλλων ἄρθρων.

Γ. Καρτάλης. Δὲν ὑπάρχει ἄλλο ἄρθρον.

Κ. Τσάτσος (Ὑπ. Πρ. Κυβ. Ἀναπλ. Ὑπ. Ἐξωτ.). Ἐν συναρτήσει μὲ τὰ ἄρθρα τὰ ἀφορῶντα εἰς τὴν ἀπαιτουμένην πλειοψηφίαν, τὰ ἄρθρα τὰ καθορίζοντα τὸ VETO.

Γ. Καρτάλης. Δὲν εἶναι ἀντιδικία αὐτό, κ. Ὑπουργέ, ἀλλὰ νομίζω ὅτι τὸ Σῶμα ὀφείλει νὰ γνωρίζῃ τί ἐννοοῦμεν καὶ σεῖς καὶ ἡμεῖς, ὅταν ὁμιλοῦμεν περὶ διαδικαστικῶν δυσκολιῶν.

Κ. Τσάτσος (Ὑπ. Πρ. Κυβ. προσ. καὶ Ἐξωτερικῶν). Ἐννοοῦμεν, κ. ἀρχηγὲ τοῦ Δημοκρατικοῦ Κόμματος, κατὰ πρῶτον λόγον, ὅτι ὑπαρχούσης ἐκκρεμότητος ἐνώπιον τοῦ Συμβουλίου Ἀσφαλείας, ἐκκρεμότητος, τὴν ὁποίαν δύναται ἡ πλειοψηφία τοῦ Συμβουλίου Ἀσφαλείας νὰ παρατείνῃ ὅσον θέλει, ὑπάρχει ἔνστασις ἐκκρεμοδικίας πρὸς συζήτησιν τοῦ ζητήματος ἐνώπιον τῆς Γεν. Συνελεύσεως.

Γ. Καρτάλης. Τότε θὰ μοῦ ἐπιτέψητε νὰ σᾶς ἀναφέρω τὴν σελ. 216 τῶν Χάμπρο, οἱ ὁποῖοι σᾶς ἀπαντοῦν ἄνευ οὐδεμιᾶς συζητήσεως. Φαντάζομαι ὅτι τὸ κῦρος τῶν ἀξιοτίμων καθηγητῶν τοῦ Διεθνοῦς Δικαίου ἐν Ἑλλάδι εἶναι μέγιστον, ἀλλὰ νομίζω ὅτι πέραν τῶν συνόρων τῶν κρατῶν των εἶναι γνωστοὶ αὐτοὶ οἱ δύο κλασσικοὶ ἑρμηνευταί. Ἄρα ἀναμφισβητήτως ἔχετε ἄθικον σεῖς, ἐὰν ἀσπάζεσθε τὴν γνώμην ὅτι εἶναι δυνατὸν νὰ ὑπάρξῃ ποτὲ ἐμπλοκὴ ἐκ τοῦ ἄρθρου 12, διότι εἶναι τόσον σαφὴς ἡ διάταξις, ὥστε ἐπιτρέπει ὄχι μόνον σύστασιν, ἀλλὰ συζήτησιν. Ὑπάρχει, ἄλλωστε, καὶ προηγούμενον, κ. Ὑπουργέ, τὸ προηγούμενον τῆς Παλαιστίνης, ὅπου συνεζητοῦντο ταυτοχρόνως προσφυγὴ εἰς τὸ Συμβούλιον Ἀσφαλείας καὶ προσφυγὴ εἰς τὰ Ἡνωμένα Ἔθνη.

Σ. Χούτας. Καὶ τοῦ Μαρόκου.

Γ. Καρτάλης. Διὰ τὸ Μαρόκον εἶχε τελειώσει. Ἀλλ' ἀναμφισβητήτως, κ. Ὑπουργέ, δὲν ὑπάρχει ἐκ τοῦ ἄρθρου 12 οὐδεμία δυνατότης ἐμπλοκῆς.

Καί, δεύτερον, αὐτὸ ποὺ πρέπει νὰ ἐξηγήσετε εἰς τὸ Σῶμα: ποῦ εἶναι ἡ διαδικαστικὴ δυσκολία, τὴν ὁποίαν ἀντιμετωπίζετε; Δὲν εἶναι τοῦ ἄρθρου 12, διότι τὸ ἄρθρον 12 εἶναι μία ὑπεκφυγή. Εἶναι οἱ κανόνες διαδικασίας ἐνώπιον τοῦ Συμβουλίου. Τί φοβεῖσθε τῶν κανόνων διαδικασίας ἐνώπιον τοῦ Συμβουλίου Ἀσφαλείας;

Κ. Τσάτσος (Ὑπουργ. Προεδρ. Κυβερνήσεως, Ἀναπλ. Ὑπουργὸς Ἐξωτερικῶν). Οἱ λόγοι διὰ τοὺς ὁποίους ὄχι μόνον ἡμεῖς, ἀλλ' ὁλόκληρος ἡ Ὑπηρεσία τοῦ Ὑπουργείου Ἐξωτερικῶν ἐν ὁμοφωνίᾳ μὲ τοὺς ἐδῶ τοὐλάχιστον νομομαθεῖς ἀπὸ ἀπόψεως διεθνοῦς δικαίου, ἤλθομεν εἰς τὴν ἀπόφασιν νὰ μὴ προσφύγωμεν ἐπὶ τοῦ παρόντος εἰς τὸ Συμβούλιον Ἀσφαλείας εἶναι κατὰ κύριον λόγον αὐτοὶ τοὺς ὁποίους ἀνέφερα.

Σ. Βενιζέλος. Ἐὰν ἐπιδεινωθῇ ἡ κατάστασις, κ. Ὑπουργέ;

Κ. Τσάτσος (Ὑπουργ. Προεδρ. Κυβερνήσεως, Ἀναπλ. Ὑπουργ. Ἐξωτερικῶν). Κύριε Πρόεδρε, ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις δὲν ἀναλαμβάνει ὑποχρέωσιν νὰ εἴπῃ εἰς κανένα — καὶ καταλαβαίνετε πολὺ καλὰ τί ἐννοῶ δι' αὐτῆς τῆς δηλώσεως — ἂν θὰ κάμῃ αὔριον ἢ μεθαύριον προσφυγήν. Δικαιολογεῖται διατί δὲν τὴν ἐκάμαμεν ἕως σήμερον. Ἂν θὰ κάμῃ αὔριον προσφυγήν, αὐτὸ θὰ τὸ ἀφήσωμεν ἀνοικτόν.

Κ. Τσαλταρᾶς. Δηλαδή, διὰ καθαρῶς διαδικαστικοὺς λόγους, οἱ καθηγηταὶ τοῦ Πανεπιστημίου ἔχουν ἀντίθετον γνώμην διὰ τὴν προσφυγήν; Νομίζω, ὅτι οἱ κύριοι καθηγηταὶ τοῦ Πανεπιστημίου ἠμποροῦν νὰ ἔχουν τὴν ἔγκυρον γνώμην των ἀπὸ πλευρᾶς ἐπιστημονικῆς. Ἀλλὰ ἡ ἐκτίμησις τῶν διαδικαστικῶν λόγων εἶναι καθαρῶς ζήτημα τῆς Κυβερνήσεως— ποῖος δηλ. εἶναι ὁ κατάλληλος χρόνος ὑποβολῆς, ἡ ὥρα τῶν ἐνστάσεων, καὶ προπαντὸς ἂν καὶ πῶς θὰ ἐξασφαλισθῇ ἡ συμπαράστασις ἐκείνων ποὺ θὰ μᾶς ὑποστηρίξουν.

Σ. Χούτας. Κύριε Ὑπουργέ, μοῦ ἐπιτρέπετε νὰ σᾶς εἴπω τοῦτο, διότι εἶμαι ὁ πρῶτος ἐρωτῶν.

Πρόεδρος. Κύριε Χούτα, δὲν ἔχετε δικαίωμα νὰ κάμνετε διακοπάς.

Σ. Χούτας. Δύο λέξεις θὰ εἴπω. Κύριε Ὑπουργὲ τῶν Ἐξωτερικῶν, ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ὑπεστηρίξατε εἶναι, ὅτι τὰ θέματα εἶναι διάφορα. Τὸ θέμα, διὰ τὸ ὁποῖον θὰ προσφύγωμεν ἐνώπιον τοῦ Συμβουλίου Ἀσφαλείας, εἶναι τὸ θέμα τῶν σημερινῶν τουρκικῶν βανδαλισμῶν, ἐνῷ τὸ θέμα, διὰ τὸ ὁποῖον προσφεύγομεν εἰς τὰ Ἡνωμένα Ἔθνη, εἶναι τὸ ὅλον Κυπριακὸν θέμα, τὸ θέμα δηλαδὴ τῆς αὐτοδιαθέσεως τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ. Ἑπομένως, ἕτερον ἐκάτερον καὶ συνεπῶς δὲν δύναται τὸ ἕνα νὰ παρεμποδίσῃ τὴν ἐγγραφὴν ἢ τοὐλάχιστον τὴν διαδικασίαν τῆς συζητήσεως τοῦ ἑτέρου. Αὐτὸ εἶναι τὸ θέμα.

Κ. Τσάτσος (Ὑπουργὸς Προεδρίας Κυβερνήσεως προσωρινὸς καὶ Ἐξωτερικῶν). Ἡ Κυβέρνησις δὲν θὰ διακινδυνεύσῃ εἰς ἀμφιβόλου ἐκβάσεως νομικὰς συζητήσεις καὶ διαδικασίας τὴν προσφυγήν της ἐνώπιον τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ὀρθότατα, ὅπως εἶπεν καὶ ὁ ἀξιότιμος ἐκ Πρεβέζης βουλευτής, ἀναμένεται ἡ εὐτυχὴς ἔκβασις τῆς ὑποθέσεως. Δὲν πρόκειται νὰ ἐμπλακῶμεν ἡμεῖς μὲ ἀφιμσβητούμενα ἐπιχειρήματα, εἴτε τοῦ ἀξιοτίμου κ. Ἀρχηγοῦ τοῦ Δημοκρατικοῦ Κόμματος, εἴτε τῶν συγγραφέων, τοὺς ὁποίους ἐπικαλεῖται, εἰς τὸ Συμβούλιον Ἀσφαλείας διὰ νὰ διακινδυνεύσωμεν ἔστω καὶ κατὰ 10ο)ο μίαν ὑπόθεσιν, τῆς ὁποίας ἐντὸς τεσσάρων μηνῶν ἐπίκειται ἡ εὐνοϊκωτέρα κατὰ πολὺ προβολὴ ἐνώπιον τοῦ ἁρμοδίου ὀργάνου καὶ ἀνωτάτου διεθνοῦς ὀργάνου ὑπὸ πολὺ καλυτέρους οἰωνούς.

Χ. Παπαστασύρου. Καὶ νὰ ἀφήσωμεν τοὺς Τούρκους νὰ σφάζουν καὶ νὰ καίνε εἰς τὴν Κύπρον;

Κ. Καλλιάνης. Δέκα μῆνες ἐπέρασαν, χωρὶς νὰ κάμετε τίποτε.

Κ. Τσάτσος (Ὑπ. Πρ. Κυβ. προσ. καὶ Ἐξωτερικῶν). Ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον θὰ ζώσῃ τὴν λύσιν καὶ τὸ ὁποῖον ἀναφέρεται καὶ εἰς τὴν τελευταίαν ἀπάντησιν τοῦ κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως πρὸς τὸν πρωθυπουργὸν τῆς Μ. Βρεταννίας, εἶναι ἡ πλήρης ὀργάνωσις ἀπὸ πάσης πλευρᾶς τῆς μάχης εἰς τὰ Ἡνωμένα Ἔθνη. Αὐτὸ εἶναι τὸ μέγα χρέος μας. Ἐκεῖ δέ, ὡς ὀρθότατα καὶ οἱ ἐθναρχικοὶ σύμβουλοι καὶ νομίζω καὶ ἀξιότιμοι ρήτορες τῆς Ἀντιπολιτεύσεως ἐτόνισαν, ἕνα εἶναι τὸ αἴτημα, ἡ ἄμεσος αὐτοδιάθεσις, διότι δὲν ἠμπορεῖ νὰ ὑπάρχῃ ἐκεῖ κανένα ἄλλο αἴτημα. Εἶναι ἀστεῖον νὰ συζητῶμεν περὶ ἄλλου αἰτήματος διὰ τὴν προσφυγήν μας, ὅταν εἰς τὰ Ἡνωμένα Ἔθνη μόνον αὐτὸ ἠμπορεῖ νὰ συζητῶμεν δι' αὐτῆς.

Κ. Καλλιάνης. Κύριε Ὑπουργέ, ἐπέρασαν δέκα μῆνες, τί ἐκάματε;

Κ. Τσάτσος (Ὑπ. Πρ. Κυβ. προσ. καὶ Ἐξωτερικῶν). Κύριε Πρόεδρε, θὰ τελειώσω ἐντὸς πέντε λεπτῶν καὶ σᾶς παρακαλῶ ἄνευ διακοπῶν. Διὰ τῶν ὀργάνων τοῦ ἄξονος εἰς τὰ Ἡνωμένα Ἔθνη θὰ καταβληθῇ πᾶσα προσπάθεια κατὰ τοὺς προσεχεῖς μῆνας. Ἤδη δύναμαι νὰ ἀνακοινώσω εἰς τὴν Βουλήν, ὅτι ἐξετυπώθη ἡ Λευκὴ Βίβλος. Ἡ Λευκὴ Βίβλος θὰ γίνῃ δημόσιον κείμενον ἐντὸς ἐλαχίστων ἴσως ὡρῶν, ἀλλοῦ ἡμερῶν, μόλις δηλαδὴ λάβωμεν τηλεγράφημα τοῦ ἐκεῖ ἀντιπροσώπου μας ὅτι διενεμήθη ἡ Βίβλος εἰς τὰς Ὑπηρεσίας τῆς Γραμματείας τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν. Μαζὶ μὲ τὴν Λευκὴν Βίβλον ὑπάρχουν τὰ ἐπεξηγηματικὰ σημειώματα, τὰ ὁποῖα ἀποτελοῦν τὰς προτάσεις —θέλομεν νὰ κάμωμεν ἕνα παραλληλισμὸν— τὰς προτάσεις τὰς ὁποίας καταθέτει τὸ Κράτος εἰς τὰ Ἡνωμένα Ἔθνη.

Εἰς αὐτὰς ἀναπτύσσονται τὰ ἐπιχειρήματα ἐπὶ τῶν ὁποίων στηρίζει τὸ ..... κράτος τὴν προσφυγήν του. Αὐτὴ ἡ διαδικασία, ἀρτίως ὠργανωμένη, μὲ τὴν συμπαράστασιν ὅλων τῶν φίλων μας, μὲ τὴν συμπαράστασιν ὅλου τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ, νομίζω, ὅτι θὰ ζώσῃ τὰ ἐπιδιωκόμενα ἀποτελέσματα. Ἠσθάνθην ὁμολογουμένως μίαν βαθεῖαν ἱκανοποίησιν ὅταν ὁ ἀξιότιμος ἐκ Πρεβέζης βουλευτής, ἐκ τῶν ὀλίγων οἱ ὁποῖοι ἔζησαν προσωπικῶς τὸ κλῖμα τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν, εἶπε μερικὰς λέξεις αἰσιοδοξίας διὰ τὴν ἔκβασιν τοῦ ἀγῶνος, αἰσιοδοξίαν, τὴν ὁποίαν συμμεριζόμεθα καὶ ἡμεῖς, διότι πιστεύομεν πράγματι, ὅτι εἶναι δυνατὸν εἰς τὴν προσεχῆ σύνοδον, ὡς εἶναι αὐτὴ διαμορφωμένη καὶ μὲ τὴν προπαρασκευήν, τὴν ὁποίαν κάμνομεν καὶ ἡμεῖς καί, ἂς εἴπωμεν μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Πρωθυπουργοῦ τῆς Ἀγγλίας, ὁ ὁποῖος κάμνει τὸ κατὰ δύναμιν διὰ νὰ μᾶς βοηθήσῃ τὸν τελευταῖον καιρόν, ὅτι εἶναι δυνατόν, λέγω, νὰ καταλήξωμεν εἰς μίαν εὐτυχῆ λύσιν τοῦ Κυπριακοῦ ζητήματος.

Σ. Βενιζέλος. Πολὺ φοβοῦμαι, ὅτι θὰ ἔχετε νέας ἀπογοητεύσεις, κύριε Ὑπουργέ.

Κ. Τσάτσος (Ὑπ. Πρ. Κυβ. προσωρινὸς καὶ Ἐξωτερικῶν). Κύριε Πρόεδρε, ἡμεῖς θὰ κάμωμεν ὅ,τι πρέπει διὰ νὰ φθάσωμεν εἰς τὸ τέρμα αὐτό. Αὐτὸς εἶναι ὁ δρόμος τὸν ὁποῖον ἀκολουθοῦμεν καὶ αὐτὸ εἶναι τὸ χρέος μας. (Χειροκροτήματα ἐκ τῆς Κυβερνητικῆς πτέρυγος).

Α. Μπριλλάκης. Κύριε Πρόεδρε, θέλω μίαν διευκρινησιν ἀπὸ τὸν κ. Ὑπουργόν.

Κ. Τσάτσος (Ὑπ. Πρ. Κυβ. προσωρινὸς καὶ Ἐξωτερικῶν). Κύριε Πρόεδρε, νομίζω, ὅτι ἡ Κυβέρνησις ἐσεβάσθη τὴν ἐπιθυμίαν τῆς Ἀντιπολιτεύσεως νὰ διαθηλώσῃ, ὅπως ὅλη ἡ Βουλή, τὰ αἰσθήματα τῆς ὀργῆς καὶ τῆς πικρίας διὰ τὰ τεκταινόμενα ἐν Κύπρῳ, ἀλλὰ καὶ ὁ Κανονισμὸς εἶναι Κανονισμός.

Πρόεδρος. Καὶ τηρεῖται ἤδη αὐτός.

Α. Μπριλλάκης. Ὁ κ. Ὑπουργὸς μὲ ἐκατηγόρησεν, ὅτι «παρηρμήνευσα» τὰς δηλώσεις τοῦ κ. Πωθυπουργοῦ εἰς ἀπάντησιν τῶν δηλώσεων τοῦ κ. Ἥντεν. Θὰ ἤμουν διατεθειμένος νὰ ἀναπαλέσω τὰ ὅσα εἶπα, ἐὰν ὁ κ. Ὑπουργὸς «ἠρμήνευε» ἐκείνες τὶς δηλώσεις τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ. Ἐπειδὴ ὅμως, δὲν τὶς ἠρμήνευσε, ἐρωτᾶται τώρα : Ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις, διεκδικῶντας τὸ αἴτημα τῆς ἀμέσου αὐτοδιαθέσεως τοῦ Κυπριακοῦ Λαοῦ, προσφέρει στοὺς Βρεταννοὺς ὡς στρατηγικὴν βάσιν τὴν Κύπρον; Ναὶ ἢ οὔ; Καὶ ἐὰν προσφέρῃ, μπορεῖ νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν ὑποστήριξιν τῆς προσφυγῆς μας στὸν Ο.Η.Ε. ἀπὸ τὰ Ἀραβικὰ — ἀντιαποικιακὰ κράτη ;

Γ. Παπανδρέου. Κύριε Πρόεδρε, τὸ συμπέρασμα τῆς ἰδικῆς μου ὁμιλίας ἦτο διπλοῦν. Πρῶτον, ἡ Κυβέρνησις νὰ προσφύγῃ εἰς τὸ Συμβούλιον Ἀσφαλείας. Ἐπὶ τοῦ θέματος αὐτοῦ, ὁ κ. Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν ἔδωσε τὴν ἀπάντησιν τῆς Κυβερνήσεως. Δεύτερον, τὸ Σῶμα, τὸ Κοινοβούλιον νὰ καταγγείλῃ εἰς ὅλα τὰ κοινοβούλια τὰς ὠμότητας, αἱ ὁποῖαι διαπράττονται εἰς τὴν Κύπρον καὶ νὰ ἐπικαλεσθῇ τὴν συμπαράστασιν τῶν ἐλευθέρων λαῶν, διὰ τὴν ἐπιβολὴν τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς εἰρήνης εἰς τὴν Κύπρον. Ἡ διατύπωσίς μου ὑπῆρξεν ἡ ἑξῆς : νὰ ἀπευθυνθῶμεν εἰς ὅλα τὰ κοινοβούλια νὰ καταγγείλωμεν ὅσα συμβαίνουν εἰς τὴν Κύπρον καὶ νὰ ἐπικαλεσθῶμεν παγκόσμιον συμπαράστασιν διὰ τὴν ἐλευθερίαν καὶ τὴν εἰρήνην τῆς μεγαλονήσου.

Πρόεδρος. Ἐτελείωσε τὸ ζήτημα.

Κ. Τσαλταρᾶς. Κύριε Πρόεδρε, τὸ ζήτημα δὲν ἐτελείωσε. Δὲν ἠμπορεῖ νὰ θεωρηθῇ μὲ τὰ λεχθέντα ὡς λῆξαν. Εἶναι ὑποχρέωσις νὰ συνταχθῇ ψήφισμα διαμαρτυρίας πρὸς ὅλας τὰς Βουλὰς τοῦ κόσμου, ἐπισημαῖνον τοὺς κινδύνους τῆς Εἰρήνης ἐκ τῶν συμβαινόντων αὐτὴν τὴν στιγμὴν εἰς Κύπρον. Δὲν πρέπει νὰ τελειώσῃ ἡ σημερινὴ συζήτησις ἄνευ λήψεως μέτρων, ἐκτὸς τῆς Κυβερνήσεως, καὶ παρ' αὐτῆς τῆς Βουλῆς. Πρέπει νὰ ληφθῇ ἀπόφασις ἐπὶ τῆς προτάσεως ἀποστολῆς διαμαρτυρίας καὶ ἐκκλήσεως διὰ τοὺς κιν-

βύνους τῆς Εἰρήνης, καθὼς καὶ διὰ τὸ ποῦ θὰ ἀπευθυνθῇ καὶ κατὰ ποῖον τρόπον.

Κ. Τσάτσος (Ὑπ. Πρ. Κυβ. προσ. καὶ Ἐξωτερικῶν). Νὰ ἐρωτηθῇ τὸ Σῶμα, κ. Πρόεδρε.

Πρόεδρος. Συμφωνεῖ ἡ Βουλὴ διὰ τὴν ἀποστολὴν τοιαύτης διαμαρτυρίας;

Πλεῖστοι βουλευταί. Μάλιστα, μάλιστα. (Χειροκροτήματα).

Πρόεδρος. Συνεπῶς ἐξουσιοδοτεῖται τὸ Προεδρεῖον, ὅπως συντάξῃ καὶ ἀποστείλῃ τὴν σχετικὴν διαμαρτυρίαν.

Εἰσερχόμεθα εἰς τὴν

ΗΜΕΡΗΣΙΑΝ ΔΙΑΤΑΞΙΝ ΤΩΝ ΕΠΕΡΩΤΗΣΕΩΝ

Συνεχίζεται ἡ συζήτησις ἐπὶ τῆς ἐπερωτήσεως διὰ τὴν Ἀγροτικὴν Τράπεζαν.

Ὁ κ. Γ. Μπουρδάρας ἔχει τὸν λόγον.

Γ. Μπουρδάρας. Λαμβάνω τὸν λόγον, κύριοι βουλευταί, ὄχι διὰ νὰ προσθέσω τι εἰς ὅσα οἱ ὁμιλήσαντες συνάδελφοι καὶ ὁ ἀπαντήσας κ. τέως Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας ἐξέθηκαν διὰ τὴν προστασίαν τῶν ἀγροτῶν, τῆς γεωργίας καὶ τῶν γεωργικῶν προϊόντων, καθ' ὅσον λεπτομερῶς καὶ ἐμπεριστατωμένα τὰ ἀνέπτυξαν ἐνώπιόν σας, ἀλλὰ διὰ νὰ εἴπω ὀλίγα λόγια διὰ τὴν προστασίαν τῆς κτηνοτροφίας, ἡ ὁποία καὶ αὐτὴ ἀποτελεῖ σοβαρὸν κλάδον τοῦ Ὑπουργείου Γεωργίας καὶ τὸ ἕτερον σκέλος τῶν δύο κυρίως πλουτοπαραγωγικῶν πηγῶν τῆς χώρας μας καὶ διὰ τὴν ὁποίαν οὐδὲν ἐλέχθη, οὔτε ἀπὸ τοὺς κ. κ. συναδέλφους, οὔτε ἀπὸ τὸν τέως κ. Ὑπουργὸν τῆς Γεωργίας, ποὺ προέρχεται ἀπὸ κατ' ἐξοχὴν κτηνοτροφικὴν περιφέρειαν. Τὸ Ὑπουργεῖον Γεωργίας, κύριοι βουλευταί, ἀπὸ τῆς ἱδρύσεώς του ἤσκησε σχεδὸν μονόπλευρον πολιτικὴν ὑπὲρ τῆς γεωργίας καὶ τῶν ἀγροτῶν, ἴσως διότι ἡ γεωργία καλύπτει μεγάλα ποσοστὰ τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος καὶ οἱ ἀγρόται ἀποτελοῦν μέγα μέρος τοῦ πληθυσμοῦ, διὰ δὲ τὴν κτηνοτροφίαν καὶ τοὺς κτηνοτρόφους ἐκτὸς τῆς περιόδου τῆς ὑπουργίας τοῦ ἀειμνήστου Γ. Καφαντάρη, οὐδὲν ἔπραξεν ἀρκεσθὲν εἰς τὸ ἐνοικιοστάσιον βοσκῶν, τὸ ὁποῖον καθιέρωσε μὲ τὴν προοπτικὴν νὰ ρυθμισθῇ ἐν τῷ μεταξὺ τὸ ζήτημα τῆς ἀποκαταστάσεως τῶν ἀκτημόνων κτηνοτρόφων τὸ ταχύτερον. Ἀλλὰ ἀντὶ τῆς ρυθμίσεως τοῦ τρόπου τῆς ἀποκαταστάσεως τῶν κτηνοτρόφων ἐκδίδονται διαρκῶς ἀποφάσεις ἄρσεως τοῦ ἐνοικιοστατίου καὶ κινδυνεύομεν νὰ καταλήξωμεν εἰς τὴν τελικὴν ἄρσιν αὐτοῦ χωρὶς τὴν παραμικρὰν ἀποκατάστασιν.

Καίτοι ὅλοι οἱ νόμοι, κύριοι βουλευταί, περὶ ἀπαλλοτριώσεως ὁμιλοῦν, περὶ ἀποκαταστάσεως ἀκτημόνων γεωργῶν καὶ κτηνοτρόφων, μόνον διὰ τοὺς γεωργοὺς ἐφαρμόζονται διὰ κανένα δὲ κτηνοτρόφον. Ἐὰν μερικοὶ κτηνοτρόφοι κατώρθωσαν νὰ ἀποκατασταθοῦν, δι' ἀγορᾶς ἐξ ἰδίων, εἷς τινα λειβάδια δὲν ἔτυχον οὐδεμιᾶς βοηθείας ὑπὸ τοῦ Κράτους, τοὐλάχιστον διὰ τὴν στέγασίν των καὶ ζοῦν μέσα σὲ ἀχυροκαλύβες χειμῶνα-καλοκαίρι, πρᾶγμα ποὺ ἀποτελεῖ στίγμα διὰ τὸ σημερινὸν Κράτος καὶ ἔγκλημα, δεδομένου ὅτι ἐστεγάσθησαν ὑπ' αὐτοῦ χιλιάδες πολλαὶ ἀγρόται καὶ ἀστοί. Καὶ τὸ χειρότερον ὅλων εἶναι τὸ ὅτι ἀντὶ στεγαστικῆς προσπαθείας ἐπέσυραν τὴν δίωξιν τῶν χωρικῶν ὑπό τινων Ὑπηρεσιῶν τοῦ Ὑπουργείου Γεωργίας. Πλεῖσται περιπτώσεις ὑπάρχουν καὶ σᾶς ἀναφέρω ἐνδεικτικῶς μίαν τελευταίαν, τὴν τῶν κτηνοτρόφων ποὺ ἠγόρασαν κτήματα εἰς τὸ χωρίον Βελεσιώτες καὶ οἱ χωρικοὶ μὲ τὴν βοήθειαν καί τινων ἁρμοδίων ὑπαλλήλων ἠθέλησαν νὰ τοὺς περιορίσουν εἰς τὰ πετρώδη καὶ ἄχρηστα πρὸς βοσκὴν τμήματα τῆς περιφερείας. Ἄλλη περίπτωσις ποὺ ἀποδεικνύει τὴν ἀδιαφορίαν, ἂν μὴ τὴν δίωξιν τῶν κτηνοτρόφων ἀπὸ τὸ Ὑπουργεῖον Γεωργίας, εἶναι ἡ Κωπαΐς. Ἀπηλλοτριώθη, κύριοι βουλευταί, ἡ Κωπαὶς καὶ παρεχωρήθησαν κλῆροι γεωργικοὶ καὶ ἐπαγγελματικοὶ σὲ γιατρούς, σὲ παπάδες, σὲ ἐμπόρους διαφόρων χωρίων καὶ πολὺ ἀπεχόντων τῆς Κωπαΐδος, καὶ σὲ πολλοὺς πλουσίους κτηματίας εἰς τοὺς ὁποίους μάλιστα ἐχορηγήθη καὶ δῶρον μερικῶν στρεμμάτων, καὶ ἠρνήθησαν καὶ ἀρνοῦνται, κύριοι βουλευταί, νὰ χορηγήσουν ἐπαγγελματικὸν κλῆρον εἰς τοὺς ἀκτήμονας κτηνοτρόφους ποὺ ἀπὸ δεκαετηρίδων παραχειμάζουν εἰς τὴν Κωπαΐδα, ἐνῶ καθήκον καὶ ὑποχρέωσις εἶναι σύμφωνον πρὸς τὸ γράμμα καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ Νόμου νὰ χορηγηθῇ εἰς τὰς οἰκογενείας αὐτὰς τῶν κτηνοτρόφων ποὺ δὲν ὑπερβαίνουν τοὺς ἑξήκοντα, τοὐλάχιστον, ἐπαγγελματικὸς κλῆρος 10 στρεμμάτων, ἀντὶ νὰ δίδωνται εἰς τοὺς πλουσίους ὡς δῶρον, διὰ νὰ μπορέσουν νὰ ἐγκαταστήσουν ἐκεῖ τὴν μόνιμον στέγασίν των καὶ νὰ καλλιεργοῦν τὰς χειμερινὰς κτηνοτροφάς καὶ νὰ τοὺς ἀναγνωρισθῇ τὸ δικαίωμα βοσκῆς ἐπὶ πληρωμῇ εἰς τὰς ἀγραναπαύσεις καὶ τὰ ἀνεπίδεκτα καλλιεργείας λειβάδια τὰ ὁποῖα χορηγοῦνται εἰς τοὺς πλουσίους κτηματίας. Καὶ ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου ἐπικαλοῦμαι τὴν ταχίστην ὑπὸ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ Γεωργίας ρύθμισιν πρὸς ἄρσιν τῆς μεγίστης ἀδικίας ποὺ προσγίνεται εἰς τοὺς παραχειμάζοντας εἰς τὴν Κωπαΐδα κτηνοτρόφους.

Πέραν τούτων, κ. βουλευταί αἱ πιστώσεις τῆς Ἀγροτικῆς Τραπέζης χορηγοῦνται μὲ πρωτοφανῆ φειδὼ καὶ εἰς τελείως ἀνεπαρκεῖς ποσότητας καὶ μὲ ἀφαντάστους δυσκολίας, ἀλλοίμονον δὲ ἐὰν κανένας κτηνοτρόφος παραμένῃ ὀφειλέτης 100 δραχμῶν. Δὲν τοῦ χορηγῆται δάνειον, διότι χαρακτηρίζεται ὡς δύστροπος ὀφειλέτης καὶ κατὰ συνέπειαν ἡ κτηνοτροφία μαραίνεται καὶ οἱ κτηνοτρόφοι ἐξαθλιοῦνται καὶ θὰ φθάσωμεν λίαν συντόμως εἰς τὴν ἐκμηδένισιν τῆς κτηνοτροφίας πρὸς μεγίστην ζημίαν καὶ τῆς Ἐθνικῆς οἰκονομίας καὶ τῆς διαβιώσεως τοῦ λαοῦ διὰ τὴν συντήρησιν τοῦ ὁποίου σπουδαιότατον ἀσκοῦν ρόλον τὰ κτηνοτροφικὰ προϊόντα τὸ κρέας, τὸ γάλα, μαλλιὰ καὶ τὰ παράγωγα τούτων. Ἐπὶ πλέον κ. βουλευταί, ἀπαραίτητον εἶναι ἡ κυβέρνησις νὰ προβῇ εἰς τὴν προστασίαν τῆς τιμῆς τῶν κτηνοτροφικῶν προϊόντων καὶ νὰ συσχετίσῃ ταύτην μὲ τὴν τιμὴν τῶν κτηνοτροφῶν καθ' ὅσον τὸν χειμῶνα ἰδίως ἡ δαπάνη διὰ τὴν διατροφὴν τῶν προβάτων εἶναι πολὺ μεγαλυτέρα ἀπὸ τὰ ἔσοδα καὶ πρὸς τοῦτο σᾶς ἀναφέρω ἕνα ἁπλούστατο παράδειγμα: Τὸ γάλα πωλεῖται 4 δραχμὰς ἡ ὀκᾶ κατ' ἀνώτατον ὅριον. Ἡ δὲ βαμβακόπιττα ἡ ὁποία χρησιμοποιεῖται κυρίως διὰ τροφὴν τὸν χειμῶνα τῶν προβάτων, στοιχίζει 3 δραχμὲς ἡ ὀκᾶ. Κάθε προβατίνα ἀποδίδει 100 δράμια γάλα ἤτοι μία δραχμὴ ἡμερησίως, καὶ δὲν εἶναι ὅλες οἱ προβατίνες γαλακτοφόροι χρειάζεται δὲ διὰ νὰ τραφῇ μισὴ ὀκᾶ βαμβακόπιττα ἤτοι 1,50 δραχ. τὴν ἡμέρα καὶ πρέπει νὰ φᾶνε ὅλαι καὶ φί μὴ γαλακτοφόρες. Ἀναλογίζεσθε τὴν διαφορὰν καὶ τὴν ζημίαν.

Παρεμπιπτόντως ἀναφέρω καὶ τὰ κατὰ τῆς αἰγὸς μέτρα τοῦ Ὑπουργείου τῆς Γεωργίας, ἅτινα ὑπῆρξαν ἄστοχα καὶ ἀνεδαφικὰ ἰδίως διὰ τὰς ὀρεινὰς περιοχάς τὰς ὁποίας καταδικάζουν σὲ πεῖνα μὲ τὴν κατάργησιν τῆς γίδας διὰ νὰ σώσουν δῆθεν τὰ δάση. Τὰ δάση, κ. βουλευταί, καταστρέφονται ἀπὸ τὴν φωτιὰ καὶ τὸ τσεκούρι καὶ ὄχι ἀπὸ τὴν γίδα, ἡ ὁποία ἀπὸ αἰῶνας πρὸ τοῦ Νόμου ὑπάρχουσα καὶ βόσκουσα διεφύλαξε τὰ δάση καὶ τὰ παρέδωκε εἰς τὰς κρατικὰς ἐκμεταλλεύσεις ἀκμαῖα. Ἡ γίδα ἀποδίδει εἰς τοὺς ὀρεινοὺς τὴν τροφὴν καὶ τὴν θέρμανσιν. Παρέχει τὸ γάλα, τὸ βούτυρον, τὸ κρέας, τὰ μαλλιὰ γιὰ τὴν κάπα καὶ τὰ στρώματα. Εἶναι νόμισμα συναλλαγῆς διὰ τὸν χωρικόν. Πρέπει τάχιστα νὰ καταργηθῇ ὁ σχετικὸς νόμος καὶ νὰ ἀφεθῇ ἐλευθέρα ἡ ἀνάπτυξις τῆς αἰγοτροφίας γιὰ νὰ σώσωμεν τοὺς ὀρεινοὺς πληθυσμούς, χωρίς, ἐπαναλαμβάνω νὰ διατρέχουν κανένα κίνδυνον τὰ δάση. Νομίζω καὶ πιστεύω, κ. βουλευταί, θὰ συμφωνῆτε μαζί μου, ὅτι ἡ Κυβέρνησις καὶ τὸ Ὑπουργεῖον Γεωργίας ἰδιαιτέρως πρέπει νὰ ἀρχίσουν ἔστω καὶ ἀργὰ νὰ ἐκδηλώνουν ἐμπράκτως τὴν ὀφειλομένην στοργὴν πρὸς τὴν κτηνοτροφίαν καὶ τοὺς κτηνοτρόφους καὶ νὰ ἀρχίσουν σοβαρῶς νὰ λαμβάνουν τὰ ἐπιβαλλόμενα μέτρα διὰ τὴν ταχεῖαν ἀποκατάστασιν τῶν ἀκτημόνων κτηνοτρόφων διὰ νὰ ἐκλείψῃ τὸ οἰκτρὸν φαινόμενον τῆς ὑπάρξεως νομάδων τοιούτων ποὺ μετακινοῦνται κάθε ἄνοιξιν καὶ φθινόπωρον πρὸς ἐξεύρεσιν λειβαδιῶν διὰ νὰ καθίστανται οὕτω ἕρμαια καὶ θύματα τῶν ἰδιοκτητῶν τῶν βοσκοτόπων καὶ τῶν ὀργάνων τῆς ἀγροτικῆς ἀσφαλείας, πού τοὺς ἀπαγορεύουν καὶ τὴν δίοδον ἀπὸ τὰς περιφερείας των ἄνευ ἀδρᾶς ἀφαμάξεως.

Νομίζω, κ. βουλευταί, ὅτι μὲ τὰ ὀλίγα ποὺ σᾶς ἐξέθεσα διὰ τὴν κατάστασιν τῆς κτηνοτροφίας θὰ πεισθῆτε καὶ σεῖς καὶ ἡ Κυβέρνησις ὅτι πρέπει νὰ ἐκδηλωθῇ ἄμεσον καὶ ταχύτατον τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ Ὑπουργείου τῆς Γεωργίας καὶ ἰδιαιτέρως τοῦ κ. Ὑπουργοῦ αὐτῆς, ποὺ καλῶς γνωρίζει τὰ βάσανα καὶ τὴν δυστυχίαν τῶν κτηνοτρόφων.

Γ. Τ ρ ο υ λ λ ι ν ό ς. Κύριε Πρόεδρε, ἐπιθυμῶ νὰ κάμω μίαν ἐρώτησιν εἰς τὸν κ. Ὑπουργὸν τῆς Γεωργίας. Ἐγένετο μία ἐπιδότησις, ἡ ὁποία καὶ λέγει ἔλαβε πρόνοιαν νὰ συνεχισθῇ αὕτη; Ἡ ἐπιδότησις αὕτη πρέπει νὰ ληφθῇ πρόνοια νὰ συνεχισθῇ.

Π ρ ό ε δ ρ ο ς. Ὁ κ. Σ. Μακρόπουλος ἔχει τὸν λόγον.

Σ. Μ α κ ρ ό π ο υ λ ο ς. Κύριοι συνάδελφοι, ἔχω ἐπίγνωσιν, ὅτι ἡ μακρὰ συζήτησις, ἡ ὁποία διεξήχθη ἐπὶ τοῦ σοβαρωτάτου τούτου θέματος ἐξηντλήθη τοῦτο καὶ δι' αὐτὸ θὰ εἶμαι πολὺ σύντομος. Θὰ εἴπω μόνον ἐν συντομίᾳ δύο σκέψεις μου αἵτινες πιστεύω, ὅτι ὑπηρετοῦν τὴν προαγωγὴν τῆς ἀγροτικῆς ἡμῶν οἰκονομίας. Ἡ συζητουμένη ἐπερώτησις ἔλαβε τὴν μορφὴν μιᾶς συστάσεως καὶ μιᾶς προσπαθείας ὅλων μας νὰ προαχθῇ τὸ γενικώτερον ἀγροτικόν μας πρόβλημα. Εἶναι ἀναμφισβήτητον καὶ ὀρθῶς ἡ Χώρα μας χαρακτηρίζεται ὡς πρὸς τὸ θέμα αὐτό, ὡς χώρα ὑποανάπτυκτος, ἐν συγκρίσει πρὸς ἄλλας χώρας, αἵτινες ὑπὸ τὰς ἰδίας περίπου γεωλογικὰς καὶ κλιματολογικὰς συνθήκας ἔχουν μεγάλην πρόοδον ἐπιτελέσει εἰς τὸν τομέα τῆς ἀγροτικῆς οἰκονομίας. Τοῦτο ὀφείλεται ἐκ τοῦ ὅτι ὅλαι αὐταὶ αἱ χῶραι ἔστρεψαν πρὸ παντὸς τὴν προσοχήν των εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς Ἀγροτικῆς οἰκονομίας. Ἀντιθέτως ἡ Ἑλλάς, χώρα πτωχὴ δὲν ἠδυνήθη μέχρι σήμερον νὰ συγκεντρώσῃ τὴν προσοχήν της εἰς τὸν τομέα αὐτόν, ὡς κύριον τομέα τῆς ὅλης μας οἰκονομίας.

Κύριοι συνάδελφοι, πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν ὁ μέχρι πρὸ ὀλίγου Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας ἐξήγγειλε τὴν ἀπόφασιν τῆς Κυβερνήσεως ὅπως διορίσῃ 500 γεωπόνους, 60 δασολόγους καὶ 40 κτηνιάτρους. Χειροκροτῶ μὲ ἐνθουσιασμὸν τὴν ἀπόφασιν αὐτὴν τῆς Κυβερνήσεως, διότι μαρτυρεῖ, ὅτι ἡ Κυβέρνησις ἀντιληφθεῖσα κατ' ἀξίαν τὸ μέγα αὐτὸ πρόβλημα ἀπεφάσισε νὰ ἐπανδρώσῃ τὴν γεωργίαν διὰ τοῦ διορισμοῦ 500 γεωπόνων. Τὸ μέτρον εἶναι πράγματι θαρραλέον. Παρὰ ταῦτα ὅμως τὸ μέτρον αὐτὸ δὲν τὸ θεωρῶ ὡς ἐπαρκὲς καὶ λῦον τὸ πρόβλημα.

Τὸ ὑπὸ τῶν γεωπόνων συντελούμενον ἔργον θὰ εἶναι διδασκαλία τῶν γεωργῶν μας ἐπὶ τὴν νέαν μέθοδον καλλιεργείας καὶ μολονότι τὸ ἔργον εἶναι πολύτιμον, τὰ ἀποτελέσματά του ὅμως θὰ βραδύνουν νὰ ἐκδηλωθοῦν, ἐνῷ ἡμεῖς ὡς Ἔθνος καὶ ὡς ἀγροτικὸς πληθυσμὸς ἔχομεν ἀνάγκην ἐπιταχύνσεως τοῦ ἔργου.

Ἐπὶ τοῦ σημείου αὐτοῦ θὰ ἤθελα ἐμπνεόμενος ἀπὸ μίαν ἀξιομνημόνευτον ἐνέργειαν τοῦ Ὀργανισμοῦ Κωπαΐδος νὰ ἐκφράσω τὴν εὐχὴν ὅπως, ἐὰν θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ ἀποστέλλωνται κατ' ἔτος εἰς τὴν Εὐρώπην ἀντὶ τῶν γεωπόνων, παιδιὰ τοῦ ἀγροτικοῦ λαοῦ ποὺ θὰ ἐργασθοῦν τὴν ἑλληνικὴν γῆν. Τοῦτο θὰ ἔχῃ μεγάλην ἀξίαν καὶ θὰ συντελέσῃ εἰς τὴν ἐπιτάχυνσιν τοῦ ρυθμοῦ τῆς ἐργασίας καὶ τῆς πρακτικῆς ἐφαρμογῆς τῶν νέων μεθόδων καλλιεργείας. Τὰ ἀποτελέσματα καὶ ὁ ρυθμὸς τῆς ἐργασίας θὰ εἶναι τελείως διάφοροι, ὅταν τὰ παιδιὰ αὐτὰ δὲν εὑρίσκονται εἰς τὴν κατάστασιν ἢ τὴν θέσιν τοῦ διδασκομένου, ἀλλὰ ἀποκτοῦν τὰς γνώσεις καὶ τὰς νέας μεθόδους καλλιεργείας ἀπὸ τοὺς ἰδίους τοὺς ὁμοίους των. Τότε καὶ μόνον ἡ ἐπίδοσίς των θὰ εἶναι καλυτέρα. Πρὸ 15 ἡμερῶν καὶ χαιρετίζω τὸ γεγονὸς τοῦτο ὁ Ὀργανισμὸς Κωπαΐδος εἶχε τὴν πρωτοβουλίαν νὰ ἐφαρμόσῃ τὴν μέθοδον αὐτήν. 34 παιδιὰ ἀγροτῶν ἐστάλησαν, δαπάναις τοῦ Ὀργανισμοῦ εἰς τὴν Βαυαρίαν, εἰς τὴν Ὁλλανδίαν καὶ εἰς ἄλλας χώρας τῆς Εὐρώπης διὰ νὰ ἐργασθοῦν ὡς ἀγελαδοτρόφοι καὶ μελετήσουν τὰ ἀντίστοιχα θέματα εἰς τὰς χώρας αὐτάς, μεταξὺ τῶν ὁμοίων των καλλιεργητῶν.

Κατὰ πληροφορίας τὰς ὁποίας ἔχω ἀπὸ τὸν Ὀργανισμὸν Κωπαΐδος ἡ Βουλγαρία ἀπὸ τοῦ 1930 ἔχει ἐφαρμόσει τὸ μέτρον τοῦτο. Κατὰ τὰς ἰδίας ἐπίσης πληροφορίας ἡ Γερμανία ἀποστέλλει εἰς τὰς ὁμόρους χώρας 2.500 χιλιάδας ἀγροτοπαίδων διὰ νὰ παρακολουθήσουν τὰς μεθόδους καλλιεργείας εἰς τὰ κτήματα τῶν ὁμόρων αὐτῶν χωρῶν.

Θ. Λ υ μ π ε ρ ί δ η ς. Πῶς θέλετε κ. συνάδελφε, νὰ προωθηθῇ ἡ ἐφαρμογὴ τῆς ἀγροτικῆς πολιτικῆς, ὅταν συζητοῦμεν τὸ ἀγροτικὸν πρόβλημα παρισταμένου ἑνὸς Ὑπουργοῦ καὶ 15 μόνον βουλευτῶν εἰς τὴν αἴθουσαν;

Π ρ ό ε δ ρ ο ς. Κύριε συνάδελφε, ἡ Κυβέρνησις παρίσταται διὰ τοῦ ἁρμοδίου Ὑπουργοῦ της.

Σ. Μ α κ ρ ό π ο υ λ ο ς. Κύριε συνάδελφε δὲν δέχομαι ὅτι εἶναι δυνατὸν νὰ συνδυασθοῦν τὰ ὅσα ἐγὼ ἀπὸ τοῦ Βήματος τούτου ἀναπτύσσω μὲ τὰ ὅσα σεῖς ἐπιδιώκετε νὰ ἐμφανίσετε.

Μ. Γ α λ η ν ό ς. Ὅταν κ. συνάδελφε, μία ἐπερώτησις διὰ τὸ ἀγροτικὸν θέμα διαρκῆ ἐπὶ 12 συνεδριάσεις, περιττεύει νὰ συζητοῦμεν περὶ ἀγροτικῆς πολιτικῆς.

Σ. Μ α κ ρ ό π ο υ λ ο ς. Αὐταὶ εἶναι ἐπαναλαμβάνω κ. συνάδελφοι, αἱ σχετικαὶ ἀντιλήψεις τῶν ὁμόρων Κρατῶν ἐπὶ τοῦ θέματος. Τὰ Κράτη αὐτὰ ἀντελήφθησαν ὅτι παρὰ τὸν ἐπιστήμονα γεωπόνον χρειάζεται ὁ πρακτικὸς διὰ νὰ ἀποδώσῃ ταχέως τὸ ἔργον τοῦτο.

Καὶ θὰ ἤθελα νὰ προσθέσω καὶ τοῦτο, τὸ ὁποῖον εἶναι ἀπαραίτητον νὰ λεχθῇ. Θὰ ἠδύνατο ἴσως νὰ προβληθῇ ὡς ἀντίθετον ἐπιχείρημα ἡ ἔλλειψις τῆς ἀπαιτουμένης πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον δαπάνης. Θὰ μοῦ ἐπιτραπῇ ἀντικρούων τὸ ἐπιχείρημα τοῦτο νὰ εἴπω, ὅτι δὲν δυνάμεθα νὰ συζητοῦμεν ἐπὶ τῇ βάσει τοιούτου ἐπιχειρήματος, διότι ὑπῆρξε καὶ ὑπάρχει ὁ τρόπος τῆς ἀποστολῆς τῶν νέων αὐτῶν. Τοῦτο μᾶς τὸ ἀπέδειξεν ὁ Ὀργανισμὸς Κωπαΐδος. Εἶναι τελείως ἀδάπανος ὁ τρόπος τῆς ἐξευρέσεως τριῶν ἕως τεσσάρων χιλιάδων δραχμῶν κατ' ἀποστελλόμενον νέον καὶ δύναται νὰ πραγματοποιηθῇ. Πέραν τούτου ὅλα τὰ Κράτη εἶναι πρόθυμα νὰ ἐξεύρουν κτήματα εἰς τὸ ἐξωτερικόν. Οἱ νέοι αὐτοὶ θὰ ἐργασθοῦν, θὰ παρακολουθήσουν τὰς διαφόρους μεθόδους καὶ καλλιεργείας καὶ θὰ ἐπιστρέψουν ἐμπλουτισμένοι μὲ νέας γνώσεις εἰς μίαν Χώραν. Ἡ πρότασίς μου εἶναι φρονῶ βάσιμος καὶ πραγματοποιήσιμος καὶ ἀπομένει εἰς τὴν Κυβέρνησιν νὰ τὴν μελετήσῃ καὶ νὰ τὴν ἐφαρμόσῃ.

(Εἰς τὸ σημεῖον αὐτὸ τὴν προεδρικὴν ἕδραν καταλαμβάνει ὁ Β' Ἀντιπρόεδρος κ. Β. Βόζας).

Λ. Σ π α ῆ ς. Κύριε συνάδελφε, ὑπάρχουν ἐν Ἑλλάδι πρακτικαὶ γεωργικαὶ σχολαὶ εἰς τὰς ὁποίας διδάσκονται καὶ μανθάνονται αὐτὰ τὰ ὁποῖα μᾶς εἴπατε. Νομίζω λοιπὸν ὅτι πληροῦνται δι' αὐτῶν αἱ προϋποθέσεις ποὺ ὑπεστηρίξατε.

Σ. Μ α κ ρ ό π ο υ λ ο ς. Ὄχι κ. συνάδελφε, διότι δὲν ὑπάρχει ἡ συνεννόησις μεταξὺ καλλιεργητοῦ καὶ διδασκάλου. Ὁ ἕλλην καλλιεργητὴς εἶναι ἐκ χαρακτῆρος συντηρητικὸς καὶ διὰ νὰ πεισθῇ δὲν ἀσκεῖ νὰ τὸ διδαχθῇ μόνον, ἢ νὰ ἴδῃ τὴν μέθοδον καλλιεργείας εἰς πειραματικοὺς σταθμούς. Θέλει νὰ τὸ ἴδῃ πρῶτον ἐφαρμοζόμενον ἀπὸ τὸν γείτονά του καὶ ἔπειτα νὰ τὸ ἐφαρμόσῃ ὁ ἴδιος εἰς τὸ σημεῖον δὲ τοῦτο ἀκριβῶς ἔγγειται ἡ ἀξία τοῦ μέτρου διότι οἱ νέοι ποὺ θὰ σταλοῦν εἰς τὸ ἐξωτερικὸν θὰ ἔχουν ἐργασθῇ οἱ ἴδιοι μὲ τὰς νέας μεθόδους καλλιεργείας. Ἡ Κυβέρνησις ἐξ ἄλλου κ. συνάδελφοι ἐξήγγειλε τὸν διορισμὸν 500 γεωπόνων καὶ 60 δασονόμων. Χαιρετίζω τὸ μέτρον ἐπαναλαμβάνω, ἀλλὰ γεωπόνος καὶ δασολόγος σημαίνει ἄνθρωπον εὑρισκόμενον εἰς ἄμεσον ἐπαφὴν μὲ τὸν γεωργὸν καὶ τὸν κτηνοτρόφον. Τοῦτο ὅμως δὲν συμβαίνει ἐν προκειμένῳ διότι ὁ γεωπῶνος εἶναι ὑποχρεωμένος νὰ παρακολουθήσῃ μίαν ἐκτεταμένην γεωργικὴν περιφέρειαν καὶ ὑπὸ τὰς παρούσας συνθήκας κινήσεις τῶν γεωπόνων καθ' ἃς δικαιολογοῦνται δαπάναι κινήσεως 10 μόνον ἡμερῶν μηνιαίως, εἶναι ἀνέφικτον. Θὰ πρέπει ἑπομένως νὰ ληφθῇ μέριμνα ὥστε ἡ παρουσία τῶν γεωπόνων εἰς τοὺς ἀγροὺς νὰ ἐξασφαλίζηται ἀντιστρόφως ἕως 20 τοὐλάχιστον ἡμέρας. Τοῦτο ἡ Κυβέρνησις πρέπει ἰδιαιτέρως νὰ προσέξῃ. Αὐτὰς τὰς σκέψεις εἶχον κύριοι, νὰ θέσω ὑπ' ὄψιν τοῦ Σώματος καὶ τῆς Κυβερνήσεως. Ἐὰν ὀρθῶς κτέπτωμαι θὰ κρίνῃ τὸ Σῶμα καὶ ἐὰν τὰ ὅσα ἐξέθεσα εἶναι ἐπίσης λυσιτελῶς ἐφαρμόσιμα ἀπόκειται εἰς τὴν Κυβέρνησιν νὰ κρίνῃ καὶ νὰ ἐφαρμόσῃ.

Π ρ ό ε δ ρ ο ς. Ὁ κ. Κρασαδάκης ἔχει τὸν λόγον.

Ν. Κ ρ α σ α δ ά κ η ς. Κύριοι βουλευταί θὰ εἶμαι σύντομος καὶ συγκεκριμένος. Πράγματι κ. συνάδελφοι,

τὸ θέμα τῆς Α.Τ.Ε. συγκινεῖ βαθύτατα τὸν λαὸν τῆς ὑπαίθρου. Ὅταν κ. συνάδελφοι ἱδρύετο ἡ Α.Τ.Ε. ὁ μεγάλος τότε Κυβερνήτης ἔλεγεν ὅτι «ἡ ἵδρυσίς της δὲν ἀποτελεῖ μόνον νίκην τοῦ δημοκρατικοῦ πνεύματος ἀλλὰ καὶ νίκην τοῦ ἀγρότου». Καὶ ὑπῆρξεν πράγματι νίκη τοῦ ἀγρότου ἡ ἵδρυσις τῆς Α.Τ.Ε. Τὸ κυριώτερον ὅμως ἀπόκτημα τῆς Α.Τ.Ε. ποὺ ἔδωσε ὁ τότε Μεγάλος Κυβερνήτης εἰς τὴν Ἀγροτικὴν Τράπεζαν ἦτο ἡ προικοδότησίς της ἐκ τῶν καλυμάτων τοῦ ἐκδοτικοῦ προνομείου. Τὸ ἴδιον ἀνέμενεν καὶ σήμερον ὁ ἀγροτικὸς κόσμος τῆς Ἑλλάδος ὅταν μάλιστα διεκηρύσσετο ὅτι ἔφθασεν ὁ χρόνος τοῦ ἀγρότου.

Τὸ **θέμα** κύριοι τῆς Α.Τ.Ε. δὲν εἶναι θέμα Διοικητοῦ, Διοικητικοῦ Συμβουλίου καὶ ὑπαλλήλων οἱ ὁποῖοι πάντες αὐτοὶ κατ' ἐμὲ χωρὶς νὰ ἔχω οὐδένα πρὸς αὐτοὺς σύνθεσμον, ἐξεπλήρωσαν πάντοτε τὸ καθῆκον τους καὶ μάλιστα κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς Κατοχῆς πλήρως. Τὸ θέμα τῆς Α.Τ.Ε. εἶναι ζήτημα προικοδοτήσεώς της καὶ αὐτὸ ἀνέμενεν ὁ ἀγροτικὸς πληθυσμὸς νὰ ἀκούσῃ ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν. Ἀλλὰ ἐνῷ πρὸ ἐτους περίπου, προσεφέρθησαν πρὸς ἐνίσχυσιν τῆς Α.Τ.Ε. ἀρκετὰ χρηματικὰ ποσὰ κατὰ τὴν περίοδον ποὺ ἦτο εἰς τὴν ἀρχὴν ἡ προκάτοχος Κυβέρνησις, δὲν κατεβλήθη ὡς ἔδει ἡ δέουσα προσπάθεια νὰ δοθοῦν ὄντως εἰς αὐτήν.

Ν. Κρασαδάκης. Ἔλεγον κ. συνάδελφει ὅτι πρὸ ἑνὸς ἔτους προσεφέρθησαν ἐκ τῶν ὑπολοίπων εἰς δραχμὰς τῆς Ἀμερικανικῆς Βοηθείας δύο τρισεκατομμύρια δραχμαὶ ἦλθε καὶ ἀντιπρόσωπος ἁρμόδιος καὶ συνεζήτησε τὸ θέμα. Ὅλα αὐτὰ ἀπετέλεσαν φιλολογίαν διότι ἐζητήθη ἐκ τῆς ἀμερικανικῆς πλευρᾶς ὡς πληροφορούμεθα νὰ μετακληθοῦν ἐξ Ἀμερικῆς 8 εἰδικοὶ ἐμπειρογνώμονες εἰς τὴν Ἑλλάδα διὰ νὰ μελετήσουν τὸ τραπεζιτικὸν ἀγροτικὸν σύστημα τῆς χώρας μας καὶ τὴν οἰκονομίαν τῆς Ἑλλάδος γενικῶς διὰ νὰ προχωρήσωμεν εἰς τὴν προικοδότησιν. Τοῦτο δὲ εἶναι τὸ παράπονον τοῦ ἀγρότου, διότι δὲν εἶχε τὴν συμπαράστασιν τῆς Κυβερνήσεως τότε τὴν ὁποίαν τοῦ ὑπεσχέθη καὶ οὕτω σήμερον ἀκόμη ὑπάρχει τὸ θέμα ἐκκρεμές. Τοῦτο ὀφείλεται εἰς τὸν κακὸν χειρισμὸν τῆς προκατόχου Κυβερνήσεως, διότι δὲν ἐπέδειξεν τὸ ἴδιον ἐνδιαφέρον καὶ τὴν αὐτὴν στοργὴν ποὺ ἐπέδειξε εἰς ἄλλο παρόμοιον θέμα τῶν ὑπολοίπων εἰς δολλάρια ἐκ τῆς Ἀμερικανικῆς Βοηθείας ἀνερχόμενον εἰς 10 ἑκατομ. δολλάρια τὰ ὁποῖα ἐδώθησαν εἰς τὸν ΟΧΟΑ, διὰ τὴν παροχὴν Βιομηχ. δανείων ἐνῶ θὰ ἦτο δυνατὸν ἐκ παραλλήλου νὰ προικοδοτηθῇ καὶ ἡ ΑΤΕ ἐκ τῶν ὑπολοίπων εἰς δραχμὰς Ἰδοὺ λοιπὸν κ. Ὑπουργέ, ὅτι ὁ ὑποφαινόμενος σᾶς ὑποδεικνύει ὅτι σήμερον ὑπάρχουν ἐκ τῶν ὑπολοίπων τῆς Ἀμερικανικῆς βοηθείας εἰς δραχμ ἀνερχόμενα εἰς τὸ ποσὸν τῶν δραχμῶν τῶν 2 τρισεκατομμυρίων δραχμῶν διὰ τῶν ὁποίων δύναται νὰ προικοδοτηθῇ ἡ ΑΤΕ. Καὶ ἡ σύστασίς μου ἀποκλειστικὸν σκοπὸν ἔχει ὅπως καταβληθῇ ἀμέσως ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως πᾶσα δυνατὴ προσπάθεια ὥστε νὰ δοθοῦν εἰς τὴν Ἀγροτικὴν Τράπεζαν τὰ χρήματα αὐτὰ τὰ ὁποῖα νὰ διατεθοῦν πρὸς τὸν ἀγροτικὸν κόσμον ὡς δάνεια μεσοπρόθεσμα καὶ βραχυπρόθεσμα διότι εἶναι ἀναμφισβήτητον ὅτι διὰ τῶν δανείων αὐτῶν καὶ διὰ τῆς ἀνέσεως ἡ ὁποία θὰ παρεσχεθῇ εἰς τὸν ἀγροτικὸν κόσμον τὰ μέγιστα θὰ ἀνεζωογονηθῇ ἡ ἐθνικὴ μας οἰκονομία.

Συνοψίζων λοιπὸν κ. συνάδελφοι, νομίζω ὅτι πρῶτον θὰ πρέπει τὸ ποσὸν τῶν ὑπολοίπων τῆς Ἀμερικανικῆς βοηθείας ἀξιοποιούμενον νὰ εἰσέλθῃ ὡς προικοδότησις εἰς τὴν Ἀγροτικὴν Τράπεζαν τῆς Ἑλλάδος καὶ τὸ ποσὸν νὰ χορηγηθῇ ὡς ἀνωτέρω ἀνέφερον νὰ διατεθῇ εἰς ἐπενδύσεις γεωργικὰς καὶ ὡς δάνεια μεσοπρόθεσμα καὶ μακροπρόθεσμα. Ἐν συνεχείᾳ δὲ νὰ συνεχισθῇ ἡ χρηματοδότησις τῆς ΑΤΕ ὑπὸ τῆς Τραπέζης τῆς Ἑλλάδος ὡς γίνεται μέχρι σήμερον καὶ μόνον διὰ χορήγησιν βραχυπροθέσμων δανείων. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον νὰ εἶσθε βέβαιος κ. Ὑπουργέ, ὅτι ἐξοπλίζετε ἐπαρκῶς τὴν Ἀγροτικὴν Τράπεζαν διὰ νὰ ἀντεπεξέλθῃ εἰς τὸ τόσον σπουδαῖον προορισμόν της.

Τ. Μιχαηλίδης. Κύριε συνάδελφε, διὰ τοὺς ἐμπειρογνώμονας τί ἔχετε νὰ μᾶς πῆτε;

Ν. Κρασσαδάκης. Κύριε συνάδελφε, ἐὰν θέλετε τὴν ἀπάντησίν μοι σᾶς λέγω ὅτι ἐγὼ ὁπωσδήποτε θὰ ἀπέκλειον τὴν συμμετοχὴν τῶν προταθέντων ἐμπειρογνωμόνων μὲ μόνον τὸν λόγον ὅτι ἐμπειρογνώμονες οὗτοι ἐπειδὴ μόνον τὴν ἀμερικανικὴν ἀγροτικὴν οἰκονομίαν καὶ τὸν τρόπον τῆς ἀσκήσεως τῆς ἀγροτικῆς πίστεως ἐν Ἀμερικῇ γνωρίζουν θὰ ἀνέτρεπον τὴν προικοδότησιν τῆς Ἀγροτικῆς Τραπέζης ἐν Ἑλλάδι. Διὰ τὸν λόγον αὐτὸν ἀκριβῶς ἡ Κυβέρνησις ὀφείλει νὰ προχωρήσῃ ἄνευ τῆς μεσολαβήσεως τῶν ἐμπειρογνωμόνων εἰς τὴν προικοδότησιν τῆς Ἀγροτικῆς τραπέζης διὰ τῶν ὑπολοίπων τῆς Ἀμερικανικῆς βοηθείας.

Ἐπίσης ἐν τάχει ἡ Κυβέρνησις θὰ πρέπει νὰ προ[illegible]ῇ εἰς τὴν ἀλλαγὴν τοῦ λογιστικοῦ συστήματος τῆς Ἀγροτικῆς Τραπέζης διότι εἶναι ἐκτὸς τῆς σημερινῆς πραγματικότητος. Εἶναι δὲ ἀνάγκη νὰ φθάσῃ εἰς νέον σύστημα λογιστικόν, τοῦ ἀνοικτοῦ λογαριασμοῦ, μὲ τὸ ὁποῖον παλαιότερον εἶχε συνηθίσει ὁ ἀγρότης καὶ εἰς τὸν ὁποῖον παρέχεται μία ἄνεσις εἰς αὐτόν.

Ἐπίσης νομίζω ὅτι θὰ πρέπει νὰ καταργηθῇ τὸ ἀναχρονιστικὸν σύστημα τῆς δι' ἐνταλμάτος προσωπικῆς κρατήσεως εἰσπραξις τῶν χρεῶν τῶν ἀγροτῶν, διότι ὄχι μόνον τοῦτο εἶναι ἀναχρονισμός, ἀλλὰ καὶ βαρβαρότης τοῦ νὰ κυκλοφορῇ ὁ χωροφύλαξ μὲ ἐντάλματα προσωπικῆς κρατήσεως εἰς βάρος ἀγροτῶν διὰ χρέη του πρὸς τὴν ΑΤΕ· Καὶ δύναμαι νὰ σᾶς βεβαιώσω ὅτι ὀλίγας ἡμέρας πρὸ τοῦ Πάσχα εἰς ἓν χωρίον τῆς ἐπαρχίας μου χωροφύλακες ἔκαμαν μπλόκο ἐνθυμίζοντα τὴν κατοχικὴν περίοδον διὰ νὰ συλλάβουν μερικοὺς ὀφειλέτας ἀγρότας. Ἡμεῖς μάλιστα οἱ περὶ τὰ νομικὰ ἀσχολούμενοι πιστεύομεν ὅτι ἡ προσωπικὴ κράτησις ὡς μέσον ἐκτελέσεως εἰς ἐλαχίστας περιπτώσεις ἐπιτρέπεται εἰς πολλοὶ δὲ ὀλιγωτέρας ἐπιβάλλεται. Ἐὰν συνεπῶς ὑπὸ τὰ σημερινὰ κοινωνικὰ δεδομένα ἀφήσωμεν ἀπαρατήρητον τὸ θέμα τοῦτο, νομίζω ὅτι τότε εὑρισκόμεθα ἐκτὸς τῆς πραγματικότητος. Ἀλλὰ θὰ μοῦ εἴπητε εἶναι δυνατὸν νὰ ἀφήσωμεν τοὺς κακοπίστους δανειστὰς ἐλευθέρους; Ἐγὼ κ. Ὑπουργέ, θὰ ἔκαμα καὶ μίαν ριψοκίνδυνον ἂν θέλετε πρότασιν. Δηλαδὴ θὰ ἔλεγον ὅτι θὰ ἦτο προτιμότερον νὰ χάσῃ ἡ Τράπεζα ἀπὸ τοὺς ὀλίγους αὐτοὺς κακοπίστους δανειστάς, παρὰ νὰ ἀνατρέχωμεν εἰς τὸ ἀναχρονιστικὸν σύστημα τῆς προσωποκρατήσεως δι' ἐνταλμάτων.

Ἔχει ἄλλωστε ἡ Τράπεζα ἤδη τὰ ἄλλα ἐχέγγυα τὰ ὁποῖα τῆς ἐπιτρέπουν νὰ εἰσπράξῃ παρὰ τῶν κακοπίστων αὐτῶν δανειστῶν τὰ δανεισθέντα. Ἐπίσης ἡ προκάτοχος Κυβέρνησις δεικνύουσα ἀνυποληψίαν πρὸς τὸν ἀγρότην παρενέβαλε παρένθετα πρόσωπα κατὰ τὴν πώλησιν τῶν γεωργικῶν των προϊόντων καὶ ἀνέθεσε εἰς αὐτὰ τὴν εἴσπραξιν τῶν χρεῶν της ἐξ αὐτῶν καὶ οὕτω παρέστημεν πέρυσι εἰς ἕνα ἀπαράδεκτον θέαμα. Τὰ παρένθετα αὐτὰ πρόσωπα τὰ ὁποῖα παρεκράτουν τὰ χρέη τῶν ἀγροτῶν διὰ νὰ τὰ καταθέσουν εἰς τὴν Ἀγροτικὴν Τράπεζαν πρὸς ἐξόφλησιν τῶν χρεῶν τῶν ἀγροτῶν, τὰ κρατοῦν εἰς χεῖρας των ἐπὶ ἕνα καὶ δύο μῆνας τὰ χρήματα ταῦτα, χωρὶς νὰ τὰ καταθέτουν εἰς τὴν Ἀγροτικὴν Τραπεζαν καὶ οὕτω ὁ ἀγρότης ὀφειλέτης πρὸς τὴν Τράπεζαν ἐπεβαρύνετο μὲ τοὺς τόκους ὑπερημερίας ἐνῶ οὐσιαστικῶς εἶχε ἐξοφλήσει τὴν Ἀγροτικὴν Τράπεζαν.

Ἰδοὺ λοιπὸν αἱ ὑποδείξεις τὰς ὁποίας εἶχον τὴν εὐκαιρίαν νὰ προτείνω χάριν τῆς Ἀγροτικῆς Τραπέζης. Ἀλλὰ περισσότερον χάριν τῶν ἀγροτῶν οἵτινες δὲν στεροῦνται πρακτικότητος καὶ τὰς ὁποίας εἶχον καθῆκον νὰ φέρω ἐνώπιον τῆς Ἐθνικῆς Ἀντιπροσωπείας, ὥστε νὰ εὑρεθῇ ἡ λύσις τοῦ σοβαρωτάτου ἀγροτικοῦ θέματος.

Καταλήγων ἐπανέρχομαι καὶ πάλιν ἐπὶ τῆς πρώτης προτάσεώς μου, τῆς προικοδοτήσεως τῆς Ἀγροτικῆς τραπέζης, ἥτις ἀποτελεῖ καὶ τὸ μέγα θέμα τοῦ ἀγρότου καὶ νὰ συστήσω εἰς τὴν Κυβέρνησιν ὅπως ἄνευ ἀναβολῆς προέλθῃ εἰς τὰς καταλλήλους συνεννοήσεις καὶ διαπραγματεύσεις μετὰ τῶν ἁρμοδίων τῆς Ἀμερικανικῆς Ἀποστολῆς. Παρέχεται δὲ **εἰς** τὸν σημερινὸν Ὑπουργὸν τῆς Γεωργίας ἐπιδιώκοντα τὴν ἐπίλυσιν τοῦ θέματος τούτου ὁμολογουμένως στάδιον δόξης λαμπρὸν τὸ ὁποῖον ἐὰν τὸ διεξέλθῃ ἐπιτυχῶς χάριν τοῦ χειμαζομένου ἀγροτικοῦ πληθυσμοῦ τῆς Χώρας ἀλλὰ καὶ τῆς Ἀγροτικῆς Τραπέζης, ὁ ὁμιλῶν τὴν στιγμὴν τούτην θὰ τὸν χειροκροτήσῃ πρῶτος καὶ εὐχαρίστως. (Χειροκροτήματα).

Πρόεδρος. Ὁ κ. Στεφανίδης, ἔχει τὸν λόγον.

Μ. Στεφανίδης. Κύριοι βουλευταί, ἔχω καταθέσει εἰς τὴν Βουλὴν ἐπερωτήσεις ἀναφερομένας εἰς εἰδικώτερα, μεγάλης ὅμως σημασίας καὶ σπουδαιότητος, θέματα ἐνδιαφέροντα τὸν ἀγροτικὸν κόσμον μας καὶ θὰ μοῦ παρασχεθῇ ἡ εὐκαιρία νὰ ἐκθέσω εὐρύτερον τὰς ἀπόψεις μου ἐπὶ τῆς ἀσκηθείσης ἀντιαγροτικῆς πολιτικῆς καὶ τῆς σημερινῆς καὶ τῶν προκατόχων της Συναγερμικῶν Κυβερνήσεων.

Ἐζήτησα τὸν λόγον συνεχιζομένης τῆς συζητήσεως ἐπὶ τῆς ἐπερωτήσεως αὐτῆς, μετὰ τὴν ἀπάντησιν τοῦ ἀξιοτίμου τέως Ὑπουργοῦ Γεωργίας καὶ ἤδη Ἐξωτερικῶν κ. Ἀβέρωφ, ὅστις διετύπωσε λίαν αἰσιοδόξους προβλέψεις διὰ τὸ μέλλον καὶ τὴν ζωὴν τοῦ ἐν οἰκονομικῇ ἐξαρθρώσει τελοῦντος ἀγροτικοῦ κόσμου μας καὶ μάλιστα ἔξῆρε τὸν ὀλιγόμηνον ἔργον τῆς σημερινῆς Κυβερνήσεως εἰς τὸ σπουδαιότατον αὐτὸν τομέα τῆς ἐθνικῆς μας ζωῆς ὡς καρποφόρον καὶ γόνιμον.

Κύριοι βουλευταί, ἔχων ὑπ' ὄψιν μου τὴν μέχρι σήμερον ἀσκηθεῖσαν πολιτικὴν εἰς ἀμφοτέρους τοὺς κρισιμωτέρους τομεῖς τοῦ Κυβερνητικοῦ ἔργου, ἀγροτικὸν καὶ ἐργατικόν, δὲν συμμερίζομαι τὴν ὑπέρμετρον αὐτὴν αἰσιοδοξίαν, οὔτε καὶ θεωρῶ ἀνταποκρινομένην πρὸς τὴν πραγματικότητα καὶ τὴν ἀλήθειαν τὴν ἔξαρσιν τῆς κυβερνητικῆς προσπαθείας.

Κύριοι συνάδελφοι, ὅλοι γνωρίζετε ἐκ τῆς προσφάτου κατὰ τὸ προεκλογικὸν στάδιον ἐπικοινωνίας σας μὲ τὸν ἀγροτικὸν κόσμον, ὅτι ἡ δυσφορία καὶ ἀγανάκτησίς του ἀναφέρεται εἰς τὰ ἐξῆς κυριώτερα θέματα, ποὺ εἶναι δι' αὐτοὺς κατ' ἐξοχὴν ζωτικά: 1) Εἰς τὴν ἔλλειψιν κρατικῆς προστασίας τῶν γεωργικῶν προϊόντων του καὶ τὴν ὑφισταμένην μεγάλην δυσαναλογίαν μεταξὺ τῆς τιμῆς τῶν γεωργικῶν προϊόντων καὶ τῆς τιμῆς τῶν βιομηχανικῶν τοιούτων. 2) Εἰς τὴν μὴ ἐκπλήρωσιν τοῦ μεγάλου προορισμοῦ τῆς Ἀγροτικῆς Τραπέζης, ἥτις ἐλλείψει ἐπαρκοῦς χρηματοδοτήσεως κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη, καθ' ἃ ἀντιθέτως ἐνισχύθησαν μεγάλαι βιομηχανικαὶ ἐπιχειρήσεις, δὲν ἔρχεται ἀρωγὸς τοῦ οἰκονομικῶς πάσχοντος ἀγροτικοῦ κόσμου καὶ προσφεύγει εἰς μέτρα καταπιέσεως καὶ τῶν καλοπίστων ὀφειλετῶν ἀγροτῶν μας. 3) Εἰς τὴν τεραστίαν ὕψωσιν τῆς τιμῆς τῶν χημικῶν λιπασμάτων καὶ φαρμάκων. 4) Εἰς τὴν ὑπέρμετρον ἐπιβάρυνσίν του μὲ τὴν στρεμματικὴν φορολογίαν διὰ τὴν συντήρησιν τῆς ἀγροφυλακῆς καὶ 5) εἰς τὴν ἐπιβολὴν δυσβαστάκτων δημοτικῶν καὶ κοινοτικῶν φόρων ἐφ' ὅλων σχεδὸν τῶν γεωργικῶν προϊόντων.

Ὅλα αὐτὰ τὰ μεγάλα ζητήματα τοῦ ἀγροτικοῦ κόσμου ἀπὸ τὴν εὐνοϊκὴν ἀντιμετώπισιν καὶ ἐπίλυσιν τῶν ὁποίων ἐξαρτᾶται ἡ οἰκονομικὴ εὐημερία του, κατὰ σύμπτωσιν, ἀτυχῆ κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς τελευταίας τετραετίας, καθ' ἣν ἐκυβέρνησε τὴν χώραν ὁ Ἑλληνικὸς Συναγερμὸς καὶ ἡ σημερινὴ Κυβέρνησις ἀπὸ ἐννεαμήνου, ἀποτελοῦσα συνέχειαν αὐτοῦ, κατεβαραθρώθησαν ἐν πάσῃ περιπτώσει, ἐβόθησαν εἰς αὐτὰ ἀπὸ τὰς συναγερμικὰς Κυβερνήσεις αἱ δυσμενέστεραι λύσεις, ἐπαυξήσασαι καὶ ἀποκορυφώσασαι τὴν δυσφορίαν καὶ ἀγανάκτησιν τῶν ἀγροτῶν μας.

Ἐπὶ τῶν πρώτων δύο θεμάτων, τῆς ἐλλείψεως προστασίας τῶν γεωργικῶν προϊόντων μας καὶ ἐξασφαλίσεως καλλιτέρων τιμῶν αὐτῶν, ὡς καὶ τῆς μὴ ἐπαρκοῦς χρηματοδοτήσεως τῆς Ἀγροτικῆς Τραπέζης μας, πρὸς οἰκονομικὴν ἐνίσχυσιν τοῦ πάσχοντος ἀγροτικοῦ κόσμου μας, ὡμίλησαν πρὸ ἐμοῦ ἄλλοι ἀξιότιμοι συνάδελφοι καὶ θεωρῶ ἄσκοπον νὰ ἐπαναλάβω τὰς ἐκτεθείσας ἀπόψεις, ἔστω προσθέτων καὶ νέα ἐπιχειρήματα.

Ἐπὶ τοῦ τρίτου θέματος, τῆς ὑψώσεως τῆς τιμῆς τῶν χημικῶν λιπασμάτων, μοὶ ἐδόθη ἡ εὐκαιρία νὰ ὁμιλήσω εἰς τὴν Βουλὴν ἐξ ἀφορμῆς σχετικῆς ἐρωτήσεώς μου καὶ νὰ κάμω τὴν ὀλιθερὰν διαπίστωσιν, ὅτι πράγματι ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τῆς σημερινῆς Κυβερνήσεως καὶ τῶν προκατόχων της συναγερμικῶν, ἤτοι κατὰ τὴν τελευταίαν τριετίαν, ἐδιπλασιάσθη ἡ τιμή των. Ὡς γνωστόν, ἐπὶ Κυβερνήσεως τοῦ Κέντρου, τὰ λιπάσματα ἐτιμῶντο 1,90 κατ' ὀκᾶν καὶ ἤδη, κατὰ τὴν συναγερμικὴν τετραετίαν, ἔφθασαν τὰς δραχμὰς 4.00.

Ἐπιμένω ἐπὶ τῆς γνώμης μου, ὅτι δὲν παρεσχέθη ἐπαρκὴς κρατικὴ ἐπιδότησις διὰ τὸν περιορισμὸν τῆς τιμῆς των, ὅπως γίνεται εἰς πολλὰς ξένας γεωργικὰς χώρας καὶ οὕτω ὁ ἀγροτικὸς κόσμος ὑφίσταται ἐξακολουθητικῶς μὲ τὸ μονοπώλιον τῆς ἑταιρίας λιπασμάτων τὸ δυσβάστακτον αὐτὸ βάρος.

Ὁ κ. Ὑπουργὸς Γεωργίας ὁμιλῶν σχετικῶς εἰς τὴν Βουλὴν ἐπὶ τοῦ σπουδαιοτάτου αὐτοῦ προβλήματος ἐστήριξεν τὰς αἰσιοδόξους προβλέψεις του εἰς τὴν μέλλουσαν καὶ ἀβεβαίαν ἴδρυσιν τοῦ ἐργοστασίου ἀζώτου. Ἀλλὰ μὲ τὴν ἐπαναλαμβανομένην αὐτὴν ἀνεκπλήρωτον κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη διαβεβαίωσιν δὲν γίνεται ζωτικὸν πρόβλημα ὅπως θὰ ἠδύνατο μόνον διὰ σημαντικῆς Κρατικῆς ἐπιδοτήσεως νὰ ἀντιμετωπισθῇ.

Ἐπὶ τοῦ τετάρτου θέματος τῆς ἐπιβολῆς βαρείας στρεμματικῆς φορολογίας διὰ τὴν συντήρησιν ἑνὸς ἀποτυχόντος θεσμοῦ ἀγροφυλακῆς καθ' οὗ ὁ ἀγροτικὸς κόσμος βοᾷ, κατὰ τὰ τελευταῖα τέσσαρα ἔτη ἡ κατάστασις ἐχειροτέρευσεν καὶ ἐδιπλασιάσθη καὶ ἐνιαχοῦ ἐτριπλασιάσθη ἡ φορολογικὴ ἐπιβάρυνσις τοῦ ἀγροτικοῦ κόσμου μας, συρομένου μὲ ἐντάλματα προσωπικῆς κρατήσεως εἰς τὸν εἰσπράκτορα καὶ τὰς φυλακάς.

Ἐπὶ τέλους πρέπει νὰ τερματισθῇ αὐτὴ ἡ οἰκτρὰ κατάστασις καὶ ὡς ὀρθῶς ἐτόνισεν εἰς σχετικὴν διακοπήν του ὁ Ἀξιότιμος Ἀρχηγὸς τοῦ Δημοκρατικοῦ Κόμματος ἓν ἐκ τῶν δύο πρέπει τὸ ταχύτερον νὰ συμβῇ. Ἢ νὰ ἀναλάβῃ ὁ Κρατικὸς προϋπολογισμὸς τὸ οἰκονομικὸν βάρος ὥστε νὰ τὸ ὑποστῇ προκειμένου περὶ μιᾶς εὐρείας κοινωνικῆς λειτουργίας τὸ κοινωνικὸν σύνολον ὡς γίνεται διὰ τὴν Χωροφυλακὴν καὶ ἄλλα σώματα ἀσφαλείας ἢ νὰ καταργηθῇ τὸ ὑπάρχον σύστημα καὶ νὰ ἐπαναφερθῇ τὸ πλαιὸν καὶ δεδοκιμασμένον σύστημα τῆς κανονικῆς ἀγροφυλακῆς καταβαλλομένης εἰς εἶδος τῆς ἀντιμισθίας τῶν ἀγροφυλάκων, ἐξαρτωμένην ὅμως ἀπὸ τὴν θέλησιν τῶν κτηματιῶν καὶ τερματιζομένης τῆς ἀσυδοσίας των.

Μάλιστα ἡ προκάτοχος Συναγερμικὴ Κυβέρνησις καὶ αὐτὸ τὸ μέτρον ποὺ εἶχε λάβει ἡ Κυβέρνησις τοῦ Κέντρου τὸ 1952 νὰ παρασχεθῇ ἐλευθερία ἐπιλογῆς εἰς τὰς Κοινότητας τοῦ παλαιοῦ ἢ τοῦ νέου συστήματος κατήργησε καὶ αὐτὸν τὸν τρόπον ἡ κατάστασις ἐχειροτέρευσεν καὶ εἰς τὴν ὕπαιθρον ἀκούει κανεὶς πικρότατα παράπονα κατὰ τῆς ἀγροφυλακῆς.

Δ. Μανέντης (Ὑφ. Γεωργ.). Κύριε Στεφανίδη, θὰ σᾶς παρακαλέσω ἐπὶ τοῦ θέματος τῆς ἀγροφυλακῆς νὰ μὴ ἐπιμείνετε. Ἐνόμιζα ὅτι ὁμιλητὴς τῆς ἰδικῆς σας περιωπῆς, μετὰ τὴν διαβεβαίωσίν μου ὅτι τὸ θέμα τῆς ἀγροφυλακῆς θὰ ἐπιλυθῇ κατὰ τρόπον εὐνοϊκὸν διὰ τοὺς ἀγρότας, ὅτι δὲν θὰ ἐπέκρινεν τὴν Κυβέρνησιν.

Μ. Στεφανίδης. Πράγματι κ. Ὑπουργέ, παρεσχέθη πρὸ ἡμερῶν εἰς τὴν Βουλὴν ἡ διαβεβαίωσίς σας ὅτι τὸ θέμα τῆς ἀγροφυλακῆς θὰ ἐπιλυθῇ εὐνοϊκῶς. Πλὴν ὅμως δὲν πρέπει νὰ λησμονῆτε ὅτι ἕτερος Ὑπουργὸς τῆς Κυβερνήσεως ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν, ὁ κ. Μακρῆς, ἀπαντῶν πρὸ τινων ἡμερῶν εἰς σχετικὴν ἐρώτησιν συναδέλφων, δὲν ὡμίλησεν μὲ τὴν αὐτὴν κατηγορηματικότητα καὶ ἐχαρακτήρισε τὸ θέμα ὡς σοβαρὸν μὲν ἀλλ' ἔχον ἀνάγκην εἰδικῆς μελέτης καὶ ἐξηρτημένον ἀπὸ τὴν γνώμην τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν.

Κύριοι βουλευταί, καὶ ἐπὶ τοῦ πέμπτου θέματος, τῆς ἐπιβολῆς δυσβαστάκτων δημοτικῶν καὶ κοινοτικῶν φορολογιῶν ἐφ' ὅλων τῶν ἀγροτικῶν προϊόντων, ποὺ ἔχει προκαλέσει τὴν ἀγανάκτησιν τοῦ ἀγροτικοῦ κόσμου, ἡ Κυβέρνησις ὀφείλει νὰ λάβῃ ἐπείγοντα μέτρα ἀνατρέποντα ἢ ἄλλως μεταρρυθμίζουσα τὸ καθεστὼς ποὺ ἐδημιούργησεν ἡ προκάτοχος Κυβέρνησις τοῦ Συναγερμοῦ. Πρέπει νὰ πληροφορηθῇ ἡ Βουλή, ὅτι πράγματι ἔχουν θεσπισθῇ βαρύνεται ποινικαὶ κυρώσεις εἰς βάρος δημοτικῶν καὶ Κοινοτικῶν Συμβουλίων ποὺ δὲν στέργουν ὁπωσδήποτε ἄνευ ἐρεύνης τινὸς τῶν τοπικῶν οἰκονομικῶν συνθηκῶν νὰ ἐπιβάλουν τὴν φορολογίαν αὐτὴν καὶ καθημερινῶς παραπέμπονται εἰς τὴν ποινικὴν δικαιοσύνην, ὡς παραβάται πολῖται ποὺ δὲν ἐπιβάλουν τὰ νέα φορολογικὰ αὐτὰ βάρη.

Κύριε Ὑπουργὲ Γεωργίας, ἂν θέλετε νὰ ἄρητε τὰς ὑφιστα-

μένας ἀδικίας καὶ νὰ ἐξαλείψετε ἢ ἔστω νὰ μετριάσητε τὴν δυσφορίαν καὶ ἀγανάκτησιν τοῦ ἀγροτικοῦ κόσμου, ὀφείλετε νὰ φέρετε τὸ ταχύτερον εἰς τὴν Βουλὴν νομοσχέδια πρὸς ἄρσιν τῶν μεγάλων αὐτῶν ἀδικιῶν καὶ ἱκανοποίησιν τῶν δικαιωτάτων αἰτημάτων τοῦ ἀξίου καλλιτέρου μέλλοντος ἀγροτικοῦ κόσμου μας. Ἄλλως, ἡ Κυβέρνησις, ἂν συνεχίσῃ τὴν ἀντιαγροτικὴν πολιτικὴν τοῦ Συναγερμοῦ θὰ ἐπανξήσῃ τὰ δεινὰ τῶν ἀγροτῶν μας καὶ θὰ ὑπέχῃ βαρυτάτην εὐθύνην. (Χειροκροτήματα).

Μεθ' ὃ, συναινέσει τῆς Βουλῆς, ὥραν 11ην μ.μ., λύεται ἡ συνεδρίασις δι' αὔριον, ὥραν 6.30' μ.μ., μὲ θέμα Ἡμερησίας Διατάξεως, ἀναφορᾶς, ἐρωτήσεις καὶ νομοθετικὴν ἐργασίαν.

Ὁ Πρόεδρος

Οἱ Γραμματεῖς

Κυπρ

Χωρίς ημερομ. (Τό πρώτο καιρό
τῆς κυβερν. καραμανλῆ
ΕΡΕ 1956-1957
πρίν το ΟΗΕ

Λόγοι καραμανλῆ ; γιά τό κυπριακό
γραμμένοι ἀπό τόν Κ. Τ. ;
γιά τούς Ἕλληνες τῆς Ελλ., ἀντιπο-
γίτευση.

(σημ.-η Δ Μυλωνα)

[17.]

Τό Κυπριακόν πρόβλημα εἶναι τό δυσκολώτερον ἐξ ὅσων ἀντεμετώπισε ἡ Ἑλλάς ἀπό τῆς ἀνεξαρτησίας της. Ἐνῶ οὔτε δύναται οὔτε πρέπει νά ἀπομακρυνθῇ τῶν συμμαχιῶν αἱ ὁποῖαι προσδιωρίσθησαν ἀπό τά μόνιμα αὐτῆς συμφέροντα καί τήν πατροπαράδοτον πολιτικήν της εἶναι παρά ταῦτα ὑποχρεωμένη νά διεξαγάγῃ ἐντός τῶν συμμαχιῶν αὐτῶν ἕνα τραχύ, δύσκολον καί δραματικόν ἀγῶνα.

Ὅταν ἀπεδύθη εἰς τόν ἀγῶνα αὐτόν, ὁ ὁποῖος δέν ἀπέβλεπε μόνον εἰς τήν ἐλευθέρωσιν τῶν ἑκατοντάδων χιλιάδων Κυπρίων ἀδελφῶν ἀλλά καί εἰς τήν πραγματοποίησιν τῶν ἰδεωδῶν τῆς ἐλευθερίας καί τῆς δικαιοσύνης εἶχε πλήρη ἐπίγνωσιν ὅτι ἐπροχώρει πιστή εἰς τήν ἱστορίαν της πρός σειράν δοκιμασιῶν τῶν ὁποίων δέν ἠδύνατο νά προσδιορισθῇ ἡ διάρκεια. Ἡ παροῦσα Ἑλληνική Κυβέρνησις παρέλαβε τόν ἀγῶνα αὐτόν καθ' ἣν στιγμήν ἡ Ἑλλάς ὑφίστατο ἀλλεπαλλήλους μειώσεις καί ἀποτυχίας, εἰς τό Λονδῖνον κατά τήν Τριμερῆ Διάσκεψιν, εἰς τήν Κωνσταντινούπολιν μέ τά τραγικά γεγονότα τῆς 6ης Σ/βρίου καί εἰς τά Ἡνωμένα Ἔθνη μέ τήν ἀπόρριψιν τῆς προσφυγῆς μας.

Γιά νά ἀναλύσω

Ἀπό τοῦ σημείου ὅπου τό παρέλαβεν ἐντός διαστήματος ὀλιγωτέρου τῶν 10 μηνῶν τό κατέστησε πρόβλημα προσελκύον τήν παγκόσμιον συμπάθειαν, πρόβλημα τό ὁποῖον δέν δύναται πλέον νά παύσῃ νά ὑπάρχῃ παρά ὅταν θά εὕρῃ τήν δικαίαν του λύσιν.

Ὁ Κυπριακός ἀγών καθ' ὅλον τοῦτο τό διάστημα διῆλθεν ἀπό ποικίλας φάσεις καί προσέλαβε διαφόρους μορφάς. Ἐνῶ ὅμως ἡ ἱερότης του ἔπρεπε νά τόν κρατήσῃ μακράν ἀπό ὁ,ιανδήποτε πολιτικήν ἐκμετάλλευσιν ἐπελέγη ὑπό τῶν περισσοτέρων κομμάτων τῆς Ἀντιπολιτεύσεως ὡς τό κύριον μέσον πολεμικῆς κατά τῆς Κυβερνήσεως μέ τήν πρόθεσιν πάντοτε νά δημιουργῆται σύγχυσις περί τήν ἀλήθειαν καί τήν ἐν Κύπρῳ πραγματικότητα.

Τοῦτο συνέβη καί κατά τάς τελευταίας ἡμέρας μέ τήν κρισιμωτάτην καμπήν τοῦ ἀγῶνος. Ὡς ἐκ τούτου, ὡς ὑπεύθυνος Κυβερνήτης τῆς Χώρας, αἰσθάνομαι ὅτι ἔχω τό χρέος νά παράσχω εἰς τόν Ἑλληνικόν λαόν ὡρισμένα στοιχεῖα διά τῶν ὁποίων θά διασκεδασθῇ ἡ ἐπιχειρουμένη σύγχυσις καί θά δοθῇ οὕτως νά διακρίνῃ τήν

ἀλήθειαν καί τήν τιμίαν διαχείρισιν τῆς Κυπριακῆς ὑποθέσεως ἀπό τό ψεῦδος καί τήν ἐθνικῶς ἐπιζημίαν ἐκμεταλλευσίν του δι' ἀντιπολιτευτικούς σκοπούς.

Ὁ Κυπριακός ἀγών ἀπό χρόνου πολλοῦ ἤδη ἔχει δύο πλευράς. Εἶναι ἡ πλευρά ἡ ἀγωνιστική, ἡ ὁποία εὑρίσκεται εἰς χεῖρας τῶν Κυπρίων ἀγωνιστῶν τῆς ΕΟΚΑ καί εἶναι ἡ πλευρά πολιτική, τήν ὁποίαν ἔχει ἀναλάβει ἡ Ἑλληνική Κυβέρνησις μέ τήν συμπαράστασιν τῶν ἐκπροσώπων τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ. Μέ τήν πρώτην πλευράν τοῦ ἀγῶνος, οὔτε ἔπρεπε, οὔτε ἠδύνατο νά ἔχῃ, οὔτε ἔχει ἡ Ἑλληνική Κυβέρνησις ἢ οἱανδήποτε σχέσιν. Μόνον οἱ βυσσοδομοῦντες κατά τῆς Ἑλλάδος δύνανται νά ἰσχυρίζωνται τό ἀντίθετον. Διά τήν δευτέραν ὅμως πλευράν, τόν πολιτικόν καί διπλωματικόν ἀγῶνα ὑπέρ τῶν Κυπρίων, ἡ Ἑλληνική Κυβέρνησις ἔπραξενὅτι ἦτο δυνατόν. Δέν ἐδίστασε χάριν τοῦ Κυπριακοῦ ἀγῶνος νά καταστήσῃ ἀδρανῆ τήν Βαλκανικήν Συμμαχίαν ἐπί τῆς ὁποίας στηρίζει κατά πολύ τήν ἀσφάλειαν τῆς Ἑλλάδος. Ἔθεσε ὑπό δοκιμασίαν καί αὐτάς τάς σχέσεις της εἰς τό NATO, διά νά μήν ἀναφέρω καί προσφάτους πικίλας ἐνεργείας αἱ ὁποῖαι μαρτυροῦν ὅτι ἡ Κυπριακή ὑπόθεσις ἔχει καταστῇ ἡ προσδιορίζουσα σκέψις ὁλοκλήρου τῆς ἐξωτερικῆς μας πολιτικῆς.

Τήν Κυπριακήν ὑπόθεσιν τήν προεβάλαμεν εἰς ὅλους τούς Διεθνεῖς Ὀργανισμούς, ὅπου τοῦτο θά ἠδύνατο νά γίνῃ χωρίς ζημίαν αὐτῆς ταύτης τῆς Κυπριακῆς ὑποθέσεως. Ἤδη δέ καταβάλλεται σύντονος προσπάθεια διά νά ἑτοιμασθῇ ἡ μάχη τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν πρός τήν ὁποίαν ἀποβλέπει ἡ Ἑλληνική Κυβέρνησις καί εἰς τήν ὁποίαν προχωρεῖ ἀσχέτως πρός τάς οἱασδήποτε ἄλλας ἐνδεχομένας ἐξελίξεις.

Εἰς τό σημεῖον τοῦτο τοῦ Κυπριακοῦ ἀγῶνος ὁ ἀρχηγός τῆς ΕΟΚΑ ἔκρινε ὅτι ἔπρεπε νά σταματήσῃ τήν ἔνοπλον δρᾶσιν του κηρύσσων ἐκεχειρίαν καί ἀποκαθιστῶν τήν εἰρηνικήν ζωήν ἐν τῇ Νήσῳ. Τήν πρᾶξιν ταύτην ἡ Ἑλληνική Κυβέρνησις ἐπήνεσε ἀνεπιφυλάκτως, διότι βοηθεῖ ἀποφασιστικῶς καί εἰς κρίσιμον ὥραν

./.

τόν πολιτικόν καί τόν διεθνῆ στρατιωτικόν ἀγῶνα τῶν Κυπρίων. Αὐτός εἶναι ὁ λόγος διά τόν ὁποῖον ἔλαβε τήν ἀποφασίν του ὁ ἀρχηγός τῆς ΕΟΚΑ ὅπως ἄλλωστε σαφῶς τόν καθορίζει εἰς τήν προκήρυξιν του, μόνον ἐχθροί ἐχθροί τοῦ Κυπριακοῦ ἀγῶνος εἰς τήν μεγάλην Βρεττανίαν καί εἰς τήν Ἑλλάδα ἐτόλμησαν νά κατηγορήσουν ὡς ψευδῆ τήν διακήρυξιν ταύτην καί διά λόγους ἰδιοτελεῖς νά ἀποδώσουν τήν ἀποφασίν του εἰς ἄλλας ἀφορμάς. Καί τό ὅτι ὡρισμένοι ἀδιάλλακτοι Βρεττανοί ἐπεχείρησαν νά μειώσουν τήν ἀξίαν μιᾶς ἐλευθέρας καί γενναίας ἀποφάσεως ἀντιπάλου των αὐτό κάπως εἶναι παραδεκτόν. Ἀπαράδεκτον ὅμως εἶναι ἡ προσπάθεια αὐτή τῆς μειώσεως καί τῆς σπιλώσεως τῆς χειρονομίας τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς ΕΟΚΑ νά προέρχεται ἀπό τούς Ἕλληνας ἐκείνους οἱ ὁποῖοι ἄν δέν ἀνήκουν εἰς τήν παράταξιν ἥτις ἐν Κύπρῳ ἐπολέμησεν εὐθέως τόν Διγενῆ ἀνήκουν πάντως εἰς ἐκείνους οἱ ὁποῖοι ζῶντες ἐν εἰρήνῃ καί ἡσυχίᾳ εἰς τήν ἐλευθέραν Ἑλλάδα κατ' οὐδένα τρόπον μετέσχον εἰς τόν Κυπριακόν ἀγῶνα.

Δέν δυνάμεθα νά γνωρίζωμεν ἐάν ἡ Βρεττανική Κυβέρνησις θά ἐπωφεληθῇ ἐγκαίρως τῆς παρεχομένης εἰς αὐτήν εὐκαιρίας νά δώσῃ μίαν τιμίαν καί δικαίαν λύσιν εἰς τό Κυπριακόν ζήτημα. Ἐζήτει τήν κατάπαυσιν τῆς ὑπ' αὐτῆς ἀποκαλουμένης τρομοκρατίας. Ὁ ἀρχηγός τῆς ΕΟΚΑ τῆς παρέσχε αὐτό τό ὁποῖον ἐζήτει. Ὁ μέχρι τῆς συζητήσεως εἰς τά Ἡνωμένα Ἔθνη χρόνος εἶναι πλέον ἐπαρκής διά τήν λύσιν τοῦ Κυπριακοῦ, ἐάν ὑπάρχῃ ἔστω καί ὀλίγη καλή καί εἰλικρινής πρόθεσις διά τήν ἐπίλυσιν του.

Ἐάν τοῦτο δέν συμβῇ τότε αἱ συνέπειαι εἶναι γνωσταί. Ὡς πρός τήν μίαν πλευράν, τήν ἀγωνιστικήν, καθορίζει τάς συνεπείας ἡ διακήρυξις τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς ΕΟΚΑ. Ὡς πρός τήν ἄλλην πλευράν, τήν πολιτικήν, δηλοῦμεν ἡμεῖς ὅτι θά συνεχίσωμεν τήν προβολήν τοῦ Κυπριακοῦ ὅπου τοῦτο εἶναι δυνατόν κατά τούς διεθνεῖς κανόνας [illegible] πρό παντός δέ θά συζητήσωμεν τήν προσφυγήν τῆς Ἑλλάδος εἰς τήν προσεχῆ Συνέλευσιν τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν τόν ἐρχόμενον Νοέμβριον. Ἐάν ἐκεῖ εὕρωμεν τήν δικαίωσιν, τήν ὁποίαν εὐλόγως προσδοκῶμεν τότε ὁ ἀγών μας θά τερματισθῇ. Ἐάν τοῦτο δέν συμβῇ τότε δηλοῦμεν ἀπό τοῦδε ὅτι ἡ Ἑλλάς δέν διεξάγει ἀπελευθ-

[17.4]

ρωτικούς ἀγῶνας διά πρώτην φοράν. Γνωρίζει μέ πόσας θυσίας καί μέ πόσους κινδύνους κατακτᾶται ἡ Ἐλευθερία. Γνωρίζει ἐπίσης ὅτι οἱ ἀγῶνες αὐτοί ἐνδέχεται νά εἶναι μακρᾶς διαρκείας. Εἰς τό τέλος ὅμως πάντοτε ἐπιβραβεύονται. Δι'αὐτόν τόν λόγον ἡ Ἑλλάς δέν θά ὑποστείλῃ τήν σημαίαν τοῦ ἀγῶνος καί ἄν ἀκόμη καί ἐφέτος τά Ἡνωμένα Ἔθνη παραγνωρίζουν τό αἴτημά των. Θά ἔχῃ τήν ὑπομονήν καί τήν ἐπιμονήν καί τήν ἀκλόνητον πίστιν, ἡ ὁποία θά κρατήσῃ τό ζήτημα τό Κυπριακόν πάντοτε ἀνοικτόν, ὥστε μόλις εὐνοϊκαί διεθνεῖς συνθῆκαι συντρέξουν νά φθάσῃ εἰς τήν εὐτυχῆ ἐπίλυσίν του.

Ἀποφασισμένος νά ἀκολουθήσω αὐτήν τήν γραμμήν καί ἐμπνεόμενος ἀπό αὐτήν τήν πίστιν συνιστῶ εἰς τόν Ἑλληνικόν λαόν νά ἐπιδείξῃ καί αὐτήν τήν φοράν τάς ἀρετάς τάς ὁποίας τόσάκις εἰς τάς μεγάλας στιγμάς τῆς ἱστορίας του ἐπέδειξεν, πίστιν, ψυχραιμίαν, ὑπομονήν καί σύνεσιν.

Ἐπικαλοῦμαι τήν προσοχήν του ἐπί τῶν προσπαθειῶν ὡρισμένων ἐχθρῶν τοῦ Ἔθνους νά ἐκμεταλλευθοῦν τό Κυπριακόν ζήτημα. Προτείνουν ἐξάλλους ἐνεργείας ἀηθεν διά νά τό λύσουν, ἐνῶ κατά βάθος ἐπιδιώκουν τήν μετάστασιν τοῦ Ἔθνους εἰς καταστάσεις ὅπου μόνον ἡ καταστροφή τό περιμένει.

Ποιοῦμαι ἔκκλησιν πρός τόν Ἑλληνικόν Λαόν νά μή παρασύρεται ἀπό τήν καθημερινήν εὐφθηνήν δημοκοπίαν, ἡ ὁποία ἔχει ταπεινά τά κίνητρα καί ἡ ὁποία ἐκμεταλλεύεται στιγμιαίας ἐντυπώσεις ἐπί ζημίᾳ τῆς οὐσίας.

Ὡμίλησα ὅπως πάντοτε ἁπλά μέ παρρησίαν καί εἰλικρίνειαν καί δέν ἔχω καμμίαν ἀμφιβολίαν ὅτι ὁ Ἑλληνικός Λαός ὕστερα ἀπό αὐτάς τάς ἐπεξηγήσεις ἔχων σαφῆ ἀντίληψιν τῆς ἀκολουθουμένης πολιτικῆς δέν θά ἐπηρεασθῇ ἀπό τόν θόρυβον τῶν φωνῶν ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι οὔτε αὐτό τό ἱερόν θέμα τῆς Κύπρου δέν θέλουν νά τό ἀφήσουν ἔξω ἀπό τήν σφαῖραν τῆς χαμηλοτέρας δημοκοπίας καί τῶν καθημερινῶν πολιτικῶν ἀνταγωνισμῶν.

Λόγος Καραμανλή; Κυπριακό 1956-1957 [78.1]

1

Ταῦτα πάντα συνετελέσθησαν κατά τό πρῶτον ἑξάμηνον τῆς διακυβερνήσεως τῆς χώρας ὑπό τῆς παρούσης Κυβερνήσεως καί τούς ὀλίγους μῆνας τῆς πρώτης προεκλογικῆς μου Κυβερνήσεως. Συνετελέσθησαν δέ καθ'ὅν χρόνον ἐν μεγάλον ἐθνικόν θέμα μέ τούς πολλούς του πλοκάμους, ἐπεσκίαζε ὁλόκληρον τόν πολιτικόν μας ὁρίζοντα καί ἀπερρόφα μέγα μέρος τῶν κυβερνητικῶν δυνάμεων.

Τό Κυπριακόν θέμα εἶναι τό δυσκολώτερον, τό ὁποῖον εἶχε ποτέ νά ἀντιμετωπίσῃ ἡ χώρα μας ἀπό τῆς ἀνεξαρτησίας της. Διότι ἐνῶ οὔτε δύναται, οὔτε πρέπει νά ἀπομακρυνθῇ τῶν συμμαχιῶν, αἱ ὁποῖαι προσδιωρίσθησαν ἀπό τά μόνιμα αὐτῆς συμφέροντα καί τήν πατροπαράδοτον πολιτικήν της εἶναι ἐν τούτοις ὑποχρεωμένη νά διεξαγάγῃ ἐντός τῶν συμμαχιῶν αὐτῶν ἕναν βραχύ, δύσκολον καί δραματικόν ἀγῶνα. Ἀπό τήν δυσχερῆ αὐτήν θέσιν ἡ Ἑλλάς ἀγωνίζεται ἐναντίον πανισχύρων ἀντιπάλων, οἱ ὁποῖοι γνωρίζουν νά χρησιμοποιοῦν καί τήν βίαν καί τόν δόλον.

Ἀπέναντι αὐτῶν τῶν ὅπλων μία εἶναι ἡ δύναμις τῆς μικρᾶς ἀλλά ὑπερηφάνου Ἑλλάδος, τό δίκαιον. Καί εἰς πεῖσμα ὅλων τῶν ἀντιθέτων ἀνέμων, τό δίκαιον τελικῶς θά ἐπικρατήσῃ.

Ἀλλά διά νά ἐπικρατήσῃ πρέπει καί ὁ λαός, ὁ ὁποῖος τό ὑποστηρίζει νά φανῇ ἄξιος αὐτοῦ τοῦ ὡραίου ἀγῶνος. Καί θά φανῇ ἄξιος, ἐάν τάς ἀλλεπαλλήλους ἐπιθέσεις, τάς προκλήσεις, τάς ἐνέδρας, τάς ἀντιμετωπίσῃ μέ τήν ἀπόλυτον κυριαρχίαν τοῦ ἑαυτοῦ του, μέ σύνεσιν, μέ ψυχραιμίαν καί μέ ἀκλόνητον πίστιν.

Ὀφείλει ὁ Ἑλληνικός λαός, ἐάν θέλῃ νά ἴδῃ μίαν ἡμέραν τήν νίκην στεφανοῦσαν τούς ἀγῶνας του, νά συνειδητοποιήσῃ ὅτι ὁ Κυπριακός ἀγών, ὅπως ὅλοι οἱ ἀπελευθερωτικοί ἀγῶνες

./.

τοῦ Ἔθνους θά εἶναι ἀγών μακρᾶς διαρκείας, ὁ ὁποῖος ἀπαιτεῖ χαλυβδίνα νεῦρα καί ἀνεξάντλητον ὑπομονήν. Μόνον ἄν κάμψουν τήν ἐπιμονήν καί τήν ὑπομονήν μας, μόνον ἄν κατορθώσουν νά μᾶς γεμίζουν ἀνά πᾶν βῆμα μέ ἀπογοήτευσιν καί δυσπιστίαν, μόνον τότε θά ἐπιτύχουν τοῦ σκοποῦ των οἱ ἀντίπαλοι μας καί τό δίκαιον θά ἡττηθῇ ἀπό τήν βίαν καί τόν δόλον. Μόνον ἄν, παρασυρόμενοι ἀπό τάς ἐφημέρους ἀντιδράσεις τῆς ἀγορᾶς, ἀπό τάς δημοκοπίας τῶν ἐθνοκαπήλων, ὠθήσωμεν ἐσωτερικῶς τήν χώραν πρός τήν ἀκαταστασίαν καί τό χάος, μόνον τότε θά ἔχουν γίνει μάταιαι τόσαι θυσίαι.

Ἀλλά ὁ Ἑλληνικός λαός ἔχει μακράν ἱστορικήν πεῖραν Γνωρίζει πόσων ἐτῶν ἀγῶνες ἀπητήθησαν διά τήν ἀπελευθέρωσιν κάθε σπιθαμῆς Ἑλληνικῆς γῆς καί δι'αὐτό δυνάμεθα νά βεβαιώσωμε καί ἐκείνους οἱ ὁποῖοι ἔξω τῶν συνόρων ἐλπίζουν εἰς τήν κάμψιν του καί ἐκείνους πού ἐντός τῶν συνόρων ἠθελημένως ἤ ἀθελήτως τήν ἀπεργάζονται, ὅτι ἡ Ἑλλάς ἔξω ἀπό τάς παραφορᾶς, ~~πού~~ προδίδουν δύναμίαν, ἔξω ἀπό τάς βιαιότητας, αἱ ὁποῖαι προδίδουν ἔλλειψιν συνέσεως, θά προχωρήσῃ εἰς τόν μακρόν καί ἀνηφορικόν δρόμον, ἰσχυρά καί ἡνωμένη. Καί ὁσοσδήποτε χρόνος καί ἄν ἀπαιτηθῇ δέν θά ὑποστείλῃ τήν σημαίαν τοῦ Κυπριακοῦ ἀγῶνος, παρά μόνον ὅταν τῆς ἀποδοθῇ τό δίκαιον, τό ὁποῖον τῆς ἀνήκει.

Οἱ ὅροι ὑφ'οὓς θά ἠδύνατο νά λυθῇ δι'ὅλους ἱκανοποιητικῶς τό Κυπριακόν ζήτημα εἶναι οἱ ἑξῆς:

α) Ἀνεπιφύλακτος ἀναγνώρισις τῆς Ἀρχῆς τῆς Αὐτοδιαθέσεως,

β) Παροχή ἀληθοῦς φιλελευθέρου συντάγματος στηριζομένου ἐπί τῆς ἀρχῆς τῆς ἀναλογικῆς ἐκπροσωπήσεως ἐν τῷ Νομοθετικῷ Σώματι.

γ) Γενική ἀμνηστεία διά τῆς ὁποίας καί μόνης θά ἐπιτευχθῇ ἡ πλήρης καί ὁριστική εἰρήνευσις τῆς Νήσου.

δ) Ὡς πρός τόν χρόνον τῆς ἐφαρμογῆς τῆς Αὐτοδιαθέσεως θά ἠδύνατο 1) Νά ἀνατεθῇ εἰς τό Συμβούλιον τοῦ NATO κρίνον κατά πλειοψηφίαν, νά καθορίσῃ εὔλογον χρόνον ἐφαρμογῆς αὐτῆς ἤ 2) νά καθορισθῇ ὁ ἔυλογος οὗτος χρόνος διά διαπραγματεύσεων μεταξύ τῆς Ἀγγλικῆς Κυβερνήσεως καί τῆς ἐκ τῆς Βουλῆς τῶν Κυπρίων μελλούσης νά προέλθῃ Κυβερνήσεως.

ε) Εἰς ἀμφοτέρας τάς περιπτώσεις νά καθορίζονται ταυτοχρόνως καί ἐγγυήσεις αἱ ὁποῖαι θά παρασχεθοῦν τόσον διά τά στρατηγικά συμφέροντα τῆς Μεγάλης Βρεττανίας,ὅσον καί διά τά συμφέροντα τῆς Τουρκίας ἀπό ἀπόψεως μειονότητος , ἀσφαλείας καί ἐμπορίου. Αἱ ἐγγυήσεις αὗται θά ἴσχυον τόσον διά τήν περίοδον μέχρι τῆς πραγματοποιήσεως τῆς Αὐτοδιαθέσεως ὅσον καί διά τόν μετέπειτα χρόνον.

Θά ἠδύνατο λ.χ. διά τό θέμα τῆς τουρκικῆς μειονότητος νά ὑπάρξῃ πρόβλεψις εὐρυτάτων φρονομίων τελούντων ὑπό τήν ἐγγύησιν διεθνοῦς Ὀργανισμοῦ, (Ἡνωμένα Ἔθνη ἤ NATO). Ἐπί πλέον θά ἠδύνατο νά παραχωρηθῇ εἰς τούς Τούρκους διπλή ὑπηκοότης τουρκική καί Ἑλληνική, καί ἀπαλλαγή τῶν Τούρκων τῆς Κύπρου ἀπό τῶν στρατιωτικῶν ὑποχρεώσεων ἐν Ἑλλάδι. Διά τό ζήτημα τῆς ἀσφαλείας, μολονότι ἀνύπαρκτον,ἐφ'ὅσον ἡ Τουρκία συνδέεται μεθ'ἡμῶν διά δύο συμμαχιῶν, θά ἠδύνατο νά προβλεφθῇ ἡ ἀποστρατικοποίησις τῆς Νήσου, τῆς ἀσφαλείας της τότε τελούσης ὑπό τήν ἐγγύησιν Διεθνοῦς Ὀργα-

./.

νισμοῦ.

στ) Ἡ λύσις αὕτη διά νά καταστῇ πραγματικότης εἰς τήν ψυχήν ὁλοκλήρου τοῦ Ἑλληνικοῦ πληθυσμοῦ τῆς Κύπρου, θά ἔδῃ νά ἐγκριθῇ ὑπό τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Μακαρίου. Ἐξ'ὅσων γνωρίζομεν ἡ ἔγκρισις ὑπ'αὐτοῦ τῆς ἀνωτέρω λύσεως δέον νά θεωρῆται βεβαία. Ἀποτέλεσμα τῆς ἐγκρίσεως ταύτης φρονοῦμεν ὅτι θά εἶναι ἡ ἄμεσος κατάπαυσις τῆς δράσεως τῆς ΕΟΚΑ, ἥτις νομίζομεν ὅτι οὐδέν ἄλλο ἐπιδιώκει καί αὐτή, εἰ μή τήν ἐπίτευξιν μιᾶς τοιαύτης λογικῆς λύσεως.

Διά τῆς λύσεως αὐτῆς ἡ Μεγάλη Βρεττανία διατηρεῖ δι' ἱκανόν εἰσέτι χρόνον τήν κυριαρχίαν της ἐπί τῆς Νήσου, τῆς παρέχεται δέ ὁπωσδήποτε ἡ εὐχέρεια νά καλύψῃ τά ἐν αὐτῇ στρατηγικά της συμφέροντα ἐσαεί, ἐνισχυμένα μάλιστα ἀπό τήν φιλικήν διάθεσιν τοῦ Κυπριακοῦ καί τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ. Ἡ Τουρκία ἀφ'ἑτέρου δύναται νά ἀποκτήσῃ διά τήν ἀσφάλειάν της καί διά τήν μειονότητά της ἐγγυήσεις καί προνόμια μεγαλύτερα ἐκείνων τά ὁποῖα ἔχει σήμερον ἤ εἶχε ποτέ εἰς τό παρελθόν.

12.- Ἀποστολή εἰς Ἀσιατικάς Χώρας.

Ἐπί κεφαλῆς ταύτης θά τεθῆ ὁ κ. Κασιμάτης. Συμφωνοῦντος τοῦ κ. Ἀβέρωφ καί ἐμοῦ εἰσηγεῖται ὁ κ. Κασιμάτης ὅπως ἀναλάβῃ ὑπ'αὐτόν τό διαφωτιστικόν ἔργον εἰς τάς Ἀσιατικάς χώρας ὁ κ. Ἰωάννης Γεωργάκης, ὅστις καί θά παραμείνῃ συνεχῶς εἰς αὐτάς ἐνῶ ὁ κ. Κασιμάτης δέν θά διαθέσῃ μέχρι τῆς συγκλήσεως τῆς Συνελεύσεως τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν περισσότερον τοῦ μηνός εἰς δύο ἤ τρεῖς ἀλλεπαλλήλους μεταβάσεις, τά ὁποίας θά προετοιμάζῃ ἐπί τόπου ὁ κ. Γεωργάκης. Πλήν τοῦ κ. Γεωργάκη θά πρέπει νά εὑρίσκεται παρ'αὐτῷ ἤ παρά τῷ κ. Κασιμάτη ὅταν θά μεταβαίνῃ εἰς ἀποστολήν εἰς ὑπάλληλος τοῦ Ὑπουργείου Ἐξωτερικῶν κάτοχος τῆς Ἀγγλικῆς , ὡς τοιοῦτος προτείνεται ὁ κ. Σωσίδης καί τούτου διατιθεμένου ἄλλου ὁ κ. Ἀλεξανδράκης.

Ἀποστολή εἰς Νοτιοαμερικανικάς Χώρας

Ὁ κ. Χατζηβασιλείου συνοδευομενος ἀπό τόν κ. Τετενέ ἀναχωροῦν ἐντός τῆς ἑβδομάδος. Θά περιοδεύσουν ὅλας τάς ἱσπανογλώσσους χώρας πλήν τοῦ Μεξικοῦ , ὅπου εἶναι διαπεπιστευμένος ὁ κ. Μελᾶς , ἀκόμη καί ἐκεῖνας, ὅπου ἔχομεν διπεπιστευμένους Πρέσβεις, ὅπως ἡ Βραζιλία καί ἡ Ἀργεντινή.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 18 Ἰουλίου 1956

[21]

GOLF LINKS
TELEGR.: DOLDERGRAND
TEL. (051) 24 17 00

DOLDER GRAND HOTEL
ZÜRICH

16/9/56

Ἀγαπητὲ Νικόλαιμε

Τέλεια γράφω ἐπιστολὴ
καὶ φαίνεται ὅτι ἀπὸ δὲ
ἀπέχατε ἐν ἀπέχατε
ἀσχαρα διὰ προσαγέρω καὶ
ὀρθεία ΝΑΤΟ.

Εὐκοῦ ὀρθεμοῦ ἐξαρίτου.

Αὐτὸν δὲ παρ μαχῶ ἐσύμφεσθε
εἰς Πρόσεβον.

Σὲ φιλῶ

Βασσέλης

Ἰωάν ἐπιστόλιν ἀγαπητὴ ἐν τῷ τόπῳ
ἐστὶ μιὰ ἀπὸ ἀγαπητὸν. Βεῖτε δὲ δὲ
γεῖτε δὲ δὲ ὁ Ἐρῶν δὲ δὲ μιν.

1/ Παραίτηση Θεσίων. Νέοι ὁλοκλήρου ἐξωτερικοῦ.

Μειονεκτήματα. α/ Παραίτηση καὶ ἀντικατάσταση σημαίνει παραδοχὴ ὅλων ἢ μὴ ἢ ἄλλο ἐξωτερικοῦ τοῦ ἐσωτ., καὶ δύσκολος προσωπικὴ ἀντικατάστασις. β/ ἀναγνώρισις διπλώματα ἢ ὑπαρχίες κυρίως ἀντικατάστασις εἰδικῶν ὑπηρ. γ/ μονομερὴς ἐξωτερικοῦ σχολῶν. Ἄν ἔπρεπε ἐπιτροπὴ α, β - γ καὶ σπουδαίων Καθηγητῶν ἀποφασίζει ἢ δὲν ἀφήνει;

2/ Παραίτηση Καθηγητῶν μὲ Θεσίαν. Καταγράφεται δὲ ὑποχρεωτικὴ καθηγητὰς μόνον μὲ κυρίαν ἐξειδίκευσιν κοινὴ γνώμη, πλὴν ἐξαιρέσεις, ἄδειαν διὰ κυρίαν δὲν καὶ δὲν δύναται ἐπὶ ἔτη γιὰ ἄλλο ἔργον ἐκτὸς ἐκπαιδ.

3/ Παράλειψη Καθηγητῶν ἐπιφέρει - ὑποχρεωτικὴ καθήκοντα τῶν α/ Διαδοχὴ ἀπὸ ἐκπαιδ. Ἡγουμένου β/ διαφορετικὴ ἀξίωσις ἐκ μὴ ἐπιφέρει. γ/ Νομιμοποίησις κυρίαν.

4/ Παράλειψη Καθηγητῶν - ~~ἐξαιρέσεις~~ α/ ἐξαναγκασμὸν ἐξαιρέσεως, ἀναγκαστικὴ - διαιτησία. β/ Δημοσία ἢ ὅλων φύλλων ἐφημερίδων. ~~ἐκ~~ ἐκ κοινοῦ ἢ κοινῶν φύλλων ἐπιτροπῶν ἀναγκαστικὴ.

Ἐὰν δὲν ἀποδεχθοῦν ἐξαναγκασθοῦν. Κοινὴ γνώμη ~~γ~~ τῶν ἀντικαταστάσεων κυρίαν.
Πλειοψηφία ἐξαναγκάζει ἅπαντας κυρίων καὶ ἐπιτροπῶν ἐπιτυχημένης 100/100.

5/ Ἐὰν ἀφαίρεσις ἐπιτροπῆς προσωρινὴ ἐπιτροπὴ ἀπὸ φύλλα βαρῶ - ἴδιο ἀποφασίζει - ἀντικατάστασις ὅσοι ἐκπαιδ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

Μία μόνιμος πολιτικὴ κρίσις ἥτις ὀφείλεται εἰς τὴν ὀξύτητα τῶν πολιτικῶν καὶ ἀνταγωνισμῶν καὶ τὴν χαλαρωσιν τῶν ἠθῶν καὶ, καστίζει ἀπὸ ἐτῶν τὴν χώραν.

Εὐτονωτέρα ἰδία ἐμφανίζεται ἡ κρίσις αὕτη εἰς τὸν τομέα τῶν ἐξωτερικῶν καὶ ὑποθέσεων, ὅπου πάντες οἱ κατὰ καιροὺς χειρισθέντες ταύτας ἐσυκοφαντήθησαν καὶ πολλάκις ἐχαρακτηρίσθησαν ὡς προδόται.

Ἠθέλομεν νὰ ἐλπίζομεν ὅτι ἡ ἱερὰ ὑπόθεσις τῆς Κύπρου θὰ κατορθοῦτο νὰ κρατηθῇ μεκρὰν τῆς νοσηρᾶς αὐτῆς ἀτμοσφαίρας, ὅτι χάριν αὐτῆς τοὐλάχιστον θ' ἀπεφεύγοντο αἱ ὀξύτητες καὶ θὰ διετηρεῖτο τὸ ἐπίπεδον τῶν ἐπ' αὐτῶν συζητήσεων εἰς τὸ πρέπον ὕψος. Δυστυχῶς ἐπίπρωτο καὶ τὸ ἐθνικὸν τοῦτο

ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

2

θέμα νὰ γίνη ἀντικείμενον κομματικῆς ἐκμετεταλλεύσεως καὶ σκρασμηνικῶν σκευωρίων.

Τὸ Κυπριακὸν εἶναι τὸ δυσκολώτερον πρόβλημα ποὺ ἀντιμετώπισε ποτὲ ἡ Ἑλλάς. Διὰ τὸν λόγον αὐτὸν πολλαὶ Κυβερνήσεις κατὰ τὸ παρελθὸν καὶ ὅταν προυσιάζοντο ἀπόμη πρόσφοροι εὐκαιρίαι, ἀπέφευγαν νὰ τὸ ἀνακινήσουν.

Τὸ πρόβλημα τοῦτο, μετὰ ξὺ ἄλλων, ἐκλήθη ὑπὸ ἀντιμετωπίσεως καὶ ἡ Κυβέρνησις μας καὶ προκειμένου νὰ κριθῇ ἡ ἐπὶ αὐτοῦ πολιτικὴ καὶ τὰ ἀποτελέσματά τῆς, ἐπιθυμῶ νὰ ὑπομνήσω ἐν συντομίᾳ τὰς φάσεις ἀπὸ τῆς ὁποίας τοῦτο διῆλθε. - - - -

ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

Η Κυβέρνησις, ~~ἐφ' ᾧ ἔσχε τὴν~~ ἐμπιστοσύνην ~~τῆς Βουλῆς καὶ τοῦ Κυρίαρχου~~, ἔλαβε ὑπ' ὄψιν της, ~~ἀπὸ τῆς~~ ἀρχῆς, ~~τὰ~~ διαμορφωθέντα ~~ὑπὸ τοῦ κυρίαρχου~~ ~~καὶ τοῦ λαοῦ~~ κατὰ τὴν ἐν τῇ ἐκλογικῇ διαγωνίᾳ καὶ ~~τὰ~~ ἀποτελέσματα ~~τῶν~~ ἐκλογικῶν ἀποτελεσμάτων.

~~Τοῦτο~~

Ἡ λαϊκὴ ἐντολὴ δὲν ἦτο ἀσαφής. Ἐδόθη ὑπὲρ τῆς ἀποκαταστάσεως τῆς δημοκρατικῆς νομιμότητος καὶ τῆς ἐπανόδου εἰς τὴν ἀκμὴν τοῦ πολιτεύματος. Ἐδόθη ὑπὲρ τῆς ἐπιστροφῆς εἰς τὴν ἐλευθερίαν τῆς ἐκφράσεως καὶ

Ακολουθήσασα τὴν πολιτικὴν αὐτὴν ἡ Κυβέρνησις εἶχε καὶ ἔχει τὴν πεποίθησιν ὅτι ἔπραξε πᾶν ὅ,τι ἐπεβάλλετο διὰ τὴν εὐόδωσιν τοῦ μυπρικοῦ ἀγῶνος, ἐν τῇ πλαισίῳ τῶν γενικωτέρων συμφερόντων τοῦ Ἔθνους.

Ἡ πολιτικὴ της ὑπῆρξεν σταθερά, σύφρων καὶ ὑπερήφανος καὶ ὄχι ὅπως οἱ δημοκόποι θέλουν νὰ τὴν ἐμφανίσουν, ἡ πολιτικὴν μειοδοσίας.

Πρότινων (ὅμως) ἡμερῶν ἀπεκαλύφθη, ὅλως εἰφνιδίως, ὅτι οἱ διαχειριζόμενοι, μετὰ τὴν ἐξορίαν τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Μακαρίου, τὴν μυπρικὴν ὑπόθεσιν, μεθ' ὧν εἴχομεν καὶ θὰ λόγον νὰ πιστεύωμεν ὅτι ἐτελοῦμεν ἐν πλήρει ὁμοφωνίᾳ, ἐξεδήλωσαν τὴν δυσπιστίαν των πρὸς τὸ πρόσωπον τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν. Πληρο-

φορίαι περὶ τῶν τοιούτων ἀπόψεων τῶν συμφερινῶν ἐκπροσώπων τοῦ πο-πρικοῦ λαοῦ οὐδέποτε εἶχον περιέχ-θει εἰς γνῶσιν τῆς Κυβερνήσεως. Πάντα τὰ ἀντιθέτως λεχθέντα ἀποτελοῦν ἀσυστάτους ἰσχυρισμοὺς οἱ ὁποῖοι δια-τυποῦνται ἐκ τῶν ὑστέρων διὰ νὰ ὑπηρετήσουν μίαν εὐρυτάτην κατὰ τῆς Κυβερνήσεως ἐξυφανθεῖσαν σκευω-ρίαν.

Καὶ ἡ μὲν Κυβέρνησις ἔχουσα ἀπόψιν τοῦ πεποίθησιν εἰς τὴν ὀρθότητα τῆς πολιτικῆς της δὲν ἐπηρεάζεται ἀπὸ τὰ ἐξάλλους ἐν προμειμένῳ ἐκδηλώσεις μερίδος τινὸς τοῦ τύπου οὔτε καὶ ἀπὸ τὰ ἀσυγκρατήτους ἐπιθέσεις τῆς ἀντιπολιτεύσεως. Ἀλλὰ

δὲν δύνατον ν' ἀγνοήσῃ τὰς προσφάτους ἀπροσδοκήτους ἐπιδηλώσεις τῶν σήμερον ἀνασωζηρούντων τὸν Ἐθνάρχην Μακάριον. Ἐφ' ὅσον ἡ ἀσκηθεῖσα πολιτικὴ εἰς τὴν ὀρθότητα τῆς ὁποίας ἀκλονήτως πιστεύεται, φαίνεται ὅτι σήμερον τοῦ ζάχιστον δὲν τυγχάνει τῆς ὁμοθύμου ἐγκρίσεώς τοῦ, εἶναι δὲ χρήσιμον, ὅπως καὶ ἐπιτάχυνθεν διεκπερεύξεται καὶ ἐπιδιούξεται νὰ συμπεσόντων καὶ ἀπόψεις Ἐθνάρχιας καὶ Κυβερνήσεως ἐν τῇ διαχειρίσει τοῦ Κυπριακοῦ, χωρὶς νὰ εἰσέλθῃ ἐπὶ τοῦ παρόντος εἰς τὴν ἐξέτασιν τοῦ μέτρου καθ' ὃ ὑπάρχει καὶ μεταξὺ τῶν μελῶν ἐν Ἐθνάρχῃ ἐν ἀρχαιρεσίᾳ, καθόσον τῆς συζήτησεως τοῦ Μακαρίου, σύμφωνοι ~~κοπίω~~

ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

[23.7]

[illegible]

ἡ Κυβερνήσεως ἐπιθυμοῦσα νὰ διαφυλάξῃ τὴν ἐθνικὴν ἀγωνίαν [illegible]

~~ὅπ ἐπιβάλλεται νὰ ἐξετασθῇ ἡ~~

δυνατότης ἐξαρχοῦς καὶ χιαῖ ἄλλης

σοζιπωῖς ἐπὶ τοιαύτῃ ὑπάρχει.

~~[illegible]~~

Συνεπεῖς πρὸς τὴν ἀπόλυψιν

ταύτην, μετὰ τὴν ἐπιδιωχθεῖσαν ~~καὶ~~ ἐπι-

χείσας διαφωνίαν ἐπὶ τῆς ὑπὸ τῆς Κυ-

βερνήσεως ἡμῶν ἀποχρωθηθεῖσαν σο-

ζιπωῖν, ἡ Κυβέρνησις, ἔστω καὶ ἐπὶ

ἡ διαφωνία αὕτη διαγεύδεται ἀπὸ

τῆς δυσχοίας δυλώσεις τοῦ Ἐθνάρχου,

5 ἔκρινεν ὅπ ὤφειλε νὰ ὑποβάλλῃ

~~[illegible]~~ εἰς τὸν Ἀνώτατον Ἄρχοντα τὴν

παραίτησίν τῆς.

Βεβαίως κανὲν πρῆγμα τῆς χώρας

δὲν δικαιοῦται ὑπ' ἀξιοῖ τὴν παραίτησιν

μιᾶς Κυβερνήσεως ἥπις στηρίζεται εἰς

τὴν πλειοψηφίαν τοῦ Κοινοβουλίου,

οὔτε καὶ ἡ ἀποστασθεῖσα παρεί-

ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΣΠ. ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ

1956 - 1957.

(αντιπρόσωπος της Εθναρχίας Κύπρου στη Νέα Υόρκη)

- αναφορές προς Ελλάδα (κτ.).

December 20, 1956

Statement

By Mr. Spyros A. Kyprianou
Representative of the Ethnarchy of Cyprus
in reply to the new British proposals for Cyprus.

Although the implementation of the principle of self-determination has become the policy of the United Nations, which recently supervised a plebiscite in the British protectorate of Togoland, the British Government persists in its policy of offering Cyprus constitutions of a purely colonial nature.

The British Government today announced a new offer knowing that it would be rejected by the people of Cyprus. It would seem that they made these constitution proposals in an effort to better their position at the United Nations.

The so-called "liberal" constitution provides for an elected majority, but a majority with no rights at all. Every decision of the Cypriot Assembly is subject to the veto of the British Governor. It does not guarantee the application of the principle of self-determination nor does it make any provision for such application in the foreseeable future. It is a compensation of the Eden Government's "never" policy. According to the new constitution the Cypriot Assembly will comprise six appointed by the Governor members. The British Governor will be in direct control of Foreign Affairs, Defense, Internal Affairs, Imports, Education, Radio Broadcasting and the administration of Justice. He will have a veto over all legislation enacted by the Assembly. He will have also the right to suspend the constitution itself. The British proposals make no mention of Archbishop Makarios, the only elected representative of the people of Cyprus who was exiled to the Seychelles Islands because he disagreed with the British Government during earlier negotiations. Moreover, no mention is made concerning the question of amnesty.

In effect, the constitution leaves no aspect of public life under the control of the people themselves. As a whole it is a new attempt, but a poor one this time, to mislead world public opinion and British public opinion in particular, and to create a new situation at the United Nations before which the Cyprus question is up for discussion. The new British proposals with the obvious motivation are an insult to the intelligence of the members of the United Nations, to the intelligence of the British public, and to the intelligence of the people of Cyprus themselves.

We, the Cypriots, are the ones to draw up our own constitutions and not Mr. Lennox-Boyd or anybody esle. We are the ones to choose the form of government by which we wish to be ruled. This is our only demand: self-determination. We call upon the United Nations to honor their own charter.

-0-

December 20, 1956

Supplementary Statement by Mr. Spyros A. Kyprianou,

Representative of the Ethnarchy Of Cyprus.

Mr. Lennox-Boyd, the British Colonial Secretary, in explaining in the House of Commons, the new constitutional proposals for Cyprus said that partition of the island between Greeks and Turks might fianally prove to be the only solution to the Cyprus Question.

On Historical, Cultural and Geographical grounds partition of Cyprus is impossible. Furthermore Turks in Cyprus are a small minority (under 18% of the population) and in no area of Cyprus do they constitute a majority.

The British Government have announced this partition proposal for obvious reasons. It aims at dividing further the Greeks and Turks on the island, who have been living happily together until recently and still are living in friendship to a good extent. The British Government feel that it is necessary to create new communal strife in the island, useful to their own purposes. This new proposal is another aspect of the Imperialistic motto "divide et impera" (divide and rule).

[26]

3

2

C O P Y

CONFIDENTIAL

URGENT

NEW YORK
Herald Tribune

6 Saturday, December 29, 1956

Cyprus and U. N.

To the N. Y. Herald Tribune:

In your editorial on the new British constitutional proposals for Cyprus you suggest that it is difficult to see how Britain could offer much more in view of the present situation in the Middle East.

In effect the British government offered nothing to the Cypriots. The new British plan is a new attempt, but a poor one this time, to mislead world public opinion about the real intentions of the Eden government. The fact that these proposals were announced a few days before the Cyprus issue comes up for discussion in the United Nations, is not a coincidence. The British government hopes that their new well-timed maneuver will influence the decision of the members of the U. N. to the advantage of Britain.

It is obvious that a just solution of the Cyprus question, bringing peace to the island, will greatly contribute to the creation of a better atmosphere in the whole of the Middle East. The just and right solution of the Cyprus question is only one: the application of the principle of self-determination to the people of Cyprus in accordance with the U. N. Charter.

SPYROS A. KYPRIANOS.

New York, Dec. 26, 1956.

[27.1]

(3)

C O P Y

CONFIDENTIAL

URGENT

M E M O R A N D U M

To the DEPARTMENT OF STATE

Washington D.C.

Re : CYPRUS.

I have the honour to submit to you the following observations on the recent developments of the Cyprus Question, and in particular with regard to the new British constitutional proposals:

(1). The new British proposals concerning a new constitution for Cyprus, as announced in the House of Commons, on December 19th 1956, by the British Secretary of State for the Colonies Mr. Alan Lennox-Boyd, and as put to the Greek and Turkish Governments by the British Government, are quite unacceptable to the people of Cyprus, whose only demand is to be allowed to determine their own future.

(2). The main drawback of the British proposals is the non-existence of any provision guaranteeing the application of the Principle of self-determination. On the contrary the new British proposals confirm our opinion and fear that the real intention of the British Government is never to allow the people of Cyprus to determine their own future.

(3). The new British constitutional proposals are not and advance at all.- They provide, among other things, for an elected Cypriot Assembly, in which the Greek majority will have a majority. But the elected Assembly has no rights at all.- The Governor, apart from having direct control over all matters of Defense, Foreign Affairs

[27.2]

and Internal Security, will also be in indirect but absolute control of the Administration of Justice, Radio Broadcasting and partly of Education.- He is also granted the right to VETO any legislation enacted by the Assembly.- Finally he is given the right to dissolve the Assembly and to suspend the constitution itself.- In addition to the above, the Governor, may at his absolute discretion, select, appoint and dismiss the Prime Minister of the island, who is not even required to be a member of the Assembly or to enjoy its confidence.- The Governor would also retain the right to legislate by decree on all subjects, including those reserved to the jurisdiction of the Assembly. The Constitutionality of gubernatorial decrees could not be challenged in any Court of Law.

(4). The definition of the terms "defense" and "internal security" is left to the entire discretion of the Governor and is subject to the widest possible interpretation, even to the extent of covering in some instances such unrelated matters as commercial imports into the island.

(5). The Assembly itself would include six members appointed by the Governor, The mere existence of appointed members in any, otherwise elected, Assembly suffices to prove the inconsistency of any constitution or form of Government with the universally accepted democratic principles

(6). The Assembly would function under rules of procedure, established against all notions of democracy by the Governor and not by the Assembly itself.- Ten members only suffice to constitute a quorum . This would in practice result in the enactment or valid legislation through the combined votes of Turkish and appointed members alone, totalling twelve, even in the absence of all Greek members of Parliament, representing more than 80% of the island's population.-

(7). Taking into consideration the powers reserved to the Governor it is clear that no aspect of public life is left under the control of the people themselves. The Governor would directly exercise effective control, directly or indirectly, over practically all aspects of life, whether political, cultural, economic or financial. - The new Constitutional proposals are less liberal than those put to the people of Cyprus in 1948, which were unanimously rejected.

(8), No wonder, then, why it tool Lord Radcliffe so long to prepare this constitution. He had a very difficult task to perform. He was ordered to do it in such a way as on the one hand to provide for an elected majority but on the other hand to leave bothing under its control These new proposals are really an insult to the intelligence of the people of Cyprus.

(9). The fact that these new proposals were announced a few days before the Cyprus item comes up for discussion at the United Nations is not a coincidence . - They made these proposals knowing that they would be rejected. - Their intention is, as has always been, to present themselves before the world as being conciliatory, thus misleading the United Nations (As they successfully did last year and the year before), whereas they still are as intransigeant as ever. It only suffices to have a look at their new proposals in order to see their intransigence, and I regret to say their bad faith. Thier intention has always been and still unfortunately is not to solve the Cyprus question in accordance with the wishes of the people of Cyprus themselves but to mislead world public opinion that they are doing something in that direction whereas they do nothing at all, but on the contrary they pour oil onto the fire with their insincere plans.

[27.4]

(10). If the British Government had consulted the U.S. Government on their new proposals, before putting them to the Greek Government, I feel sure that the U.S. Government would not have advised them to go ahead. But they had not consulted the U.S. Government before attacking Egypt because if they had done so they would have been stopped. They did not consult the U.S. Governmenton their new proposals before putting them to the Greek Government because they knew that they would have been stopped.

(11). We are quite aware of the fact that the United States Government wishes to see this problem amicably settled through negotiations but I am sure that the United States Government knows that both the Greek Government and ourselves, the Cypriots, have done our best in that direction. In fact during the negotiations between Arbishop Makarios and the Governor Sir John Harding, the former made many concessions and the only interpretation is that he wanted to solve this Question quickly and amicably. But instead, he found himself exiled somewhere in the Indian Ocean/.

(12). For any negotiations there are two essential pre-requisites. The first is that there must be someone to negotiate with and secondly there must be a sound basis for negotiations. In the particular case of Cyprus the only one who has the right to negotiate is the Archbishop of Cyprus, the only elected national leader, and the basis of any negotations must be the implementation of the principle of self-determination. How , then, can we expect a solution, through friendly negotiations when Archbishop Makarios is in exile and captivity and when the British Government does not even consider, really, the application of the principle of self-determination. - Another pre-requisite to any negoatiations, aiming at reaching a solution, is the existence of good faith and a genuine desire

to solve the problem.

(13). The Colonial Secretary, Mr. Alan Lennox-Boyd, announcing the new proposals in the House of Commons, spoke also of the possible eventual partition of the island between the Greeks and the Turks.- It is obvious judging them from their past policies, that they put this "possible" solution forward as a sort of blackmail to the Greek Cypriots. But most important, it constitutes a new attempt to create further communal strife in the island, useful to their purposes. It is another aspect of the well-known Imperialistic motto of "divide and rule".

(14). Apart from the fact that the Turks in the island are a small minority, they are also remnants of the Turkish occupation of the island. This does not give them any right to claim any part of Cyprus as their own. By right of War the Turks conquered Cyprus and by right of Treaty (Lausanne Treaty, 1923) they abandoned all rights over it.- As I said they are a small minority of less than 18% of the population, scattered all over the island and in no part of Cyprus, however small, do they constitute a majority.- Partition, therefore cannot be justified by any standards either Historical or Geographical or Practical or Cultural.- Any attempt to partition the island willresult in further troubles which will unavoidably and regrettably be extended outside Cyprus.

(15). The Turkish minority in Cyprus are entitled to have their vested rights safeguarded. This goes for every minority in the World, including the Greek minority in Turkey. Abart from this they cannot enforce their will upon the vast Greek majority.

(16). No Colonial constitution can solve the Cyprus question, The only just and right solution, which will result into an ever-lasting settlement is the application of the principle of self-determination to the

people of Cyprus. - Minorities must learn to respect the will of the majorities, and I humbly submit that the United States Government can do a lot in that direction. - The Arabs, Greeks and Armenians (forming 42% of the population) respected the will of the Turkish majority in the case of the Sanjak of Alexandretta(1939), which was ceded to Turkey, because the majority wished so. The Southern provinces of Togoland respected the will of the majority (58%) who voted for Union with Ghana. There was a stronger case for partition in Togoland where the majority in a distinct part of it, voted against the union with Ghana. However, such a solution was not even thought of.

(17). The Secretary of State, Mr. JohnFoster Dulles, said lately in Paris that "our policy must be based on morality". - The President said himself in October, in a broadcast to the Nation that "we cannot invoke one code of International Law for our friends and another for those who are not our friends." - These two statements comprise the whole idea of justice and it is justice that we seek.

(18). The United States Government put the words of the President into effect with their excellent stand in both cases of Hungary and Egypt. Two aggressors, one a friend and the other not a friend have been equally condemned by the United States Government, This convinced the small nations of the world and especially the subjugated peoples, like ourselves, to look at the United States for moral leadership and justice.

(19). The Cyprus Question will come up for discussion in the United Nations in a few days. The people of Cyprus expect that the United States Government will come once more into the open and condemn injustice.

By supporting the people of Cyprus in their effort to achieve the right to decide their future, whether in the United Nations or anywhere else, the United States Government, apart from doing what is right, will be serving the well-meant interests of Britain herself.- It is also useful to bear in mind that the vast majority of the British people have expressed themselves through their political parties, organisations and the Press, in favour of the right of the people of Cyprus for self-determination and condemned their Government's attitude on Cyprus.

(20). It has been declared on many occasions, recently, that all International Questions must be solved in accordance with the Charter and principles of the United Nations, It is the right and only line to follow, in the interests of peace and justice.

I have the honour to submit the above hoping that they will be taken into consideration.

Sincerely yours,

(signed) Spyros A. Kyprianou
Representative of the Ethnarchy
of Cyprus.

New York, December 26th, 1956.

[28]

(4)

BUFFALO COURIER-EXPRESS, Saturday, Dec. 29, 1956

Cyprus Hopes UN to Aid In Freedom Fight

Cyprus hopes for United Nations help in gaining her freedom, a nationalist leader said here yesterday.

S. Kyprianou

Spyros A. Kyprianou, U.N. observer for the National Council of Cyprus, said the violence-torn Mediterranean island wants the General Assembly to pass a resolution calling for negotiations on freedom from Great Britain.

He will speak Sunday noon after morning services in the Hellenic Orthodox Church of the Annunciation, Delaware and Utica.

Kyprianou said the United Nations General Assembly will open its first debate on Cyprus in a few days. He added that U.N. prestige is gaining and that his homeland hopes for a resolution which will put the pressure of world opinion behind the Cypriot's fight for freedom.

Kyprianou praised the United States for breaking with the British on Suez and following an independent policy which, he said, surprised the world and lifted American prestige.

He said Britain opposed freedom for Cyprus for fear of losing prestige, not military bases.

Kyprianou denounced Britain's latest plan for Cyprus on the grounds that every decision of the Cypriot Assembly would be subject to the British governor's veto.

And he said Cyprus would continue to oppose any negotiations until the British return exiled Archbishop Markarios, spiritual and political leader of the island.

[29]

(6)

MR. KYPRIANOS

Cyprus UN Delegates To Speak Thursday

Spyros Kyprianos and George Rossides, both lawyers and representatives of Cyprus to the United Nations, will speak on "Cyprus, Enosis, and the United Nations" at St. George's Greek Orthodox Community Hall, 182 Jefferson St., Thursday at 7:45 p. m.

They will be presented by the Lyceum University Club in another of a series of lectures on Cyprus. Admission is free. Refreshments will be served.

(4)

BUFFALO COURIER-EXPRESS, Tuesday, Jan. 1, 1957

Compromise Out, Cypriot Declares

Spyros A. Kyprianou, United Nations observer for the National Council of Cyprus, yesterday said the island's problem cannot be solved by compromise with Great Britain, France and Turkey.

"The right of a people to self-determination cannot be the subject of compromise with anyone," he insisted. "The Cypriots have done their best to obtain their liberty through a friendly agreement with Britain, but they failed.

"Britain made it abundantly clear, especially through her latest proposal, that she does not intend to let the people of Cyprus determine their own future. The people of Cyprus decided to appeal to the United Nations. Now we rest our hopes with the U.N."

BUFFALO EVENING NEWS

Monday, December 31, 1956

CYPRIOTS OPPOSE PARTITION PLAN

Cypriots will not accept the latest scheme to partition the small Mediterranean island, among Greek and Turk descendants, Spyros A. Kyprianou, United Nations observer for the National Council of Cyprus, said today.

"It cannot be justified on any grounds. If Turkey honestly believed that the island belonged to them, she never would accept a partition plan. Less than 18% of Cypriots are Turks and in no part do they constitute a majority," he added.

The coming debate in the United Nations will see a battle for moral justice, he told the congregation in the Hellenic Orthodox Church of the Annunciation Sunday after services.

Buffalo Courier Express
Dec. 31, 1956

Cypriot Says Island Seeks Moral Justice

Cyprus' revolt against British rule is a moral as well as a political revolution, a nationalist leader said here yesterday.

Spyros A. Kyprianou, United Nations observer for the National Council of Cyprus, spoke after Sunday services in the Hellenic Orthodox Church of the Annunciation, Delaware and W. Utica.

He said the strife-torn Mediterranean island will seek moral justice in the debate soon to open in the General Assembly — the first U.N. debate on Cyprus. And stated that the British must free exiled Archbishop Markarios, whom he called the leading religious and political spokesman for the Greek Cypriots. According to Kyprianou, only 18 per cent of the people of Cyprus are Turkish, and nearly all the rest are Greek.

[30.1]

(5)

ROYAL GREEK EMBASSY, PRESS AND INFORMATION SERVICE, NEW YORK

C Y P R U S

L a s t C o l o n y i n t h e M i d d l e E a s t

By

Spyros Kyprianou
Representative of the Ethnarchy of Cyprus

CYPRUS, LAST COLONY IN THE MIDDLE EAST

By
Spyros Kyprianou
Representative of the Ethanarchy of Cyprus

Early in 1957 the United Nations General Assembly will discuss the following item:

"Question of Cyprus
"(A) Application, under the auspices of the United Nations, of the principle of equal rights and self-determination of peoples in the case of the population of Cyprus.
"(B) Complaint by the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland, of support from Greece for terrorism in Cyprus."

The Cyprus issue has become a familiar one, not only to those professionally concerned with international affairs, but to an ever-widening segment of international public opinion. People everywhere have followed the dramatic events of the past year in Cyprus with mounting concern and disapproval: the arrest and deportation of Archbishop Makarios, the Cypriots' spiritual leader and only elected representative; the hanging of youths who were fighting for their freedom; the collective punishments and fines; the concentration camps; the crushing curfews imposed on entire cities, condemning inhabitants to quasi-starvation; the systematic destruction of the island's economic resources by the Occupation Forces, the better to subjugate the population through destitution; the closing down of schools, the whipping of schoolchildren. The list of offenses is long.

Cyprus a Part of Mideast Crisis

The Cyprus question is one of the component problems of the extremely serious Middle East crisis, of which the New York Times wrote in a recent editorial:

> Since the British and French venture into Egypt has demonstrated that no one, or even two, of the old European powers can any longer represent the free world in the task of filling the power vacum in the Middle East, the responsibility for accomplishing this task devolves first of all on the free world forces in the United Nations.

It is the free world forces in the United Nations which are called upon today to shoulder the task of seeking a solution for all the intricate and interrelated problems comprising the crisis in the Middle East.

(30.3)

The solution of the Cyprus question was blocked in the past by the stubbor opposition of one U.N. member-nation: Great Britain. For her unreasoning cause, Britain managed to marshall but a single ally: Turkey.

Since Turkey sold Cyprus to Britain in 1878, she never showed the slightest interest in the island; moreover she explicitly renounced all claims to Cyprus under the Treaty of Lausanne. To enlist Turkey's support, Britain, despite her position as a Great Power responsible for peace and order in the Middle East, did not hesitate to embark on a line of policy which imperilled the Greek-Turkish friendship and alliance, hitherto the cornerstone of peace in the Balkans and the Middle East; and which furthermore revived in certain Turkish quarters the doctrines of expansion that were thought to have been extinct since the time of Kemal Ataturk.

Among the other members of the United Nations, the majority are on the side of the Cypriot people's just claim for self-determination. There are, finally, a number of member-nations who vacillate in the face of the decision to be made, because they have been influenced by the arguments assiduously put forth by those who oppose freedom for Cyprus.

Arguments Against Freedom

The arguments proferred have been discussed in the past and will be discussed again by the United Nations. Under honest scrutiny they do not stand up. Moreover, whatever their validity, they cannot be powerful enough to condemn half a million people to permanent captivity, subject to the will of a colonial governor.

It may be that some people feel sympathy for the officials of the Colonial Office who might find themselves out of a job; this sentiment, however, cannot outweigh the sympathy felt for the inhabitants of Cyprus, who, alone among the peoples of this once colonial region in the Eastern Mediterranean, remain under a colonial regime. For how long?

That, and that alone, is the issue upon which the United Nations will have to decide in early 1957. When it has been judged and decided that the Cypriot people cannot continue to remain subjugated, then it will become possible to resolve all admissible considerations to the satisfaction of the interested Parties.

As a result of recent developments in the Middle East and Eastern Europe, the free world forces bear a heavy responsibility. The New York Times editorialized on November 26:

> Freedom must be a positive thing. In today's strong surge of emotion we might honestly say to the peoples of the Arab states, and

of other little nations and big nations long under the weight of nineteenth-century colonialism, that we respect their newly won rights and all their legitimate claims to self-determination.

Indeed, it is not possible to judge situations and events by two different standards. It is not reasonable for the free nations to demand the despatch of observers to Hungary when at the same time they close their eyes to what is happening in Cyprus. For, if observers were sent to Cyprus, they would see for themselves the things exposed in the following succinct despatch which appeared recently in the London Daily Herald, official organ of the British Labor Party:

This week the people of Cyprus mourn the first anniversary of the Emergency Regulations in Cyprus. The Government celebrates it with three new, ferociously repressive laws.

TODAY, judges MUST impose the death penalty on those found carrying firearms or "consorting with terrorists."

TODAY, the Governor, Field Marshal Harding, can ban any publication which he "considers prejudicial to the anti-terrorist campaign."

TODAY, no prosecution can be instituted, without the Attorney-General's permission, against members of the police or armed forces.

EVEN DURING THE WORST EXCESSES OF REPRESSION IN KENYA, PEOPLE HAD THE RIGHT TO BRING TO COURT ANY OFFICIAL ACCUSED OF ILL-TREATMENT.

In Cyprus courts there have been some ugly allegations of ill-treatment during questioning:

Two officers were cashiered this year for brutality during questioning;
A former Kenya police officer was fined 25 pounds for "assaulting two Greek Cypriots most savagely during interrogation."

If these were exceptional and we want to avoid further accusations of brutality, why prevent such cases reaching the courts?

The Balance Sheet

When the Emergency Regulations were introduced in Cyprus last year we were told they were necessary to restore Law and Order.

Let's have a frank stocktaking of exactly what has happened in the past year.

BEFORE: Deaths caused by EOKA activities in six months immediately before Emergency Laws--13.

AFTER: Total killed by EOKA in the past year--196. This includes 68 British servicemen, 93 Greek Cypriots and 10 British civilians. In addition, eight Greek Cypriots have been hanged.

Collective punishments in the form of fines have taken 107,000 pounds from the Cypriots.

ADD TO THAT: 508 people detained indefinitely without charge or trial; 270 elementary schools closed, depriving 50,000 school children of their education at one time or another.

The Emergency Regulations have also enforced judicial whippings of juveniles--banned in Britain under the Criminal Justice Act of 1948.

Since last November, 118 Cypriot boys under 18 have been judicially whipped--13 under the age of 14.

Repressive measures piled up. Last month an eight-day, 24-hour curfew was imposed on all 20,000 inhabitants of Nicosia. The economic consequences were devastating, according to the Times of Cyprus, a Tory Government-supporting paper.

The cost to British tax-payers? 390,000 pounds a week. And what for? What are we supposed to have gained?

Mr. Lennox-Boyd insists that the island is a strategic necessity. From there Eden could send his bombers over Egypt. (The Russians claim that Hungary is a "strategic necessity," too. The Hungarians, like the Cypriots, are denied self-determination and elementary human rights.)

This week, Governor Harding is in London discussing the new Constitution Lord Radcliffe has worked out for Cyprus. But he could scarcely have created an unhappier atmosphere in which to receive it.

FAR FROM CREATING LAW AND ORDER AS HE PROMISED A YEAR AGO, HIS REGIME HAS BROUGHT CRIME AND DISORDER TO THAT SUNNY ISLE IN AN UNPRECEDENTED DEGREE.

(Look Back in Anger -By Myrna Blumberg)

-0-

Hartford Times- Dec. 7, 1956 (6)

[31.1]

(4)

VISITORS FROM CYPRUS — Spyros Kyprianos, left, and George N. Rossides, right, attorneys in Cyprus, with George A. Athanson, head of Lyceum University Club here.—[Times.

UN Delegate in Hartford Says Cypriot Ire Rising

"Hostility grows daily. Bitterness mounts."

These are the words of an earnest, clean-cut young man, Spyros A. Kyprianos, a representative to the Ethnarch (National Council) of Cyprus, who visited Hartford Thursday evening.

Mr. Kyprianos, a lawyer from the city of Limassol and one of two representatives (really observers) to the United Nations was speaking, of course, about conditions on his native island, scene of bitterness and strife between the British Government and the people of Cyprus during the past year.

In March of this year the dramatic arrest of Archbishop Makarios, his enforced exile, and uprisings that followed made front page headlines. In recent months Cyprus has not been the focal point of world interest it was then, but, Mr. Kyprianos explained, this does not mean conditions have changed.

Mr. Kyprianos, as well as his fellow representative at the UN, George N. Rossides, also a member of the Ethnarchy Council in Cyprus, said that the resistance movement continues to be active.

* * *

"THERE ARE ALMOST daily incidents," Mr. Kyprianos explained. "People are being killed, there are collective punishments, there are curfews, there are hangings and not even because of murder, and people are being detained in concentration camps without trial."

Both men said that the British government does not intend to leave Cyprus of its own accord, and thus the Cypriots will continue to resist.

termination," Mr. Kyprianos said. "By this we mean that if the majority of our people desire to unite with Greece (four-fifths of the people are Greeks), we would then elect our own members under its parliamentary government. Or the majority might desire to stay within the British Commonwealth. At any rate we would have our choice."

The two visitors were guests of the Lyceum University Club of Hartford Thursday night.

* * *

"IT IS IRONICAL for the British to say," Mr. Kyprianos said, "that they need Cyprus as a base to defend freedom while Cyprus itself is not free and also when it is used as a base for aggression into Egypt."

The blame for the Cyprus problem does not lie with the British people as such, Mr. Kyprianos said. "The reason is the attitude of the Tory (Conservative) government."

And there is encouragement in another sense. "We hope the United States will now back our desire for freedom of choice," Mr. Rossides said.

Buffalo Courier Express
Dec. 29, 1956

Cyprus Hopes UN to Aid In Freedom Fight

Cyprus hopes for United Nations help in gaining her freedom, a nationalist leader said here yesterday.

S. Kyprianou

Spyros A. Kyprianou, U.N. observer for the National Council of Cyprus, said the violence-torn Mediterranean island wants the General Assembly to pass a resolution calling for negotiations on freedom from Great Britain.

He will speak Sunday noon after morning services in the Hellenic Orthodox Church of the Annunciation, Delaware and Utica.

Kyprianou said the United Nations General Assembly will open its first debate on Cyprus in a few days. He added that U.N. prestige is gaining and that his homeland hopes for a resolution which will put the pressure of world opinion behind the Cypriot's fight for freedom.

Kyprianou praised the United States for breaking with the British on Suez and following an independent policy which, he said, surprised the world and lifted American prestige.

He said Britain oppesed freedom for Cyprus for fear of losing prestige, not military bases.

Kyprianou denounced Britain's latest plan for Cyprus on the grounds that every decision of the Cypriot Assembly would be subject to the British governor's veto.

And he said Cyprus would continue to oppose any negotiations until the British return exiled Archbishop Markarios, spiritual and political leader of the island.

[31.2]

(6)

THE HARTFORD COURANT: Friday, December 7, 1956

Self-Determination Seen Decisive In Cyprus Issue

The right of "self-determination" is the major issue in the Anglo - Cypriot crisis, according to two visiting members of the General Ethnarchy Council of Cyprus.

In a Courant interview Thursday, Spyros Kyprianos, a representative of the Ethnarchy of Cyprus to the United Nations and George Rossides, Counsellor of the Ethnarchy of Cyprus, said that the Cypriot situation had been brought into the light more than ever as the result of Russian actions in Hungary, and the Anglo - French - Israeli movement into the Suez Canal regions.

Colonialism Not Possible

The men, both lawyers by profession, said that the recent middle - eastern crises had pointed out to the peoples of the world that colonialism cannot exist in these times.

"The most important thing to Cyprus right now," Kyprianos said, "is the right of self-determination. The Cypriots must be able to tell for themselves, by a plebiscite, whether they wish to become actually independent, to join with Greece, or, even, to remain a British territory."

The Cypriots said that the major reason for their U. S. visit was to "enlighten public opinion." They stated that they felt the United States feeling towards Cyprus was "very favorable."

"As President Eisenhower has said," Kyprianos declared, "there cannot be two separate standards of feeling for friends and enemies. World events have led the United States to realize this."

The Cypriot lawyers spoke of British "atrocities" on Cyprus, and said that they were equal in intensity to the recent Russian terrorism in Hungary.

They pointed out that the United Kingdom had put military bases on Cyprus for "the protection of liberty."

Absence of Liberty

"How is it possible," Rossides said, "to defend liberty from a place in which no liberty exists. What exists in Cyprus is nothing else but a dictatorship."

"But the major necessity," both men said, "is that Cyprus be given the right to decide for herself what she wants to do, through the United Nations."

They said that it would probably be good to station United Nations military forces in Cyprus, in order to help keep the peace in the Middle East.

The Cypriot representatives spoke Thursday night at St. George Greek Orthodox Community Hall, in a lecture sponsored by the Lyceum University Club. George Athanson, president of the club, was in charge of the event.

7 8 [33]

To the Editor of the Daily Mirror,-

Jay Markay says that if the British ever leave Cyprus the island will fall in the hands of the Communists. But he does not tell us how this is to come about,and furthermore he forgets that the only people who help and co-operate with the Communists in Cyprus are the British Colonial Authorities. It is all right to make a statement but it must have a basis otherwise it is better not to make any statement at all.

If Cyprus is united with Greece how can it become communist? The Cyprus Issue is self-determination as a result of which either Cyprus will be united with Greece or remain as it is or become independent withih the British Commonwealth.

Andre Belir,obviously a Turk,says that Cyprus is Turkish because it is nearer to Turkey and you illustrate this with a map you published. But let Mr. Belir have a look at the same map. He will see that other Greek islands are much nearer to Turkey than Cyprus is. Should those islands belong also to Turkey?

Furthermore Mr.Belir says that Turks will conquer Cyprus and that,as History records,it takes only one Turk to subdue 20 Greeks. Turkey might try to conquer Cyprus,just try,as soon as the British are out. Such an action will be in violation of the United Nations' Charter. Mr.Belir and some others who agree with him should not forget what happened to Britain who tried to re-conquer Egypt. Eden went to bring down Nasser but he brought himself down instead.- As far as the second part of his statement is concerned I would advise Mr.Belir not to try to forge History because he simply cannot do it. When he says that it takes only one Turk to subdue 20 Greeks is he referring to the Greek Revolution of 1821 during which a handful of Greeks defeated the mighty army of the Sultan or is he referring to the Turkish heroism during the Two World Wars (in the first they were defeated mainly by the Greeks and in the second they simply did not take any part)? But I forget ,he is probably referring to the barbaric orgy of the Turkish mob against the Greeks in Istambul and Smyrna when thousands of Turks,in a well organised attack,destroyed shops ,houses,churches and graves,and burned,looted and killed. As history records only in such circumstances the Turks are heroic; only when their opponents are defenseless.

Mr.Belir or Mr.Menderes should not make provocative statements. They should mind their own business and not interfere with other people's affairs.

Yours faithfully,

Spyros A. Kyprianos,
Representative of the Ethnarchy of Cyprus.

(8)

S T A T E M E N T

By Spyros A. Kyprianos, Representative
of the Ethnarchy of Cyprus

New York 13/12/56
Press Release 1 p.m.

The distinguished Representative of India Mr.Krishna Menon, in his speech during the General Debate in the General Assembly of the United Nations,referring to Cyprus, said that the people of Cyprus should be ensured of full Independence, with the provision that they will never unite with any other country.

With all due respect to Mr. Menon's views of how the Cyprus Question should be solved, I would like to stress what Mr.Menon himself said, earlier in the same speech, namely that the people principally concerned are the people of Cyprus. Therefore the first step towards any final settlement should be the application of the principle of Self-Determination to the people of Cyprus. The only ones who can determine their own future are the people of Cyprus themselves and they alone are the ones to decide whether they want to remain within the British Commonwealth or to unite with Greece or Full Independence, which Mr. Menon favours. "Full Independence", in other words, might be one of the issues to put before the Cypriots when applying to them the principle of Self-Determination.It is up to them to vote for or against it.

I take this opportunity to stress a most important point,which underlines the whole of the Cyprus Issue, namely, that Cyprus has been for many years the subject of many deals,transfers and agreements without its inhabitants being asked or considered at all. This is exactly what the Cypriots are trying to put an end to. They demand to be allowed to determine their own future according to their own wishes, and the only way they can do it is through the principle of self-determination.

No solution should be imposed upon the people of Cyprus, not even that of "Full Independence",unless they agree to it through Self-Determination.

Ἔκθεσις Σπύρου Κυπριανοῦ
Ἀντιπροσώπου τῆς Ἐθναρχίας Κύπρου
εἰς Νέαν Ὑόρκην.
15 Δεκεμβρίου 1956 - 16 Ἰανουαρίου 1957.

Νέα Ὑόρκη 18/1/57.

Πρός τήν
Α.Ε. Ὑπουργόν Προεδρείας Κυβερνήσεως
κ. Κ. Τσάτσον,
ΑΘΗΝΑΙ

Ἐξοχώτατε,

Λαμβάνω τήν τιμήν νά ὑποβάλω ὑμῖν συνημμένως ἔκθεσίν ἐπί τῶν ἐνεργειῶν μου ἐνταῦθα κατά τήν ἀπό 15 Δεκεμβρίου 1956 καί τῆς 16 Ἰανουαρίου 1957 περίοδον.

Μεθ' ὑπολήψεως,

Σπῦρος Α. Κυπριανός
Ἀντιπρόσωπος τῆς Ἐθναρχίας Κύπρου
Εἰς Νέαν Ὑόρκην.

"Εκθεσις Σπύρου Κυπριανοῦ
'Αντιπροσώπου τῆς 'Εθναρχίας Κύπρου
εἰς Νέαν 'Υόρκην.
15 Δεκεμβρίου 1956 - 16 'Ιανουαρίου 1957.

'Εν συνεχεία τῆς 3ης ἐκθέσεώς μου ἐπί τῶν ἐνεργειῶν μου ἐν 'Αμερικῆ μεταξύ 24ης Νοεμβρίου 1956 καί 14ης Δεκεμβρίου 1956, λαμβάνω τήν τιμήν νά προσθέσω τά ἀκόλουθα:

Τήν 15ην Δεκεμβρίου ἐγενόμην δεκτός ὑπό τοῦ 'Υπουργοῦ ἄνευ χαρτοφυλακίου κ. Κασιμάτη καί συνεζητήσαμε τάς νέας Βρεττανικάς προτάσεις ἀς ὑπεβλήθησαν πρός τήν 'Ελληνικήν Κυβέρνησιν τήν 14ην Δεκεμβρίου ὑπό τοῦ Βρεττανοῦ 'Υπουργοῦ τῶν 'Αποικιῶν.

Τήν 16ην Δεκεμβρίου συνηντήθην μετά διαφόρων δημοσιογράφων εἰς γεῦμα πρός τούς ὁποίους ἀνέπτυξα τό Κυπριακόν.

Τήν 17ην Δεκεμβρίου ἔλαβον ἐπιστολήν τοῦ κ. Loy Henderson 'Υφυπουργοῦ τῶν 'Εξωτερικῶν καί ἑνός τῶν πλέον δυναμικῶν παραγόντων τοῦ State Department καί στενοτάτου συνεργάτου τοῦ 'Υπουργοῦ κ. Dulles.- Εἰς τήν ἐν λόγω ἐπιστολήν ὁ κ.Henderson ἀπαντῶν εἰς ἐπιστολήν μου, μοῦ ἀνέφερε τά ὀνόματα τῶν ἁρμοδίων διπλωματικῶν ὑπαλλήλων εἰς τό State Department, οἵτινες χειρίζονται τάς ἑλληνικάς ὑποθέσεις. Εἶναι οἱ ἑξῆς: M.W.Williams, Ὑποδιευθυντής τοῦ Τμήματος 'Ελληνικῶν, Τουρκικῶν καί Περσικῶν ζητημάτων. Chalmers B. Wood καί G.Laingen, τοῦ 'Ελληνικοῦ Τμήματος.- 'Ο κ. Henderson ἐτόνισεν εἰς τήν ἐπιστολήν του ὅτι θά ἦτο σκόπιμον νά συναντηθῶ μετά τῶν ἐν λόγω διπλωματῶν.

'Αφοῦ κατετόπισα τόν 'Υπουργόν ἄνευ χαρτοφυλακίου κ. Κασιμάτην καί τόν Πρεσβευτήν κ. Παλαμᾶν, ἀνεχώρησα τήν ἰδίαν ἡμέραν διά Washington.

Τήν 18ην Δεκεμβρίου ἐπεσκέφθην τό State Department ὅπου μέ ἀνέμενον οἱ κ.κ. Ch.B.Wood καί G.Laingen. Συνωμίλησα ἰδιαιτέρως μετά τοῦ κ. Wood. 'Η συνομιλία διήρκησε μίαν ὥραν περίπου.- 'Ο κ. Wood ἀμέσως ἐξέφρασε τό παράπονον διατί ἡ 'Ελληνική Κυβέρνησις ἀπέρριψεν ἀμέσως τάς Βρεττανικάς συνταγματικάς προτάσεις πρίν τάς μελετήσῃ ἐπισταμένως καί διότι δέν ἄφησε περιθώριον διά διαπραγματεύσεις. 'Εν συνεχεία μέ ἠρώτησεν ἐάν ἐμελέτησα λεπτομερῶς τάς ἐν λόγω προτάσεις. 'Απήντησα ὅτι ἐφ'ὅσον αἱ προτάσεις δέν ἐδημοσιεύθησαν καί δέν ἐκοινοποιήθησαν πρός τήν 'Εθναρχίαν δέν ἦμην εἰς θέσιν νά τάς μελετήσω, ἀλλά ἁπλῶς κατεῖχον τάς γενικάς γραμμάς τοῦ νέου σχεδίου. 'Επίσης παρετήρησα τά ἀκόλουθα: "Εἶναι γνωστόν ὅτι ἡ 'Ελληνική Κυβέρνησις ἠκολούθησε μετριοπαθεστάτην γραμμήν καί ἐπομένως διά νά ἀπορρίψῃ ἄνευ συζητήσεως τάς ἐν λόγω προτάσεις σημαίνει ὅτι δέν παρεῖχον οὐδεμίαν βάσιν διά διαπραγματεύσεις".- 'Ο κ. Wood ἐτόνισεν ἐν συνεχείᾳ τά ἑξῆς: "Δέν ἐπιμένομεν ὅπως ἀποδεχθῆτε τάς προτάσεις ἀλλά νά τάς χρησιμοποιήσητε ὡς βάσιν περαιτέρω συζητήσεων".- 'Απήντησα: "Ὅταν ἡ βάσις εἶναι σαθρά δέν εἶναι δυνατόν νά συνεχίσωμεν διότι εἶναι ἀδύνατον νά οἰκοδομῆ τις ἐπί τῆς ἄμμου. 'Η βάσις εἶναι σαθρά διότι κατ'ἀρχήν ἡ Βρεττανική Κυβέρνησις δέν εἶναι διατεθειμένη νά λύσῃ τό θέμα συμφώνως τῶν ἐπιθυμιῶν τοῦ Κυπριακοῦ Λαοῦ.- "Εγιναν διαπραγματεύσεις καί ὁ 'Αρχιεπίσκοπος προέβη εἰς πολλάς ὑποχωρήσεις. 'Αντί ἡ Βρεττανική Κυβέρνησις νά προβῆ καί αὐτή εἰς ὑποχωρήσεις, ἐξώρισε τόν 'Αρχιεπίσκοπον. Πρός διεξαγωγήν ἄλλων διαπραγματεύσεων πρέπει νά ὑπάρχουν δύο κατ'ἀρχήν δεδόμενα: πρῶτον πρέπει νά ἐλευθερωθῆ ὁ Μακάριος, ὁ μόνος ἐκλελεγμένος ἐκπρόσωπος τοῦ Κυπριακοῦ Λαοῦ ὅστις δικαιοῦται νά διαπραγματευθῆ. Δεύτερον, πρέπει νά ὑπάρχῃ βάσις διά διαπραγματεύσεις καί εἰς τήν προκειμένην περίπτωσιν μόνοναι ἐπιθυμίαι τοῦ Κυπριακοῦ Λαοῦ δύνανται νά ληφθοῦν ὡς βάσις.- 'Εάν δέ αἱ διαπραγματεύσεις πρόκειται νά

φθάσουν εἰς αἴσιον πέρας, ἓν ἄλλον δεδόμενον εἶναι ἀπαραίτητον: καλὴ διάθεσις πρὸς λύσιν τοῦ θέματος ὑπὸ τῆς Βρεττανικῆς Κυβερνήσεως.- Τὸ State Department γνωρίζει καλῶς ὅτι οὐδὲν ἐκ τῶν ὡς ἄνω τριῶν ἀπαραιτήτων δεδομένων ὑφίσταται".

Ὁ κ. Wood ἀπέφυγε νά σχολιάση τά ἀνωτέρω ἀλλά εἶπεν ὅτι ὡς ἀντιλαμβάνεται ἡ παρουσία τοῦ Μακαρίου εἰς οἱασδήποτε διαπραγματεύσεις εἶναι ἀπαραίτητος.

Κατόπιν τῆς συζητήσεώς μας ἐπί τῆς οὐσίας τῶν νέων Βρεττανικῶν προτάσεων, ὑπέβαλα πρός τόν κ. Wood τήν ἑξῆς ἐρώτησιν: "Ἐάν ἡ Βρεττανική Κυβέρνησις ἔθετεν ὑπ'ὄψιν τοῦ State Department τό νέον της περί Κύπρου σχέδιον, πρίν τό ὑποβάλη πρός τάς Κυβερνήσεις Ἑλλάδος καί Τουρκίας, τό State Department θά τήν συνεβούλευε νά τό ὑποβάλη πρός τάς ἐν λόγω Κυβερνήσεις;- Ὁ κ. Wood δέν ἀπήντησε.

Κατετόπισα πλήρως τόν Πρεσβευτήν κ.Γ.Μελᾶ ἐπί τῆς συνομιλίας μου μετά τοῦ κ. Wood Ἀνέφερα εἰς τόν κ.Πρεσβευτήν ὅλα ὅσα παραθέτω ἀνωτέρω καί ὅσα ἄλλα ὁ κ. Wood μοῦ ἀνεκοίνωσε.

Τό συμπέρασμά μου ἐκ τῆς συνομιλίας μου μετά τοῦ κ. Wood εἶναι τό ἑξῆς: Ἐπείσθην ὅτι τό State Department ἀναγνωρίζει ὅτι τό σύνταγμα Radcliffe δέν ἀποτελεῖ λύσινοῦτε βάσιν λύσεως, ἀλλά ἡ ἐπιθυμία του ὅπως μή συζητηθῆ τό Κυπριακόν εἰς τά Ἡνωμένα Ἔθνη, τό ἠνάγκασε νά μεμφθῆ τήν Ἑλληνικήν Κυβέρνησιν διότι ἡ τελευταία δέν ἐδέχθη διαπραγματεύσεις μέ βάσι τό ἐν λόγω σύνταγμα.

Ἐπέστρεψα αὐθημερόν εἰς Νέαν Ὑόρκην ὅπου προηγουμένως συνηντήθην μετά τοῦ κ. Laingen ἐπίσης τοῦ State Department.

Τήν 19ην Δεκεμβρίου ἐπεσκέφθην τόν Ὑπουργόν κ. Κασιμάτην, τόν ὁποῖον κατετόπισα ἐπί τῶν συνομιλιῶν μου εἰς Washington. Τήν ἰδίαν ἡμέραν συνηντήθην μετά διαφόρων ἀντιπροσώπων εἰς τά Ἡνωμένα Ἔθνη.

Τήν 20ήν Δεκεμβρίου ἐδημοσιεύθησαν εἰς τόν Ἀμερικανικόν Τύπον αἱ νέαι Βρεττανικαί συνταγματικαί προτάσεις. Τήν ἰδίαν ἡμέραν προέβην εἰς δηλώσεις πρός τούς ἀντιπροσώπους τοῦ Τύπου, τό πλήρες κείμενον τῶν ὁποίων ἐπισυνάπτω.

Τήν 21ην Δεκεμβρίου συνηντήθην μετά τῶν εἰς τά Ἡνωμένα Ἔθνη εὑρεθέντων ἀντιπροσώπων τῆς ὀργανώσεως "Παγκοσμίου Ἠθικοῦ Ἐπανοπλισμοῦ".- Διεπίστωσα προηγουμένως ὅτι ἡ ἐν λόγω ὀργάνωσις ἐπηρεάζει μέχρις ἑνός σημείου τάς Κυβερνήσεις τῶν περισσοτέρων χωρῶν τῆς Λατινικῆς Ἀμερικῆς.- Ἐπίσης συνηντήθην μετά τοῦ προσωπικοῦ ἀντιπροσώπου τοῦ Σάχη τῆς Περσίας.- Πρός ἅπαντας ἀνέπτυξα τό Κυπριακόν, ζητήσας τήν ὑποστήριξίν των.

Τήν ἰδίαν ἡμέραν ἑτοίμασα καί ἀπέστειλα ἐπιστολήν πρός τήν ἐφημερίδα "New York Herald Tribune", εἰς ἀπάντησιν ἄρθρου της ὑποστηρίζοντος τάς νέας Βρεττανικάς προτάσεις. Ἀντίγραφον τῆς ἐν λόγω ἐπιστολῆς μου ἐπισυνάπτω.

Τήν 22αν Δεκεμβρίου εἶχα ἐπαφάς εἰς τά Ἡνωμένα Ἔθνη μετά μελῶν τῶν ἀντιπροσωπειῶν Ἰνδιῶν καί Πακιστάν.

Τήν 23ην, 24ην καί 25ην συνέταξα ὑπόμνημα πρός τό State Department ἐπί τῆς ἐξελίξεως τοῦ Κυπριακοῦ καί κυρίως κατόπιν τῆς ἀνακοινώσεως τοῦ συντάγματος Radcliffe. Τό ἐν λόγω ὑπόμνημα ἐζήτησεν ὁ κ. Wood τοῦ State Department. Ἀντίγραφον τούτου ἐπισυνάπτω.

Τήν 26ην Δεκεμβρίου μετέβην εἰς Washington καί κατόπιν προκαθω-

ρισθείσης συνεντεύξεως συνηντήθην μετά τοῦ Ὑφυπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν κ. Loy Henderson. Ἐπέδειξε μεγάλην κατανόησιν καί συνεφώνησεν ὅτι τό Κυπριακόν πρέπει νά λυθῆ τάχιστα βάσει τῶν ἐπιθυμιῶν τοῦ Κυπριακοῦ Λαοῦ. Τοῦ ἐπέδωσα ἀντίγραφον τοῦ ὑπομνήματος. Ὑπεσχέθη ὅπως ἐντός τῆς ἡμέρας ἐπισκεφθῆ τόν Ὑπουργόν κ. Dulles καί μεταβιβάση τά ὅσα τοῦ ἐνέφερα καθώς καί τό ὑπόμνημα.

Πρό τῆς συναντήσεώς μου μετά τοῦ κ. Henderson εἶχον πληροφορηθῆ ὅτι τό State Department ἐπρόκειτο νά ἐκδώση τήν ἐπομένην (27/12/56) ἀνακοινωθέν διά τοῦ ὁποίου θά ἐξεφράζετο ἡ πλήρης ὑποστήριξις τοῦ State Department εἰς τάς Βρεττανικάς προτάσεις.- Ἀνέφερα εἰς τόν κ. Henderson ὅτι τοιούτου εἴδους φῆμαι κυκλοφοροῦν καί ὅτι ἐάν πρόκειται νά λάβη τοιαύτην θέσιν τό State Department θά ἦτο προτιμώτερον νά μή λάβη θέσιν καθόλου, διότι οἱ κίνδυνοι εἶναι μεγάλοι. Ἐτόνισα ὅτι τό State Department ὀφείλει νά ἐπιδείξη κατανόησιν πρός τάς Κυπριακάς ἀπόψεις, ἄλλως ὁ Ἑλληνικός καί ἰδιαιτέρως ὁ Κυπριακός Λαός, θά χάση ἐντελῶς τήν πίστην καί ἐμπιστοσύνην του πρός τήν Ἀμερικανικήν Κυβέρνησιν. "Σοβαραί, ἀσφαλῶς, θά εἶναι αἱ συνέπειαι τούτου", προσέθεσα.

Εἰσηγήθην εἰς τόν κ. Henderson ὅτι δέν θά ἦτο ἄσκοπος μία συνάντησις τοῦ Ἕλληνος Ὑπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν κ. Ἀβέρωφ ἤ τοῦ Ὑπουργοῦ κ. Κασιμάτη μετά τοῦ κ. Dulles.- Ὑπεσχέθη νά ἀναφέρη τοῦτο εἰς τόν κ. Dulles.

Ὁ κ. Henderson μοῦ ἀνήγγειλεν ὅτι ἐπρόκειτο τό ἑσπέρας τῆς ἰδίας ἡμέρας νά συγκροτηθῆ σύσκεψις τῶν ἁρμοδίων τοῦ State Department καί ἴσως τούς ἀπασχολήση καί τό Κυπριακόν. Ἐκ τῶν ὑστέρων ἐβεβαιώθην ὅτι ἐπρόκειτο περί συσκέψεως διά τό Κυπριακόν καί συγκεκριμένως διά τήν σύνταξιν τῆς ἀνακοινώσεως.- Ἐπίσης ὁ κ. Henderson μέ ἔφερεν ἀμέσως εἰς ἐπαφήν μέ τούς ἄλλους οἵτινες ἐπρόκειτο νά παραστοῦν εἰς τήν ἐν λόγω σύσκεψιν, ἤτοι: κ. Owen Jones, Διευθυντήν τῶν Ἑλληνικῶν, Τουρκικῶν καί Περσικῶν ζητημάτων καί κ. Laingen. Ἐπανέλαβα πρός αὐτούς ὅσα ἀνέφερα εἰς τόν κ. Henderson. Ἐτόνισα ὅτι θά ἦτο προτιμώτερον τό State Department νά μήν ἐκδηλωθῆ καθόλου παρά νά ὑποστηρίξη πλήρως τάς Βρεττανικάς προτάσεις, ὅπως ἐπρόκειτο.- Οἱ δύο ἐκπρόσωποι τοῦ State Department μέ ἐβεβαίωσαν ὅτι θά λάβουν ὑπ'ὄψιν τά ὅσα τούς ἀνέφερα.- Τούς ἐπέδωσα ἀντίγραφον τοῦ ὑπομνήματός μου. Ἡ ἐντύπωσις τήν ὁποίαν ἀπεκόμισα εἶναι ὅτι τό State Department δέν ἐπιθυμεῖ συζήτησιν εἰς τά Ἡνωμένα Ἔθνη.-

Ἡ συνομιλία μου μετά τοῦ κ. Henderson διήρκησεν περίπου μίαν ὥραν, ἡ δέ συνομιλία μου μετά τῶν ἄλλων διπλωματῶν ἐπίσης περίπου μίαν ὥραν.

Κατά τάς ὡς ἄνω συνομιλίας μου, πλήν τῶν ὅσων ἀναφέρω, ἀνέπτυξα πλήρως τάς Κυπριακάς ἀπόψεις. Ἐτόνισα ὅτι ἡ ἀπελευθέρωσις τοῦ Μακαρίου εἶναι ἀπαραίτητος καί ὅτι ὁ Κυπριακός Λαός ἀναμένει εὐνοϊκήν στάσιν ὑπό τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν εἰς τά Ἡνωμένα Ἔθνη.

Ἀφοῦ κατετόπισα τόν Πρεσβευτήν κ. Γ.Μελᾶ, ἀνεχώρησα ἐξ Οὐασιγκτῶνος μεταβάς εἰς Newark ἀπό ὅπου ἐπρόκειτο νά ξεκινήσω διά τήν διαφωτιστικήν μου περιοδείαν κατά τήν διάρκειαν τῶν Ἑορτῶν. Ἡ ἐν λόγω περιοδεία, ὀκτακοσίων περίπου μιλίων, ἐπραγματοποιήθη μεταξύ τῆς 27ης Δεκεμβρίου 1956 καί 2ας Ἰανουαρίου 1957. Ἐπεσκέφθην τό Belmar, Asbury Park, New Jersey, Albany, Buffalo καί Niagara Falls (ἐπί τῶν Καναδικῶν συνόρων).

Κατά τήν περιοδείαν ἔδωσα σειράν ὁμιλιῶν καί δημοσιογραφικῶν συνδιασκέψεων. Εἶχα ἐπαφάς μέ Ἀμερικανούς καί Ἕλληνας πράγοντας. Μετεδόθη ἐπίσης εἰς Buffalo ὁμιλία μου ἀπό τῆς τηλεοράσεως. Ἐπισυνάπτω ἀποκόμματα τοῦ Τύπου σχετικά μέ τήν ἐν λόγω περιοδείαν μου.

Τήν 2αν Ἰανουαρίου 1957 ἐπέστρεψα ἐκ Buffalo ἀεροπορικῶς εἰς Νέαν Ὑόρκην.

Τήν 29ην Δεκεμβρίου 1956 ἐδημοσιεύθη ἡ ἐπιστολή μου, τήν ὁποίαν ἀπέστειλα τήν 21ην Δεκεμβρίου, εἰς τό "New York Herald Tribune".

Ἐπιθυμῶ νά ἀναφέρω τήν ἐξαιρετικήν ἐντύπωσιν πού μοῦ προεκάλεσεν ἡ ἀρτία ὀργάνωσις καί ὁ πατριωτισμός τῆς Ἑλληνικῆς κοινότητος τοῦ Buffalo. Καί ἀσφαλῶς αὐτό ὀφείλεται εἰς τήν Ἐκκλησίαν τῆς κοινότητος καί εἰς τόν ἐκλεκτόν ἱερέα αὐτῆς αἰδ. Ἰωάννην. Ἀποτελεῖ πρότυπον καλῆς ὀργανώσεως καί συναδελφοσύνης.

Ἀπό τοῦδε καί εἰς τό ἑξῆς μέχρις τῆς συζητήσεως τοῦ Κυπριακοῦ εἰς τά Ἡνωμένα Ἔθνη αἱ ἐνέργειαί μου θά περιορισθοῦν ἐντός τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν.

Τήν 3ην, 4ην, 7ην, 8ην, 9ην, 10ην, 11ην, 14ην, 15ην καί 16ην Ἰανουαρίου αἱ ἐνέργειαί μου ἐνετοπίσθησαν εἰς τά Ἡνωμένα Ἔθνη. Ἦλθον εἰς ἐπαφήν μέ ὅλας σχεδόν τάς ἀντιπροσωπείας εἰς τά Ἡνωμένα Ἔθνη.- Ἐκ τῶν συναντήσεων ἔμεινα μᾶλλον ἱκανοποιημένως.- Πρός ὅλους τούς ἀντιπροσώπους ἀνέπτυξα τάς Κυπριακάς ἀπόψεις καί ἐζήτησα τήν ὑποστήριξίν των.- Μεταξύ ἄλλων συνηντήθην μετά τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν τοῦ Σουδάν ὅστις πρόκειται, ὡς μοῦ ἀνεκοίνωσε, νά ὑποστηρίξη ἐνθέρμως τήν Κυπριακήν ὑπόθεσιν.

Τήν 16ην Ἰανουαρίου ἐδημοσιεύθη ἐπιστολή μου εἰς τήν ἐφημερίδα "Daily Mirror" τῆς Νέας Ὑόρκης, ἀντίγραφον τῆς ὁποίας ἐπισυνάπτω.

Θά συνεχίσω τάς ἐνεργείας μου ἐντός τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν μέχρις τῆς συζητήσεως. Προτίθεμαι νά δώσω δημοσιογραφικήν συνδιάσκεψιν ἐντός τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν καί νά ἐπισκεφθῶ καί πάλιν τό State Department, πρό τῆς συζητήσεως εἰς τά Ἡνωμένα Ἔθνη.

Ὅσον ἀφορᾶ τήν ἔκβασιν τῆς ὑποθέσεώς μας εἰς τά Ἡνωμένα Ἔθνη διατηρῶ συγκρατημένην αἰσιοδοξίαν.- Δέν ἀποκλείεται ἐξέλιξις πρό τῆς συζητήσεως, συγκεκριμένως μεταφορά τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Μακαρίου εἰς Λονδῖνον, συμφώνως φημῶν κυκλοφορουσῶν ἐντός τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν.

Ἀκολουθεῖ πέμπτη Ἔκθεσις.

Μετά τιμῆς,

Σπῦρος Α. Κυπριανός
Ἀντιπρόσωπος τῆς Ἐθναρχίας Κύπρου
Εἰς Νέαν Ὑόρκην.

Ἐπισυνάπτω:
1) Δηλώσεις μου πρός τόν Τύπον ἐπί τῶν Βρεττανικῶν προτάσεων. 2) Ἀντίγραφον ἐπιστολῆς μου πρός "New York Herald Tribune". 3) Ὑπόμνημα πρός τό State Department. 4) Ἀποκόμματα Τύπου ἐκ περιοδείας μου. 5) Ἄρθρον κυκλοφορηθέν ὑπό τοῦ Γραφείου Τύπου τῆς Ἑλλ. Βασ. Πρεσβείας. 6) Ἀποκόμματα Τύπου ἀπό ἐπίσκεψιν εἰς Hartford. 7) Ἀντίγραφον ἐπιστολῆς μου δημοσιευθείσης εἰς "N.Y.Daily Mirror".

Κοινοποιήσεις:
1) Α.Ε. Ὑπουργόν Προεδρείας Κυβερνήσεως κ.Κ.Τσάτσον.
2) Ἐθναρχίαν Κύπρου.
3) Β! Πολιτικήν Διεύθυνσιν Ὑπουργείου Ἐξωτερικῶν.
4) Πανελλήνιον Ἐπιτροπήν Ἀπελευθερώσεως Κύπρου.

[36.1]

(1956; τέλος - 1957; 1)
νάδω

Χειρογ. Κ.Τ.
Ημερ.

- Απότο κειμ

Ὁμιλία Κ. Καρμν. για τά "Η.Ε." (27 σεπ.)

Πρώτη ὁμιλία του στά Η.Ε. Σάν εἰσαγωγή στίς συλήτήσεις που θά γίνουν για τή λύση τοῦ Κυπριακοῦ στά πλαίσια τοῦ ΟΗΕ

(Περίπου) Μιλάει λενικά για τόν ὀργανισμό, τά ἰδεώδη του: - Δικαιώσυνη και ἐλευθερία τῶν λαῶν - Δεν ἔχει πετύχει τό σκοπό αὐτό ὁ ΟΗΕ, Εἶναι τόπος λύσεως συμφερόντων (τῶν λαῶν) Πάντως ὅτι καλλίτερο ὑπάρχει.

Ἐκφράζει τήν ἐλπίδα ὅτι φέτος θα θά ὑπερνικήση τό δίκαιο για τήν ἰσοτητα κ ἐλευθερία τοῦ Κυπρ. λαοῦ

(Συχνά ὁ Κ.Τ. ἔγραφε λόγους τοῦ Καρ. Ὁ Καρ. ἄλλαζε τά κείμενα κατά τή κρίση του.)

[σημ. κ. Δ. Μυλωνᾶ]

1 1 [36.2]

Νόμιμα ἀπὸ τοὺς γαμόρους ὁμοίως
οἱ ὁποῖοι ~~τοῦ~~ παρτῆδον ἀπὸ τὸ [illegible]
τοῦτο, δὲ ~~[illegible]~~ νομίζω ὅτι δὲ ἀπὸ εἰκόνον ἐξ
ἐμοῦ ~~[illegible]~~ νὰ προσδέσουν ~~[illegible]~~ πάλι
τὸ νέον καὶ τὸ ~~[illegible]~~ ἐσωτικὸ
μέλλον, ἐξ ὅσα συμβαίνει
καὶ ἀπόγονα ἐξεῤῥύθησαν.
Ἐπειδὴ ὅμως συμβαίνει νὰ ἀνεργόμεθα
δὲ πρέπει γόρον ἐξ τὸ περιγαμόρου τοῦτο
τῶν Hr. Ed. ~~[illegible]~~ δὲ
μὲν συγγορεῖς ἢ ἀδελφὰ νὰ
ἐμπίσω ὅτι ὀνείσεις εἰς τοῦ
δεδνὸν [illegible], ~~[illegible]~~
οἱ ὁποῖοι, ἀπὸ εἰσὶ μὲ βάσαν,
ἔσον, δὲ ἀδελφὸ, συμφέρον
καλοπουρεῖαι, ἐνεπίον μηδὲ,
νὰ ἀπολεγέσουν χρεωμὸν ὅτι
χεῖον δὲ τὸ περιέχω ὀνέ-
λιος

Ἐπιστέλλα μια ὀργάνωσις ἡ ὁποία
μόνος ~~[illegible]~~
ἐπιτυγὲς ἐξ ἐπιν ἀνθρώπων ἐπιν
ἐλπίδα ἐξ, ἀλλὰ τὰ ἰδανικὰ
τὰ ὁποῖα ἀναγνωρίσαν ~~[illegible]~~ καὶ
ἐπιπαιόγουν ἐπὶ ὑπάρξεν ἐξ
~~[illegible]~~ ὑπεκκαίον ~~[illegible]~~ τὰς
τὰς ἀνάγκας καὶ τὰς καρδίας τὸ
ἀνθρώπων ἐκ ἀπὸ χρυσελπίδων.
Ἀπὸ ἐπιν ἐπόψιν κατὰ ἐπὶ
ὁποίαν ~~[illegible]~~ κατάλληλον ~~[illegible]~~ ὅτι
ἐνοργάνωσις καὶ κυθαρίσεως ~~[illegible]~~ εἶναι,
~~[illegible]~~ ἡ ἐπιτυγὲς ~~[illegible]~~
~~[illegible]~~ ἀσφαλὴ καὶ ἀσταθὴς, μεθιστάμενη
ἀπὸ ἀνθρώπου ἐς ἀνθρώπου
κατὰ ἐπὶ ἰδιοτροπίαν ἐξ
τύχης ~~καὶ ὅτι~~ ὁ ~~ἀνθρώπου~~ νοῦς ὅστε
ἔχει ἐπὶ ἰδέαν μιᾶς ὀργάνωσις
καὶ πεπαρχιμένης ~~[illegible]~~ ἐπιτυγὲς
ἡ ὁποία, παρὰ πάντων ἀνα-

και ότι μόνον μια κοινωνία
εν τῇ οποίᾳ ἐξεύρεται ἀλαμπόλιτες
διαπνεόμενας ἀπὸ ~~τὸν~~ ἀμοιβαῖον
σεβασμόν, ἔχουν ~~ἀπόψεις~~ ἴσα ἡ
~~[illegible]~~ ἀναγόμενα πρὸς τὴν ἀξίαν τῶν
δικαιωμάτων, ἐπιτέλους
νὰ ἐπιτυγχάνουν, ἀπὸ τὴν
ἐποχὴν αὐτὴν κατάλαβαν ἀκριβῶς
ὅμως τοῦ γαῖον, ὅπου ποιη-
τυμβοῦν καὶ μορφᾷ, τὰ ἰδανικὰ
τὰ οποῖα διαπνέουν τὸν
Καταστατικὸν Χάρτην τῶν
Ὀργανισμῶν μας. Ἀπὸ τὴν ἐποχὴν
ἐκείνην κατανοῦμε ὅτι οὐδὲ
κοινωνίας ἀνθρώπων οὐδὲ
κοινωνίας ἐθνῶν δὲν ἐπιτέλους
δύναται νὰ ~~[illegible]~~ κατάλαβαν ἐπιτέλους

Συγκοινωνικά και ύλογος ἄν
δεν διαπνεύσει ἐν τεχνοτείᾳ ἀπε
λοῦν ἀπὸ τὴν ἀρχὴν τῆς ἐπιδρίας
ἐπὶ ἐπάστου και τῆς δικαιοσύνης
μεταξύ ὄμοι.
Δεν δὲ πραγματοποιεῖται τὸ
ἰδανικὸν αὐτὸν ὅλος τὸ πρόσω
τὸν καθ' ἑκάστου κοινωνικὸν
ὁ ἀνθρώπου, παρὰ τὴν παρεμπόδιον
και τὴν περιόδιον ἀναστάτωσιν
ἐπὶ τὰ κατάλληλα μέσα και
τὰ ὄργανα πραγματοποιοῦν
αὐτόν. Ἀγγὰ ἐς τὴν ἔρευνα τὸν
ἀνθρώπων ὀγάδων, ἐπεὶ
μόνον ὅτι ὁ ἀνθρώπου μέχρι
σημερὸν δὲν ἐπέτυχε ἀπολεγόμε
τιμὴ μόνος. Εἰς τὴν καθ' ἑκάστ
κοινωνίᾳ ἢ δεσποτεύσα ἐξουσία

ενιόμως ευρισκεται, διότι ~~[illegible]~~
~~[illegible]~~ σχεδον εν εκτελειτον
αναγνωρίζουν οι ανθρωποι την
αναγκαιότητα της. ~~[illegible]~~ προκειμενοτερί της
κοινωνίας των γενων όμως
~~[illegible]~~ δεν εχει δυνατο-
τητες παρα τους ανθρωπους αυτες
η σχεδον εκτελειτικες ~~[illegible]~~
ροπη να δυνατοτητες μια
δεσποτουσα εξουσια η οποια
να καθορίζει δι' εκαστον εθνος
το μεγον της εγκαθερας δρεσης
ρεπτιτος και να ρυθμίζει
κατα προπον μη δεγονται την
εγκαθερίαν οποιδεποτε της
μελεσι των εθνων σχεσις
Υπερεθνικαι οργανωσις

κινούνται σε δημιουργημένον
υπερέντιμη εποχή γνωρίσε
πρόχειρα η ιστορία της ανθρωπότητας
Αγ' ~~ε~~ δια της λαμπρότητας του
οργανισμού παλαιάς μικρο
τέρας ο χώρος της υδρογείου και
η πάλαι γνωστή αρχιτεκτονική
και αρχιτεκτονικά σπουδαία
σε διεθνείς αυλαίς οργανισμούς
~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ περιέχουν
περισσότερα χώρα, εδημιουρ
γήθη πλείστα οργανα εναντι,
μιαν μορφήν πολιτικής τέχνης
η οποία θέλει να πλουτίσει
«το χαρτί» της ιδιοκτησίας
μορφής του πολιτισμού του
γένους. Οι ανθρωποι, δεσμευ

τοῦ ~~δύο~~ δύο βραχυνοῦς πολεμοῦς
ἠρχίσαν νὰ ~~[illegible]~~ βαίνω
ἐξουλαι μὲ λίον ἐγκλῆ οἱ
αὐλαὶ αἱ ὑπερέθνικαι ὀρθανοῦς
αἱ ὁποῖαι καὶ τὸν λυπὸν
προσομοιάζουν πρὸς τὴν καθ' ἑκάστην
πολιτείαν, πρέπει νὰ ἀπο-
λεγεῖον καὶ αὐλαὶ ~~ὑπερέθνικαι~~
πραγμαλικὴ πολιτείαν, αἱ
ὁποῖαι ἐν πνεύματι δικαιοσύνης
δὰ ἐπιβάλλουν ἐξ ὁμοῦ, ~~τὸν~~
~~[illegible]~~ μεγάλους καὶ μικροῦς,
τὸν νόμον, ὅπου τὸ πρᾶλλον
καὶ κανόνα καὶ αἱ καθ'
ἑκάστην πολιτείαν. Καὶ ἐπιβ-
άλλουν τὸν νόμον δὰ παρέχουν
εἰς ὁμοῦ, ἐν ἰσοτιμίᾳ, τὴν

δυναλόλυτα τῆς ἐμπόρας δράσεως
ῥιόλυτος ἐν τῇ σχαίρᾳ τῇ
ἀναγνωρισομένῃ ὑπὸ τοῦ νόμου.
Καὶ οἱ πρὸν ἐμπειροι, καὶ οἱ
πρὸν νηφάλιοι μεθοῦν μᾶς ἀδρυλοῦ
παρεσυρθῆσαν ἀπὸ τῆς συνεν-
τοῦσας διαμορίζεως τοῦ καταλο-
λοῦ Χαρτοῦ, ἀπὸ τοὺς ὑπάρους
καὶ βαθεῖς γόρους τῶν δεμεγω-
τῶν τῆς ὀρφανοῦσιν μᾶς. καὶ
ἐνεπιστεύθησαν περισσοτέρα
εἰς δεσμοὺς, τοὺς ὁποίους μόνον
ὁ μαῦρος χρόνος ὁδηγεῖ στὰ
δεσμοῦ γ βραδεῖς πρὸς τὴν
τελείωσιν. Καὶ ὅλοι πρὸ
ἐμπιστῆς ~~μεθοῦν~~ εἰς τὰς μεγάλας
~~ἀρετῶν~~ μέρας τῶν ἀδυνάμεων
ἐθνῶν ἐνὸς ἐπιμιδοῦν εἰσθήμα

[36.10] 9

πυρίᾳ καὶ ἀπολυτώσεως
τὸ ὁποῖον ἐξηγεῖται ἀπὸ τὸ
χάρμα μέλαξε τὸν νομικὸν
καθεστῶτος τὸ ὁποῖον ὑπὸ
τιθέται ὁ διεπὲς τὸν πόρον
καὶ τῆς ὀλιγνῆς πραγμαλικότητος.
Ἐπαὶ ἀμέσως ὁ καὶ ἐς τὸ
~~[illegible]~~ καθ' ἑκάστον πορτίας
χάρμα τι ὑπάρχει μέλαξε τὸ
δύο αὐτὸν ὀλιγρέων. Ἀλλὰ
τὸ χάρμα δὲν ἐπαὶ τόσον
μέγα ὥστε νὰ μὴ μετέλαι
ἀνεκτόν. Ἐς δὲν διεθνῆς
ὀρχάνων τὸ χάρμα τοῦτο
ἐπαὶ τόσον μέγα, ὥστε τὸ
νομικὸν καθεστὼς νὰ ἀμ-
βάνῃ ὀνόμα τὴν ὄψιν ἐπὶ
παρυμμάτου, πεποιημένον

με αρχαίας σχεδιαγράμμα και
λύπους και μορφής, ποτε όμως
του οποίου ξεν ἀδιαλαμπτος
ἡ παραιά ἀνομία. Το νομιον
τουτο παρεστιν αποδεικνυσθαι
ἰσχυρόν δια τον μεθμον αυτ
μαντον ξυλυμαλον, εἰ τι
συνεκδη ὅμως χρησιμενα μοια
ἐν σχημα ζωον, ἐν μια παρ-
νοσμιον ποιεμοτητι ὑπο
ιρισιᾳ.

Δεν δα ἐδιαλεξα να ὁμοιο
ξιον ὁτι και ἀνθο ἀπολεξω
τον αρχαιον μιᾳ αρχῇ, εια
πρεπον βιμα προς τον ποιε
μουν μιᾳ πραγμαλικῇ
διεθνους λαξιος δικαιον.
Αγγα διεμπορεν ἀν ποτερα
ἐπο τῇ ἐμφαμιᾳ δοκιμασιᾳ

τις οποίες γνώρισε η ανθρωπότης
κατά τα τελευταία 40 έτη,
δείχνει το πόσο τρόπο η
δυνατότης ικανοποιήσεως;
Η μόνη, δεν θα αποφύγουμε
και τούς κινδύνους εν τοῖς
~~ε~~ αποφασιστικοῖς, δεν θα
υπάρχει εποχιακόν δεν τοῦς
κινδύνους τοῦς οποίους ήδη
εδοκιμάσαμεν, θα χάσω
ο κόσμος τον τόπον τοῦ χρόνου
γιά μας θα τοῦ σημαίνουμεν
πρός τα πράγματα.

Ας μου δείξουν μας τον
πρωταγωνιστήν τοῦ χρόνου πρέπει
να είναι ~~[illegible]~~ ψυχρόλεπτος,
~~[illegible]~~ θα είναι
γενναιόλεπτος ενώπιον τα πράγματα.
Αλλά εάν δεν υπάρχουν εφόσον

προπαγανδισμοῦ. Ἐδὲ ἀσχολούμεθα
μὲ τὴν οὐσίαν.

Καὶ δὲ ὑπηρετήσωμεν τὴν
οὐσίαν πολὺ πρὸν ἀπολεγεομαθῶ
ἂν ὁμοῦ μεθ' ἡμῶν τὸ δόρρος
νὰ εἰπώμεν τὴν ἀμέλειαν.

Ὁ Ὀργανισμὸς τὴν Ἀν. Ἐθνὸν
δὲν εἶναι μετὸ περιεχομένου
Ἀπολεγεῖ τὴν λεγεωλεγὰν ~~ὀργ~~ διεθνῆ
πολεμικὴ ὀργάνωσιν τὴν
ὁποίαν ἐγνώρισεν μέχρι τοῦδε
ὁ ἀνθρωπος. Ἀντὶ τὸ ὁποῖον
πραγμαῖς εἶναι, ἂν καὶ ἀπέχει
πολὺ ἀπὸ ὅλη ἐγγαρίσεται
εἰς τὰ μέτρα τῶν μανόνων
τὸν καὶ εἰς τοὺς χρόνους οἱ ὁποῖοι
τοὺς ἐγγυνεῦσιν, εἶναι παρ-
ταντὰ καὶ πολυτιμὸν δὲ

[36.14] 13

τὴν ἀνθρωπότητα, ἐκεῖνο ἡ ὁποία
~~ἐπ~~ τὸ πρόβλημα μιᾶς λειτουργ-
ικῆς ἐξ τὴν πραγματοποίησιν
τῆς ὁποίας ἀπαιτεῖται νὰ ἐφαρμόσω
ὅλος αἱ ~~[illegible]~~ ἐπὶ τῆς ἰδίας
ἀποψεως τοῦ μονοῦ

Συνεχίζοντας κατ' ἐλάχιστον τὴν
τῶν ἐλευθέρων ἐρωτήσεων, ἀνάγκη νὰ ἔχω
ὑπ' ὄψιν μου ὡρισμένους
διὰ τὴν ἐπίτευξιν τῆς ὁποίας
παρουσίας τῶν ὑπάρξεων, χρέος
~~[illegible]~~ ἐγώ τὴν ἐπιμονὴν νὰ
τὴν ἀποκαταστήσω πάλιν
νὰ ἀγωνιζόμενος, ὑπερνικῶν
τοὺς ἰδίους ἐαυτοὺς μου καὶ
τὴν ἀνθρωπίνην ἀδυναμίαν, νὰ
ἐπιβεβαιώσω ἀπὸ μέρους μου
τὸν πραγματικὸν ἄνθρωπον.

Αυτή η ολογνάλη τον γόρον, η
παρρησία, η ἐγκρίνεια δὲ
ἀποτρέπουν τὸ γεμάτερον κακὸν
τὸ ὁποῖον δύναται νὰ ἐπέλθῃ ἐξ
τὸν Ὀργανισμόν μας: δὲ ἀποτρέπουν
τὴν διαρρόην τὴν ἐγκόλον
τὴν ~~ἀπογοντεύσεις~~ αὔξησιν τῶν ~~...~~, τὴν
ἐπιπόλεον πτερίαν ἀπὸ τὴν
μάζα τὸν ἀδικοπρίνων.

Δι' αὐτὸν τὸν γόρον τέτοτε
δὲν βουλεῖ περιπνάτερον τὸ
ἔργον μας ἀπὸ τὴν ἀμέλειαν
καὶ η ἀμέλεια εἶναι

[36.16] 15

Η ἀγιάδεια ἐναι | οἱ ἡ ἀποστάσις
μεταξὺ τῶν ναιόντων τὸν Χριστὸν
καὶ τῆς ὀρθοδοξίας δὲ
μεταξὺ καὶ δὲ γίνεται ἐς τὸ μέρος
τὸ ὁποῖον ἰσχύει διὰ τῆς καθ' ἑκάστου
πολεῖς ὅταν μὴ συνεύδεται
~~ἐς~~ ὅτι αὐτὸ συγγερεῖ ἐς ὅρους ἡμᾶς
καὶ ἐς ἐκ ἑκάστου, ὅταν πάντες
δὲ ἐνοῦσιν οἱ δὲν ἔχουν τὴν ἀπόλυτον
ἀγιάδεια ἀπὸ ~~μὲν~~ τὴν ἀνομίαν
καὶ τὴν βίαν
~~καὶ ὅταν ἡ ἀνέξει αὐτὴ ἐκ~~ ἐς
ἑκάστου πιστεύει οἱ τὰς ἀγιάδεις
αὐτὰς τὰς συγγερίζονται καὶ
ὅρος οἱ ἄγγοι.

~~Τὰ κλοιμία ὅπερ ἀποτελοῦν~~
~~τὸ~~ Δὲ ἡμῶν ἀπαιτοδόξος διὰ
τὸ γρόνιον διάστημα τὸ ὁποῖον

Δὲ ἀπηλεῖτο διὰ νὰ γίνεται
ἐξ ἀνάγκης τὰν ἐπιτυχίαν ἐπὶ
ὥραν, ἂν δὲν παρενεβαλλετο
τὸ μεγαλείρον ἐπιτυχόντων
ἀλλὰ καὶ πολλοὶ γεγονὸς τῆς
ἐπιτυχίας, ἢ χρησιμοποιεῖς
τῆς ἀτομικῆς ἐνεργείας διὰ πολ-
λοιοῦς σκοποῦς. Χαρὶς ἐξ
ἄλλου ἠγγίσαμεν τὸ ὅριον
πέραν τοῦ ὁποίου ἢ ὁποιο-
δήποτε χρησιμοποίησις τῆς
τῆς πολλοιρίας ἐξ ἴσου
μὲ τὸν καθ' ὃν ἢ ἐπιθέσεις
τὸν ἐπιθέμενον, ἀρκεῖ νὰ
διαθέτουν καὶ οἱ δύο ἀτομικὴ
ὁπλά. ~~Ἐγίνεται~~ Ἠγγίσαμεν τοιοῦτο
τὸ ὅριον πέραν τοῦ ὁποίου ὁ
πολεμὸς μεταξὺ τῶν ἰσχυρῶν

[36-18] 17

τῆς μὲν ἀποτελεῖ πρᾶξιν ἀσύμμορον
Ἀλλ' ὅταν ὁ πόλεμος καταλυθῇ
διὰ τοὺς ἰσχυροὺς, εἰς τοὺς ἀνισχύρους
δὲν δὰ ἐπιτρέπῃ ἡ χρησιμο-
ποίησις τοῦ. Δὰ ὑπάρξῃ τοῦτο
ἐπεῖνο εἰς τὸ ὁποῖον ἀποβλέπει
ὁ Ὀρβανιτόμος μὲν μιὰ διεθνῆ
τάξῃ ἡ ὁποία δὰ ῥυθμίζει τὰ
σχέσεις μεταξὺ τοῦ μὲν καὶ
δὰ ἐπιβάλῃ συμμαρμιτῶν
τὴν δημοῦν τῆς

Καὶ ἀπόμενες νὰ ἰδῶμεν ποιάς
ποιότητος δὰ εἶναι ἡ διεθνῆς
αὐτῆς τάξῃ: Δὰ εἶναι ἐπὶ τῶν
διαφάνειν ὁ καταλυθεῖν μὲν
λαμπῆς; Μιὰ τάξῃ ~~ἐμπ~~ δημο-
κρατικῆς, ἰσότητος, ἐμπιστοσύνης
καὶ δικαιοσύνης; Ἢ δὰ

πορεύθη τὴν γαμπρὰν καὶ σὺν
τὴν πορείαν τὴν ὁποίαν
ἐπορεύθησαν ἐξ τάξεως τὸν καθ'
ἰδίαν πορεύεσθαι καὶ ὅπου εἶναι
σχεῖν, ἐπρονοιαγοῦντος ἡ συγ-
κεκαγμένος, ἡ ἀνισοῦς, ἡ
ἀδικιᾶς καὶ ἡ ἀνεγκοθερία;
Θὰ περασωμεν ἀπὸ μιαν περιοδον
ὅπου οἱ ἰσχυροὶ μὲ δυναμιοὶ
νὰ ἀνθρῶν ἄνομα ὑπερε ὁ
εἷς ἀπὸ τὸν ἄλλον, θὰ συνενο
ἡδοῦν δὰ νὰ τὰ ἀνθρῶν ἀπὸ
τοὺς μικροὺς καὶ τοὺς ἀδυνάτους,
θέλω νὰ ἐπίστω ὅτι ἡ ἐκμετα-
λλεύσεις τὴν ἀδυνάτων ἀπὸ τοὺς
δυνατοὺς τῆς ζῆς θὰ ἀποδεχθη
τέλειος πρᾶξις εἰς ἰσοῦ ἐπιτυμία
πρὸς τὸν πολεμον. Ἀγεγκοῦντος

σπουδαιότερος λόγος δι' αὐτὸ
ὅλων συγχώρησαν ὅτι ~~αὐτὸ~~
ἡμῶν ~~καὶ ἐμοῦ~~ ἀναλόγως
μὲ τὴν ἀσχολίαν τρόπον
τὸν ἰσοπαλαίσμων μὲ τὸν
ἀντίμαχον γιὰ νὰ μοιρασθῇ
τὸ πλάτωμα τὸν ἀγῶνα
σπουδαιότητα συναγωνι-
σμοῦ συγχώρησαν τὸ ὅτι
ἡ ἀσχολία συναγωνι-
σμοῦ. Βεβαίως θὰ ὑπάρξῃ καὶ μία
συναγωνισμὸς καὶ νέος
~~ποδόσφαιρο~~ ἀνιδιαίτερος, ὅπου ὑπάρχῃ
καὶ ἐξ ὑπαρχῆς ἀνταγωνι-
σμός. Αὐτὸ θὰ φροντίσῃ
ὅτι ἐθνικὴ καὶ ἀνταγωνι-
σμὸς ὅλων ὅτι ἀνταγωνι-
σμὸς ὅτι ἀνταγωνι-
σμὸς ὅτι ἀνταγωνι-
σμὸς

da μεκίη όραμα πάντοτε
τοῦ ἐδίκου μέγοντος.
Ἐξ τὴν πορείαν αὐτὴν
παρούμεθα νά συμβάλωμεν εἰς
συμπόνοιαν με παρρησίαν τὰ μέλη εἰς ἔκαστα
ἔθνος καὶ ὁμοῦ μὲ ὁμοῦ
καὶ προτείνοντες βαθμιαίας
τὰ ἔκαστοτε ἐγκαιρῶς διορθώσεις
Χωρὶς τὸ πρῶτον, τὸ δεύτερον
ἔκαστα ἀνεγκαίτου. Καὶ πρέπει
νὰ ὁμολογήσεις ὅτι τὸ πρῶτον
αὐτὸν, ἡ ἐνδαρσίη ὁμολογία
ἡ κατεγγεγία τὴν συνεθνοτέρων
ἀδεκτίον δὲν μετεῖ αὐτὸς
τὴν ἀνδοῦσαν αὐτῆς μὲ τὴν
εἰσηνοῦν καὶ τὴν ὑμόνοιαν
ποὺ δὰ εἴρεπε. Ἀγγυοπαρεῖν
ρουμεθα μὲ μίαν ἡσυχίαν

αἰσιοδοξίαν διὰ οποιαὶ δεξιότητα
νὰ ἐξοπλίσωμεν ἐξ ἰδίου ἀγρίου
ἐν μιᾷ ἰδίου ἰδίους μὲν πολεμεῖν
ἀλλὰ καὶ ἀνιστοῦμεν. Καὶ διὰ
νὰ εἶναι ἐγκυρίνεσθαι ἐξ
ἐπὶ πολύτατον πάσι μορφὴν
ἐνρίσκομεν ~~μορίου~~ ~~ἐν~~ πάσιν
ἐξοπλισμοῦ
(ἐπεῖνο τὸ οποῖον ἔχουσι
ἐδικοῦς ~~μιᾷ~~ ἰδίους ἐν ἰδίοις μιᾷ). Δὲν ἐνδιαφέρει
με ἰδίου ἀγρίου δ' ὅσα οἱ ἀγρί-
πάσχουν. Δὲν ἐμπεδὰ δ' ἀνθ-
ρώπου ἐν ἐκεῖ βουλεύομεν
ἐν ἐκεῖνος ἐξ Ὀμοίνης
Ἀνιστάτου Δυμαστικοῦ ἐξ Κοσμ-
ἀλλὰ ἐπὶ διαστρέψεως
μεγάλων, ἐπὶ συμπαθείας
συγγενῶν, ὅπου μοιράσω
οἱ σοφδιασμοὶ ἐπὶ συγγενῶν

ενας επιπαλαιτερος απο
τις ιδιες τον Χαρτον μας.
Δεν τά γεγν αντα απο περιαν,
~~διότι~~ Δεν τα γεγν ~~ότι~~ διότι μία
προσηγή της παλιάδας μου
~~απεγνωσμένη~~ απεγνωσμένη δεν ~~της μετ' ονομ~~
~~ονοματικος~~, ~~διότι~~ τον μια
γοραν μη ~~εγγραφη~~ δια της ώδον της, τον
αγγον δέ δια της ώδον της
μαλαιωσεως της ονοματικης ονοματικος,
οχι διότι η προσηγή αντη
ειτο άδικος η αντιδετος προς
τον ~~τα~~ Χαρτον, αγγ' αντιδετος.
διότι ειτο συμφωνος προς τον
Χαρτον και δικαιαν και εαν
συνεπεστετο εις τον ονομαν υπηρχε
μονδεος η νά υπάρχη ελυμεγορια
υπεραγαν αντιδετος προς τον Χαρτον

[36.24] 23

ἡ μὲν εὐφυγορία ἡ ὁποία δὲ
ἐδεῖξε συγγεροῦσα μὲν παλαιάτερη
τὴν ὁποίαν ἀμφιβάλλω ὁ Καρίλος μὲν
παλαιάτερα. Διὰ τὰ συμφέρουσα
ἡ ἀμφιβάλλω μὲν δὲ τὰ ἐπιμαρτύρη
τοῦ ἰδάνιον Καρίλου ἡ ἀμφιβάλλω πραγμα-
τικόν δὲν μπόρεσθαι ἡ φυσ-
ίκη γνῶμα καὶ τὴν ἀνδρωπαρτίκη.
Ἀγὰ δὲν ἐπιμαρτύρεται ἐκ τὰ
ὀνόματα μὲν ἀπὸ αὐτὰ τὰ γεγονότα
τὰ ὁποία ἀνάπτυξαν καὶ τὸ
παρεγδὸν ἀπὸ ἐπάνω πολλοῦ
ὅτι γόγον πόγος συνθέγουν
καὶ τὴν ἐγκλεινὴν κοίμησιν
τὰ ἐπιγόμενα καὶ τὴν καὶ
ὀνόματα συμβάλλουν τὸν μυστήριον
~~[illegible]~~ ὁπόλε ἐγκρεινὸν
γόγον ὅτι ἡ παρόνια κοίμησιν

δεν δά ~~[illegible]~~ χρηστή να περάσῃ και
αυτή η ιδιαιρεσία δια τί εστι
βεβαιότης τινί δεμένη ~~[illegible]~~ τις
~~[illegible]~~ όπου προχωρήσει εφίλος
ο Οργανισμός μας προς τα εμπρός
εις τον δρόμον ή οποίον ασο
τα ~~[illegible]~~ συμφέροντα και τάς
ιδιαίας τον παρεμπόντος ανεμπλεύ
προς τα ιδανικά και τον
χαρτον αγγα και όμον μεμ
ίς γενεθεμον ανθρωπον και ίσω-
θεμον μαζί.

Εαν σημερον μι κατοπαν
~~[illegible]~~ αιτία ολοτα αυτο το πρεπτο
διάτι συνεπτομαι τάς πολλάς περι-
πτώσεις οπου ~~[illegible]~~
τα δικαιον δεν ιπανοποιηθη,

ottoi svolász tj Pr. Svejnovo
~~[illegible]~~ dir éjnydusar ió'örhir, ötöv
di ~~[illegible]~~ dejnosz ją ujvondusar
Ettupeasoyas ato la ~~[illegible]~~
nalaclasir ton bacyuvei
ej lo svrojor lor diedro
ojiciov nai oji ato sijne
upipsia tepiolalina
Kai ojijo sugipor ji lotu
avtupolula lo tpallo dlóli
tap'ojur lur svolcuiur
cuiora lui otoiá tij tapor
oiaoj, tap'ojor ~~[illegible]~~ lo jaj-
toi bjeto ia jupiju lur
opajpalmolula ato lo ~~[illegible]~~
~~[illegible]~~ nuporis lo Xáplov, dialupo nolu
anjoruloi ej lor desjor lo
Hrwj. Edrów, lo ápluolepor
opjaior ~~[illegible]~~ opós svjupolaiou

μιᾶς δεδιοῦς διεγραμμένης
λέξεως. και δεναμαι να λεξ
δαβεβαιώσω, ἐξ ονομαλος ενος
ζαπτ ζραυμαλισμενου και πληρα
μενου, οι και ~~ο μεσ~~ αὐτός εἰς τὴν
μεγαλην τον πρεσβυτεραν,
~~οι και αυτος~~ συμμερισθεια την
πιστην μουλαύτην. Το απεδεσμενον
εμοραυτος οπου τοῦτο εστι
βαρρετο, τὸ δεγονεν και σή
μερον κατα το επισκοπ.
ζροπον ἐξ μιαν ημεραν
ολιγμην δια την χωραν μου
Η κατοφια συμβαινει να
προχωρει καπαδε με ἄγμαλα
~~Ολα~~ ζωρισμενος μεταξυ
τόσων εκεινων και υπερόχω
ἀνδρῶν πῶν να μην εφόνω

ὁλ δὰ εἰμεδὰ ἐφελος μαρλυρ-
ἐνος λοιπολον ἀγγελος. Ἀπο πόρ-
γωνιᾷ λῆ ὁμοιρεῖς μὲ ἡμᾶν
λεμολεῖον ἐνοικοῦν προμηνύ-
μαλα. Πῶς νὰ μὴν ἐγοιπομεν
ὁλ ἐς λο ~~[illegible]~~ μεγαλο αυλο
ολαυρόσφυρι λῆ ὁμοιρεῖς ~~[illegible]~~
δὰ προσεβοῦν μιαν παμπολεραν
μορφὴν καὶ ἀπο ἀπροσπελαλα
ἰδανικὰ δὰ ἀρχιστοῦν μετὰ
ἐς λὴν γοανιν αυλὴ λῶ
ὁμηρολεμ ἰδεῶν καὶ λῶν ἀγιολεμ πόδων λον
ἀνδρωπου, νὰ μελουσιοῦνται
ἐς πραγμαλικοτελα

[37.1]

ΟΜΙΛΙΑ ΚΑΡΑΜΑΝΛΗ

(πού;)

χωρίς ημερομηνία.

→ Σχέσεις Ελλάδος με χώρες
εκτός Ευρώπης (Γιουγκο-
σλαβία, Αραβικές χώρες)

[43.3]

Ἔπειτα ἀπό φοβερᾶς καταστροφᾶς τοῦ τελευταίου παγκοσμίου πολέμου, ἔπειτα ἀπό τάς ἀρχάς αἱ ὁποῖαι διεκηρύχθησαν καί τούς διεθνεῖς ὀργανισμούς οἱ ὁποῖοι ἱδρύθησαν, ἠλπίσαμεν ὅλοι ὅτι ἡ ἀνθρωπότης θά ἐγνώριζε μίαν μακράν περίοδον ἀσφαλείας καί εἰρήνης.

Αἱ ἐλπίδες αὗται δυστυχῶς διεψεύσθησαν. Τοπικοί πόλεμοι ἐσημειώθησαν πολλοί, καταστρεπτικοί συμμοριτοπόλεμοι κατετυράννησαν λαούς, καί πρό παντός βαθεῖα καχυποψία καί ἐλλείψεις συνεννοήσεως ἐξακολουθοῦν νά χωρίζουν πολλούς λαούς.

Ἐν τῷ μέσῳ αὐτῆς τῆς δυσαρέστου καί δυσχεροῦς διεθνοῦς καταστάσεως, ἡ Ἑλλάς, καίτοι γεωγραφικῶς εὑρίσκεται εἰς τό ἐπίκεντρον πολλῶν συγκρούσεων, τηρεῖ μίαν θέσιν σύμφωνον πρός τήν Ἱστορίαν της καί ἀξίαν αὐτῆς.

Ἐντεταγμένη εἰς τήν καθαρῶς ἀμυντικήν βορειοατλαντικήν Συμμαχίαν παίζει ἐντός αὐτῆς τόν ρόλον της ὡς εἰλικρινοῦς συμμάχου καί χαίρει τοῦ σεβασμοῦ ὅλων τῶν ἁρμοδίων ὀργάνων τῆς Συμμαχίας. Διαφοραί μέ ὡρισμένα τῶν μελῶν της ἐπί θέματος ἐθνικοῦ ὅπερ εἶναι συγχρόνως καί θέμα ἀρχῆς, ὑπάρχουν καί εἶναι σοβαραί. Θά ἐπανέλθω ἐπ' αὐτῶν εἰδικώτερον, ἀλλά τήν στιγμήν ταύτην ἐπιθυμῶ νά ἐπισημάνω ὅτι κατά τά ἄλλα εἶναι ἁρμονική ἡ συνεργασία μας μετά τῆς μεγάλης αὐτῆς Συμμαχίας ἐκ τῆς ὁποίας ἐξαρτᾶται ἡ ἀσφάλεια μεγάλου μέρους τῶν βορείων συνόρων μας.

./..

Ἀφ'ἑτέρου ἡ ἁρμονική αὐτή συνεργασία διά τήν ἄμυναν καί ἡμῶν καί τοῦ ἐλευθέρου κόσμου δέν μᾶς ἠμπόδισε ν'ἀσκήσωμεν μίαν ἐντελῶς ἀνεξάρτητον πολιτικήν φιλίας πρός χώρας ἐκτός τοῦ βορειοατλαντικοῦ σωμφώνου. Λέγων τοῦτο ἐννοῶ εἰδικώτερον τήν παλαιάν μας φίλην καί γειτονα Γιουγκοσλαβίαν μεθ'ἧς στενῶς καί εἰλικρινῶς συνεργαζόμεθα ὡς καί τάς φίλας Ἀραβικάς Χώρας. Αἱ Χῶραι αὗται μέ τάς ὁποίας ἀπό αἰώνων ὁ Ἑλληνισμός διετήρησε πάσης φύσεως δεσμούς ἐπέσυρον ἐντελῶς ἰδιαιτέρως τό ἐνδιαφέρον τῆς Ἑλλάδος ἀφ'ἧς ἐποχῆς ἀνέλαβα τήν διακυβέρνησιν τῆς Χώρας. Εἰς ὅλας τάς κρίσεις τάς ὁποίας διῆλθον αἱ Ἀραβικαί Χῶραι ἡ Ἑλλάς εὑρέθη παρά τό πλευρόν των. Χαίρομαι διαπιστῶν ὅτι ἡ πολιτική μας αὕτη ἀπέφερε καρπούς καί ὅτι ἐξετιμήθη δεόντως ἀπό τάς Χώρας ἐκείνας, αἵτινες πλήρως ἀντελήφθησαν τόν ρόλον τοῦ εἰλικρινοῦς καί ἐποικοδομητικοῦ φίλου τόν ὁποῖον παίζει ἡ Ἑλλάς εἰς τήν Μέσην Ἀνατολήν.

Ἀλλά καί ἐκτός τῶν Χωρῶν αὐτῶν ἐτείναμεν χεῖρα φιλίας καί πρός ἄλλας Χώρας ἀνηκούσας εἰς συνασπισμούς ἄλλων ἀπό τοῦ ἰδικοῦ μας.

Ἐθέσαμεν μίαν ἀρχήν καί τήν διακηρύττομεν καί πάλιν: Εἴμεθα πιστοί εἰς μίαν ἀμυντικήν συμμαχίαν, ἀλλ'οὐδένα ἐχθρευόμεθα καί ἐπιθυμοῦμεν νά ἔχωμεν καλάς σχέσεις μέ ὅλους. Ὅρος ἀπαραίτητος πρός τοῦτο εἶναι ὅπως, ἐκεῖνος πρός τόν ὁποῖον προσφέρομεν τήν φιλίαν μας εἶναι εἰλικρινῶς ἀποφασισμένος νά σέβεται τήν ἀξιοπρέπειαν καί τήν ἀνεξαρτησίαν μας καί νά μή ἀναμιγνύεται εἰς τά ἐσωτερικά μας.

./..

Ἂν ὁ ὅρος αὐτός δέν πληροῦται εἰς τό ἀκέραιον δέν ὑπάρχει ἀπειλή, δέν ὑπάρχει συμφέρον, τό ὁποῖον νά μᾶς κάμῃ. Χωρίς σεβασμόν τοῦ ὅρου αὐτοῦ ἀρνούμεθα τήν φιλίαν οἱουδήποτε. Ἀντιθέτως ὅμως ὑπό τόν ὅροναὐτόν τόν ὁποῖον τηροῦμεν καί ἡμεῖς ἔναντι τῶν ἄλλων, ἐπιθυμοῦμεν τήν συνεργασίαν ὅλων. Δι'αὐτό καί ἐστάθη δυνατόν μέ ἄλλους ν'ἀποκαταστήσωμεν, μέ ἄλλους νά βελτιώσωμεν τάς σχέσεις τῆς Χώρας καί τοῦτο ἐπ'ὠφελείᾳ τῶν πολιτικῶν καί οἰκονομικῶν συμφερόντων.

Εἶμαι εὐτυχής ὅτι ἐπί τῆς ἰδικῆς μου πρωθυπουργίας ἐνῷ παρέμειναν ἀδιατάρακτοι αἱ σχέσεις μας μέ τό μεγαλύτερον μέρος τοῦ Δυτικοῦ Κόσμου καί ἰδιαιτέρως μέ τάς Ἡνωμένας Πολιτείας πρός τάς ὁποίας τόσα ὀφείλομεν, ἐδημιουργήσαμεν νέας φιλίας καί ἠνοίξαμεν νέας ἀγοράς, τόσον εἰς τόν κόσμον τῶν οὐδετέρων ὅσον καί εἰς ἐκεῖνον τοῦ Ἀνατολικοῦ Συνασπισμοῦ.

Ἡ Ἑλλάς ἀκολουθοῦσα αὐτήν τήν ἀξιοπρεπῆ καί φιλειρηνικήν πολιτικήν, ἐδικαιοῦτο νά ἐλπίζῃ ὅτι θά ἐτύγχανε τῆς συμπαραστάσεως ὅλων τῶν Χωρῶν καί ἰδιαιτέρως τῶν Συμμάχων της, εἰς τόν πολιτικόν ἀγῶνα τόν ὁποῖον διεξάγει διά τήν ἀπελευθέρωσιν τῆς Κύπρου. Ἐδικαιοῦτο ἔτι περισσότερον νά τό ἐλπίζῃ καθόσον εἰς τόν ἀγῶνα αὐτόν ἔδειξε τήν μεγαλυτέραν δυνατήν κατανόησιν δεχθεῖσα σταδιακάς λύσεις, δεχθεῖσα συμβιβαστικάς ἀπόψεις ὡς πρός τόν χρόνον καί τήν διαδικασίαν τῆς ἀπελευθερώσεως, δεχθεῖσα νά καλύψῃ πλήρως πᾶν λογικόν συμφέρον οἱουδήποτε τρίτου. Δυστυχῶς ἀπό τήν ἄλλην πλευράν δέν συνήντησε παρά ἔλλειψιν κατανοήσεως,

./..

ἐπίμονον ἀδιαλλαξίαν ἤ ἐνίοτε καί ἰταμάς προκλήσεις καί ἀπειλάς. Τάς ἀπειλάς οὐδέποτε τάς ἐφοβήθημεν, αἱ προκλήσεις δέν πρόκειται νά διαταράξουν τούς ἠρέμους χειρισμούς μας. Ἐγεννήθη ὅμως καί γεννᾶται τό ἐρώτημα πῶς ἡ μικρά μας Χώρα θά κάμψῃ τήν τυφλήν ἀδιαλλαξίαν.

Ἐπιβολή τῶν ἀπόψεών μας διά πολέμου βεβαίως δέν χωρεῖ. Ἐπικράτησις αὐτῶν διά τῆς ἐξόδου ἀπό τάς συμμαχίας μας -ὡς ὑποστηρίζουν οἱ δι'ὑπόπτους σκοπούς καπηλευόμενοι τό θέμα- ἐπίσης δέν χωρεῖ: ἡ Νῆσος κατέχεται ἀπό μεγάλην δύναμιν τῆς Δύσεως, καί τόσον αὐτή ὅσον καί ἡ Λύσις δέν θά ἔχουν κανένα λόγον νά δείξουν περισσοτέραν συμπάθειαν πρός μίαν ἐχθρικήν ἤ οὐδετέραν Ἑλλάδα. Τέλος πολιτική ἑνός μή ἐντίμου συμβιβασμοῦ ἐπίσης δέν χωρεῖ καί διότι δέν δυνάμεθα νά θυσιάσωμεν τά βασικά συμφέροντα τῶν ἀδελφῶν μας τῆς Κύπρου καί διότι δέν εἴμεθα διατεθειμένοι νά συνεργήσωμεν εἰς πρᾶξιν μή σύμφωνον πρός τήν Ἱστορίαν τῆς πατρίδος μας.

Θά συνεχίσωμεν συνεπῶς τόν ἀγῶνα μας, ἐντός μέν τῶν συμμαχιῶν, ἀλλά μέ ἀνεξαρτησίαν καί ὑπερηφάνειαν καί μέ χρησιμοποίησιν ὅλων τῶν δυνατῶν πολιτικῶν μέσων.

Εἶμαι βέβαιος ὅτι εἰς τό τέλος θά νικήσωμεν διότι ἀκολουθοῦμεν τόν ροῦν τῆς Ἱστορίας τόν ὁποῖον καμμία ἀποικιοκρατική ἤ ἄλλη δύναμις δέν δύναται νά ἀναπρέψῃ.

Ἀλλά τά δεδομένα εἶναι τοιαῦτα ὥστε δέν δύναμαι οὔτε τόν χρόνον νά προσδιορίσω, οὔτε νά προβλέψω ἀπό ποίας φάσεις θά διέλθωμεν. Ἓν ὀφείλω νά εἴπω: δέν ἔχομεν ἄλλην ὁδόν. Ὅλοι ἐπιθυμοῦμεν τήν ἀπελευθέρωσιν τῆς Κύπρου.

./..

'Αλλ' ἄν οὕτως εἴμεθα ἀποφασισμένοι καί ἄν εἴμεθα σοβαροί, δέν πρέπει νά καταλαμβανώμεθα ὑπό ὑστερίας ἤ νευρικότητος, δέν πρέπει νά ἀκούωμεν τήν δημαγωγίαν ἥτις συχνά εἶναι καί ἐθνικῶς ὕποπτος. Ψύχραιμοι καί μέ σφιγμένα τά δόντια, ἀντικειμενικοί καί ἀνεπηρέαστοι ἀπό τάς προσκαίρους φάσεις ἤ τάς ἀντιξοότητας, θά ἐπιμείνωμεν εἰς τόν δρόμον τοῦ δυσχεροῦς ἀγῶνος ὅπως τό ἐπράξαμεν τόσας ἄλλας φοράς κατά τήν μακρυνήν ἱστορίαν μας.

[38.1]

1956 —— 1961

Υπουργοί

Προεδρία Συμβουλίου

Χ.Χ.

[38.2]

Ο Ιδρ. Κυβ. εκτ. γελα Μυχθεσιν εν τε Βουλῃ ψηφιζειν εχει να προσθεσι βιπολε, αποτελεσι

Αν τις ενεγαβε τον αρχην ει ~~[illegible]~~ Κυβερνησις και εις την Βουλην και εκτος αυτης, ~~[illegible]~~ περι τε μυ-πριανοῦ [illegible] εξεχθησεν παλλα, περιοσοτερα μαλιστα ~~[illegible]~~ απο ~~[illegible]~~ ὅσα επιτρεπεται να γεγονη

Αν γελα την Κυβερνησιν [illegible] ~~[illegible]~~, εν τε Βουλῃ + νομιζει ὁτι επεσε ~~[illegible]~~ ὁ καιρος να πεσουν ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ ὁμος να ἀναμενουν το μυπριανον, καθ' ὁν τροπον γενετο ~~[illegible]~~ μεχρι τουδε, διοτι εν αυτῃ τε ~~[illegible]~~ ἀτερμονος συμβουλιου, ~~τε [illegible]~~ ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~

+ και αποτελεσι [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]

[38.4]

ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

3

Το συμπρόλεμον όμως είναι
ότι και ~~άγγαι μεγάλ~~ αι Κυβερνήσεις
άγγων μεγάλων συμμάχων και
ίδιως ή (αμερικανική)
δεν πάλανοσιν (δεν φαινεται
να πάλανοσιν) ότι ή Αρχ.
Κυβέρνησις και ή πολιτική
ης επολεγούν ανθών την
ολυμπιν την άδυναμιάν
τον ελευθέρου κόσμου και
δεν επιδεικνύουν αρκετήν
δυναμιν ανθιστάσεως διά
να προστατεύσουν τας ιδίας
και τας αρχάς, ~~[illegible]~~ ἐν
ὀνόματι των ὁ ποίων
(ἐξαπατοῦν) (βαυτιαζίζουν)
τοὺς μικρόλεμους και ασθε-

[38-5]

ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

Είναι ~~[illegible]~~ ἄστρον, ~~[illegible]~~ τῶν δὲν κατανοεῖται ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ ὅτι ἡ ὑπὸ τῆς βρεττ. κυβερνήσεως ἀσκουμένη ~~[illegible]~~ πρωτήρων ἀποτελεῖ κύτην τὴν σύγχυν τὴν ἀδυναμίαν τοῦ ἐγενθέρου κόσμου καὶ ὡς ἐκ τούτου δὲν ἐπιδεκνύεται ἀρκετὴ δύναμις ἀντιστάσεως διὰ νὰ προστατευθοῦν αἱ ἀρχαὶ ἐν ὀνόματι τῶν ὁποίων ἐθυσιάσθησαν ὅλοι οἱ ἐγενθέροι ἔλοι

ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

6/

[38.6]

ὁ καὶ τῆς συμφερούσης
δυσχερεῖς περιστάσεις δὰ
τῆς ἀντιμετωπίσης με σθένος
καὶ παρτερίαν, ἐπὶ
γνωρίζει ὁ κάνατε
εἰς τὸ τέλος εὐπρεπῶν
τὸ δίκαιον καὶ ἐν
ἰδίῳ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Δ. ΤΣΑΤΣΟΣ

NEW YORK Herald Tribune

The Cyprus Issue

By Barrett McGurn

ATHENS.—Arab League countries have been proposing privately in talks with the Greek government that the Cyprus question be thrown into the United Nations, but the Greeks, as anti-Communists and friends of the West, so far have resisted.

B. McGurn

This is part of what may be behind Premier Constantine Karamanlis's warning in last week's Belgrade talks that unless the Cyprus question is settled quickly, the matter may become a "general international problem" with possible "dangerous and wide repercussions."

In the Greek view, the Soviet Union might jump on the Arab-Cyprus UN propaganda bandwagon with unsettling new complications for the West throughout the Middle East.

* * *

The Greeks, meanwhile, have quietly informed the United States and other circles of friendly and interested powers that they are willing to back a two-point program for the settlement of the angry Cypriot issue.

The points are these:

1—If a free, secret plebiscite gives Cyprus to the Greeks, as the Greeks are sure it would, the Greeks would permit the United States to stand by as guarantor of "full educational, religious and community activity autonomy" for the Turkish ethnic minority. The latter would enjoy equal citizenship rights. There would be machinery for quick appeals to the United Nations in the case of Turkish grievances.

2—In answer to Turkish fears that Cyprus, 45 miles distant, might become a Greek military threat, the Greeks agree that the North Atlantic Treaty Organization (NATO), to which Greece, Turkey and the main nations of the West belong, should fix such a military status for Cyprus as Turkish demands require.

Demilitarization has been mentioned as a possibility in Greek circles, but Western needs for Cyprus as a Middle Eastern outpost might veto such a scheme.

To Turkish complaints that Cyprus is a natural part of the Turk trading zone, Greece answered with an offer of trading guaranties, including even a customs union between Turkey and Cyprus and Greece and Cyprus, with no limitations except for certain assurances against smuggling and so forth.

Although the Greek proposal seems generous, there is scant belief in Athens that it will be accepted. Some Greek authorities go so far as to say that Turkey, "a traditional neutral," is absorbed with the problem of breaking the Balkan alliance (Greece, Turkey and Yugoslavia) because of vague war fears, and that all other Greek-Turkish facts are secondary. A continuing split on Cyprus would imperil the already half-dead tripartite alliance.

Meanwhile, there is another threat to NATO's southeast extremity. Top Greek officials have informed other countries that they are considering extending to 12 miles the territorial waters of their country. This would be in retaliation for a territorial waters extension plan now under study in he Turkish Parliament.

Fishing rights and similar matters are involved in the Turkish consideration, but Greek retaliation would have vast international naval repercussions. There are so many Greek islands in the Aegean that the Athens action in effect would mean that the American and British Fleets would be sealed off from Istanbul except with Greek permission to pass, and that the Soviet Black Sea Fleet would also be bottled up except for Greek approval, despite the Montreux agreement allowing the Russians limited eastern passage through the Dardanelles into the Mediterranean.

Part of the Greek move may be bluff. But there is no question of the poison the Cyprus issue is spreading.

© 1956, New York Herald Tribune, Inc.

1956

[40.1]

Confident

Κυπριακό

Κυπριακό Φ.2

- Άρθρα
- κείμενα

1956-57-58-59

ΔΙΑ ΤΟΝ ΚΦ ΥΠΟΥΡΓΟΝ ΠΡΟΕΔΡΙΑΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣ

Πρωΐναι ἐφημερίδες Ἀθηνῶν

Υπ/γεὶ Ἐξωτερικ

Αὐ/ά /ά εἶδε
ὁ Πρόεδρος ἡ πρεπει
φυλαχθοῦν

[40.3]